د پسرلني سباوون د ګوليو باران

(تولی برخی)

مرحوم شهيد محمد داؤد په افغانستان کښی د جمهوری نظام بنست ايښودونکی
لمړی اساسی قانون توشيح کوی.
د۱۳۵۵ لمريز کال دکب دمياشتی پنځمه

تحقيق اوليکنه داپريل ۲۸، کال ۲۰۰۸ تر۲۸ اپريل، کال ۲۰۰۹م

ليـکـونـکی :
صبورالله ســــــياه ســنگ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه : رحمت آريا

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

د پسرلني سباوون د ګولیـو باران

دمرحوم شهید محمد داؤد جنازه د دوی ابدی مقبری ته بیول کیږی

نیټه : د کب ۲۷، لمریز کال ۱۳۸۷

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د پسرلني سباوون د ګولېو باران

صبورالله ســــــياه ســنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه : رحمت آریا
لومړۍ برخه

له يوه لاسه ټک نه خيژي

دغه لنډه لیکنه چې په هيڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي يا نه سموالي، دهغه پر پروالي يا نه پروالي روښاني واچوي، غوارړي يوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژني د څرنګوالي په اړه د يوشمير شته مالوماتو تولګه رادګر ته کړي.
هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوريدل یا لوستل کيږي لړتر لړه د افغانستان د خلق د يموکراتيک ګوند له پخوانيو لوړپوړو غړو (کريم ميثاق، دستګيرپنجشيري ،سليمان لايق ، خيال محمد کتوازي) او جنرال امام الدين سره د پرله پسي او اوږدو تيلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپيل کړو.

همدارنګه د دغي ليکني په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستي ته اړتيا ليدل کيږي
۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸
پته :
Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA
۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰٦) ۱ او ۵٤۳۸۹۵۰ (۳۰٦) ۱ د تيلفون شميره:

****

تر وروستۍ ګولۍ

نن د داؤد خان او دهغه د کورنۍ له وژني څخه څه ناڅه ديرش کاله تيريږي. که هغه ژوندی وای نو د جولای په اتلسمه نيټه به نهه نوي کلن وای.

امام الدين (د افغانستان د پرون ورځې د کماندو افسر اود اروپا په کوم ګوټ کې غلی ناهيلی ننی جنرال) هرکله چې د خپل لاس ټپ ته ګوري نو د ۱۹۷۸زکال د اپريل د اته ويشتمي خونړۍ پيښي ته يې پام را وا وړي او د داؤد خان وروستنۍ خبرې يې له ډيرې نيږدي ترغوږونو شي چې :

(پرته له خدايه بل چا ته نه تسليمېږم او ترخپلي وروستي ګولۍ به وجنګيږم)

دا کومه هېښنده خبره نه ده. که د امام الدين پرځای هرڅوک وای نو د ژوند تر وروستۍ سلګۍ پورې به يې د محمد داؤد لاندې وروستۍ خبرې نه وای هيرې کړې:

– اوس واک د افغانستان د خلق ډ يموکراتيک ګوند په ولکه کې د ی، نوبايد تسليم شـۍ!
- تا دا امر له چا راوړی؟
- د قادر له پلوه
- پرته له خدايه بل چاته نه تسلېمېږم او ترخپلي وروستۍ ګولۍ به وجنګيږم'

زما نـوم امــام الــــديــن دی

عبدالکريم ميثاق (د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند له بنسټ ايښودونکو او د سياسي بيرو غړی/د ماليي وزير، کيسه ليکونکی او څيړونکی) وايي :

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

" پوښتنه دا وه چې داؤد خان دې ژوندی وساتل شي يا دې ووژل شي؟ د مرکزي کميټې يو شمير غړو ويل چې ژوندی دې وساتل شي او وژنه يې تأريخي پازوالي 'مسوؤليت' لري، ښه به دا وي چې راډيو ته دې راوستل شي او ودې وايي چې اخيستل شوی گام سم دی، زه د افغانستان د خلق د ډيموکراتيک گوند دغه را اوچت شوی گام منم، بلې ډلې ويل چې دا به په خپله يوه تأريخي تيروتنه وي. کله چې وگړي د داؤد خان غږ واوري ښايي د هغه په گټه پاڅون و کړي او اوسنی پاڅون به درې ورې شي. په دغوبنستيزو وړانديزونو کې دوه وو تنو تر نورو ډيرې خبرې کولې، يو يې دستگيرپنجشيری او بل يې ببرک کارمل وو.

يو صاحب منصب چې له لاسه يې وينې راڅڅېدلې راغی او د مرکزي کمېټې د غړو مخې ته سلامي شو او ويې ويل " زما نوم امام الدين او د گوند غړی يم. ارگ ته دننه تلالی وم. د گلخانې [مانۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل: له دې چې واک د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند ته ليږدول شوی، دا ستا دنده ده چې ځان را تسليم کړئ. يوه لور يې ورسره وه. عبدالاله [د سروزيرمرستيال او د بهرنيو چاروزير]هم ورسره وو. داؤود خان پرما ډزې وکړې. کله چې ډزې يې وکړې، زما لاس يې را ټپي کړ. په دغه شيبه کې لوربې مخې ته ور ودريدله او ورته ويې ويل چې ډزې مه کوه، که ته ډزې وکړئ هغه هم ډزې کوي. [امام الدين] وويل چې په دغې شيبې کې داؤود پر خپلې لور هم ډزې وکړې. نو په دغه وخت کې ما هم خپل کلاشنيکوف را واخيست او ډزې مې پرې وکړې او ټول مې له يوې مخې له منځه يوړل. " ٢٢٤ او ٢٢٥ پاڼې، افغانستان په شلمې پيړۍ کې/ افغانستان در قرن بيستم: ١٩٠٠- ١٩٦٩ د بي بي سي له ټولگو څخه . ظاهرطنين ٢٠٠٥

ستيا......؟

دستگيرپنجشيری (د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند له بنسټ ايښودونکو او د سياسي بيرو غړی/د ښووني او روزني وزير،شاعر،ليکوال او څيړونکی) د پورتنيو خبرو په اړه سر تر پايه بل ډول خبره کوي:

د افغانستان د خلق د ډيموکراتيکي ټولنې د مشرانو د نيولو په شپه سليمان لايق، بارق شفيعي، نُور احمد نُور او کريم ميثاق د استاد مير اکبرخيبرد خاورو د سپارلو او د مړي د لمانځنې د کست په ثبت او ويشنې بوخت ول. کله چې د راډيو افغانستان له لارې يې د سياسي دفترد غړو د نيول کېدلو خبر واورېده نو سليمان لايق اوبارق شفيعي په خپل سر پوليس ته ولاړل او ځانونه يې پوليس ته ور وسپارل خو کريم ميثاق او نُوراحمد نُور ځانونه د يوه گوندي کارگرپه کور کې پټ کړي ول. له دې امله د کريم ميثاق خبره د هغه په کتاب "افغانستان په شلمه پيړۍ کې / در قرن بيستم" سمه او پرځای نه ده.

سياه سنگ: ستاسو د سترگو ليدلی حال څه دئ؟ امام الدين چيرې راغی اوڅه يې وويل؟

پنجشيری: امام الدين راډيو افغانستان ته راغی او خپل گزارش يې نورمحمد تره کي ته وړاندې کړ. هغه وويل چې له سردار محمد داؤود څخه څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چې له خپلې کورنۍ سره دې يوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسې غوښتنو سره سره هغه خپل زوی ته بولنده 'قومانده' ورکړه چې پر افسرانو، سرتيرو او ان د خپلې کورنۍ پرغړو دې ډزې وکړي. په پای کې دوه اړخيزه اور بل شو.

همداشان، امام الدين زياته کړه چې : سردار داؤد ته مې وويل چې " واک د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند ته ليږدول شوی او بايد را تسليم شئ." داؤد وويل چې " کمونيستانو ته نه تسليميږم" او بيا يې نيغ په نيغه پرما ډزې وکړې. موږ هم ووهل او [ستيا] موکړل" جنرال کټ مټ د [ستيا] اصطلاح په کار يووړه. په ياد مې دي چې ويې ويل "ستيا مو کړل".

سياه سنگ: " ستيا...؟ " [ستيا] څه مانا لري؟ دا د کوم ځای اصطلاح ده؟

پنجشيری: ستيا يعنی "پوپنا" گومان کوم دا هندي يا اردو اصطلاح ده.

سياه سنگ: مخکې له دې چې نورې اړينې خبرې راوسپړم بايد ووايم چې د امام الدين له خولې د "ستيا" (١) د اصطلاح په اوريدلو يوه ډيره ناوړه پوښتنه مې په فکر کې را ژوندی کيږي: د همدغې پوښتنې له امله غواړم پوه شم چې امام الدين د افغانستان له کوم گوټه دی.

پنجشيری: هغه د لوگر دی. د لوگر له پښتنو څخه. ښايي د هماغه ځای د وگړو په منځ کې د"ستيا" د اصطلاح کارَول دود وي. خو زه سم نه پوهيږم.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

سیاه سنگ: امام الدین د ګوند له کومې څانګې څخه وو؟

پنجشیری: هغه خلقي وو او د خلق د پوځي څانګې له خوا یې له حفیظ الله امین سره اړیکه درلوده.

سیاه سنګ: ستاسو دوینا پربنسټ امام الدین نه کلاشنیکوف را پورته کړی او نه یې د داؤد خان او نه یې د هغه د کورنی پرمخ ډزې کړي دي؟

پنجشیری: کټ مټ همداسې ده. امام الدین نشوای کولای کلاشنیکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه ټپي وو. له هغه سره وسله وال سرتیري ول، کله چې هغوی ولیدل چې داؤود او زوی یې ډزې کوي نو هغوی هم په ډزو پیل وکړ. له همدې امله ده چې امام الدین وایي " موږ هم ووهل او ستیا مو کړل"

سیاه سنګ: امام الدین او د هغه وسله والو ملګرو د دغسې په پټو سترګو وژنې د اور امر له چا تر لاسه کړی وو؟ د محمد داؤد او د هغه د کورنی د برخلیک په اړه د ګوند سرمشریزې ډلې څه ویل؟ ستاسو نظر څه دی؟

پنجشیری: د کابل ولایت د زندان د پوښتنو او پلټنو له څانګې څخه راډیو افغانستان ته د نور محمد تره کی، ببرک کارمل، ډاکټرشاه ولي، زما (دستګیر پنجشیري)، سلیمان لایق، بارق شفیعي، عبدالحکیم شرعي جوزجاني او حفیظ الله امین له لیږدولو وروسته ، د دندو وېشنه په دې ډول وشوه : تره کي، کارمل، لایق او ما د سیاسي تبلیغ دندو پازوالي په غاړه را واخیستله، حفیظ الله امین، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځي لارښوونې دندې په غاړې واخیستلې.

له داؤود او د هغه له کورنی سره د چال چلند په اړه نور محمد تره کی او ببرک کارمل همغږي نه درلودله. تره کي د داؤود پر وژلو او کارمل د هغه پر ژوندي ساتلو ټینګار کاوه.

ما نورمحمد تره کي ته په ځواب کې وویل:" د ټولنیزې مبارزې تګلاره باید سپکه و نه ګڼل شي او نه دې له پاڅون سره لوبه و شي." سلیمان لایق چې د خپل ډېر نیږدې ملګري او زوم د مړینې له امله په ژور ناورین کې ډوب وو، د محمد داؤود په اړه یې وویل " دا فرعون دې ووژل شي"

د تأریخ په دغسې یوې پرېکنده شیبې کې نورمحمد تره کي د انقلاب پوځي سرمشرېزې ډلې (حفیظ الله امین، عبدالقادر او اسلم وطنجار) ته لاندینی ځانګړې لارښوونه ور ولیږله:

" که سردارمحمد داؤود اواړوند ه کسان یې د انقلاب له فرمان څخه سرغړاونه وکړي، د پاڅون والو په وړاندې وسلې ته لاس ور وړي او پرته له آړ یا شرطه د ګوند لارښوونو ته غاړه کښېنږدي، نو زموږ وسله وال ځواکونه حق لري چې له خپل ځان او خپلواکی او انقلابي نظم څخه په میرانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پرسر شي او وسله پرځمکه کښیږدي، نو خوندي ځای ته دې ولیږدول شي. په دغه حالت کې به د هیواد د قوانینو پربنسټ له هغوی سره د درنښت وړ او افغاني چلند وشي."

البته ، چې پورتنی متن په پښتو وو او ما(پنجشیري) په پاړسي را وژباړه.

سیاه سنګ: مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړنې ته راشم ، باید ووایم چې (په لندن /انګلستان کې مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنی اصلي وژونکی بللي یاست. د نوموړي د لیکنو ځېنې برخې په یوې یا دوه وو ویېپانو کې داسې راغلي دي:

" هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کې تخنیکي دنده درلودله. /.../ د ثبت او خپرونې د سټډیو دروازه د برچې او د توپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلې په ملتیا [خیال محمد] کټوازی اود ستګیرپنجشیری چې د هغه په وینا "پلنګي" جامې یې په ځان کې وې او پر سترګو یې د ضعیفو کتلو عینکې وې، راننوتل.

د نیغې خپرونې خونه محاصره شوه. د جګړن په رتبې یو افسر د دستګیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلې ترمنځ چې مشري یې حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په تګ راتګ کې وو. نوموړي یاددښت لیکونه وړل او راوړل. دستګیرپنجشیري د راډیو په لویې خپروونکې خونې کې ګام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یې ښکنځل کول او د هغوی د وژنې خبر ته سترګې په لار وو.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

نوموړی جګړن په بيره راغی او ويې ويل چې د پرچميانو په ځانګړې توګه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنيوی کيږي. هغوی وړانديزلري چې نوموړی د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دې ونيول شي. پنجشيري په ډير قهر وويل: " هغوی غو..... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره يو ځای ووژنـئ !

بيا ما ته لارښوونه وشوه چې ګرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندې خوني ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلودله، او يوه پياوړې جاپانی کمره مې راواخيستله اود ښاغلو پنجشيري او کټوازي په ملتيا حفيظ الله امين ته ورغلو.

پنجشيري په قهرژلي ژبې له امين څخه وپوښتل: دا دې څه ټبرپالنه او توکم پالنه را اخيستې؟ ولې د ليوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبيب الله او درغلن او ټګ نادر د وارث د وژني امر نه ورکوئ؟ آيا د تاجيکانو ويني سپينې او د پښتنو سرې دي؟ حفيظ الله امين چې خوله يې له خندا ډکه اود بريا په نشه کې ډوب وو و ويل: په ارګ کې روزل شوي ستاسو ملګري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. يوازې سلطانعلي کشتمند يې وَژنه غواړي. پنجشيري په قهرژلي ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پريکړه يې د انقلاب دريزيا مقر ته ور وسپارله. له دغې لارښووني وروسته، پنجشيری د مخابرې تر شا ودريد، لومړی يې يو حماسي شعر ولوست او وروسته يې په پرله پسې توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتني وژني لارښوونه ورکوله. په دغې شيبې کې جګړن رفيع چې ډير په قهر وو هغه يې د مخابرې په خونه کې ولېد، د تلويزيون له ودانی ووت او کارمل ته ورغی.

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښين وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډيوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعيم او د هغوی د کورنۍ ديرش تنه ووژل شول او ارګ تسليم شو. " حفيظ الله امين، وطنجار، پنجشيري، کټوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپيل کړه. دستګيرپنجشيري د ټولو پښتنو پرضد د شعار په ورکولو د حفيظ الله امين نشه ور خرابه کړه. هغه په قهرسو او پنجشيری يې غلې کېدلوته را وباله."

که د غلام رسول پيژندنه يا نه پيژندنه يوې خواته پريږدو، د دغي لېکني په اړه ستاسو غبرګون څه دی؟

پنجشيری: لومړی بايد ووايم ......

(۱)
اخځ:
د افغانستان د علومو اکاډمی د پښتو د څلورټوکيز تشريحي قاموس په دريم ټوک کې چې په ۲۰۰۵زکال کې خپور شوی په ۱۷۲۲ پاڼه کی [ستي] د نسبتي ستاين نوم يا صفت په توګه په دريو مانا وو راغلی دی:
ستي: ۱. سوی [سوځېدلی]، کباب شوی. ۲.ساتي، سوتي، په هندوستان کې د جلال الدين اکبر تر زماني پورې د هندوانو يو رسم وو چې د هغه پربنسټ به هندی ميرمني ځان ته اور اچاوه.

ستی : هغه هندوانۍ (ايندوه) چې د ستي له رسم سره سم ځان په هغه اور کې اچوي چې د ميره د سوځېدلو لپاره يې بل شوی وي. همدارسم اکبر منع کړ.

۲. بي بي. ، ميرمن.
۳. هغه ښځه چې خپل سرد پلار په کاله کې سپين کړي.

داستي چې په اور سوځي مراد يې دا وي
زه په اور کې سوې ښه يم نه بې پته
رحمان بابا
د يادَوني وړ ده چې د ستي وييکی د اروابناد ملنګ جان په شعرونو کې هم ډيرليدل شوی دی.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

دویمه برخه
صبورالله ســــــیاه ســنگ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه : رحمت آريا

له یوه لاسه ټک نه خیژي

دغه لنډه لیکنه چي په هېڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښاني واچوي، غواړي يوازي د هغه او د هغه د کورنی د وژنی د څرنګوالي په اړه د يوشمیر شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي.
هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چي کله دلته کله هلته اورېدل یا لوستل کیږي لړتر لره د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسي او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړی راپیل کړو.

همدارنګه د دغي لیکني په لا ښه والي کي د نوروکسانو مرستي ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸
پته :
Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰٦) ۱ او ۵٤٣٨٩٥٠ (۳۰٦) ۱ د ټیلفون شمیره:

****

سیاه سنګ: مخکي له دي چي ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړني ته راشم ، باید ووایم چي (په لندن /انګلستان کي مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنی اصلي وژونکی بللي یاست. د نوموړي د لیکنو ځیني برخي په یوې یا دوه وو وییپانو کي داسي راغلي دي:

" هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کي تخنیکي دنده درلودله. /.../ د ثبت او خپروني د سټدیو دروازه د برچي او د ټوپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلي په ملتیا [خیال محمد کټوازی اود ستګیرپنجشیری چي د هغه په وینا "پلنګي" جامي یې په ځان کي وې او پر سترګو یې د ضعیفو کتلو عینکي وې، راننوتل.

د نبغي خپروني خونه محاصره شوه. د جګړن په رتبې یو افسر د دستګیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلي ترمنځ چي مشري یي حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په تګ راتګ کي وو. نوموړي یاددښت لیکونه وړل او راوړل. دستګیرپنجشیري د راډیو په لویي خپرونکي خوني کي ګام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یي ښکنځل کول او د هغوی د وژني خبر ته سترګي په لار وو.

نوموړی جګړن په بیړه راغی او ویې ویل چي د پرچمیانو په ځانګړي توګه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنیوی کیږي. هغوی وړاندیزلري چي نوموړی د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دي ونیول شي. پنجشیري په ډیر قهر وویل: " هغوی غو..... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره یو ځای ووژنـئ !

بیا ما ته لاربښوونه وشوه چي ګرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندي خوني ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلودله، او یوه پیاوړي جاپانی کمره مي راواخیستله اود ښاغلو پنجشیري او کټوازي په ملتیا حفیظ الله امین ته ورغلو.

پنجشیري په قهرژلي ژبي له امین څخه وپوښتل: دا دي څه تېرپالنه او توکم پالنه را اخیستي؟ ولي د لیوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبیب الله او درغلن او تګ نادر د وارث د وژني امر نه ورکوئ؟ آیا د تاجیکانو ويني سپيني او د پښتنو سرې دي؟ حفیظ الله امین چي خوله یې له خندا ډکه اود بریا په نشه کي ډوب وو و ویل: په ارګ کي روزل شوي ستاسو ملګري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. یوازې سلطانعلي کشتمند یې وَژنه غواړي. پنجشیري په

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

قهرژلي ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پريکړه يې د انقلاب دريزيا مقر ته ور وسپارله. له دغې لاربښوونې وروسته، پنجشيرى د مخابرې تر شا ودريد، لومړى يې يو حماسي شعر ولوست او وروسته يې په پرله پسي توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتنې وژنې لاربښوونه ورکوله. په دغې شيبې کې جګړن رفيع چې ډير په قهر وو هغه يې د مخابرې په خونه کې ولېد، د تلويزيون له ودانۍ ووت او کارمل ته ورغی.

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښين وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډيوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعيم او د هغوی د کورنۍ ديرش تنه ووژل شول او ارګ تسليم شو. " حفيظ الله امين، وطنجار، پنجشيري، کټوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپيل کړه. دستګيرپنجشيري د ټولو پـښتـنـو پرضد د شعار په ورکولو د حفيظ الله امين نشه ور خراپه کړه. هغه په قهرسو او پنجشيرى يې غلي کېدلوته را وباله."

که د غلام رسول پيژندنه يا نه پيژندنه يوې خواته پريږدو، د دغې ليکنې په اړه ستاسو غبرګون څه دی؟

پنجشيرى: لومړى د تيروتنې له ويرې پرته بايد ووايم چې په يوشمير لانجپالو وېيپاڼو کې يوشمير سياسي لوبې هغه مهال رامنځ ته شوېدي دي چې سکيولار سياسي ګوندونه او ټولنې له تيرو او پخوانيو تيروتنو په زده کړې د هغوی د بيا سماونې لپاره د سياسي او ډله يز يووالي او د ملي او ډيموکراتيکو مورچلونو د جوړولو په موخه د يوبل ترڅنګ ګام ږدي او غونډې جوړوي. زه په دې ګروهن يم چې د دغسې په زهر لړلو ډنډورو د خپرولوموخه يوازې د پر مختګ لپاره په يوې چمتو ټولنې کې د ډيموکراتيک غورځنګ د لرې په وړاندې د خنډ له جوړولو پرته بله موخه نه لري او ګټه يې د طالبانو د غورځنګ، د ديورند د کرښې د دواړو خواوو بنسټپالو، د نيشه يې توکو د مافيا، نړيوالې ترهګرۍ او د ناټو د ځواکونو د اوږد مهاله شتون لپاره د پلمې له را موندلو پرته بله څرګنده موخه نه لري. خو ستاسو لپاره زما څرګند ځواب دربښتينو تأريخي واقعيتونو وَيَنَـه ده:

لومړى: د کسانو نومونه او د "پوځي جامو" خبره

د غوايي د مپاشتې په اوومه او له زندانه د خلاصېدلو په مهال سلطانعلي کشتمند او خيال محمد کټوازى له موږ سره زندانيان نه ول.زما په ځان کې ملکي دريشي وه او پلنګي جامې مې په تن نه وې.

دويم: د جګړن د تګ او راتګ خبره

زما، د نورمحمد تره کې، ببرک کارمل او سليمان لايق امنيت د هوايي ځواکونو يوه ډګروال چې محمد کريم خان وردک نوميده، نيولى وو. د مشرتابه د ډلې له دغو غړو څخه هيڅ يويې د راډيو او ټلويزيون له ودانۍ څخه نه وو وتلي. له دې امله د" چا د تګ را تګ خبره په منځ کې نه وه".

که څه هم ببرک کارمل د راډيو له خپرونو وروسته د کبير رنجبر (د اوسنى ولسي جرګې د غړي) د پلار په کور کې د مشرتابه د ډلې د پټېدلو وړانديزوکړ؛ خو تره کي په پرېکنده ډول وويل: " يا به له پوځي ډلې سره يوځای برياليکيږو او يا به په يوه مورچل کې وژل کيږو .په پای د پوځي بولندې يا قوماندې په سلا او مشورې د هوايي ځواکونو پوځې قرارګاه د خواجه رواش ګارنيزيون ته وليږدول شوو.

هراتې قادر په پياوړي مورال د بګرام، مزار اوشينډنډ د هوايي ډګرونو له ګارنيزيونونو سره په اړيکه کې وو. هغه د غوايي د اتمې په سهارنې سباوون د ريشخورد قطعې د بمبارد فرمان وليږه او هغوی ته يې وويل چې يوازې سرک په نښه کړي او د ولس کورنو ته دې تاوان ور ونه رسيږي. قادر د پيلوټانو نومونه را اخيستل او له هغوی سره يې ټوکې کولې.

ټول درباړپورې تړلي تاريخ ليکونکي او يادبښت ليکونکي چې غواړي په پاڅون کې د شوروي د الوتکو د برخې اخيستلو د ډ نډورو د خپرولو له لارې ولس بې لارې کړي يوازې د پاکستان د پوځي سياستوالو، ايراني اخوندانو، د عربي امارات د شيخانو او د هغوی د وُبا وَهَلو تالي څټوپه ژرندو کې د نورو اوبوبـَهـَولو له موخې پرته بل څه په خپلې ګڅوړې کې نه لري.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

دریم: له " حفیظ الله امین سره د شخړې تور"

د پاڅون په شپې مې له امین سره هېڅ ډول شخړه نه درلودله ځکه چې د وسله وال ځواک د یوځي انډول تـلَـه د هغه په ګټه وه. که نورمحمد تره کي ور ته اجازه ورکړې وای ما خو لا پرېږده چې په هماغه شپه به یې کارمل هم سوری سوری کړی وای.

څلورم: د" پشتون او تاجک سکالو"

زه نه پخوا او نه اوس د خپل یو موټي او نه بېلېدونکي هیواد د هېڅ یوه توکم دښمن نه وم. خو د زورواکی ، تَـبَـرنی برلاسی او د زور له لارې د واک د را خپلولو پرضد مې مبارزه کړې او کوم یې. زه ګروهن یم چې د ټولو تَـبَـرونو د عدالت غوښتني هڅې به له سوله یزې لارې ژر یا په ځنډ کې د افغان هېوادالو د څرګند ډیموکراتیک ګډون یا هم له بلې لارې بریالی شي.

پینځم: د "وړکا د بوټلونو" تورلــګــونه

د پورتـنیو تشو ډنډورو برخلاف ، نورمحمد تره کي ، حفیظ الله امین، محمداسلم وطنجار، خیال محمد کټوازي او ما نه یوازې دا چې د غوایې د اومې د پاڅون بریا مو په ځښاک په ځانګړې توګه په وړکا نه ده لمانځلې، بلکه کله چې د غوایې په اومې نېټې د مازیګر په پینځو بجو له زندانه را خلاص شوو نو د غوایي د اتمې نېټې ترماښامه په ټول افغانستان کې د ډاډ وړ د ټیکاو تر راټینګېدلو پورې موږ د یوه ځاڅکي د ځښلو او د یوې مړې ډوډۍ د خوړلو لپاره وخت نه درلود.

سیاه سنګ: بیا هم مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند دراپاځېدني او پوپنا کېدني / ظهور و زوال حزب دیموکراتیک خلق افغانستان) د برخورا سپړنې ته راوګرځم له تاسو غواړم چې زما دغې تکراري پوښتنې ته ځواب راکړئ: آیا تاسو ډاډه یاست چې سلیمان لایق نورمحمد تره کي ته وویل چې " دغه فرعون دې ووژل شي." ؟

پنجشیری: هو ډاډه یم. ښېږ ډاډ لرم چې سلیمان لایق په څرګند ډول ویلي:" دغه فرعون دې ووژل شي"

پرما تور لګول کیږي

سلیمان لایق (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/ شاعر، څیرونکی د راډیو تلویزیون وزیر) د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنی د وژنې په اړه بل ډول نظر لري.

سیاه سنګ: محمد داوؤد او کورنی یې د چا یا کوموکسانو په فرمان ووژل شوه؟

لایق: سردارداؤود د چا د فرمان ، لاربنووني اویا ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وګورئ! لومړی کودتا وشوه، تر هغه وروسته ورته فرمان ولیږل شو چې تسلیم شــئ، هغوی تسلېم نه شول. پایله یې هماغه ده چې ټول ولس پرې خبر دی. د څو تنو وَژنـَه.

سیاه سنګ: تاسو غواړئ وواياست چې محمد داؤود او کورنی یې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی؟

لایق: لومړی خو د دغې سکالو بنسټ باید راڅرګند شي. د افغانستان د خلق ډیموکراټېک ګوند کودتا نه ده کړې. کودتا څو تنو ترسره کړه.

سیاه سنګ: ستاسو په وینا، دغه څو تنه څوک ول یا څوک دي؟

لایق: یو شمیر ځانغـوښتـونکو، ځانمنـنـونکو او د واک څوکیو ته تږیو کسانو چې غوښتل یې د واکمنی څوکۍ ، موټرو، ویسکي او لوړو دولتي پوړونو ځانونه ورسوي کودتا یې وکړه او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په داسې یوه دریزکي راګیر شو چې کار له کاره تیر وو. د خلق اوپرچم ډلې اړې شولې چې د ځان د ساتنې لپاره دغه کودتا ومنې.

سیاه سنګ: کولای شـئ د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلـئ؟

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

لایق: زه ډارن نه یم اونه له راتلونکي څخه کومه ویره لرم. زړه ور یم او په زغرده وایم چې حفیظ الله امین او تره کي د دغې کودتاه پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه.

سیاه سنګ: تاسو څنګه زنداني شواست؟
لایق: کله چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرانو د نیولو خبر د راډیو له لارې خپور شو نو له زندانه بهر یو شمیر ملګري دغې پایلې ته ورسېدل چې :" 'میثاق صاحب اولایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې شي او ځانونه دې دولت ته ور وسپاري". زه هم د ملګرو له سلا سره سم پولیسو ته ورغلم او ځان مې ور وسپاره.
زما لاسونه یې په هتکړیو را وتړل او په یوې کوشنۍ خونې کې واچولم. یو وردکی افسر راغی او په ډېرې قهرژلې توګه یې راڅخه وپوښتل " څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شي". وروسته له هر لوري د ډزو غږونه را خپاره شول. افسر دباندې ووت. څو شیبې وروسته زه هم له خونې دباندې دالان ته را ووتلم او غوښتل مې پوه سم چې څه خبره ده. د ګوند یو تن غړی مې ولید. هغه وویل:" څو شیبې نورهم صبر وکړه، راځملوو یې."

بیا مې ولیدل چې هماغه افسر بیرته راغی او په یوه غاب کې یې راته انګور راوړل زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې ډ ول زه له زندانه را خلاص سوم.

سیاه سنګ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه ماته د کرکې وړ وه.

سیاه سنګ : کومه پیښه تاسو ته د " کرکې" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه."

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، ماته د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چې په دغې پیښې کې شورویانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرګنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کې پرې پوهېدل.

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنی د وژلو فرمان به مو ورکړې وای؟
لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کې د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکې کې به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول.

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا نه ده چې د یوه خپلوان او نیږدې ملګري د وَژنې په ناورین کې د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کې ورګډ کړای وي او ویلي مو دي چې " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

لایق: د ژوند له پیله تر اوسه له وینې تویَوني او وَژني کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنی له وژل کېدلو وروسته، د مړیو د لېدلو لپاره ارګ ته وَرنغلم. تل به زما په اړه ویل کېدل چې " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کې ماته یوازې یو تن را پیدا کړئ چې ودې وایي " چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي" له بلې خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت ځانګو د میراکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. خلک ولې بې ګټې خبرې را جوړوي؟

سیاه سنګ: د میراکبرخیبر وژونکی څوک دی؟

لایق: دا پولیسي تحقیقات کیږي او زه یې ځواب ویل اړین نه بولم. څو اونۍ مخکې یوې نړیوالې راډیو هم دغه پوښتنه راڅخه کړې وه. د نوموړې راډیو پوښتونکي ته مې وویل چې اوس د دغې پوښتنې د ځواب ویلو وخت نه دی. اوس به ډیر وختې وي چې دغې پوښتنې ته ځواب وویل شي.

سیاه سنګ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنی د وژنې له سکالو څخه لږ څه لېرې کېږو خو غواړم ووایم چې وحید مژده د " آریایي" او "سرنوشت" په وېبپانو کې یوه لیکنه لري اوسرلیک یې دی " هغه وژنه چې له پایلې څخه یې کودتا را وکټېدله". هغه د ګلبدین حکمتیار له خولې چې وحید مژده هم په هغې غونډې کې ناست وو، داسې لیکي "خیبرزموږ د مجاهدو ورونو په لاس وژل شوی"

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

لایق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چې د پاکستاني چارواکو په سترګو کې ځانته یو دریز راپیدا کړي، په دغه خام او بې ځایه چل د داسې یوې وژنې پازوالي په غاړه را اخلي چې له اصله یې کړې نه ده.

سیاه سنګ: خو (د وحید مژده د لیکنې پربنسټ) د ګلبدین حکمتیار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند یو شمیرپخوانیو لوړپوړ غړیو منلې ده.

لایق: هو منلې یې ده او هغه هم له دې امله چې غواړي د میراکبرخیبر د وژنې تورله خپل تندي څخه را پاک کړي.

سیاه سنګ: ستاسو له خبرو را څرګندیږي چې د میر اکبر خیبر وژنه " د ګوند د کورنیو کړیو" په لاسه یوه وَ ژنه ده. آیا ښه به نه وي تاسو چې وژونکی پیژنـئ او په ربښتیا خبریاست، ولې خلک نه خبروئ؟ په ربښتنو خبرو پوهیدل د ولس بنسټیز حق دی.

لایق: د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند ښادنامي په ځانګړي توګې د غوايي له کودتا را وروسته ډیرې کرغیړنې وې. ولس زموږ له لاسه ډیر تاوانونه ولیدل. میر اکبرخیبر هم همدغو حزبیانو وژلی دی. ما اوس له ګوندي او یا سمبال شوي سیاست څخه لاس اخیستای دی، ادبیاتو ته مې مخه کړې، غواړم هرهغه څه چې لرم ویې لیکم، ولې نه؟ په نیږدې راتلونکي کې به هر څه په یوه کتاب کې را ولیکم.

سیاه سنګ: اوس به بیرته خپلې خبرې ته راشو. ستاسو له انده داؤودخان څه ډول یو شخصیت وو؟
لایق:

اخځ :
http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_٧٤/President٪٢٠Daud٪٢٠٢.pdf

دریمه برخه
صبورالله ســــــیاه ســنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه : رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه رادګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوریدل یا لوستل کیږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کتوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸
پته :
Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰٦) ۱ او ۵٤۳۸۹۵۰ (۳۰٦) ۱ د ټیلفون شمیره

****

سیاه سنګ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لګوي. ما داسي نه دي ویلي. اصلاً دغه پېښه ماته د کرکي وړ وه.

سیاه سنګ: کومه پېښه تاسو ته د " کرکي" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه."

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چي په ګوند کي نه وو پوخ شوی، ماته د کرکي وړ وو. ښایي په تأریخ کي دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چي په دغي پېښي کي شوروپانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرګنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کي پرې پوهېدل.

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنی د وژلو فرمان به مو ورکړی وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کي د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکي کي به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول.

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا نه ده چي د یوه خپلوان او نیږدي ملګري د وَژني په ناورین کي د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کي ورګډ کړای وي او ویلي مو دي چي " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

لایق: د ژوند له پیله تر اوسه له ویني تویَوني او وَژني کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنی له وژل کېدلو وروسته، د مړیو د لېدلو لپاره ارګ ته وَرنغلم. تل به زما په اړه ویل کېدل چي " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کي ماته یوازې یو تن را پیدا کړئ چي ودې وایي " چي د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي" له بلي خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت څانګو د میراکبر خیبر په وژنه کي لاس نه درلود. خلک ولي بې ګټي خبرې را جوړوي؟

سیاه سنګ: د میراکبرخیبر وژونکی څوک دی؟

لایق: دا پولیسي تحقیقات کېږي او زه یې ځواب ویل اړین نه بولم. څو اونی مخکي یوې نړیوالي راډیو هم دغه پوښتنه راڅخه کړې وه. د نوموړې راډیو پوښتونکي ته مي وویل چي اوس د دغي پوښتني د ځواب ویلو وخت نه دی. اوس به ډیر وختي وي چي دغي پوښتني ته ځواب وویل شي.

سیاه سنګ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنی د وژني له سکالو څخه لږ څه لیرې کېږو خو غواړم ووایم چي وحید مژده د " آریایي" او "سرنوشت" په ویبپانو کي یوه لیکنه لري اوسرلیک یې دی " هغه وژنه چي له پاېلي څخه یې کودتا را وکټېدله". هغه د ګلبدین حکمتیار له خولي چي وحید مژده هم په هغي غونډې کي ناست وو، داسي لېکي "خیبرزموږ د مجاهدو ورونو په لاس وژل شوی"

لایق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چي د پاکستاني چاروکو په سترګو کي ځانته یو دریز راپیدا کړي، په دغه خام او بې ځایه چل د داسي یوې وژني پازوالي په غاړه را اخلي چي له اصله یې کړې نه ده.

سیاه سنګ: خو (د وحید مژده د لیکني پربنسټ) د ګلبدین حکمتیار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند یو شمیرپخوانیو لوړپوړ غړیو منلي ده.

لایق: هو منلي یې ده او هغه هم له دې امله چي غواړي د میراکبرخیبر د وژني تورله خپل تندي څخه را پاک کړي.

سیاه سنګ: ستاسو له خبرو را څرګندېږي چي د میر اکبر خیبر وژنه " د ګوند د کورنیو کړیو" په لاسه یوه وَ ژنه ده. آیا ښه به نه وي تاسو چي وژونکی پېژنـئ او په رښتیا خبریاست، ولي خلک نه خبروئ؟ په رښتـنو خبرو پوهېدل د ولس بنسټیز حق دی.

لایق: د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند ښادنامي په ځانګړې توګي د غوایي له کودتا را وروسته ډیرې کرغیړنـي وې. ولس زموږ له لاسه ډیر تاوانونه ولېدل. میر اکبرخیبر هم همدغو حزبیانو وژلی دی. ما اوس له ګوندي او یا سمبال شوي سیاست څخه لاس اخیستای دی، ادبیاتو ته مي مخه کړې، غواړم هرهغه څه چي لرم ویې لیکم، ولي نه؟ په نیږدې راتلونکي کي به هر څه په یوه کتاب کي را ولېکم.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

سیاه سنګ: اوس به بیرته خپلي خبرې ته راشو. ستاسو له انده داؤود خان څه ډول یو شخصیت وو؟

لایق: داؤود خان د شخصي تقوی لرونکی یو سړی وو. پرته له شکه چي هغه د افغانستان د سرلوړۍ او پرمختګ غوښتونکي وو او د شتمنی او پیسو له ټولولو سره یې هیڅ مینه نه درلودله. خو د داوؤد خان په ژوند کي تیاره اړخونه هم لېدل کېږي: دکتاتور وو او، هزاره ګان یې نه خوښېدل. که چا د هغه ډاډ ترلاسه کړای وای نو د هغه هرډول کړنه سردارداؤود ته د منلو وړ وه، که پرچا بې ډاډه شوی وای نو څرګنده ده چي د هغه سړي ژوند ټول یو پنا کېده.

ببرک کارمل، رمزي او کرک

د سردار محمد داؤود وراره محمد عزیزنعیم د خپلي مور خبرې داسي په یاد راولي:

" مورمي پیښي په خپلوسترګو ولیدلې. د هغو پیښو لنډیز داسي دی : په وروستیو شیبو کي د [کماندو] یو افسر ننوځي او داؤود خان ته وایي : "باید تسلیم سئ . محمد داؤود خان پوښتنه کوي : " تاسو دغه امر د چا له خوا لرئ ؟ هغه ځواب ورکوي : " د قادر له پلوه." محمد داؤود خان وایي : " زه پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم او تر وروستۍ ګولی جنګ ته چمتو یم"

همدا وو چي د دواړو خوا ترمنځ ګولۍ را و وربېدلي چي په پای کي یې اروابناد داؤود خان او د هغه د کورنۍ اولس تنه غړي د هغه د زامنو او دوه لونو په ګډون ټولو د شهادت جامونه راپورته کړل.

له دغي پیښي وروسته د بریتانیا د بهرنیو چارو له وزارته د رمزي په نامه یو سړی چي د افغانستان په ځانګي کي یې کار کاوه د خواخوږۍ لپاره زما لېدلو ته راغی او د هغه ترخنګ یې را یاده کړه چي له خپل سفیر ښاغلي کرک څخه یې یو ګزارش تر لاسه کړی او په دغه ګزارش کي له ببرک کارمل سره د هغه د پیژندګلوی د کتني خبره هم ویل شوي وه. د رمزي په وینا په ګزارش کي لیکل شوي ول: کارمل ویلي چي موږ د یوه سرته رسیدلي عمل په مقابل کي را ګیرپاتي شولو." (۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶ پاڼي : افغانستان په شلمه پیړی کي / افغانستان در قرن بیستم : ۱۹۰۰ – ۱۹۶۹ د بي بي سي د راډیو له ټولګو څخه ، ظاهر طنین ۲۰۰۵) "

د زَړوکسانو په کورګي کي د یوي بوډۍ میرمني خبرې

داؤود جنبش (لیکوال ، ژباړونکی او د بي بي سي د راډیو کارکوونکی) د : ولسمشر داؤود خان او کورنی یې څنګه ووژل شول تر سرلیک لاندې د محمدظاهرشاه د خور/ د محمدنعیم د ماندینې میرمن زُهرې له خولې راوړي چي :

په هغه ورځ [د اپریل ۲۸، ۱۹۷۸ ز، د غوایي اومه ۱۳۵۷ ل] نعیم خان نه وو. لوني مي په کورکي وې ، لمسیان ښوونځي ته تللي ول. زه د ویښتانو د جوړولو لپاره دباندې تللې وم. یو افسر راغی او په بیړه یې له ما وغوښتل چي ارګ ته ولاړه شم. د داؤود خان له زامنو سره یوځای د ګلخانې ماڼی ته ولاړو. داؤود خان په خپل دفتر کي د تیلفون له لاري له چا سره خبرې کولې. هماغلته کښېنستلو. الوتکو بمبارد را پیل کړ. ترماښامه دغه حالت دوام درلود.

کله چي بمباریو زور واخیست، داؤود خان وویل:" لاندیني پوړ ته ولاړسئ!" د را وتلو په مهال د ګلخانې د دروازې له اړخه د ګولیو اور را پیل سو. ګومان کوم ډزي په ارګ کي دننه د خلقیانو او پرچمیانو له پلوه وو.

په دالان کي د داؤود خان لور زرلښته او دهغه اته کلنه لمسی غزال (د عمر لور) ټپیاني شوې وې. هغوی یې بلې خوني ته راوړلې. ګولیو زما د دیارلس کلنی لمسی صفورا ټټر سوری سوری کړی وو. نظام [د داؤود خان زوم] وویل صفورا بې هوښه شوې خو حال یې ښه دی، خو کله چي له نیږدې یې ولېدله، هغه وژل شوې وه. صفورا زما د سترګو تر مخ ځان حق ته وسپاره. ماشومان د مور په غیږ کي هم خوندي نه ول. شیما د سردارصاحب داؤود خان نږور /د میرویس میرمني خپل دوه ماشومان په غیږ کي نیولي ول او دیوال ته یې ډه ډه لګولې وه. کله چي له خوني راوتلم و مي لېدل چي درېواړه یې شهیدان شوي ول.

زرمینه (زما او د نعیم لور)، عایشه (د داؤود خان معیوبه خور) چي له فزیکي ننګونو سره مخامخ وه او د له لاسه او پښو غورځېدلو کسانو په کراچۍ کي به ګرځېدله ، زینب (زما خور/د داؤود خان میرمن) ، شینکۍ او زرلښته (د سردارداؤود خان لونې) ټولي داؤود خان ته ورغلي او د هغه تر څنګ ودریدلې.

ما په خپلو سترګو نه دي لیدلي، خو راته یې وویل چي چا له لیرې ځایه داؤود خان ته ویل : تسلیم سه ! او هغه ورته ویلي ول : پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم. په همدغه وخت کي د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، نعیم

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

خان، زینب، شینکی، خالد، ویس او عمر(د داؤودخان زامن)، نظام (د شاه محمودخان زوی) ټول هماغلته ووژل شول.

کودتا چیان په موږ پسي راغلل او ویې ویل چې له خونو ځخه را ووځئ او که څوک را ونه وځي نو د خوني چتونه به پرې را ونړیږي . د را وتلو په مهال مې ولېدل چې د داؤود خان، نعیم خان او نورو مړي پرځمکه پراته ول.

زما پېښه هم ټپي شوې وه. موږ یې روغتون ته ورسولو. هلته یې د لسو ورځو لپاره وساتلو بیا یې زندان ته بوتلو. خورشید او توران (د سردارتیمورشاه ماشومان/ د نعیم خان لمسیان) په روغتون کي پاتې شول. ګلالی (د عمر میرمن/ د داؤود خان نږور) سره له دې چې پېښه یې ۷ ګولیو ور سورۍ سورۍ کړې وه ژوندۍ پاتې شوه.

په هغې باراني ورځي زموږ د کورنۍ او نږدې خپلوانو ۷۰ تنه و وژل شول. آیا وروسته له ۳۰ کالو به داسي یو څوک وموندل شي چې د وژل شویو آرامځای وموږي او د افغانستان د لومړي ولسمشر له قبرڅخه زیارت را جوړ کړي؟"

سورسباوون

داکترعاصم د (د داؤود خان سیاستونو، شخصیت او اندونو ته یوه کتنه / نګاهي به شخصیت،نظریات وسیاستهای داؤود خان) د (میزان د خپرندویې ټولنې له خپرونو ۲۰۰۱کال) د کتاب له ۲۹۲ تر۲۹۷ پاڼو کې د هما داؤود (د خالد میرمن او د سردار محمد داؤود د نږور) د خبرو پربنسټ داسي لیکلي دي:

" د دیارلس سوه اوه پنځوسم لمریزکال د غوایي د مباشتي اوومه پنځنۍ 'پنجشنبي' ، د نورو ورځو په شان یوه عادي ورځ وه. د پسرلي میاشت وه او باران وَریده. په دودیز ډول د کورنۍ غړي هره د پنځنۍ ورځ د ماښام له خوا د داؤود خان په کور کې را ټولېدل. داؤود خان کورنیو ارزښتونو ته په ډیرې درندې سترګې کتل او ډېر به خوښېده چې لږ تر لږه په اونۍ کې یوځل د کورنۍ غړي پریوه ډغرراټول شي او له یو بل سره په ګډه ډوډۍ وخوري. د دغسې را ټولېدلو نوښت هغه رامنځ ته کړی وو.

په هماغه ورځ د نورو پنځنیو ورځو په شان د کورنۍ د غړیو د را ټولېدلو تابیا په پام کې نیول شوې وه. کله چې د شوبلو د ډزو غږ را پورته شو، څه ناڅه د غرمې دولس بجې وې او میرمن هما داؤود په کورکې وه او ګومان یې کاوه چې د غرمي د ډوډۍ د دودیز توپ غږ دی او کلکه پاملرنه یې ورته ونه کړه. د هغې زړه نه منل چې له همدغې شیبې وروسته به دا د کمونیستو کودتا چیانو د کودتا پیل وي.

اړوپیچ د سترګوپه رپ کې اوښتون موند. څو شیبې نه وې تیرې چې خالد له خپل کار ځای د تلویزیون له ودانۍ څخه کورته را ورسید او ویې ویل چې ټول دې ارګ ته ولاړ شي. کله چې د ویرې لمنه را څرګنده او پراخه شوه داؤود خان د ولسمشرۍ د دفترد مشراکبرخان په سلا او وړاندیز پریکړه وکړه چې د کورنۍ ټول غړي ارګ ته دننه را وغواړي.

میرمن هما وایي کله چې په موټرکې د داؤود خان له کوره تر ارګه ولاړه نو ډیره په اندیښنه کې ډوبه وه او ویې لېدل چې اړوپیچ د سترګو په رپ کې د اوړېدلو په حال کې دی. د مخ په ودې اړوپیچ په لېدلو یې اندیښنه لا زیاته شوه. کله چې له خپل خاوند او کوشني ماشوم سره د ارګ انګړ ته ننوتله نو ویې لېدل چې سرتیرو د تیارسئ په حال کې په هرګوټ کې مورچلې نیولې دي. له دغو ټولو سره سره بیا هم دا نه پوهېدله چې خبره څه ده او د دغه بیړني اړوپیچ د را پارېدنې لامل څه وو.

د کورنۍ پاتي غړي چې له هرې خوا ورو ورو را رسیدل د ارګ د ګلخانې د مانۍ په دویمي ودانۍ کې د ولسمشر د کار په دفترکې را ټول شوي ول او ارګ ته په راننوتلو د هغه څه د تیریدلو په لېدلو به هک پک پاتي کېدل چې په ارګ کې تیرېدل. که څه هم اړوپیچ ډیر کرکیچن شوی نه وو خو د نیږدې ماسپیښین شا او خوا وړاندیز وشو چې میرمنې او ماشومان دې له ارګه په موټرونو کې بهر و ایستل شي. د افغانستان د پخواني ټولواک خور او د ولسمشر داؤود خان مانديني میرمن زینب دغه وړاندیز وغانده. دهغه د همدغې پریکړې پربنسټ نورو میرمنو هم خپل هوډ څرګند کړ او ټینګاریې وکړ چې د خپلو میرونو ترڅنګ به همدلته پاتي شي. په ځانګړې توګه د سردارمحمد داؤود خان زامنو ټینګار کاوه چې د پلار ترڅنګ به پاتي کیږي او نه غواړي چې هغه یوازې پریږدي.

که څه هم د کورنۍ غړو ته څرګند خبرونه نه ورکول کېدل خو د هرې شیبې په تیریدلو خبره راڅرګندیدله او اورېدل کېدل چې دښمن د پرمختګ په حال کې دی او د ولسمشرد مانۍ نیول یې د خپلې موخې زړه ټاکلی دی.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

په ډيرلنډ وخت کې ټيلفوني اړيکې وشليدلې. له دې چې کودتا چيانو په آسانۍ کولای شوای د ودانۍ پاسنی پوړ په آسانۍ بمبارد کړي، د خونې د لوړوالي او د کړکيو د ډيروالي له امله دغه ځای خوندي نه وو نو پريکړه وشوه چې ټول دې کښتني پوړ ته ولاړ شي. همداسې وشوه. د کورنۍ ټول غړي لانديني پوړ ډوډۍ خوړلو لويې خونې ته راکښته کړای شول.

ميرمن هما وايي تر هغې شيبې پورې چې دا د داؤود خان د کار په دفتر کې وه څوک نه وو ټپي شوي. خو کله چې د کورنۍ غړي کښتني پوړ ته راکښته شول نو د کودتاچيانو يرغل لا زور واخيست. د ښمن په وړاندې د ولسمشرۍ د ساتونکي قطعې اتلواله مقاومت ورو ورو دړې وړې کېده، د ښمن د مردکيو او توغنديو ړندو چـَرو او ټوټو په ودانۍ کې دننه هرڅوک ټپيانول.

زما په گومان لومړني چا چې ټپ واخيست او د سترگو په رپ کې مړ سو د سردارمحمد داؤود خان مشرزوی محمد عمر وو. د اروابنادې ميرمن گلالۍ داؤود د عبدالله خان ملکيار د لور پرځان اته گولۍ لگېدلې وې. لورکۍ يې (غزال) په همدغې پيښې کې په ارگ کې شهېده شوه او بله ټپي لور يې په روغتون کې څو شيبې وروسته مړه شوه. که څه هم د سردار محمد نعيم خان پښه په گولېو ټپي شوې وه خوله خپل پاليالله ورور سردارمحمد داؤود خان سره د سهارتر سباوون پورې ژوندی وو. وروسته له دې چې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتونکي قطعې پاتې برخه له نا چارۍ کودتاچيانو ته تسليم شوه، کمونيستانو د شنه سهار په سپيده دم کې د گلخانې د ماڼۍ دروازه پرانيستله او په لومړيو شيبو کې يې له داؤود خانه وغوښتل چې تسليم شي خو هغه په ځواب کې وويل چې هېڅکله به د روسانو مرييـو کمونيستانو ته تسليم نه شي.

د امام الدين تر مشرۍ لاندې د وسله والو کودتا چيانو د ډلې او سردارمحمد داؤود خان ترمنځ ډزې پيل شوې چې په پای کې يې د هغه د کورنۍ يو شمير راگيرشوي کسان يا ټپيان يا شهيدان شول.

د دغو شهيدانوپه منځ کې يوازې د سردارمحمد داؤود خان له کورنۍ څخه شل تنه ول. که د غوايي د اوومې د شرموونکي او کرغيړنې کودتا د شپو اوروځو د شهيدانو شميره را واخلو نو د ټولو وژل شويو کسانو شميره د سيد عبدالاله، عبدالقديرنورستاني، صاحبجانخان گارډ په گډون چې په ارگ کې ووژل شول ،او نور لکه غلام حيدررسولي ، ښايي درې زره تنو ته ورسيږي.

د کمونيستانو له وروستـني يرغله وروسته د سردارمحمد داؤود خان د کورنۍ پاتې ژوندي غړي د جمهوريت روغتون ته وليږدول شول. هغو کسانو لکه ميرمن گلالۍ چې ژور ټپونه يې اخيستي ول، تر اوږدې مودې په روغتون کې پاتې شول او د کورنۍ نورټول غړي زندان ته وليږدول شول او هلته يې بنديان کړل.
د سردارمحمد داؤود د کورنۍ پاتې غړو د روس د لاسپوڅي رژيم له استازو څخه په څو څو ځله غوښتنه وکړه چې د غوايي د اوومې کودتا د شهيدانو د ښخېدلو ځايونه ورته وروښيي، خو دغولاسپوڅو هېڅکله دغې غوښتـنې ته ځواب ور نه کړ.

څرگنده نه ده چې د کودتا د تورې او کرغيړنې شپې له امله کودتا چيانو د ارگ دننه د شهيدانومړي د خواجه رواش په سيمه کې په ډله ييزکېندل شوي قبرکې ښخ کړي او يا د کابل- جلال آباد د لويې لارې په اوږدو کې په يوه ناڅرگند ځای کې له اسلامي دودونو پرته ښخ کړي دي. (له ميرمن هما)USA Arlington, Virginia, داؤود عثمان سره مرکه ۲۰۰۱زکال د جنوري دويمه

له هغې خونړۍ پيښې را وروسته لا تراوسه د دغې غوټې سر نه دی پرانيستل شوی. په دغې پيښې کې ښکېل کسان او پاخه پازوال مشران لا تراوسه د نړۍ په گوټ گوټ کې ژوندي دي او پرته له شکه له قانوني لارو او امکاناتو کولای شو له هغوی پوښتنه وکړو چې دغه خبره روښانه کړي.

د گلخانې پرماڼۍ د گوليو باران

جنرال نذير کبيرسراج د خپل کتاب (په افغانستان کې د شلمې پيړۍ د دويمې نيمايۍ مهمې پېښې/ روېداد های مهم نيمه اخير سده بيست در افغانستان) په ۱۱۳ پاڼې کې ليکلي : " محمد عمر په داسې حال کې چې له خپل پلار سره يو ځای وو د گلخانې د ماڼې پوړې 'زينې' ته مخامخ، موټرته د پورته کېدلو په وخت کې ټپي شو. " دلته د يادونې وړده چې په هغو شېبو کې د يو شمير وزيرانو په گډون د حاضرو همکارانو د پريکړې پربنسټ، ويـتـيل شوه چې محمد داؤود دې له ارگه دباندې ووځي او د مرکزي ځواک (قوای مرکز) د اړوند لښکرکوټونو په مرسته دې د کودتا چيانو يرغل پرشا وتمبوي." نومړی زياتوي : " يادې شوې ډزې د ولسمشرۍ د گارد د يوتن افسر له لوري چې د سردارمحمد داؤود د ډاډ وړ سړی وو، وشوې."

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

هما داؤود د سردار محمد داؤود د مشرزوی د تیپي کېدلو په اړه د جنرال کبیر سراج خبره نه مني او ټينګارکوي چې هغه له ودانی دباندې نه، بلکه په ودانۍ کې دننه ټپي شو. ۲۹۵ پاڼه، د سردارمحمد داؤود شخصیت، اندونو او تګلارو ته یوه کتنه / نگاهي به شخصیت، نظریات وسیاستهای سردار محمد داؤود، ډاکټر محمدعاصم، د میزان خپرندویه ټولنه، د امریکامتحده ایالات، ۲۰۰۱)

وايي چې .....

ویل کیږي چې د دیارلس سوه اووه پینځوسم کال د غوايي د مباشتي له اوومي نېټي مخکې د محمد داؤود د وژلو تابیا نیول شوي وه. که داسي وي، نو د کومو کسانو پړَل د دغي تابیا په تل کې موندلای شو؟

وايي چې د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند یوه نامتو څېره چې اوس هم په افغانستان کې ژوند کوي، د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنی له وژل کېدلو لږ شیبه وروسته ارګ ته راغی، ټول یې له پامه تیرکړل او بیا له خوني ووت.

وايي هماغه سړي یو چا ته ویلي ول چې :" ... په پام کې نیول شوي وه چې پر ارګ به یو پینځه سوه کېلویي بم وروغورځول شي. پوهیږئ چې پینځه سوه کیلویي بمب څومره ورانی کوي؟ ارګ یې له خاورو سره په هوا کاوه؟!"

"... د عبدالله عمرله جیبه چې زما ترڅنګ ولاړ وو، د بنزموټر کلي یې واخیستله او ویې ویل: اوس زموږ وار دی چې د موټرسپرلی وکړو." په همدې حال کې مي ولیدل چې د کورنی یوشمیر غړي څوک روغ رمټ او څوک ټپي له دروازې تیریږي او میرمن سلطانه نور/د سردارمحمد عمرنور ماندینه له ټولو مخکي روانه وه. زهرا او داؤود / دغازي محمود ماشومان مي ولیدل چې دواړه ټپیان ول. کله چې د میرمن سلطاني نور سترګې پرما ولګېدلې، غلي شوه، بیا یې د لاس په اشاره او نغوته راته وویل دغه کسان پر دي چنواري 'چارماري' یې کړئ." هغي [د افغانستان د پخواني ټولواک محمدظاهرشاه خور او د ولیعهد سرداراحمدشاه خواښي] ګومان کاوه چې زه هم د پیښي له پخو......

ځلورمه برخه

صبورالله ســـــیاه ســنگ

hajarulaswad@yahoo.com

پښتوژباړه : رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه خیژي

دغه لنده لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پړوالي یا نه پړوالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنی د وژني د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه رادګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوریدل یا لوستل کیږي لږترلږه د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدين سره د پرله پسي او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړی راپیل کړو.
همدارنګه د دغي لیکني په لا ښه والي کي د نوروکسانو مرستي ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸

پته :
Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

٥٠٢٠٨٨٢ (٣٠٦) ١ او ٥٤٣٨٩٥٠ (٣٠٦) ١ د ټیلفون شمیره

****

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

دیرش کاله د بېدیا په زړه کې

ډاکټر محمد حلیم تنویرد وروستنیو درېو لسیزو د څیړونکو له ډلې څخه (د ګلبدین حکمتیار تر مشرۍ لاندې) د اسلامي ګوند یوه وتلې څېره ده چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د آرامځي ترټولو نیږدې نښه یې را کښلې ده (د افغانستان د ورځپانه لیکنې پیښلیک/ تأریخ روزنامه نګاري افغانستان، ۲۲۰ پاڼه، د صبور د خپرندویه ټولنې مرکز/پیښاور- پاکستان جنوري ۲۰۰۰ زکال)

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په دویمي نیټې جنرال پادشاه میر په افغانستان کې د "آزادۍ د راډیو" له مرکه کوونکي حمید مُهمند سره یوه ځانګړې مرکه کړې او نوموړې د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د قبرونو ځای ځایګی، د کابل په ۱۸ کیلومترۍ کې د څرخي پله زندان ته نیږدې داسې روښانه کړی:

حمید مهمند: جنرال صاحب پادشاه میر! هغه ګزارشونه چې موږ اورېدلي، یکې ویل کیږي چې: تاسو یو تن له هغو کسانو یاست چې د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ښخولو په اړه شاهد واست. کله چې مړي رارسیدل او یو ځای خاورو ته سپارل کېدل تاسو هلته واست. مړي په څه ډول راوړل کېدل او په څه ډول په ډله ییزه توګه خاورو ته سپارل کېدل؟ که مهرباني وکړئ په دې اړه لږ مالومات را کړئ!

جنرال پادشاه میر: د [د یارلس سوه اووه پنځوسم "ل" کال] د غوایي د مباشتي په اوومه د پنجشنبې [پنځنۍ] په ورځ کودتا وشوه. په سبا یې کله چې ورځ پای ته ورسیدله، د شپې دولس بجې وې چې مړي یې راوړل. موټر راغی. په هغه وخت کې زه د څلورم زغره وال ځواک د ساتنې او څارنې [حفظ ومراقبت] مدیروم. امر وشو چې ځان له سرتیروسره پولیګون ته ورسوم. له هغوی سره یوځای پولیګون ته ولاړم.

موټران له ښاره راتلل او څراغونه یې له لیرې ښکارېدل. له ځان سره مې وویل: خدایه! په دې نیمه شپه کې دا موټران له کومې خوا پولیګون ته را روان دي.

لومړنی موټر چې را ورسید، د دفاع د وزارت یو جیپ وو. له سلام او ستړې مه سې وروسته مې وپوښتل: ورونو! خیریت خو دی؟ څنګه راغلئ یاست؟ ویې ویل چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي مو راوړي او غواړو دلته یې یوې په موضع (له مخکې پوځي کېندل شوي ځای) کې ښخ کړو،او ځای ورته پیدا کړو،ورته مې وویل: ډېره ښه ده.

اسلم وطنجار چې په کودتا کې یې پخه ونډه درلودله او په څلورم زغره وال ځواک کې وو، پوهېده چې د ځمکې کوم ځای د (موضع) لپاره کېندل شوی دی. هغه وویل دلته د یوه ټانک پخوانی موضع شته.

غوچوړي (چقوري) له مخکې کېندل شوي ول. له جیپانو وروسته یو نوی [زیس موټر] راغی او د   شو. ماته یې وویل: سرتیرو ته ووایه چې مړي راکښته کړي. Reverse"موضع مخې ته"
سرتیرو مړي یو په یو راکښته کړل. زه په خپله د قبر لحد ته ور کښته شوم. لومړنی کار مې چې وکړ دا ووچې د مړیو مخونه مې د قبلې خواته را واړول. کله چې اوس مو قبرونه را خلاص کړل نو له نیکه مرغه لیدل کېدل چې د مړیو د هډوکو مخونه هماغسې د قبلې خواته ول. د امنیت د وزارت کارکوونکو او نورو هیئتانو ولیدل چې د مړیو مخونه د قبلې پر لور ول.

د یوه موټر ترپال مې خلاص کړ او دهغه سپن ږیري موټروان ته مې وویل: نه خفه کیږې که دغه ترپال واخلم او د مړیو پرمخونو یې واچوم؟

حمید مهمند: جنرال صاحب! مهرباني وکړې وواياست چې په همدغه ډله ییزقبرکې مو څو تنه مړي تر خاورو لاندې کړل؟

جنرال پادشاه میر: څه ناڅه دیارلس تنه ول. دیارلس تنه.

حمید مهمند: آیا ددوی په ډله کې ښځې او ماشومان هم ول؟

جنرال پادشاه میر: د هغوی په منځ کې درې ښځې وې، نور یې ټول نارینه ول.

حمید مهمند: ویل کیږي چې په ډله ییز قبر کې د داؤودخان له کورنۍ څخه اتلس تنه تر خاورو لاندې شول، نور مړي څه شول؟

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

جنرال پادشاه میر: په هماغه شپه يي ديارلس مړي اونوريي په سبا شپه راوړل. ما درې شپې بې خوبې ايستلي وه او ښارته خپل کورته ولاړم. زما د مرستيال ضابط شاه وليخان په وينا نور شپاړلس تنه مړي چې ګڼ شمير يې ښځې وې د ټانک د بلې کېندل شوې [موضع] په پينځه ويشت ګاميز واټن ته راوړل شول.

د هغې ورځ په سهار شاه وليخان راته وويل: آمرصاحب تاسو پرون شپه نه واست، نور مړي يې هم راوړل. ومې پوښتل: مړي دې وپيژندل؟ ويې ويل: نه. ومې نه پيژندل. خو دومره مې وليدل چې په مړيو کې ښځې او ماشومان ډير ول، نارينه لږ ول.

حميد مهمند:جنرال صاحب تاسو وويل چې لحد ته کښته شواست او ومو ويل چې مړي مو يو په يو ځاى پرځاى کړل. ستاسو له نظره، ايا هغوى په ګوليو وژل شوي ول يا نور زورزياتي هم ورسره شوى وو؟

جنرال پادشاه مير: دروغ ويل ګناه لري. شپه وه. د مړيو مخونه سم نه ښکاريدل. ټول په وينو ککړ ول. کلکه مې چې مړي ديخوا آخوا کول، لاسونه مې د هغوى په وينو ککړيدل. پرټولو له يوې مخې د ګوليوباران شوى وو.

حميد مهمند: آيا د سردار داؤود خان مړى مو په خپلو سترګو وليد؟

جنرال پادشاه مير: له يوې خوا د شپې تياره وه، له بلې خوايې موږ ته ويل چې مړي ژر ژراو په بېړه را کښته کړئ. له مړينې وروسته ځيره او د مخ بڼه هم بدليږي. مړي سم نه پيژندل کېدل. که په تياره شپه کې ځوک خپل وروړهم وګوري، نه يې پيژني. خو د بدن د جوړښت ، د اندام د ځيروالي او د قد يا ونې د لنډوالي له مخې مې ګومان وکړ چې داؤود خان به وي.

په تيرو ورځوکې کله چې هغه مو له قبره را وايست، د خپلې ميرمنې د هډوکو تر څنګ وو. ښځې يې د سرو زرو غاښونه درلودل. سره زر په خاورو کې نه خرابيږي، تر ننه پورې هماغسې پاتې دي.

حميد مهمند: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتيري؟

جنرال پادشاه مير: د هغوى د ډلې مشر نور احمد نور د کورنيوچارو [وزير] وو. نه پوهيږم چې اوس په کوم هېواد کې اوسيږي. نور وزيران هم ول، چې نه يې پيژنم. د هغوى يوه تن له اسلمه وپوښتل: دغه افسر چې لاندى بوخت دى، ملګرى دى که نه؟

حميد مهمند: دا يې ستاسو په اړه ويل؟

جنرال پادشاه مير: هو، هغوى نه غوښتل چې دغه پټ راز افشا سي او غوښتل يې چې مړي هماغلته ورک سي.

حميد مهمند: تاسو وويل چې مړي يې په دوه وو جلا جلا شپو کې راوړل او تر خاورو لاندې شول. له تاسو سره يې چال چلند څنګه وو؟ څه قومانده يې درکوله او څه يې ويل، د بيلګې په ډول، څه وکړئ؟

جنرال پادشاه مير: کله چې هغوى خپل کار پاى ته رساوه نو د څلورم زغره وال ځواک له کانتينه به يې چاى، کيک او کلچې واخيستلې او [په اصطلاح د پيش نمې په توګه به يې] يو څه خوړل بيا به ښار ته تلل. په همدغه ترڅ کې يوه شپه يې ما ته په ګوته نيولو ويلي ول چې " دا سړى ګوندي ملګرى نه دى"

وروسته يې نو د وزير په کچې نور مشران او لوړپوړي چارواکي راوستل او د ګوليو باران به يې پرې جوړاوه. ډير ښه ښه وزيران ول. کله چې دغه مشران يې د ګوليوپه باران کې ويشتل اوپه شهادت يې رسول نو ويل به يې چې چاته نه وايو. انکار کوو. پټ کار دى. ځکه چې هغوى له محکمې پرته وژل کېدل.

حميد مهمند: آيا هغوى د داؤود خان د کابينې کسان ول؟

جنرال پادشاه مير: هو، هغوى د داؤود خان د کابينې غړي ول.

حميد مهمند: د چا نوم دې په ياد دى؟

جنرال پادشاه مير: هو ! يو يې د عدليې وزير وفي الله سمعيي وو، بل يې د بهرنيو چار وزير، ځکه چې ويې ويل يې د باندنيو چارو وزير راکښته کړئ. ټول ټال ۸ تنه ول. هغوى يې د شهيد سردار صاحب له وژلو ۸ شپې وروسته ژوندي راوستل او ويې ويل چې له وژل کېدلو يې منکره کيږو.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

د هغوی له ډلي بل تن موسی شفيق وو. له هغه يي هم پوښتني کولي. هغه په ځواب کي ورته ويل: زه ډير بي گناه يم. په کور کي مي سطرنجی هواره ده. اولادونه مي څه نه لري. زه په خپل کور کي هيڅ نه لرم. هغوی په ځواب کي ورته وويل: تا د هلمند اوبه خرڅي کړي دي. موسی شفيق ورته وويل: ته [نور احمد نور ته يي وويل ته]، اناهيتا راتب زاد، ببرک کارمل او حفيظ الله امين ټول د کابيني وکيلان واست. تاسو ومنله [پاس کړه] او زه د هغه وخت سروزير [صدراعظم] وم، ما يوازي لاسليک وکړ.

حميد مهمند: دغه خبري هماغلته ترسره شوي؟ موسی شفيق هماغلته له نور احمدنور سره شخړه وکړه او بيا يي هماغلته وواژه؟

جنرال پادشاه مير: هو، مخامخ خبري هماغلته پيل شوي. له هماغو خبرو وروسته موسی شفيق يي وواژه. له هغه وروسته يي د عدليي وزيرله موټره راکښته کړ.

حميد مهمند: کله چي د کابيني غړي يي وژل، څه ډول احساسات يي له ځانه څرگندول؟ خندل يي؟

جنرال پادشاه مير: دوی به پري د گولېو باران جوړاوه او هغوی د" اللهُ اکبر" په ويلو پرځمکه را لوېدل.
حميد مهمند: هغو کسانو چي ډزي کولي څه ډول احساسات يي څرگندول؟

جنرال پادشاه مير: رښتيا يي ووايم د هغوی په احساساتو نه پوهېدلم. له يوي خوا د شپي تياره وه له بلي خوا ډزي کوونکو داسي خولی پرسر درلودلي چي دوه سوري يي درلودل چي له هغو سوريو يي يوازي کتلای شوای. يوازي سترگي يي ښکارېدلي او مخونه يي نه ښکارېدل چي سری يي پر احساساتو پوه شي. هغوی به کلاشنيکوفونه په لاس له جيپ موټرانو راکښته شول له اته متريز واټنه به يي ډزي پري پيل کړي او بيا به بيرته جيپ ته ننوتل.

حميد مهمند: کله چي د خبرو شخړه کېدله، نورو څه کول او څه يي ويل؟

جنرال پادشاه مير: ددوی د خبرو پرمهال نور ټول غلي درېدل او څه يي نه کول.

حميد مهمند: دغه خبري چي مو وکړي ټولي يي ستاسو تر مخي تير شولي؟

جنرال پادشاه مير: هو، هر څه مي چي وويل زما تر مخي تير شول.

حميد مهمند: هغه خبري او شخړي [د موسی شفيق او نور احمد نور ترمنځ] هم ستا تر مخي تيري شوي وې؟

جنرال پادشاه مير: هو، هغه خبري هم ټولي زما تر مخي تيري شولي.

حميد مهمند: کله مو چي د سردارصاحب داؤود خان او د هغه کورنی خاورو ته وسپارله او ستاسو ترمخه د هغه د کابيني غړي ووژل شول، څه ډول احساس مو درلود؟

جنرال پادشاه مير: موږ ټول مسلمانان يو. پرخدای ايمان [گروهنه] لرو او پوهيږو چي شپي پسي ورځ او ورځ پسي شپه راځي. تر اوسه د نړی په هيڅ يوه گوټ کي داسي نه دي شوي چي د يوه هيواد د ولسمشر مړی دي تر ديرشو کالوپوري د بيديا د خاورو په زړه کي پټ پاتي شي.
همدغي دښتي ته روسان راغلل. شوبلو او ټانکونو يي ټول ځايونو کنډ او کَـپَـر کړل. په زړه کي مي را تاو شول چي يوه ورځ به خدای افغانستان خپلواک کړي. ما له هغه ځايه چي د خاورو په زړه کي داؤود خان خاورو ته سپارل شوی وو، د يوه متر د خطوي په اندازي گامونه را واخيستل ټول ټال له سرکه ۶۵ متره ليري واټن وو.

راغلم او دغه ۶۵ متري واټن مي په يوه ځای کي يادداشت کړ. له ځان سره مي وويل چي ښايي يوه ورځ به افغانستان د کمونيستانو له منگولو خلاص شي. په هغه وخت کي روسان نه ول، همدغه کمونيستان ول. و مي ويل چي دا خو د يوه سترشخصيت آرامځای دی، يوه ورځ به ورک شي. په دغو تيرو دوه وو مياشتو کي د خلکو د غلطو گزارشونو له کبله گڼ شمير ځايونه کېندل او پرانيستل کيږي او نښه يي په لاس نه ورځي.

حميد مهمند: جنرال صاحب! تاسو څنگه خبر شواست چي د افغانستان دولت يوه کميسيون ته دنده سپارلي چي د داؤود خان او د هغه د کورنی ډله ييز قبر دي را پيدا کړي؟

جنرال پادشاه مير:په خوست کي مي د راډيو او تلويزيون له لاري واورېدل چي کرزي صاحب يوه ځانگړي کميسيون ته دنده سپارلي ده. تيلفون مي وکړچي ددغه کميسيون خبره څنگه ده. راته يي وويل چي : هله ژر سه. را سه. موږ

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

هڅه کوله چې ستا د تیلفون شمیره را پیدا کړو، نه مو شوه موندلای. هرڅه مو چې احوال ورکاوه او نفر مو درلیږل نتیجه یې نه ورکوله. بنه شو چې ټیلفون دې را وکړ. سبا ته ځان را ورسوه چې ډیر ضرور کار دی. هماغه وه چې راغلم.

حمید مهمند: جنرال صاحب! د هغو ګوتو په شمار کسانو له ډلې څخه چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د ډله ییز قبر خبره یې په زړونو کې درلودله، یو یې هم تاسو یاست. اوس چې د غه ډله ییز قبرونه وموندل شول او مړي یې له هغه ځایه را وایستل، تاسو څه ډول احساس لرئ؟

جنرال پادشاه میر: کله چې د سردار داؤود خان د قبر د خارو سر ته تللم، سردارنادرجان او سردارمحمود جان غازي (د سردار داؤود خان لسمی) به له ما سره ول. هغوی به هلته د خپل نیکه د درناوي له کبله په شنه سهار کې تلل او د لاسونو د ګوتو په سر به یې د قبر د سر خاورې ایخوا دیخوا کولې چې هډوکي مات نه شي او سم لاس ته ورسي. زړونه یې مړیو ته ډیر سوځېدل.

هډوکي مو د ملي امنیت روغتون ته راوړل چې ولسمشر د پریکړې پربنسټ یا یې حکومت او یا یې ملي امنیت وپیژني. البته چې د مخونو او څیرو پیژندل ممکن نه دي ځکه ټول یې هډوکي دي.

حمید مهمند: ستاسو خپل احساس څنګه دی؟ آیا خوښ یاست چې له دغسې یوه ستر راز څخه مو پوړنی لیرې کړ؟

جنرال پادشاه میر: د یوه مسلمان په توګه خوښ یم. تر نن ورځې، د نړۍ په هرګوټ کې که د کفر هیواد وي یا مسلمان، د ولسمشر مړی یې نه دی ورک. اوهغه هم د سردار داؤود خان په شان ولسمشر چې د افغانستان ټول وګړي یې د خپل ویر پر ټغرکښینول. د هغه د قبر په موندلو اوس احساس کووم چې داؤود خان بیرته را ژوندی شوی دی. ډیر خوښ یم چې ګور یې وموندل شو او وګړي به وکولای شي چې د هغه د ګورزیارت ته ولاړ شي.

په راتلونکي ګڼه کې به تاسو ولولـئ:

۱. " ما سردار داؤود نه دی وژلی"

د جنرال امام الدین تیلفوني پیام / ۲۰۰۸زکال د جولای دویمه

۲. د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال دغوایي د مباشتې له اوومې نیټې مخکې د سردار محمد داؤود د وژلو تابیا نیول شوې وه. د دغې تابیا په زړه کې د کومو کسانو د پښو د پلونو خاپ شته؟

۳. د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند یو تن پیژندل شوی او نامتو غړی چې اوس په افغانستان کې او ژوندی دی د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د غړو له وژل کېدلو وروسته ارګ ته راغی. ټول یې له سترګو لاندې تیر کړل او بیا له خوني ووت.

وایي همدغه سړي چاته ویلي ول چې:" .. په پام کې وه چې یو ۵۰۰ کیلویي بمب به د ارګ پرسرور واچول شي . پوهیږی چې ۵۰۰ کیلویي بمب څه کوي؟ ارګ یې له خاورو سره په هوا کاوه!"

" ... د عبدالله عمر له جیبه چې څنګ ته مې ولاړ وو، د بنزموټر کیلي یې را واخیستله او ویې ویل:' اوس زموږ وار دی چې په موټرونو کې وګرځو.' په همدغه حال کې مې ولیدل چې د کورنۍ غړي څوک ټپي او څوک روغ رمټ یو یو له دروازې تیریږي او په سر کې یې میرمن سلطانه نور/ د سردار محمد عمر ماندینه روانه وه. د محمود غازي ماشومان زهرا او داؤود مې ولېدل دواړه ټپیان ول. کله چې د میرمن سلطاني نورسترګې پرما ولګېدلې غلې شوه او د لاس په اشاره یې راته وویل " ټوله ګناه ددوی له لاسه ده، دوی چنواري "چارماري" کړئ. [هغه د افغانستان پخواني ټولواک خوراو د ولیعهد سردار احمدشاه خواښې وه] او ګومان یې کاوه چې زه هم د پیښې له پخو پازوالو څخه ...."'

اخځ
http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_٧٤/President٪٢٠Daud٪٢٠٢.pdf

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

پينځمه برخه
صبورالله ســـــــياه ســنگ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه : رحمت آريا

له يوه لاسه ټک نه خيژي

دغه لنډه ليکنه چې په هيڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سياسي ښادنامو په سموالي يا نه سموالي، دهغه پر پړوالي يا نه پړوالي روښاني واچوي، غواړي يوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د ځرنګوالي په اړه د بوشمير شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او ځرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوريدل يا لوستل کيږي لړتر لړه د افغانستان د خلق د يموکراتيک ګوند له پخوانيو لوړپوړو غړو (کريم ميثاق، دستګيرپنجشيري ،سليمان لايق ، خيال محمد کتوازي) او جنرال امام الدين سره د پرله پسي او اوږدو تيلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپيل کړو.
همدارنګه د دغي ليکني په لا ښه والي کي د نوروکسانو مرستي ته اړتيا ليدل کيږي
٢٠٠٨ کال، د اپريل ٢٨
پته :
Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

١ (٣٠٦) ٥٠٢٠٨٨٢ او ١ (٣٠٦) ٥٤٣٨٩٥٠ د ټيلفون شميره

****

سردار داؤود ما نه دي وژلی

اکادميسين دستګيري پنجشيري د ٢٠٠٨زکال د جولای د مباشتي په دريمي د ماښام په اوو بجو له ما [سياه سنګ] سره د تيرو ټيلفوني خبرو په دوام، دغه لانديني خبرتيا يي راکړه:

پرون د ٢٠٠٨زکال د جولای د مباشتي دويمه د ماښام په وخت جنرال امام الدين ما [دستګيرپنجشيري] ته ټيلفون وکړ او د نورو خبرو په ترڅ کي يي را وته وويل:

" ما د ' کابل' ناتهـ ' په وبيپاڼي کي د " پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار/ " پرله پسي برخي لوستلي دي او له يو شمير ټکيو سره يي چې ډاکټر داؤود جنبش د تولواک د خور ميرمن زهره نعيم له خولي ليکلي او هم له هغو برخو سره چې تاسو جناب پنجشيري صاحب په ټول امانت د سردار داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کيدلود پيښي په اړه ليکلي دي او هم له هغو نقل قولونو ځخه مو چې زما له خولي راوړي سل په سلو کي موافق يم.

ځرنګه چې ميرمن زهره نعيم په لنډيز ويلي، اوتاسو هم د کابل ناتهـ په وبيپاڼه کي او هم " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند راپاڅيدني او راپرځېدني/ ظهور و زوال حزب ديموکراتيک خلق افغانستان" په کتاب کي مو په تفصيل ويلي، ما له سردار محمد داؤود سره وروستـني خبري تر سره کړي دي. په لنډيز ووايم رښتيا دا ده چې:

زه د يوځ د يوه افسرپه توګه په ټول درناوي د "تيارسـئ" په ډول د سردار محمد داؤود مخي ته ودريدم. لومړی مي ورته پوځي سلام "رسم تعظيم" وکړ. وروسته مي په ډير درناوي د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د سرمشريزې ډلي پيغام ور ورساوه او ورځخه مي وغوښتل چې له خپلي کورنۍ سره دي يو خونډي ځای ته تشريف يوسي. داؤود خان دغه غوښتنه ونه منله. بيا مي ورته وويل:" له دې چې واک د افغانستان د خلق ديموکراتيک ګوند ته ليږديدلی، تاسو بايد تسليم شـئ."

سردار محمد داؤود وويل: " تاسو دغه پيغام د چا له خوا راوړي!" په ځواب کي مي ورته وويل : " دغه امر مي د قادر لخوا راوړی" هغه د سترګو په رپ کي را ته وويل:" پرته له خدايه کمونيستانو ته نه تسليميږم او ترخپلي وروستۍ ګولی جنګ ته چمتو يم."

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

د همدغي خبرې په وَيلو ، خپله وسله يې را تاو کړه او مخامخ يې پرما ډز وکړ. زما پر مټ او د ځان پر نورو برخو مې ګولۍ و لګېدلې او د ځان څو برخې مې ټپي شوې. دقيقاً په همدغې شېبې کې ول چې له ما سره ارګ ته د راغلو وسله والو سرتيرواو سردار داؤود تر منځ دوه اړخيزې ډزې پيل شوې.

په دغسي يوه روحي او ټپي حالت کې ما دومره وسه نه درلودله چې وسلي ته لاس وروړم، توپک پورته کول خو لا پر ځای پريږده چې دقيقه نښه ونيسم، فير وکړم، يو يا څو تنه په قتل ورسوم.

په ډېر صداقت وايم چې سردار محمد داؤود ما نه دی وژلی. ځکه چې زه په خپله د مرګ په پوله ناست وم او ډېرکلک ټپي شوی وم. لومړی ما ګومان کاوه چې له دغو ګوليوڅخه يوه يې زما پر زړه لګېدلې اونورد ژوندي پاتې کېدلو هيله نه لرم، خو کله چې وروسته مې پام شو ومې لېدل چې ټول ټپونه زما د ځان په ښـي خوا کې دي. کله چې سرتيرو زما دغه حالت وليد او ډېره کلکه وينه بهېدنه مې درلودله په کَشـولو کَشولو يې د پيښي له ځايه ليرې کړم. ما ان په خپلو سترګو ونه لېدل چې سردارمحمد داؤود او کورنۍ يې له کوم توپکه او د کوم ډزې کوونکي له خوا وژل شويدي.

دا وه د پيښي پخه او لنډه خبره. هغه څه مې چې نن تاسو ته وويل له هغه پرته بل څه نه لرم چې په دې اړه يې تاسو ته ووايم ، نور اضافي معلومات نه لرم، او نه غواړم څه شی ورڅخه کم او يا نوراضافي شی پرې ورګډ کړم. له بله پلوه د خپل ناوړه روغتيايي حالت له امله نه شم کولای په مرکو کې برخه واخلم. له دې امله له تاسو هيله من يم چې زما معذرت ومنـئ."

له جنرال امام الدينه غوښتنه

ښاغلی امام الدين،

خوښ يم چې " د پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار" مو له سره تر پايه ولوست. او هاغه مهال به نور هم خوښ شم چې د دغي لیکني پاتې چمتو شوې او راتلونکي برخې ولولـئ او پرهر هغه څه چې ناسم درته ښکاره شي، ګوته کښېږدئ ترڅو درواغ د رښتيا ځای ونه نيسي.

څرنګه چې تاسو وينـئ، ستاسو پيغام پرته له کوم کوشني زيادښت يا کمښته کټ مټ وليکل شو. له تا هيله کوم راځه چې مخامخ خبرې سره وکړو. د خپل د کور د تيلفونونو شميرې او خپله د بريښناليک پته مې هم د همدغو ليکنوپه هرې پيليزې برخې کې په څرګنده ليکلي دي.

له تاسو سره ژمنه کوم چې ستاسو تيلفوني راز، ستاسو بريښناليک او ستاسو پوستي پته که ما ته راوليږئ ترڅو چې ژوندی يم له ځان سره به يې وساتم. اوکه وغواړئ هره هغه خبره چې تاسو يې د افشا کولو اړتيا نه وينـئ او يا نه غواړئ چې خپره شي اويا په کوم بل سوري ور ننوځي،ټول به يې له ځان سره وساتم. او اوس وګوره چې نورو ۱۳ تنو څه ويلي دي:

۱. امام الدين، د پوځ په څلورسوه بستريزه روغتون کې :

د " افغانستان په پينځه پيړيو کې / افغانستان در پنج قرن اخير" د کتاب په ۸۶۷،۸۶۸ او ۸۶۹ پانوکې چې د ايران /تهران د عرفان له خپرونو څخه د مير محمد صديق فرهنګ ليکنه اولومړنی چاپ يې په ديارلس سوه څلوراويا [ارديبهشت] [۱۹۹۵ زکال د اپريل په مياشت کې] شوی دی داسي راغلي دي:

د عبدالصمد غوث په وينا " د سهار له څلورنيمو بجو لږ شيبه مخکي [په سهارني تکنده سباوون کې] د الوتکو، توپونو او د شوبلو د ډزو غړناځاپه غلی شو اوخپل ځای يې مرګوني درندې چوپتيا ته وسپاره. [دافغانستان راپرځېدنه / سقوط افغانستان] ۲۰۰ پانه، عبدالصمد غوث، امريکا، د برګون بريسي خپرونه ۱۹۸۸"
داسي بريښي په دغي شيبي کې چې په ارګ کې د ولسمشرۍ د مانۍ ساتندويه مدافعان دړې وړې کېدلو ته نيږدې ول، کودتاچيانو داؤود خان ته وړانديز وکړچې له مقاومته دې لاس واخلي او تسليم دې شي. څرګنده ده دې چې ولسمشر د کودتاچيانو د لاربنودو مشرانو د نومونو غوښتنه وکړه او بيا يې وغوښتل چې عبدالقادر او [محمد اسلم] وطنجار دې د خبرو لپاره ور ته ور واستوي.

دغه وړانديز د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په مرکزي کمېټې کې را وړاندې شو. ببرک [کارمل] او نورو پرچميانو چې نه يې غوښتل ولسمشر دې ووژل شي، بلکه د هغه تر نامه لاندې يې هيله درلودله واک ترلاسه کړي د

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

دوه نومول شويو كسانو ليرلو ته ليواله ول، خو د مركزي كميټي خلقي غړو غبرګون وښود او لاربښوونه يې وکړه چې ولسمشر دې ونيول شي.

فرهاد لبيب [په شوروي اتحاد کې روزل شوی پيلوټ چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په ړاندې ودرېد او زندان ته ولوېد] د پيښې لړۍ د پوځ په څلورسوه بستريز روغتون کې د شوبلې د يوه افسرامام الدين له خولې چې يوه اونۍ وروسته يې په خپلې خولې خپلو دوستانو ته کړې وه په دې ډول وېلې :

"زما زغره واله شوبله د ارګ ختيزې دروازې ته مخامخ د اور لپاره د تيارسئ په حالت کې ولاړه وه. د [ديارلس سوه اوپينځوسم لمريزکال] د غوايي د اتمې په شنه سهارکله چې د ګارد قطعاتو يو په بل پسې د سپينو بيرغونو په ور ښودلو خپله تسليمي اعلان کړه ماته امر وشوچې داؤود را ونيسم. که څه هم داؤود مخکې له موږ سره اړيکه نيولې وه او غوښتلې يې ول چې د کودتا له مشرانو سره غواړي خبرې وکړي او مرکزي کميټې هم منلې ول او پريکړه يې کړې وه چې همدغسې به وکړي نو ما ته امر وشو چې ارګ ته ور ننوځم.

کله چې ارګ ته ورننوتلم د خورو ورو ډزو يو يو غږ اورېدل کېده. لومړني سړي چې دننه له ما سره ولېدل، **ګل آقا** وو. زه خبر وم چې هغه زموږ سړی دی. ګل آقا له ځان سره را واخيستلم او هغه خونه يې را وښودله چې داؤود خان پکې وو.

کله چې له ګل آقا او خپلو هملارو ملګرو سره خونې ته ور ننوتلم ومې لېدل چې داؤود د خپلې کورنۍ له غړو او نورو لسو تنو هملارو سره وسله پر لاس سترګې په لاره دي. له ځان سره مې وويل: " دلته مې ژوندي پاتې کېدنه ناشونې ده"

په دې وخت کې ګل آقا داؤود ته پوځي سلام وکړ او ويې ويل: " د کوتاچيانو له ډلې څخه يو تن غواړي له تاسو سره وګوري. له ټولو مخکې داؤود ولاړ وو. ما هم په لوړ غږ وويل:" د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښېږدئ او ځان را تسليم کړئ."

داؤود په ځواب کې راته وويل:" کمونيستانو او دهغوی مريبيو ته نه ور تسليمېږم او د سترګو په رپ کې يې پرما ډزې وکړې. نور پرې پوه نه سوم. دومره مې په ياد دي چې يو ځنګيزه "جناحي" اور مې تر سره کړ او بيا بې هوښه سوم. کله چې سترګې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم. [د غو ايي د کودتا تأريخي جرړې/ ريشه های تأريخي کودتای ثور. ۹۹، ۱۰۰ او ۱۰۱ پاڼې. د فرهاد لبيب ليکنه، قلمي بڼه]

که څه هم فرهاد لبيب د [امام الدين] دغه خبره نه مني او ګروهن دی چې د امام الدين ملګري روزل شوي روسان ول خو ددغې ادعا لپاره د منلو وړ لاسوندی په لاس کې نشته. هرګوره په دغه اړه لا تر اوسه پورتنی روايت هغه څرګنده روايت دی چې په دې تړاو ما [محمد صديق فرهنګ] ته را رسيدلی دی.

د تره کي د رژيم لومړنی دفاع وزير عبدالقادر په دې اړه د يوې مرکې په ترڅ کې داسې وايي : " د لودسپيکر له لارې مو په څو څو ځله د هغه [محمد داؤود خان] د تسليميدلو غوښتنه وکړه. په پای کې يې په دې اړ"شرط" د را تسليميدلو خبر ورکړچې قادر او وطنجار دې هغه ته په خپله د خبرو لپاره ورشي. زه او وطنجار د مانۍ پر لور ور وخوځېدلو، خو ملګرو زموږ مخه را ونيوله او دوه تنو نورو ته يې دننه ور وسپارله چې داؤود خان ته دې ورشي. داؤود خان پر هغوی ډزې وکړې له هغو دواړو څخه يو تن يې ووژل شو او بل يې د لومړي بريدمن امام الدين په نامه ټپي شوچې اوس ژوندی دی. د داؤود خان په دغه کار پوځيان را وپارېدل له دواړو خواوو ډزې پيل شوې او دډزو په ترڅ کې سردار محمد داؤود خان ووژل شو."

په دغه ناتارځپلې ناورين کې په ولسمشر او ورور يې محمد نعيم سربېره دغه کسان هم له منځه ولاړل:

عبدالاله د سروزير مرستيال، د کورنيو چارو وزير عبدالقديرنورستاني، زينب داؤود، عايشه، بلقيس آصفي، شينکۍ غازي، زرلښته داؤود، محمد عمر داؤود، ويس داؤود، شيما داؤود، خالد داؤود، زرمينه غازي، د ولسمشر له کورنۍ څخه يو شمير ماشومان ټول ټال ۱۷ تنه ووژل شول او د هغه د کورنۍ يو شمير نور غړي د کوتاچيانو د اور له امله ټپيان شول. [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه،د انتوني آرنولد ليکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]
سره له دې چې دولت هڅه وکړه چې په کودتا کې د وژل شويو کسانو د شميرې کچه ټيټه وښيي خو دغوايي په کودتا کې د وژل شويو کسانو شميره له زرګونو کسانو پورته وه. دولت د وژل شويو کسانو شميره د ۷۰ او ۱۰۰ تنو په شا او خوا کې څرګنده کړه. [د " دوه ګونديزه کمونيزم/کمونيزم دوحزبي" کتاب، ۶۲ پاڼه، د آنتوني آرنولډ ليکنه، د هوور خپرونه ۱۹۸۱زکال]

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

حال دا چي د ولسمشرۍ د ساتونکي ډلي يا ګارډ د وژل شویوکسانو شمیره چي د ارګ په ساتنه کي ووژل شول څه ناڅه دوه زره تنه ول. او نور ژوندي پاتي شوي کسان د نوي دولت په لاربښوونه ووژل شول. . [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پانه،د انتوني آرنولد لیکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]

یو شمیر د بګرام او خواجه رواش په هوايي ډګرونو کي اعدام شول.د کورنیو چارو د وزارت په ساتنه کي د پولیسو یو شمیر کسان، او د ریشخور په اوومه فرقه کي په ناڅرګنده شمیر کي یوه ډله هغه کسان ووژل شول چي غوښتل یي د ولسمشر د ژغورني لپاره ځانونه کابل ته را ورسوي.
[د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پانه، د انتوني هایمن لیکنه، د هانکانګ خپرونه، ۱۹۸۴زکال]

۲. امام الدين اووینی بهېدونکي تېرونه

[د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند راپاڅېدنه اورا پرځېدنه/ ظهورو زوال حزب دیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کي د اکاډمیسین دستګیرپنجشیري لیکنه، د صبور کمپوزینګ سنټر له خپرونو څخه چي په ۱۹۹۹زکال کي په پیښاور کي خپور شوی په ۹۶، ۹۷، ۹۸ او ۹۹ پانو کي] داسي لیکل شوي:

کله چي د لوګرد خواریکښو وګرو بچي امام الدين د کوماندو د ټولي یو بولندوی د [غوايي] د انقلاب فرمان سردار داؤود او د هغه د رژیم لوړپوړو چاراواکو ته اعلان کړ او د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک] ګوند لاربښوونه یي د هغوی غوږونو ته ور ورسوله چي " د مرکزي کمېټې د فرمان پربنسټ تاسو محکوم یاست او ځانونه را وسپارئ" نو سردار محمد داؤود نه یوازي دا چي د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند او د تأریخ فرمان ته تسلیم نه شو بلکه د خانواکي او اشرافي غرور په لمبو کي یي په ډیر قهر قدیر نورستاني اوخپل زوی ته امر وکړ چي پر امام الدين او نورو سرتیرو او همدارنګه د خپلي کورنی پر بي ګناه ښځو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلي وروستی ګولی پرې ور تشي کړي.

هغوی د سردارمحمد داؤود وروستنی فرمان پرته له ځنډه پرځای کړ، د امام الدين او د کوماندو پرنورو سرتیرو یي ډزې را پیل کړې او په پای کي د سردار محمد داؤود، سردار محمد نعیم، د مالیي وزیرعبدالاله، زامنو او یوشمیر نورو خپلو خپلوانو پرژوند یي د پای ټکی کښیښود. خو د حکومت ګڼ شمیر غړو له مقاومته لاس واخیست او پرته له پوښتني تسلیم شول چي د هغوی شخصي خوندیتوب د پاڅونوالو ځواکونو له خوا خوندي کړای شو.

د پاڅون د سیاسي مشرتابه ډله هغه مهال د داؤود خان او دهغه د ملاتړو له خونړي مقاومته خبره شوله کله چي په وینو ککړ امام الدين د مشرتابه ډلي ته د راډیو افغانستان ودانۍ ته راغی، له یوځي سلامه وروسته که څه هم دی د سلطنتي کورنی د وروستني تېرغمال (مستبد) او خانـتما په زهرلړلو ګولیو ټپي وو،په لوړ مورال یي د سردار محمد داؤود او دهغه د نیږدي انډیوالانو د وسله وال مقاومت ګزارش را وړاندي کړ.

کریم میثاق چي نوی د مشرتابه خوني ته راننوتلی وو د لوړوهورا ګانو او " ژوندی دي وي انقلاب" په ویلو په راډیو افغانستان کي دننه د سټدیو کارکوونکي یي له دغي تأریخي پیښي څخه خبر کړل. او په لنډ وخت کي د سردار محمد داؤود او دهغه د انډیوالانو د وژني زیری د پاڅون د سرمشریزۍ ډلي له خوا جوړ او په ډیر شور او زوږ خپور شو. ددغه آزادي ښخونکي زیري خبرخپراوي په رښتیا چي معجزه را وزیږوله.

له نیم ساعت وروسته، په سلګونو ټیلیګرامونه، د ګارنیزنونو "لښکرکوټونو"، فرقو، د کندهار، ننګرهار، بلخ، غزني، خوست ، د اسعدآباد او ګردیز د والیانو له پلوه، د شینډنډ او مزارشریف له هوايي ډګرونو، والیانو، لوړپوړو مأمورینو، ګوندي کادرونو، د معارف کسانو، مخورو سیمه ییزو روڼ اندو، ورهنګرو "اهل کسبه"، یو شمیر هېواد پالو روحانیونو، یو شمیر مخورو ولسپاله خپلواکه ډیموکراتو کسانو،او همداشان د یو شمیر هغو کورنیو له خوا چي د نادر/داؤود د کورنی د نیمي پیړۍ د بي پوښتني واکمنی په کړس کي کړېدلي ، حقونه او آزادی یي تر پښو لاندي شوي وې او د یو شمیر ولسي سوداګرو له پلوه د سیلاب په توګه د انقلاب د سرمشریزۍ ډلي تر کړۍ راتاو او په دې توګه د د پارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوايي د اوومي نېټي پاڅون د بریالیتوب پولي ته را ورسید. سیاسي واک په ټولیزه ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په لاس کي را پریوت.

د هېواد د انقلابي لړۍ په ترڅ کي د څرګندي او ځلانده فکري مبارزي ودې د نوي دولت او د نوي نظم د راټینګېدلولپاره خبره رامنځ ته کړه. زموږ د ولسي ژوند په دغسي یوې پرېکندي شیبې کي یو ځل بیا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د سرمشریزۍ ډلي ترمنځ د څوکیو او دولتي دریزونو د راخپلو لپاره څرګندي شخړې رامنځ ته شوې چي را یادول یي زما له انده د معاصر تأریخ په پیښو کي د اوسني انقلابي غورځنګ د څیړلو او د هرې ډلي د سیاسي او پوځي مشرانو د موخو او دریزونو د پیژندلو لپاره اړین بریښي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

لنډه دا چي د هغه څه بر خلاف چي صديق فرهنگ په خپلي تأريخي ليکني (افغانستان په وروستيو پينځو پيړيو کي / افغانستان در پنج قرن اخير) په ۷۷ پاڼي کي ليکلي، ډاکټر حقشناس، رشتيا، صمد غوث، کشککي، ن.ا. هارون، او نورو پيښ ليکونکو او افغانستان پيژندونکو ليکلي دي، لومړی دا چي د غوايي د اوومي د وسلوال پاڅون له پيله تر پايه نه د افغانستان په خاوره کي او نه له تاشکنده، شوروي پيلوټانو هېڅکله الوتنه نه ده کړې. د سياسي بيرو ۷ تنه غړي اود کابل پوهنتون استاد پوهاند ضمير صافی ژوندي او شاهد دي چي ډگروال قادر په څه ډول د بولنډي (قوماندې) له ځايه د شينډنډ د هوايي ډگر پيلوټانو ته په پښتو او دري ژبوڅرگندي او په ځيرتاکل شوي بولنډي ورکولي.

دوهم دا چي د مرکزي کميټي غونډه له اره "اصله" نه د راډيو افغانستان په وداني کي او نه د خواجه رواش په هوايي ډگر کي جوړه شوې وه. د ۱۹۹۶زکال او د ۱۹۹۸زکال د بي بي سي د راډيو د شفاهي تأريخ په خپرونه کي کريم مېثاق هم په تېروتني د راډيو افغانستان په وداني او هوايي ډگر کي د مرکزي کمېټي د غونډې د جوړېدلو خبره کړې وه چي په بشپړ ډاډ ددغه پروگرام په بيا خپراوي کي به دغه تيروتنه بيرته سمه شي، ځکه چي د مير اکبر خيبر د جنازې د ښخولو پاخه سمبالوونکي کريم مېاق او نوراحمد نور په خپل نوښت پټ شوي ول. کله چي د مرکزي د تشکيلاتو د سياسي بيرو دغه نامتو او مخور غړي پټ شوي ول، د مرکزي کمېټي غونډه څنگه رابلل کېدای شوای او څنگه به جوړېدله.

دريم دا چي په افغانستان کي د شوروي لوی سفير پوزانوف هېڅکله د غوايي د پاڅون د پيښو په لړ کي نه گډون، نه اغيزه او نه پېته او نه بربنډه ونډه درلودله. له دې امله د عبدالصمد غوث وينا يو اړخيزه اوربښتيا نه ده.

۳. د امام الدين کلاشنيکوف:

سترجنرال نبي عظيمي په خپل کتاب کي [په دريو لسيزو کي اردو او سياست / اردو وسياست در سه دهه اخير] دريم چاپ، د ميوند د خپرونو خپرندويه ټولنه ۱۹۹۹زکال پېښاور- پاکستان په ۱۴۱ او ۱۴۲پاڼو کي ليکلي دي:

شوبلود کابل ولايت راچاپيره د يوالونه را ونړول، د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند مشران يي آزاد کړل او په شوبلو کي يي کښينول. د لارې په اوږدو کي يوه شوبله په يوې څلور لارې کي دريږي. حفيظ الله امين په داسي حال کي چي لاسونه يي په هتکړيو تړل شوي ول ککره يي د شوبلي له کړکۍ څخه را وايستله خپل لاسونه او سر يي د کودتا سرتيرو او افسرانو ته و ښورول. په دغسي پرېکندو شيبو کي د امين دغسي خوځښت د هغه دريز د هغه د خلقي پلويانو په منځ کي را لوړاوه.

شوبلي خوځېږي او د راډيو افغانستان پر لور درومي . مشران يو ساعت وروسته د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د قرارگاه په لور خوځېږي. په هغه ځای کي د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند مرکزي کمېټه غونډه جوړوي او حفيظ الله امين ته دنده ور سپاري چي د پوځي شورى خبرتيا دې جوړه او د داؤود خان د راپرځېدني خبر دې د وگړو غوږونو ته ور ورسوي.

څرگنده ده چي ددغي خبرتيا خپرونه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند پرغړو پياوړې اغيزه را شيندي او ددې لامل کېږي چي په خپلو لښکرکوټونو او غنډونو کي خپل بولنديان بې وسلي کړي را ويې نيسي او واک په خپلو منگولو کي راخپل کړي. د اعلاميې له خپراوي وروسته د گوند د پرچم ډلي افسران په بشپړدول را فعاله کيږي او له خپلو خلقي ملگرو سره په همغږي اړوندي چارې په گډه پرمخ بيايي. د شپې په يوې بجې د ولسمشرى ساتندويه لښکر يا گارډ را پرځيږي. جگړن صاحبجان او هغه ته نور نيږدي ملگري يي رانيول کيږي.

د سردار محمد داؤود د را نيولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بريدمن امام الدين ته ورکول کيږي. امام الدين د گارډ د اوپراسيون له آمر ډگرمن گل آقا سره يو ځای داؤود خان ته ورځي او ورته وايي : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټي په امرخپله وسله پرځمکه کښيږدئ او را تسليم سه."

داؤود په ځواب کي ورته وايي: " کمونيستانو ته نه ور تسليمږم" او د سترگو په رپ کي په امام الدين ډزې کوي. د امام الدين مټ ټپي کيږي، د هغه په لاس کي کلاشنيکوف ووه او له ټپي کېدلو سره سره پرداؤود او يارانو يي څنگيز يا جناحي اور را پيل کوي. نښته را پيل کيږي او په پای کي سردارمحمد داؤود، سردار محمدنعيم، عبدالاله، د محمد ظاهرشاه خور او د داؤود خان مانيدنه زينب داؤود، د داؤود خان زامن او د کورنۍ غړي يي چي ټول ټال ۱۷ تنه کېدل، ځای پرځای وژل کيږي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

۴. زما نوم امام الدين دی

ډاکټرظاهرطنين د [افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم د کتاب ۱۹۰۰ – ۱۹۶۹] د بي بي سي د خپرونو له ټولګي څخه د عرفان د خپرندويه ټولنې تهران / ايران چاپ، په ۲۲۴ او ۲۲۵ پانو کې د عبدالکريم ميثاق [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند له بنسټ ايښودونکو او د سياسي بيرو غړي/ د ماليي وزير، څيرونکي او داستان ليکونکي] له خولې داسي وايي:

پوښتنه دا وه چې آيا داؤود خان دې ووژل شي يا دې ژوندی وساتل شي؟ د مرکزي کميټې يوې ډلې ويل چې داؤود خان دې ژوندی وساتل شي او وژل يې ستره تأريخي پازوالي "مسوؤليت" لري. ښه به داوي چې راډيو ته دې راوستل شي او ودې وايي چې را اخيستل شوی ګام يو ښه ګام دی او زه د [افغانستان دخلق ديموکراتيک ګوند] را تايئدوم. بلې ډلې ويل : دغه په خپله يوه تيروتنه ده. کله چې وګړي له راډيو افغانستانه د داؤود غږ په ژوندۍ توګه واوري، ښايي پاڅون د هغه په ګټه را واوړي او زموږ پاڅون به را ناکامه شي. په دغه وړانديز کې دوه تنو تر نورو ډيرې خبرې کولې: يو يې دستګير پنجشيری او بل يې ببرک کارمل وو.

يو صاحبمنصب چې له لاسه يې وينې را بهېدلې راغی. په وينو لړلي لاس د مرکزي کميټې د غړو مخې ته ودرېد پوځي سلام يې ورکړ او ويې ويل : زما نوم امام الدين دی. د ګوند غړی يم. زه دننه په ارګ کې وم. د ګلخاني مانۍ ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل : له دې چې واک د افغانستان دخلق ډيموکراتيک ګوند ته را ليږدېدلی، ته دنده لرئ چې ځان راتسليم کړئ. يوه لور يې ورسره وه. عبدالاله [د سروزيرمرستيال او د بهرنيو چاروزير] هم ورسره وو. داؤود خان راباندې ډزې وکړې. کله چې ډزې يې را پيل کړې، زما لاس يې را ټپي کړ. په دغې شيبې کې لور يې مخې ته ور ودرېدله ، دهغه مخې ته خنډ شوه او ورته ويې ويل چې ډزې مه کوه. که ته ډزې وکړې، هغه به هم پرموږ ډزې وکړي. [امام الدين] وويل چې هغه په همدغې شيبې کې داؤود خان هم پر خپلې لور او هم يې پرما ډزې وکړې نو په دغه وخت کې ما هم کلاشنيکوف راواخيست، و مې وهل، او ټول مې له يوې مخې له منځه يو ړل."

۵. د تأريخ مختورالی بايد ونه منو

سلطانعلي کشتمند په خپل کتاب کې [د تأريخي سياسي پيښو يادښت ليکونه، د افغانستان د اوسني تأريخ په کرښه کې شخصي خاطرات/ يادداشتهاي سياسي و رويداد هاي تاريخي، خاطرات شخصي با برهه هاي از تاريخ سياسي معاصرافغانستان] " ۲۰۰۲زکال دلندن د ژاکارت له خپرونو څخه" په ۳۴۳ او ۳۴۴ پانو کې ليکي:

" د وروستنيـو مقاومتونو درې وړې کول: د [۱۹۷۸زکال] د اپريل د ۲۸ په ټکنده سباوون کې د شوبلو د چلوونکو او د پيلوټانو د ګډې همکارۍ په مټ د ولسمشرۍ د ساتونکي لښکر "ګارد" وروستنی مقاومت درې وړې شو خو محمد داؤود تر هماغې شيبې مقاومت کاوه. له هغه وروسته د خبررسوونکو يو ډله ارګ ته ور واستول شوه. د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] سرمشريزې ډلې په هغې شيبې کې چې د [۱۹۷۸زکال] د اپريل ۲۸د سهار د اتو او نهوبجو ترمنځ شيبې وې يو ځل بيا يې غونډه راجوړه کړه اوسرمشريزه ډله يوه شوله چې محمد داؤود را تسليمېدلو ته چمتو نه دی.

ددې په اړه چې له هغه او کورنۍ سره يې په څه ډول چال چلند وشي د مرکزي کميټې د غړو په منځ کې تودې خبرې رامنځ ته شوې. امين په اور لړې ژبې پر هغه د وسله وال برغل خبرې کولې او ټينګار يې کاوه چې که مقاومت وکړي نو د سترګو په رپ کې دې هغه او د هغه د همکارانو ټغر ورټول شي. په غونډې کې يو شمير ناستو غړو د امين په ملاتړ د هغه د وړانديز ملاتړ کاوه، خو ببرک کارمل په پريکړې ژبې د امين له وړانديز سره مخالفت وکړاو ټينګار يې وکړ چې په هيڅ بيه دې دغه کار ته لاس وا نه اچول شي. هغه وويل :" پريږدئ دغه ستونزه په سړه سينه او پراخ تندي حل شي او سر له همدغې شيبې دې وګړو او نړيوالو ته داسي ثابته شي چې په لاس ورنکړل شي چې ګټې انقلاب بيرحمه او د قانون له امرونو څخه سرغړوای کوي. پريږدئ چې ولسي نياوتون "محکمه " د هغه د راتلونکي برخليک په تړاو پريکړه وکړي."

ما هم د کارمل د دريز ملاتړ په ټينګه وکړ او ومې وويل چې د ملګري کارمل له دريزه په ملاتړ زه په دې ګروهن يم چې سرله اوسه خپلسريو ته نه بايد لار ورکړو او د تاريخ مختوروالی دې ونه منل شي.

زما دغو خبرو امين راوپاراوه. هغه چې د را پاڅېدلو په حال کې وو او ويل يې" موږله ترونکاريو "سازشکاري" سره جوړ نه يو" په پښو ودرېد او د ځينو لښکرکوټونو له بولندويانو سره د اړيکي د را ټينګولو په پلمه يې غونډه پرېښودله او له يوه ساعته وروسته بيرته راغی.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

د امين په شتوالي او دهغه په نه شتوالي کې د همدغي او يو شمير نورو سکالو پرسرخبرې را اوريدي شوې او په دې ترڅ کې يو افسر راغی اوويل کېدل چې دغه افسر د پاليالو "وفادارو" خلقيانو له ډلي څخه يو خلقی وو خو په خپله د امين هوا خواه نه وو. هرگوره، نومورې افسر په خونړي لاس د غونډې خونې ته راننوت او لاندينې خبرې يې وکړې:

" زه له يو شمير افسرانو او سرتيروسره ارگ ته ور ننوتلم. د پوځي شورى له نامه مې داؤود خان ته خبر ورکړ چې وسله دې پر ځمکه کښيږدي اورا تسليم دې شي، هغه ونه منله او په خپلي وسلي يې پرموږ ډزې وکړې. زموږ له ملگرو څخه يو تن ووژل شو او لکه څنگه چې گورئ زه هم ټپي يم. زما ملگرو هم زغم له لاسه ورکړ، هغه او ور سره نور کسان يې ټول ترځوابيه اور لاندې ونيول"

هغه څه چې څرگند دي دا دي چې امين د هرلامل له امله چې د هغه پرذهن يې واک چلاوه، يابه انقلابي لامل وو او يا شخصي خو له هماغو لومړيو شېبو يې هڅه کوله چې محمد داؤود له منځه يوسي.

۶. امام الدين نه شواى کولاى کلاشنيکوف را پورته کړي

اکادميسين دستگيرپنجشيري د ۲۰۰۸ زکال د اپريل د مباشتي په ۲۸ مابنامي له ما (سياه سنگ/حجرالاسود) سره د يوې تيلفوني مرکې په ترڅ کې وويل:

{ دافغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د سرمشريزې ډلي د نيول کېدلو په شپه سليمان لايق، بارق شفيعي، نور احمد نور او کريم ميثاق د استاد مير اکبرخيبر د جنازې او خارو ته سپارلود کست د ثبت او ويشني په چارو بوخت ول. له راډيو افغانستان څخه د سياسي دفتر د غړو د نيول کېدلو د خبرله په اوريدلو سليمان لايق او بارق شفيعي خپل ځانونه په ځانخوښي توگه پوليسو ته ورسپاري، خو کريم ميثاق او نوراحمد نور ديوه گوندي کارگر په کورکې ځانونه پټ کړل. له دې امله د [افغانستان په شلمه پيرى کې / افغانستان در قرن بيستم] په کتاب کې د کريم ميثاق خبره سمه او په ځای نه ده.

سياه سنگ: ستاسو د سترگو ليدلى حال څه دى؟ امام الدين کوم ځای ته راغی او څه يې وويل؟

پنجشيرى: امام الدين راډيو افغانستان ته راغی او خپل گزارش يې نورمحمد تره کي ته ور وړاندې کړ. هغه وويل چې له سردار محمد داؤود څخه په څو څو ځله په درنښت هيله وشوه چې له خپلي کورنى سره دې يوه خوندي ځای ته ولاړ شي. خو له څوڅو ځله غوښتنو سره سره هغه خپل زوى ته فرمان ورکړچې پر سرتيرو، افسرانو او ان په خپلي کورنى ډزې دې وکړي. په پای کې يې دوه اړخيزې ځوابيه ډزې را پيل شوې.

همدا شان امام الدين وويل چې : سردار محمد داؤود ته مې وويل : له دې چې سياسي ځواک د افغانستان خلق ډيموکراتيک گوند ته را ليږدېدلي نو تاسو بايد را تسليم شئ. داؤود راته وويل چې : زه کمونيستانو ته نه ور تسليميږم. او بيا يې نيغ په نيغه پرما ډزې وکړې. ما هم وويشتل او ستيا مې کړل.

سياه سنگ: " ستيا...؟ ستياڅه مانا را ښندي؟ دا د کوم ځای اصطلاح ده؟

پنجشيرى: ستيا يعنى "پوپنا" زما په گومان چې ښايي هندي يا اردو اصطلاح وي.

سياه سنگ: مخکي له دې چې نورې اړينې خبرې راوسپړو بايد ومنم چې د جنرال امام الدين له خولې د "ستيا" د وييکي په اوريدلو يوه ډيره ناوړه پوښتنه مې په ذهن کې راژوندى کيږي. له هماغه امله غواړم پوه سم چې امام الدين د افغانستان له کوم گوټه دى؟

پنجشيرى: هغه د لوگر له ولايته دى. د لوگر له پښتنو څخه دى. ښايي هماغلته د يو شمير وگړو په منځ کې د کاروني وړ وي. خو زه سم نه پوهيږم.

سياه سنگ: امام الدين د گوند له کومي څانگي څخه وو؟

پنجشيرى:هغه خلقی وو او د خلق د څانگي د پوځي ډلي له لارې يې له حفيظ الله امين سره اړيکه درلودله.

سياه سنگ: ستاسو د وينا پر بنسټ، امام الدين نه کلاشنيکوف را پورته کړى او نه يې د هغه او نه يې د هغه د کورنى پرلور ډزې کړي دي؟

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکارى دعوت مى نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائى و انشائى نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

پنجشیری: کټ مټ همداسې ده. امام الدین نه شوای کولای کلاشنیکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه په خپله ټپي وو. له هغه سره مل او ملګرو سرتیرو چې ولیدل داؤود او زوی یې ډزې کوي دوی هم په وَرته ډول اور ته لاس ور واچاوه. له همدې امله ده چې امام الدین وایي " موږ هم راواخیستل او سیتا " ستې - ژ " مو کړل."

سیاه سنګ: امام الدین او ملګرو یې د دغسې بې خرته او په پټو سترګو وژنې فرمان له چا او له کومه ځایه ترلاسه کړی وو؟ د ګوند سرمشریزه ډلې د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د برخلیک په اړه څه ویل؟ ستاسو اند په دې تړاو څه وو؟

پنجشیری: وروسته له دې چې نورمحمد تره کی ، ببرک کارمل ، ډاکټرشاه ولي او زه (دستګیرپنجشیري) سلیمان لایق ، بارق شفیعي ، عبدالحکیم شرعي جوزجانی او حفیظ الله امین د کابل ولایت له زندانه راډیو افغانستان ته ولیږدول شولو، د دندو ویشنه په دې ډول تر سره شوه: ما، کارمل، لایق او تره کي د سیاسي تبلیغ دنده پرغاړه را واخیستله، حفیظ الله امین، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځ لارښوونه په غاړه واخیستله.

له داؤود او د هغه له کورنۍ سره د چال چلند په اړه نورمحمد تره کي او ببرک کارمل بیل بیل نظرونه درلودل. تره کي د هغه په وژلو او کارمل د هغه په ژوندي ساتلو ټینګار کاوه.

ما د نور محمد تره کي په ځواب کې وویل چې :" د ټولنیزې مبارزې اصول نه باید سپک و ګڼل شي او له پاخون سره دې لوبه و نه شي." سلیمان لایق چې د خپل زوم او نیږدې ملګري د وژنې له امله په ژور ناورین او ویرکې سوځېده نو د داؤود په اړه یې وویل: دا فرعون دې ووژل شي."

د تاریخ په دغسې یوې حساسې او پریکندې شیبې کې نور محد تره کي د انقلاب پوځي لارښودې ډلې (حفیظ الله امین او اسلم وطنجار) ته لاندینی فرمان ور ولیږه:

" که سردار محمد داؤود او ملګري یې د انقلاب له فرمانه سرغړوای وکړي، د پاڅونوالو پروړاندې لاس وسلې ته ور وړي او د ګوند لارښووني ته پرته له پوښتني او اړ"شرط" ځان ونه سپاري نو زموږ وسله وال ځواکونه د خپل ځان اوآزادی د ساتنې لپاره خپل حق ګڼي چې له انقلابي نظم څخه په میرانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پر سر شي او خپلې وسلې پر ځمکه کښیږدي نو یو خوندې ځای ته دې ولیږدول شي. په داسي یوه اکر 'حال' کې به له هغوی سره د هیواد د قانونو پر بنسټ له درنښته ډک چال چلند وشي. "

ددغه فرمان متن په پښتو وو او ما (دستګیرپنجشیري) په پارسي را و ژباړه.

۷. د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم:

محمد اکرم اندیشمند د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي له کتاب [" افغانستان له ستر امیره تر ستر لارښوده / افغانستان از امیر کبیر تا رهبر کبیر" د کابل چاپ، د میوند د خپرندویه ټولنې خپروني، کابل/افغانستان، ۱۹۹۹زکال، له ۵۹۶پاڼې] څخه په را اخـَځـَولو داسې لیکي:

هغه خلقي پوځي افسر چې د محمد داؤود د وژنې فرمان یې را پلی کړ امام الدین نومیده. نوموړی هم منې چې د سردار داؤود پر استوګنځي د یرغل فرمان حفیظ الله امین ورلیږلی وو.

لومړی بریدمن امام الدین چې د پوځ د کوماندو په قطعه کې د ډیرې ټیټې پوځي رتبې افسروو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د واکمنۍ پرمهال لوړې پوځي رتبې ان د ډګرجنرالی تر کچه را لوړې کړې.

" حفیظ الله امین چې د کودتا فرمان یې ورکاوه او د کودتا د فرمان په دریزیا مَقـَر راډیو افغانستان کې وو په ریشخورو کې د یو شمیر مقاومتونو له امله اود توپچي ، شوبلو اوله ټینګ هوایي بمباران سره سره د داؤود خان له مقاومته په ویره او اندیښنه کې را لوېدلی وو. [نوموړي] د کړکیچ او اړوپیچ د څېرنې په موخه د لویو لښکرکوټونو او کوشنیو پوځي قطعو له کودتاچیانو بولندویانو سره په ګډه په راډیو افغانستان کې د شپې په نهو بجو یوه بیړنۍ غونډه راوبلله او ویې ویل:" په ارګ او ریشخورو کې مقاومت لاتر اوسه پرمخ روان دی. که دغه مقاومت په لنډ وخت کې پای ته ونه رسیږي نو ډیره شوني به وي هغه لښکرکوټونه او قطعې چې لا تر اوسه ناپیيلي او بې پرې پاتي او وخت او مهال ته سترګې په لار دي، د داؤود خان په ګټه به پرموږ مخ راواړوي او په خوځښت به پیل وکړي. او یابه له نورو ولایتونو څخه د داؤود خان لښکر د هغه مرستې ته را ودانګي. نو ښه به دا وي چې په بیړه او په لومړي ګام کې دې د ارګ د مقاومت خبره را لنډه کړای شي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

د کودتا لوړپوړو پوځیانو وړاندیز وکړچې ددغې موخې د ترلاسه کولو لپاره د هوايي او توپچي ځواک د یرغل ترڅنګ باید پلی ځواک هم په خوځښت راشي چې ارګ ته ننوځي او د ارګ د مقاومت ملا دې له دننه را ماته کړای شي. وروسته حفیظ الله امین وویل: کومه قطعه چمتو ده چې په ځانخوښي توګه د پلي یرغل پازوالي په غاړه را واخلي.

زه (امام الدین) چې یو خوړمند او په توده وینه لوګړی ځوان وم راپاڅېدلم او ومې ویل چې زه چمتو یم پلي یرغل تر سره کړم. د داؤود خان خوني ته ور ننوتلم. په خونه کې د اؤودخان ورور محمد نعیم خان، دوه تنه وزیران، د داؤود خان یوه لور او څو تنه نور ول. کله چې د داؤود خان خوني ته ور ننوتلم پوځي سلام مې وکړ.

داؤود خان چې په لاس کې یې تومانچه وه وویل: " څه خبره ده؟ " ما وویل:" صاحب! خبره له خبرې تیره ده. را تسلیم سئ. " داؤود خان په قهرژلي توګه وویل:' چا ته تسلیم شم ؟ " ما ورته وویل : " انقلابي شوری او پوځي ځواکونو ته تسلیم شئ . پوځي ځواکونو ټول لښکرکوټونو چاپ کړي او ځانونه یې سپارلي دي یوازې تاسو یاست چې مقاومت کوئ. " داؤود خان وویل:" زه به هېڅکله تسلیم نه سم."

ما ټینګار وکړ خو په دغې شیبې کې د داؤود خان په لاس کې تومانچه وه، پرما یې ډزې وکړئ، ګولی زما پرلاس را ومښتلې او کلک یې ټپي کړم. بیا نو زما د سرتیرو ، د داؤود خان او داؤود خان د ساتونکو ترمنځ اور پیل او په پای کې یې داؤود خان ووژل شو.

۸. د داؤود خان د تومانچې وروستنی ګولی

داکټر محمد حلیم تنویرپه خپل کتاب کې [د افغانستان تأریخ او ورځپانه لیکنه / تأریخ وروزنامه نګاري افغانستان، د صبور د اسلامي خپرندویه ټولنې د مرکز له خوا، پیښاور/پاکستان جنوري ۲۰۰۰] په ۲۱۹ او ۲۲۰ پاڼو کې د محمد داؤود د وژل کېدلو څرنګوالی داسې رانغاړي:

په هماغه ورځ د پینځلسم زغره وال ځواک شوبلو حفیظ الله امین او خیال محمد کټوازی راډیو افغانستان ته راوستل او هغه ځای یې د خپلې بولندی ځای ځایګی وټاکه. په خپلو خبرتیاوو کې یې په پرله پسې توګه یې خبرتیاوي خپرولې چې د داؤود خان په وژل کېدلو اوس د تیرغمال نادر د کورنی د لړی واک پای ته را ورسید او واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند اوانقلابي شوری په لاس کې دی. محمد اسلم وطنجار او عبدالقادرپه څو څو ځله د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند او انقلابي شوری د بریا مبارکي وویله.

محمد خالد داؤود چې د تلویزیون په ماڼې کې وود زینب د سینما ترڅنګ د ښځو د ټولنې وړکتون ته ولاړ او خپل کوشنیان یې په موټر کې له ځان سره راواخیستل اود ارګ په لور یې مخه کړه. هغه ارګ ته د شمالي سرک په لار د شوبلې د مردکي له امله ووژل شو. بیا د داؤود مشر زوی محمد عمر په ارګ کې ووژل شو.

دویمه شوبله چې پر ارګ ور ننوتله د محمد اسلم وطنجار وه. د ولسمشر ساتندویه ځواک 'ګارډ' په ۲۴ ساعتونو کې زښت تلفات ولیدل.

د [دیارلس سوه او اووه پنځوسم لمریز کال] د غوایي د میاشتې په اتمه نېټه د محمد داؤود ټول وزیران د ارګ په پخلنځي کې پټ شوي ول. محمد داؤود له خپل ورور محمد نعیم او کورنی سره یې په ماڼی کې راګیرپاتې شول. د کودتا ځواک ارګ ته ور ننوت. د امام الدین په نامه یو تن کودتاچي له خپلو سرتیرو سره د ګلخانې په ماڼی ور ننوت اوداؤود خان ته یې امر وکړ چې ور تسلیم سي.

محمد داؤود د خپلې تومانچې وروستنی ګولی په هغه ور تشه کړه او امام الدین ټپي شواو بیا هغه پر محمد داؤود او کورنی یې اور را بل کړ. محمد داؤود د ژوند تر وروستی سلګی مقاومت وکړ. په دغه نښته کې محمد داؤود او ټوله کورنی یې په شهادت ورسیدل. د هغوی مړي یې د څرخي پله د غرونو د لمنو په غَوچوړو کې واچول او د هغه د کورنی یو شمیر پاتي ښځینه غړي او د هغوی ماشومان یې په زندان کې واچول. یو څېرنه وايي چې د محمد داؤود مړی یې په ماهیپر کې په یوه ناڅرګند ځای کې اچولی دی.

۹. پرما تور لګوي

د ۲۰۰۸ زکال د اپریل په ۳۰ نېټه سلیمان لایق، زما (سیاه سنګ) پوښتنو ته د ټیلفون له لارې ځواب راکړ چې لنډیزیې په لاندې ډول دی:

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

سیاه سنګ: محمد داؤود او کورنی یې د چا او یا د کومو کسانو د فرمان پربنسټ ووژل شول؟

لایق: سردار داؤود او کورنی یې د چا د فرمان او یا یوې ګډې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وګورئ، لومړی کودتا وشوه ، وروسې پیغام ور و لیږل شو چې تسلیم دې سي، هغوی تسلیم نه شول. پایله یې هماغه ده چې ټول ورڅخه خبر دي: د څو تنو ووژل کېدل.

سیاه سنګ: آیا ستاسو موخه داده وواياست چې محمد داؤود او کورنی یې د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند د ډله ییزې پریکړې پر بنسټ نه دی وژل شوی؟

لایق: یو شمیر ځانمنونکو او څوکې غوښتونکو کسانو چې غوښتل یې څوکیو، لوړو دریزونواو ویسکیو اوموټرونو ته ځان ورسوي، کودتا وکړه او د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند یې د یوه ترسره شوي عمل په وړاندې را ودَراوه. د خلق او پرچم ډلې هم د خپل ځان د ساتنې لپاره دې ته اړلې شولې چې کودتا ومني.

سیاه سنګ: آیا کولای شئ چې د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلئ؟

لایق: زه ډارن سړی نه یم او نه له راتلونکې څخه کومه اندېښنه لرم. زړه ور یم او په برالا او سپینه وایم چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کي ددغې کودتا پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه.

سیاه سنګ: تاسو څنګه زنداني سواست؟

لابق: کله چې د راډیو افغانستان له لاري د افغانستان د خلق د دیموکراتیک ګوند د مشرتابه د ډلې د مشرانو د نیول کېدلو خبر خپور شو یو شمیر ملګري دغې پایلې ته را ورسیدل چې "میثاق صاحب او لایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې سي او ځانونه دې دولت ور وسپاري". زه هم د ملګرو د وړاندیز پربنسټ ولاړم او ځان مې پولیسو وسپاره.

زما لاسونه یې را وتړل او د زندان په یوې کوشنۍ خونه یې واچولم. یو وردکي افسر راغی او په اورلړې ژبه یې له ما پوښتنه وکړه :" څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شئ؟" بیا نو له هر لوري د پرله پسي ډزو غږونه را پورته شول. افسر دباندې ووت. څو شیبې وروسته زه هم له خونې څخه دالان ته را ووتم چې پوه سم څه خبره ده. د ګوند یو تن غړی مې ولید. هغه وویل:" څو شیبې سترګه په لاره اوسه، اوس یې راچپه کوو."

بیا مې هماغه افسر ولید چې په یوه غاب کې یې راته انګور راوړل. زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې توګه زه له زندانه را خلاص شوم.

سیاه سنګ :وروسته له هغې چې راخلاص شوی او راډیو افغانستان ته راغلاست، نور محمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل چې : " دا فرعون دې ووژل شي" آیا دا ربښتیا ده؟

لایق: نه! سمه نه ده. دا خبره قطعأ زما نه ده. پرما تورلګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلأ دغه پیښه په خپله ماته د کرکې وړ وه.

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسوته د کرکې وړ وه؟ د داؤود خان وژنه یا دغوایي د اوومې کودتا؟

لایق: کودتا. دغه پوځې پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، زمالپاره د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې داسې ډیر پاڅونونه شوي وي. آیا دا چې په پیښه کې شورویانو لاس درلود یا نه درلود راته روښانه نه ده. البته چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی دواړه سل په سلو کې پرې پوهېدل.

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي او یا حفیظ الله امین په ځای واست ، تاسو به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو امر وکړی وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پر ځای وای ، کودتا نه کېدله. په هېڅ ټولنیزه بلیګه ، اصل او معیار کې د کودتایي پاڅون لاربښوونه نه ده شوې. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه او په راتلونکې کې به هم نه وي او زه د کودتا مخالف وم. په ټولیزه توګه د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځې کودتا سره مخالف ول.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

سیاه سنگ: آیا دا خبره سمه نه ده چي تاسو د خپل نیږدي ملګري میراکبرخیبر د ناورین په لمبو کې د هغه وژنه مو د داؤود د وژني له غچ سره برابره بللي وي او ويلي مو وي چي " دا فرعون دې ووژل شي" ؟

لایق: ما دژوند له هماغو لومړیو شيبو له وژني او ويني تويوني څخه کرکه درلودله او اوس يې هم لرم. ان دا چي د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژني وروسته د مړيو د لېدني لپاره ارګ ته ورَنغلم. تل به يې زما په اړه ويل چي " دی یو پریکنده "قاطع " سړی نه دی" . تاسو په ټول افغانستان کي یو تن راپیدا کړئ چي ودي وايي چي د لایق له لاسه يي تاوان ليدلی وي. له بله اړخه سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت دستګاه د میر اکبر خیبر په وژنه کي لاس نه درلود. دا خلک ولي داسي بي ګټي خبرې او ارتاکي جوړوي؟

د کوماندو افسر

ډاکټر ظاهرطنین په خپل کتاب کي [افغانستان په شلمه پېړۍ کي / افغانستان در قرن بیستم، د بي بي سي د خپرونو له ټولګو څخه، د عرفان د خپرندویه ټولني له خوا، تهران / ایران ، ۲۰۰۵ زکال په ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶ پاڼو کي] د داؤود د وراره محمد عزیزنعیم له خولي داسي ليکي:

مور مي پيښي د سر په سترګو لېدلي دي. د هغو پيښو لنډيز داسي دی: په وروستیو شيبو کي د [کوماندو] یوافسر خوني ته ورننوځي او محمد داؤود خان ته وايي چي : ور تسليم شـئ. محمد داؤود خان پوښتي چي : دغه امر دي د چا لخوا راوړی؟ هغه ځواب ورکوي: د قادر له پلوه. محمد داؤود خان وايي : زه پرته له خدايه بل چا ته ور تسليمېږم او تر وروستني ګولی مي جګړي ته چمتو يم. همدا وه چي د دواړو خواوو تر منځ ډزي را پیل او په پای کي يي خدای بخښلی محمد داؤود خان اود هغه د زامنو او دوه لونو په ګډون د کورنی نورو ۱۷ تنه غړو يي د شهادت جام را په سر کړ.

۱۰: چا له ليري ويل چي تسليم شه!

ډاکټر داؤود جنبش (لېکوال،خبریال، ژباړونکی او د بي بي سي کارکوونکی) په خپلې یوې لیکني کي د " ولسمشر داؤود خان او کورنۍ يي څنګه ووژل شول" تر سر لیک لاندې د محمد ظاهرشاه د خور زهره نعیم له خولي داسي لیکي:

کله چي بمباریو زور واخیست داؤود خان وویل: " کښتـني پوړ ته ولاړ سـئ!." د را وتلو پرمهال د ګلخانی د مانۍ د دروازي له پلوه ډزي را پیل شوي. ګومان کوم چي ډزي په ارګ کي دننه د خلقيانو او پرچميانو له پلوه وي.

په دالان کي د داؤود خان لور زرلښته ، د هغه اته کلنه لمسی غزال (دعمر لور) ټپياني شوې وې. هغوی يي بلي خوني ته راوړې. زما د دیارلس کلني لمسی صفورا ټټر ګولۍ ور څيرلی وو. نظام [د محمد داؤود زوم] وويل چي صفورا بي هوښه ده خو حال يي ښه دی خو کله چي هغه يي له نيږدې ولېدله نو هغه مړه وه. صفورا زما د سترګو تر مخه ځان حق ته وسپاره. ماشومان ان د مور په غيږ کي خوندي نه ول. د سردارصاحب داؤود خان ننږور او د ميرويس ماندينې شيما خپل دوه ماشومان په غيږ کي نيولي ول او ديوال ته يي ډه ډه لګولي وه. کله چي له خوني راوتلو، ومي لېدل چي دريواړه شهيدان شوي ول.

زرمينه (زما او د نعيم خان لور)، عايشه (داؤود خان معيوبه خور)چي په کراچي کي به تلله، زينبه (زما خور/ د داؤود خان ماندينه)، شينکۍ او زرلښته (د سردار محمد داؤود خان لونې) ټولي داؤود خان ته ورغلي او تر څنګ يي ودرېدلي.

دا مي په خپلو سترګونه دي لېدلي خو ماته وويل شول چي یو چا له ليري داؤود خان ته غږ کاوه چي : تسليم سه!. او هغه په ځواب کي ويلي ول: پرته له خدايه بل چاته نه تسلميږم. په همدغه وخت کي د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، زينبه، شينکۍ، خالد، ويس او عمر (د داؤود خان زامن)، نظام (دشاه محمود خان زوی) ټول هماغلته ووژل شول.

کودتا چيان په موږ پسي راغلل او ويي ويل چي له خوني را ووځـئ! که را ونه وځـئ نو د خوني چت به در باندي راونړيږي.د راوتلو پرمهال مي ولېدل چي د داؤود خان، محمد نعيم خان او نورو مړي د ځمکي پرمخ پراته ول.

زما پښه ټپي شوې وه. موږ يي روغتون ته را ورسولو، د لسو ورځو لپاره يي هلته وساتلو بيا يي زندان ته بوتلو. خورشيد او توران (د سردارتيمورشاه ماشومان/ د نعيم خان لميسان) په روغتون کي پاتي شول. ګلالۍ (د عمرماندينه/د داؤود خان ننږور) سره له دې چي پښه يي په ۷ ګوليو سوری سوری شوې وه، ژوندی پاتي شوه.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

په هغې باراني ورځ، زموږ د کورنی او خپلوانو ټول ټال ۷۰ تنه ووژل شول. آیا وروسته له دیرشو کالونو به داسې یو څوک را پیدا سي چې د نوموړو وژل شویو کسانو آرامځای را پیدا کړي او د افغانستان د لومړني ولسمشر له آرامځي څخه یو زیارت جوړ کړي؟

د اخځ سرچینه

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_۷۷/Dr.Siasnag-P.Daood-۵.html

شپږمه برخه

صبورالله ســــــیاه ســنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه را خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنی د وژني د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوریدل یا لوستل کیږي لږتر لږه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسي او اوږدو تیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸

پته :
Siasang, ۶۷۹ Rink Ave., Regina, SK., S۴X۲P۳, CANADA

۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰۶) ۱ او ۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰۶) ۱ د تیلفون شمیره

****

بخښنه!
د [پسرلني سباوون د ګولیو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار] په څلورمی څپرکی کې دوه ټایپي تیروتني شوې وې . "پادشاه میر" د "پاچا میر" او"مهمند" د " مومند" په بڼه لیکل شوي ول.
همدلته ځای پرځای له پادشاه میر او حمید مهمند او له نورو ښاغلو لوستونکو څخه په نړۍ غاړه بخښنه غواړم.

نا ا َ ندوَله غبرګونونه

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دویمه نیټه جنرال پادشاه میرپه افغانستان کې د "آزادی له راډیو سره" د یوې ځانګړې مرکې په ترڅ کې د محمد داؤود او د هغه د کورنی د آرامځي د ځای ځایګي په اړه څرګندوني وکړې او ویې ویل چې دغه آرامځی د کابل د ختیز په ۱۸ کیلومتریزه واټن کې د څرخي پله زندان ته نیږدې د حربي پوهنتون تر شا په سوریو او غَوچوړو پروت دی او هم یې د محمد موسی شفیق د وژل کېدلو له څرنګوالي یادونه وکړه.

په دې اړه ، په افغانستان کې دننه او هم له هیواده دباندې د غبرګونونو د راپاریدلو په ګډون پراخې خبرې اترې را پیل شوې. چا جنرال پادشاه میر یو رښتونی مسلمان وباله چې د تیرو دریو لسیزو په ترڅ کې یې د سیاسي خونړیو پیښو د پټ ترینو رازونو له مخې پوړنی را لیرې کړ.خو نورو کسانو جنرال پادشاه میر" یو درواغجن خلقي او د پرچمیانو یو را پاروونکی دښمن" وباله او ویې ویل : د هغه خبرې یې د پیښو د سنجوني له اړخه بې ځایه ، بې ارزښته او له درغلنې ډکې وبللې.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

س. م. ن.

د۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتي په اته ویشتمي نېټي مي له لیکوالي پیغلي س.م.ن څخه مي یو بریښنا لیک تر لاسه کړ او په هغه کي لولو:

د تأریخي لیکني [د پسرلني سباوون د ګولیو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار] په یوې برخي کي د ښاغلي پادشاه میر خبرې چي د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي اوومي نېټي ته ورګرځي او [که تیر وتنه مي نه وي کړي د ۱۹۷۸زکال د اپریل د مباشتي وروستی ده]،داسي راغلي دي:

حمید مهمند: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړو افسرانو یا عادي سرتیرو؟

پادشاه میر: د هغوی په سر کي مشر سړی د [کورنیو چار وزیر] نور احمد نور وو. نه پوهیږم چي نوموړی اوس په کوم هېواد کي ژوند کوي. نور هغه وزیران ول چي نه مي پیژندل. د هغوی یوه تن له اسلمه وپوښتل : آیا دغه سړی چي لاندې په کار بوخت دې، ملګری دی که نه؟

حال دا چي ښاغلي نوراحمد نور د ۱۹۷۸زکال د می له مباشتي وروسته د هماغه کال د جون ترمباشتي پورې د کورنیو چارو د وزیر په توګه دنده تر سره کړې ده. په دې ډول د ښاغلي پادشاه میرپرګڼ شمیر خبرو ډاډ نه شو کولای.

ښاغلی پادشاه میر پیژنم

د۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتي په دیرشمي نېټي [په وروستیو دریولسیزو کي پوځ او سیاست/ اردو وسیاست در سه دهه اخیر] د کتاب لیکوال سترجنرال نبي عظیمي، ما (سیاه سنګ) ته یو بریښنا لیک را ولیږه او د هغه په یوې برخي کي راغلي دي:

" څه موده وړاندې مي د تل په شان ستاسو ځیرنیزه لیکنه چي په هر اړخیزه ځیر جوړه شوې ده د کابل ناتـهـ په ښکلي ویبپانه کي ولېدله او په ډېرې مینې او لیوالتیا مي ولوستله. زما موخه هماغه د پسرلني سباوون د ګولیو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار] لیکنه ده. په دغي لیکني کي مو د تل په شان د رښتونو خبرو د ترلاسه کولو او زموږ د هېواد د سرتېرلو رازونو له مخې د پروني په را لیرې کولو کي ډېرې هڅي کړې چي هېڅوک نه شي کولای له هغو سترګو پټي کړي. ځکه د کلیدي شخصیتونو د خبرو په ترڅ کي چي د پیښې په وړخ یې پخه ونده درلودله داسي خبرې رابرسیره شوې چي لا تر اوسه پټي پاتي وې.

زه دغه ښاغلی پادشاه میر پیژنم، خو نه پوهیږم چي کله د جنرالی دریز ته را رسیدلی دی؟ د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د واکمنۍ په مهال یا له هغه وروسته یا د طالبانو په وخت کي؟ په دې کي هېڅ شک او شوپیان نشته چي نوموړی د حفیظ الله امین د ډلي یو د ډاډ وړ سړی وو، ځکه منطق هم دا وایي چي یو سړی تر هغوپورې د چا لپاره د ډاډ وړ نه ګرځي مګر دا چي د هغه د راز لرني کچه نه وي ازمویل شوې که نه هېڅکله به له دغسي یوه سړي څخه د یوه اړین یا مهم کار په سر ته رسولو کي کار وا نه خیستل شي.

نه پوهیږم چي تاسو خبریاست که نه ، د برهان الدین رباني د واکمنۍ په مهال ګنګوسي خپرې شوې چي شهنواز تني د طالبانو د ځواکونو د ملاتړلو لپاره یو شمیر خلقي ټانک چلوونکي هغوی ته ور وپیژندل چي طالبانو هم هغوی د ملا، آخوند ، احمد او محمود ..... په نامه په ورین تندي په خپلو لیکو کي ومنل. ښایي پادشاه میر له دغسي کسانو څخه یو تن وي او شوني به وي چي هماغلته د جنرالی تر دریزه پورې را رسیدلی وي.

خو هغه څه چي زه یې دلته د ویلو وړ بولم د ښاغلي نور احمد نور په اړه ده. هغه وایي :" د پنځنۍ 'پنجشنبي' په ورځ کودتا وشوه، په سبا کله چي ورځ پای ته ورسیدله د شپې دولس بجې وې چي مړي یې راوړل...."

حمید مهمند پوښتي: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتیري؟
او پادشاه میر ځواب ورکوي : " د هغوی په سر کي مشر سړی د [کورنیو چار وزیر] نور احمد نور وو."

اوس، که ښاغلی حمید مهمند ښه ځیر شوی وای نو باید پوښتنه یې کړې وای چي: د غوایي د اوومي نېټي د کودتا په دویمي ورځ د کابینې د غړو نومونه وو را څرګند شوي، ته څنګه مخکي له مخکي پوهېدلي چي نوراحمد نور د کورنیو چارو وزیر دی؟ او یا داچي نور احمد نور یې څنګه په دې دنده ګومارلی دی؟ نوموړی د پرچم د ډلي له

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

مشرانو څخه وو او طبیعي ده چې د داؤود خان د وژلو په اړه ، یاد دې ژوندی وي، د ببرک کارمل له دریز سره همغږی وو؟

هغو کسانو چې په هماغو شپو ورځو کې د دفاع د وزارت ودانی ته چې وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د مرکزې کمېټې ودانی ونومول شوه ، تګ راتګ کاوه ښایي له ما سره همغږي وي چې نوراحمد نور شپه او ورځ هلته له ببرک کارمل سره وو او نه یې شوای کولای د یوې شیبې لپاره له هغه ځایه را ووځي، او د اروابناد محمد داؤود خان او د هغه د کورنی د جنازې د خاورو ته سپارلو خبرې په هغه پورې هېڅ اړه نه درلودله او دا کار د امین او د هغه د ډلې وړکودتا چیانو کار وو نو څنګه به یې دا دنده هغه ته ورسپارله؟

دا خبره مې له دې امله وکړه چې د نوراحمد نور په اړه د پادشاه میر خبرې له بنسټه درواغ دي، اوپه رښتوني اړخ کې دا یوه دروهه یا دسیسه ده چې غواړي د پرچمیانو پښه د داؤود خان او د هغه د کورنی په وژنه کې راښکیل کړي"

نور احمد نور او د کورنیو چارو وزارت

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په یو دیرشمي نېټې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له مشرانو څخه یو تن چې نه غواړي نوم یې په دغه لېکنه کې واخیستل شي ، وویل:" ' د ملګري نوراحمد نور او موسی شفیق تر منځ د شخړې په تړاو ' د جنرال پادشاه میر خبره له دوه وو اړخونو له بنسټه ناسمې دي :

۱. موسی شفیق اصلاً ماشومان نه درلودل نو ځکه نه یې شي کولای وواېي چې :زه بې ګناه یم په کور کې مې سطرنجې اواره ده. **ماشومان نه لرم**."

۲. ښاغلی نور احمد نور **د غوایي له اوومې اته ورځې وروسته** یعني د د یارلس سوه او اووه پنځسوم لمریز کال د غوایي په پینځلسمي نېټې [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مېاشتې پینځمه] د کورنیو چارو وزیر شو او د ۱۹۷۸زکال د جون تر پینځلسمي نېټې پورې یعنی ترڅلوېښتو ورځوپورې یې دغه دنده پرمخ یووړه. نوموړی د ۱۹۷۸زکال د جون له پینځلسمي د جولای تر پینځمي نیټې پورې یعني د نورو یو ویشت ورځو لپاره د بهرنیو چارو د وزیر په توګه پاتې شواو په سبا ورځ یې [د ۱۹۷۸زکال د جولای په شپږمي نیټې] په واشنګټن کې د افغانستان د سفیر په توګه وټاکل شو.

بله ژمنه

که ښاغلی نور احمد نور وغواړي په دې تړاو رڼا واچوي ، خبرې به یې پرته له زیادښت او کمښته د[پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار] په راتلونکي ګڼه کې را خپرې شي.
زما د ټیلفونونو شمیرې، برېښنایي او پُستي پته د هرې څېرکی په پیلیزې برخې راغلي دي.

د محمد موسا شفیق د وارثانو شمیره

د ۲۰۰۸زکال د جولای د مېاشتې په یو دیرشمي نېټې ډاکټر عبدالجمیل زلمي، د محمد موسی شفیق زوم، د کاناډا د اونتاریو په ولایت کې د کېوالو د اداري کارکوونکي ، ما ، لیکوال ته د ټیلیفون له لارې وویل: له اروابناد محمد موسی شفیق څخه همدا اوس څلور اولادونه او شل لمسیان پاتې دي چې له خپلو کورنیوسره په پاکستان، آسترلیا، جرمني، آمریکا او کاناډا کې ژوند کوي.

ډاکټر زلمي ما (سیاه سنګ) ته ۱۶ انځورونه رالیږلي دي چې تر اوسه نه دي خپاره شوي او همدا شان د موسی شفیق د سیاسي ، ادبي او فرهنګي ښادنامو په اړه یو پنډ لیکنې یې رالیږلي چې د افغانستان د تیاره پاتې شوې تأریخ د روښانولو په تړاو یې را سره بې ساري مرسته وکړه.

ډاکټر زلمي ته د کورودانی په ویلو ژمنه کووم چې ډېر ژر به د اروابناد موسی شفیق د ژوند لېک په اړه ځانګړې لېکنه په پام کې ونیسم.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

او دغسې يې وژل ....

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دوه ویشتمه نېټه د منځنۍ ' سه شنبې' په ورځ بیا هم جنرال پادشاه میر په افغانستان کې د " آزادۍ د راډیو" مېلمه وو. دا ځل يې د حمید مهمند او اورېدونکو لېکونو ته ځواب ورکاوه. [مرکه په پښتوژبه وه او ژباړونکي دغه مرکه پرته له زیادښت او کمښته له وینا والي پښتو څخه پاړسي ته را اړولې ده]

[یادونه: د همدغې لیکنې په پای کې ښاغلي لوستونکي کولای شي مرکه په غږېزه توګه واوري او لېنک يې د پاڼې په پای کې اینبودل شوی دی او دغې خبرې ته مې هغه وخت زما پام شو چې ما د ښاغلي سیاه سنګ د لیکنې له مخې لا وختي پښتو ته را ژباړلې وه. زما د څېړنیز او ورځني ژوند د وخت د تنګوالي له امله نه شم کولای د هغوی ټولې خبرې کټ مټ له غږیزې بڼې بیرته په لیکې بڼې را ولیکم. لوستونکي دې پر ما د منت په ایښودولو دغه تشه په درنښت ومني. - رحمت آریا]

حمید مهمند: جنرال صاحب پادشاه میر! پخوا مو هم د [۲۰۰۸زکال د جولای په دویمه نېټه] یو شمیر خبرې اترې درلودلې چې د آزادۍ د راډیو له لارې خپرې شوې. تاسو د تیرو خبرو په ترڅ هغو رښتونو خبرو ته نغوته وکړه چې په اړه يې لا تر اوسه ډول ډول خبرې شوې وې. اوس که مهرباني وکړئ د خپلې پوځي زده کړې په تړاو یو څه ووایاست، چیرې اوسیدلي یاست، څومره موده مو کار کړی ی او کومو رُ تبو ته رسیدلي یاست؟
جنرال پاد شاه میر: بسم الله الرحمن الرحیم ! پوهیږئ چې زما نوم پادشاه میر دی او جنرال یم. حربي ښوونځی مې چې په مهتاب قلعه کې وو، لوستلی دی. حربي پوهنتون ته ولاړم. کارپوهنیزه زده کړه مې زغره واله او شوبله وه. دا دی زما د زده کړو لړۍ.
وروسته له هغه چې له حربي پوهنتونه د دویم بریدمن په رتبه را خلاص شوم د جګتورنۍ تر رتبې مې په څلورم زغره وال ځواک کې دنده تر سره کړه. د یوې مودې لپاره خوست ته خدمتي ولاړم. په هغه وخت کې ډګر جنرال محمد عیسی خان نورستاني هم د پکتیا د قول اردو بولندوی او هم د پکتیا والي وو، په هغه وخت دې د دوه وو ټبرونو "سبریو" او " کوچیو" ترمنځ د ځمکې پر سر شخړه را ونښتله. په هغو کلونو کې د پکتیا قول اردو په خپل پوځي جوړښت کې شوبلې نه درلودلې. د جګړې د غلي کولو لپاره یې سرتیري ور استول، خو هغوی وژل کېدل ځکه چې سرتیري د دواړو خواوو د جګړو په اورونو کې راګیرېدل.

[ډګرجنرال محمد عیسی خان نورستاني] د اعلیحضرت محمد ظاهر شاه له حضور څخه چې اوس د "ملت بابا" دی یو فوق العاده فرمان تر لاسه کړ. هغه غوښتي ول چې د شوبلو یو خدمتي ټولې دې ورته ورکړل شي. په هغه وخت کې په [ټول -ژ] افغانستان کې شوبلې نه وې، یوازې څلورم زغره وال ځواک او بل یې پینځلسم زغره وال ځواک وو او بل یې د کندهار اوومه لېوا وه. د خدمتي ټانکونو امر ورکړل شو او زه هم په همدغه ټولي کې د خوست پر لوررا وخوځېدم.

لوی څښتن د سبریو او کوچیو جګړه په خیر سره پای ته ورسوله. زما د خدمت دوره پای ته نه وه رسېدلې چې کودتا وشوه [د دیارلس سوه دوه پینځوسم کال د چنګاښ د مېاشتې شپږ ویشتمه/د ۱۹۷۳زکال د جولای اووه لسمه نېټه راغله] او شهید سردار محمد داؤود خان د هیواد ولسمشر شو او زه بیرته کابل ته را وغښتل شوم.

خبره دا وه چې : هره منځنۍ ' پنجشنبه' به د پوځ په لښکرکوټونوکې وسلې پاکېدلې. یعنی د درندو او سپکو وسلو او شوبلو خولـُونه پاکېدل. زما تر لارښوونې لاندې به سرتیرو د بانګس په اوږدو لرګیو د شوبلو خولونه را پاکول. زه به ولاړ وم.

په هماغو لومړیو ورځو کې چا راپور ورکړی وو چې د غه سړی [پادشاه میر] د جمهوریت دښمن او د شاهي رژیم پلَـوی دی. په پای کې خوست ته ماته یو لېک راورسید چې لنډیزیې دا وو: په ۲۴ ساعتو کې دې ځان کابل ته را ورسوه.

کابل ته راغلم. له ما يې وپښتل: ته د ولسواکۍ " جمهوریت" پر ضد يې؟ و مې ویل چې: نه. زموږ د وګړو په منځ کې یو متل دی چې وایي : که پګړۍ له سره را ولویږي نو پر اوږه را پریوزي او پر ځمکه نه را لویږي." که ظاهر شاه يې، که داؤود خان، دواړه له یوې کورنۍ یاست. ماته او د افغانستان وګړو ته کوم توپیر نه لرئ. که ته اوسـئ، یا هغه! دواړه له یوې کورنۍ او د یوه کور غړي یاست.

د دفاع وزارت شاه ته د پالیالۍ " هوا خواهۍ" په تور ماته داسې لارښوونه وکړه: څلورم زغره وال ځواک ته جزایي خو د مسلک په تغیر او په ناجګړه ییز څانګه "غیرمحاربه" کې د ساتنې او څارنې " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه ولاړ شه. هم دې رتبه لوړه ده او هم دې معاش

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

ما د ځلورم زغره وال ځواک د ساتني او څارني " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه دنده تر سره کوله چي د غوايي د مياشتي " مرداره او کرغيړنه" کودتا راغله. هغوی د شهيد سردار محمد داؤود خان پلاز"تخت" را نسکور کړ او واک ته را ورسيدل.

حميد مهمند: تاسو وويل چي په ځلورم زغره وال ځواک کي د جګتورنی تر رتبي رسيدلي واست، له کومي لاري جنرالی ته را ورسيدلئ؟

جنرال پادشاه مير: ما په خپلو مخکينو خبرو اترو کي هم ويلي ول کله چي پاکستان ته ولاړم نو د افغانستان له وګړو څخه يوه تن ان د [جهادي تنظيمونو د مشرانو په ګډون] پاکستان ته چا هجرت نه وو کړی. هماغه لومړی مياشت [د اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي مياشت/ د ۱۹۷۸زکال د مي مياشت] مي په افغانستان کي تيره کړه. په مخکينی مرکه کي مي د خپلو ستونزو په اړه خبري وکړي. هغوی به د ځلورم زغره وال ځواک له يو شمير افسرانو څخه چي زما ټولګيوال ول لکه اسلم وطنجار او رفيع چي وروسته وزيران شول اوهم يي له شير جان مزدرياره داسي پوښتني کولي : دغه سړی [پادشاه مير] ګوندي ملګری دی که نه؟ هغوی به ځواب ورکاوه : ګوندي ملګری نه دی خو ښه افسر دی. هغوی ويل: ښه والی يي څه کوو؟ هغه کارونه چي موږ يي کوو نه بايد رسوا سي. رازونه بايد پټ وساتل شي. نو په هر ډول چي کيږي دغه افسر له منځه يو سئ.

کله چي ما ته دغه راپور را ورسيد نو مياشت مي تيره نه کړه او پاکستان ته ولاړم. په هغه وخت کي پاکستان ته څوک د مهاجر په توګه نه ول راغلي. حضرت صاحب مجددي په ډنمارک کي وو، پير سيد احمدګيلاني او مولوي محمد نبي محمدي په کابل کي ول. له افغانستانه د مهاجر په توګه څوک نه ول راغلي. البته نور کسان لکه استاد برهان الدين رباني، ګلبدين حکمتيار او مولوي صاحب [محمد يونس] خالص د شهيد داؤود خان د واکمنی په مهال پاکستان ته تللي ول. دا هغه مهال دی چي عزيزالله واصفي د جلال آباد(ننګرهار) والي وو او بيا د کرهني وزير شو. دا چي څه پيښه رامنځته شوه نه پوهيږم. خو دومره پوهيږم چي هغوی [دري تنه جهادي مشران] د داؤود خان د واکمنی په مهال تللي ول.

کله چي پاکستان ته ولاړم نو له هغوی سره مي ليدنه کتنه وکړه اوشپي او ورځي به مو سره يو ځای تيرولي. څو چي د کب 'حوت' [د ۱۹۷۹زکال د فبروري] مياشت راغله. يعنی شپږ مياشتيوروسته. ښه نو! د وري، غوايي ، او غبرګولي.... ، د غوايي په مياشت کي کودتا وشوه، زه د غبرګولي په مياشت کي پاکستان ته ولاړم. يوازي يوه مياشت مي په افغانستان کي تيره کړله. له هغه وروسته د تلي په مياشت کي [ديارلس سوه او اووه پنځوسم لمريز کال/ ۱۹۷۸زکال] ښاغلي حضرت صاحب مجددي له ډنمارکه راغی. [دهغه په اړه] ګنګوسي خپري شوي چي ګڼي زوړ اوسپين ږيری دی ، داسي او هسي خبري. بيا له حاجي عبدالله جان ځدراڼ او نعيم کوچي سره چي د توکم مشران ول د حضرت صاحب ليدلو ته ورغلو او ورڅخه مو وپوښتل: " د څه لپاره راغلي ياست ؟ " هغه وويل: " د في سبيل الله جهاد لپاره راغلی يم"

حميد مهمند: ستاسو جنرالي ؟

جنرال پادشاه مير: په لومړيو کي د ښاغلي حضرت صاحب سياسي مشر وم. هغه نوی راغلی وو. د " ولسي ژغورني مورچل / جبهه نجات ملي" نوی را منځ ته شوی وو. زه په شمالي سيمو کي يعني د وزيرستان په سيمو کي د ولسي ژغورني د مورچل ' جبهه نجات ملي' سياسي مشر وم. البته کله به سياسي مشر کله پوځي مشر خو دواړه دندي زما پر غاړه وې. وروسته هماغلته ما ته د حضرت صاحب له پلوه د جنرالی د رتبي فرمان راکړل شو.

کله چي په پاکستان کي د کډوالو د ټاکنو په مهال د کډوالو د استازي په توګه غوره شوم کابل ته د اساسي قانون په کميسيون کي د ګډون لپاره په پوليتخنيک کي د لويي جرګي غونډي ته راغلم او د لويي جرګي د اساسي قانون په څانګه کي وکيل شوم. دلته مي د خپلي جنرالۍ فرمان کرزي صاحب ته ور وښود. کرزی صاحب له موږ سره د " ولسي ژغورني مورچل / جبهه نجات ملي" کي وو. هغه د دريو مياشتو لپاره دولسي ژغورني د مورچل /جبهه نجات ملي د فرهنګي مشر په توګه کاروکړ. کرزی چي له خپلو زده کړو وروسته نوی له هندوستانه راغلی وو، د شمالي له سيمي څخه د " خَواني " په نامه چي خوارَکی مړ شوی وو، ځای ناستی شو. وروسته حضرت صاحب په اسلام آباد [پاکستان] کي سياسي دفتر جوړ کړ او له بهرنيو مؤسسو سره يي اړيکه را ټينګه کړه.

کرزي صاحب [په کابل کي] له ما وپوښتل : جنرال صاحب څه خبره ده؟ ورته و مي ويل: حضرت صاحب د جنرالی رتبه راته راکړې. کرزي صاحب هغه فرمان تازه کړ او ددفاع وزارت ته يي دغسي يو فرمان ولېکه: " دا ډير مجاهد جنرال دی او زه د حضرت صاحب مجددي خپور شوی فرمان منم. " هماغه وه چي تر ننه پوري جنرال پاتي يم.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

حمید مهمند: جنرال صاحب! را څه چي اوس بنسټیزو پوښتنو ته راوګرځو. زموږ دوستانو [د آزادئ د راډیو اوریدونکو] یوه په زړه پوري پوښتنه راپورته کړېده. د دریو لسیزو په اوږدو کي چي جهاد روان وو او ډیري پيښي رامنځ ته شوي آیا کله مو فکر ته راغلي چي که خدای مه کړه تاسو په کوم مورچل کي شهید شوي واست، یا په کومي بلي پيښي کي له منځه تللي واست، د محمد داؤود او د هغه د کورنئ د ډله ییز قبر په اړه پټ راز به هم له تاسو سره یوځای له منځه تللی وای. آیا کله په دې فکر کي لویدلي یاست ؟ آیا ددغه ډله ییز قبر په تړوا مو بل چا ته معلومات ورکړیدي؟

جنرال پادشاه میر: باالکل! له سړي سره تل دا فکر وي. په هغه شپه مي چي هغوی خاورو ته سپارل، یوه ویرلړلي شپه وه، کودتا نوي شوي وه، ټول وګړي په ویره او اندېښنه کي ول. د هغوی له ګورونو مي د خامه سرک تر غاړي پوري خطوه را پورته کړه چي ماته زما د خطوي اوږد والي او اندازه را ځرګند ه وي. له ځان سره مي وویل که لوی څښتن داسي ورځ راورسوي چي افغانستان را خپلواک کړي، څکه چي له توري شپي وروسته هرو مرو ورځ راتلونکي ده، او دغه خدای بخښلي [محمد داؤود او کورنی یې] د چا له یاده ونه وځي.

ما دوزیرستان او میرانشاه په مورچلونو کي ګډون کړی او حضرت صاحب مجددي به هلته راته. هر ګوره ، کله چي پیښاور ته راغلم، او ددې لپاره چي ددغو شهیدانو د [ګور د ځای ځایګي راز] پټ پاتي نه شي ، څکه چي سردار محمد داؤود خان یو تأریخي شخصیت وو د ملکلیارانو له خېله ته د پیښاورDean’s Hotel یو تن د عمر ملکیار په نامه د امریکا راډیو له غږ څخه د
پاکستان صدر ته راغلی وو او ما ورسره یوه مرکه وکړه او ور ته مي وویل: " دغه خبره یو چیرې له ځان سره ثبت کړه، انسانان یو، مرګ له موږ لیرې نه دی. د جهاد کار دی. ورته مي وویل: په ځرخي پله کي د پولیګون د دښتي او د خلورم زغره وال څواک ترمنځ له خامه سړکه دومره خطوي پورته ولاړ شـئ، بیا کیني خواته را تاو شـئ او دومره ګامونه را پورته کړئ، هلته څو متره وړاندې څمکه څو متره را وکېندئ بیا [د محمد داؤود او د هغه د کورنی ډله ییز ګور] در موندل کیږي.
بله دا چي د حضور اعلیحضرت [محمد ظاهرشاه] اوښی همایون شاه آصفي پیښاور ته راغلی وو. هغه ته مي هم وویل چي ستاسود کورنئ مړي مي په پلانئ سیمي کي خاورې ته سپارلي دي. انسان دی مرګ او مړینه لري. د جهاد کار دی ښایي ووژل یا شهید سم. په مرګ [ژوند؟] اعتبار نسته نو همدغه یاددښت دې درسره وي. ته خانداني سړی یې. هغوی مي د ځرخي پله په دښته کي خاورو ته سپارلي دي.

حمید مهمند: مننه. او س به بلي موضوع ته راوګرځو. تاسو وویل چي د سردار صاحب د کابیني غړي او سروزیر [موسي شفیق] د [محمد داؤود او د هغه د کورنی د غړو] له خاوروته سپارلو اته ورځي وروسته د ډله ییز ګور سرته راوستل کېدل او له هغو سره شخړه کېدله. تاسوویل چي تاسو په خپله په هغي شخړې کي واست. تاسو ځرګنده کړه چي د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] لوړ پوړو غړو او وزیرانو لومړی د پخوانی کابیني له غړو شخړه کوله او بیا یې وژل.

تاسو په خپلي پخوانی مرکه کي وویل چي نور احمد نور او نور کسان مو هلته لېدلي ول. که اوس نور احمد نور چي په اروپا کي ژوند کوي او منکره شي، د بیلګي په توګه وبه وایي چي په هغي شپي قطعاً هلته نه وو، او د [محمد داؤود] د کابیني د غړو په وژنه کي یې قطعاً برخه نه ده اخیستي او یا ښایي ووایي،جنرال صاحب پادشاه میر تیروتنه کړېده. تاسو د خپلو خبرو د ثبوت لپاره څه دلایل لرئ او ځرنګه کولای شـئ هغه وپیژنـئ؟

جنرال پادشاه میر: رښتیا خبره دا ده چي د کابیني له غړو څخه د کمونیستانو په وینا، له ټولیګوالو مي پرته، ما نور [احمد نور] نه پیژانده. څکه څوک چي د ګوند غړی نه وي نو نه پوهیږي چي دا څوک دی او هغه څوک دی. له هغه ځایه چي نورو ویل چي " : نور صاحب! ، نورصاحب!" او هغه یې د" نور صاحب!" په نامه یاداوه، همداسي یې " نورصاحب!" ورته ویل. دا مي لومړی دلیل دی. سبا چي ورځ راغله، دوه ،درې ورځي دننه په [عسکري قطعې] کي وم. له خپلو نیږدې دوستانو مي وپوښتل: [هلته] د " نور" په نامه یو سړی وو. دغه سړی څوک وو؟ ویې ویل: هغه د لوګر دی. او اوس د کمونیستانو په کابینه کي لوړ پوړی سړی دی.

حمید مهمند: که نوراحمد نور ووایي چي ما له موسی شفیق سره قطعاً شخړه نه ده کړی. تاسو ددغو دواړو ترمنځ په خبرو کي څه واوریدل؟

جنرال پادشاه میر: ما دومره واورېدل چي موسی شفیق ته یې وویل: .... موسی شفیق یې له موټره راکښته کړ. د هغه په لاس کي هتګړی وي او ویې ویل: ما خو کوم کار نه دی کړی، په کور کي مي سطرنجی هواره ده،څه خیانت مي کړی؟"

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

حمید مهمند: دغه پوښتنه یې له چا وکړه؟

جنرال پادشاه میر: دغه پوښتنه یې له " نور" څخه وکړه، له " نور" څخه یې وپوښتل او ویې ویل: " تاسو زه دلته راوړی یم، زه بې ګناه یم، ما خو خپل هېواد ته خیانت نه دی کړی. همدا اوس مې په کور کې سطرنجی هواره ده. تاسو کولای شئ هغه وګورئ." همدغه سړي وویل:" تا ستر خیانت کړی" هو همدغه سړي وویل:" تا سترخیانت کړی" [موسی شفیق] وپوښتل: " څه خیانت؟" هغه وویل:" تا د هلمند اوبه خرڅې کړېدي"

زه چې پوځي افسر ووم او له سیاسته خبر نه وم، نه پوهېدم چې د " هلمند اوبه" څه دي. په دې خاطر چې جګتورني چنداني رتبه نه ده. دغه اصطلاح مې هماغلته زده کړه. او له ځان سره یې وویل : " څه..... د هیلمند اوبه!"

[نور احمد نور] وویل: " تا د هلمند اوبه پلورلي دي." هغه [موسی شفیق] وویل:" ته په ولسي جرګه کې وې، اناهیتا راتبزاد وکیله وه، ببرک کارمل وکیل وو. حفیظ الله امین وکیل وو. تاسو په ولسي جرګه کې د [هلمند اوبه] ' پاس ' کړې. زه د هغه وخت سر وزیر وم او یوازې لاسلیک مې وکړ."

هغه همدومره وویل. له دغې خبرې وروسته د شا له لوري یو سړی چې سر یې په خولۍ پټ وو او یوازې سترګې لېدل کېدلې، د جیپ له شا راغی " ډز ډز" اور یې وکړ او هغه یې په شهادت ورساوه.

له هغه وروسته یې خوارَکی د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي له موټره راکښته کړاو له هغه سره یې شخړه را پیل کړه. هغه ته یې وویل : پرون تاسو موږ د ګور ترځنډې را رسولي وو، نن ته په خپله د ګور پرغاړې ولاړ یې.

آیا ستاسو په خپرونو کې [د آزادۍ د راډیو له اوریدونکو څخه] تاسو ته کومې پوښتنې را رسیدلي چې د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي په څه ډول ووژل شو؟ او هغه د غالۍ د فرش موضوع؟

حمید مهمند: هو! د عدلیې د وزیرپه تړاو یې هم ویلي. جنرال صاحب ! بیرته به راسو بلې موضوع ته. تاسو چې د " نور احمد نور" نوم واخیست او ومو ویل چې په " صحنه کې موجود وو" او " ملګرود " نورصاحب" په نامه یاداوه" آیا د کابینې غړو په خپله په وژنه کې برخه اخیستله؟ آیا هغوی یې په خپل لاس وژل او یایې د [وژلو] بولنده ' قومانده' ورکوله؟

جنرال پادشاه میر: نه! نه! نه!، هغه نه قومانده ورکوله او نه یې په لاس وژل. هغه په دې خاطر نه دي وژلي چې کله چې خبرې یې خلاصیدلې هماغه سړی چې کلاشنیکوف یې په لاس کې درلود او د جیپ تر شا ولاړ وو، راته، د جیپ تر مخ درېده، او پرته له دې چې څوک ورته قومانده ورکړي په خپل سر یې ډزې کولې ، او دوی یې په شهادت رسول. [نوراحمدنور] هغه ته نه قومانده ورکوله او نه ښه یا بد.

حمید مهمند: یعنې همداچې شخړه پای ته رسیدله....

جنرال پادشاه میر: هو! همدا چې شخړه پای ته رسیدله، هاغه سړی د جیب له شا راته او ډزې به یې را پیل کړې.

حمید مهمند: یوه بله مسله دا چې سروري هم د کمونیستانو یوه نامتو څیره وه. آیا په صحنه کې ددغه سړي د شته والي په تړاو څه مالوت لرئ؟ آیا اسدالله سروري هم هلته وو که څنګه؟

جنرال پادشاه میر: نه! درواغ نه سم ویلای، ځکه چې د درواغو ویل د سړي ایمان خراپوي. اسدالله سروري د غزني وو، او په حربي پوهنتون کې زما ټولګیوال وو. له ما سره په یوه ټولګي کې نه وو خو په یوه پوځي " قسم/واحد" کې وو. که نوموړی په هاغه شپه هلته وای نو هرو مرو مې پیژانده. اسدالله سروري هلته نه وو.

حمید مهمند: آیا د کابینې نور غړي لکه سلطانعلي کشتمند، کریم میثاق، دستګیر پنجشیری، سلیمان لایق، اسلم وطنجار، قادر، امام الدین او دغو ته وَرته کسان هلته ول؟

جنرال پادشاه میر: نه! د دغو کسانو نومونه مو چې را واخیستل نه یې پیژنم او نه یې په [هاغه شپه] ددغو کسانو نومونه اخیستل. خو ډیر کسان راتلل، په دیارلسو روسي جیپانو کې راتلل. اسلم وطنجار چې زما ټولګیوال وو او په څلورم زغره وال ځواک کې هم له ما سره وو، هلته وو، اسلم وطنجار وو.

حمید مهمند: آیا اسلم وطنجار هم په همدغو وژنو کې موجود وو؟

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار په وژنه کې موجود وو.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

حمید مهمند: جنرال صاحب ډیره مننه ....

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار حاضروو. دا چې واک يې درلود يا نه درلود، خو هلته حاضر وو. هغه هلته حاضروو. له دې چې په څلورم زغره وال ځواک کې وو نو مجبور وو چې وظیفتاً له هغوی سره پولیګون ته راسي. ځکه چې د کابینې غړي نا بلده ول، هغوی د ځرخي پله پولیګون نه وو لیدلی. اسلم [له سیمي] سره آشنا وو. او هم له دې امله چې دنده يې په څلورم زغره وال ځواک کې وه هلته وو.
حمید مهمند: جنرال صاحب! له تاسو یوه نړۍ مننه!
جنرال پادشاه میر: له تاسو هم یوه نړۍ مننه

ددغې مرکې د اورېدلو لپاره لاندیني ځایونه کښېکاږئ

۱. جنرال پادشاه میر او حمید مهمند (لومړی برخه)
http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_۷۸/۱٪۲۰Padsha٪۲۰Mir.MP۳

۲. جنرال پادشاه میر او حمید مهمند (دویمه برخه)
http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_۷۸/۲٪۲۰Padshah٪۲۰Mir.MP۳
اَخـَـځ :
http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_۷۸/Dr.Siasang-Praesident٪۲۰Daoud-٦.html

اوومه برخه
صبورالله ســــــیاه ســنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه را خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هېڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د ځرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه رادګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او ځرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوربدل یا لوستل کیږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کتوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو تیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لېدل کیږي
۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸
پته :
Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰٦) ۱ او ۵٤۳۸۹۵۰ (۳۰٦) ۱ د تیلفون شمیره

****

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

۱۲) امام الدين او د مورچل هملاري يې

الف. هارون په خپل کتاب [داؤود خان د کي جي بي په لوموکې] چې حامد ژباړلي، يادَوني او سَمَوني يې ورزياتې کړې او په پيښاور/ پاکستان کې د ميوند خپرندويه ټولنې مرکزله خوا يې د ۱۹۹۷زکال په ديسامبر کې خپور کړې، په ۱۵۲،۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼوکي راکاړي چې:

د[ديارلس سوه او اووه پنځوسم ل کال] د غوايي د مېاشتې په اوومي د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ داؤود د لاريون په هلکه د وزيرانوپه غونډه کې په خبرواترو بوخت وو. دغې غونډې پرته له وخت تيرَوني بله موخه نه درلودله. حال دا چې پوځي تيارى بايد نيول شوى واى يا حکومت دې پوځي را اعلان شوى واى.

د پرديو په پارَوني او قوماندې د څلورم زغره وال ځواک د شوبلو کنډک د وطنجار ترمشرۍ لاندې د ارگ د ختيزې دروازې مخې ته مورچل ونيو. لومړى يې د ملي دفاع وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونيوله. ودانۍ يې ښه ور ولړزوله. د دفاع وزير او ستر درستيز لا مخکې له ودانۍ څخه را وتلي ول. بيا يې د ارگ د برج ساعت تر اور لاندې را ونيو. بيا يې د خپلې شوبلې خول د ارگ لور ته ورتاو کړ او ارگ يې تر اور لاندې را ونيوه.

وروسته همدغه شوبله د غوايي د انقلاب د نښې په توگه د يوې ډبرينې پاڼې پرمخ د ارگ مخې ته ودرول شوه.

داؤود خان د پوځ د سراعلى قوماندان په توگه غوښتل د چارو لارښوونه او څار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستگاه ته چې د همدغسې شېبو لپاره د ميز پرسرېې وراېښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به يې نيغ په نيغه اړيکه را نيوله وَرَغى خو ويې لېدل د مخابرې دستگاه له کاره ور لويدلې او چينل يې ور بدل شوى وو. په هماغه شېبه کې يې وويل: روسانو خپل کار وکړ." او وزيرانو ته يې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي.

د کورنيو چارو او دفاع وزيران لا مخکې له ارگه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي يې ترځنگ راوغوښتل. داؤود نه تسلېمېده او نه يې له پيښې څخه د تيښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارگ له ديوال سره نښتاى وو او کولاى يې شواى له سياسي ډگره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې يې وياړلى مرگ غوره وباله نو ځکه يې د خپلو پښو راتينگولو ته کلکه ملا را وتړله. ويې ويل چې نه غواړي د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړاى شي.

کودتاچيانوپه يوه ټانک د بنديانود ساتنې له ختو جوړ ديوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچيانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښيو په شور او زوږ کې را خوشې کړل. هغوى يې پرشوبلوباندې کښنيول او د کودتا زړه، د راډيو تالارته يې بوتلل.نويو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ايستل او د کابل ښاريانو د ځارونکو سترگو مخ ته يې ورښورول. د ارگ د پوځيانو روحيه ضعيفه وه، ستړي ستومانه او ناهيلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه يې ملاتړ ته را ونه رسيدل نوځکه د هغوى مقاومت هم له پښو را وغورځيد. وروسته له هغې چې د هوايي ځواکونو عملياتو زور واخيست او ارگ د هوايي او ځمکنيو ځواکونو تر اور لاندې را ونيول شو نو په ارگ کې د ولسمشريزى مانۍ د ساتندويه ځواک گارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو.

د داؤود د کورنۍ غړې يوپه بل پسې ټپيانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرگ يې په خپلوغبرگو سترگو وليد. د ژوند ډيرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډگر کې يوازې راگير پاتې وو. کمونيستان پرارگ ورننوتل هغوى له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله.

 درې تنه ټيټ پوړي کودتاچيان د تورن امام الدين ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه يې وغوښتل چې ور تسليم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوى څخه د ځان او يا د خپلې کورنۍ د ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستنۍ گولۍ يې پرامام الدين نيغ په نيغه ورتشه کړه. اما الدين ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملگرو ولسمشر تر اورلاندې را ونيو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بيرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسيد. بيا يې نعيم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارينه غړي يو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځينه غړي يې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زاندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژيم د مخالفينو لپاره د قديرنورستاني په وړانديز جوړکړى وو. او په دې توگه يې د دُرانيو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ.

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. يوازې د چمن او کويټې اڅکزيو د هغوى د فاتحې دعاگانې په خپلو جوماتونو کې واخيستلې او د هغوى د ارواگانو خوښۍ ته يې
دعا وې وکړى. ويل کيږي چې مړي يې د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

[حفیظ الله] امین د راډیو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " توریپیکی" په نامه پیژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پیژندل کېده، د ویاندو په توګه وګړو ته ور وپیژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را ټینګېدل یې اعلان کړل.

په داسې یوه اړوپیچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پېښ شویدي او څه به ور پېښ شي، د سلیمان لایق لاندینی شعر د ډاکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوز په سندیزه توګه را خپور شو.

ســتره تیاره تېره شـــوه ستا پر سـردرو باندې	ښــه شولـه چه تیره شوه ستا خـوارو بچـو باندې
هـــره تیاره پای لـــري خلکـــو، ولســـو باندې	لمـر د عد الت وخوت ستا پر جګو غرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وینو او اوښکو را بهیدا په را پیلېدلو شوه./.../ څرګنده وه چې یوه خوړلنه ، ناورین وهلې او یوه ویرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخلیک په درشل کې په تېندکو او سترګې په لاره ده . د [سلیمان] لایق شعر یوه ملي او ولسي شاعر داسې ور ځواب کړ.

لمــر د آزادۍ پریوت ســتا پر ســردرو باندې
توره تیاره راغـلله ســـتا خــوارو بچــو باندې

له [پاړسي څخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنلیک

[ښاغلو لوستونکو!
لاندیني کرښي زما (رحمت آریا) نه دي. دا دهغه له پښتو څخه پارسي ته د ژباړونکي لیکل شوي کرښي دي چې د دغي لیکني له لیکوال سره یې مرسته کړې ده او د همدغي لیکني په پای کې کولای شــئ د پاړسي لینک هم وګورئ.
دغه کرښي مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لیکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره په ځای کې را غبرګې کړې]
د۱۹۹۷ زکال د پنځنی 'پینجشنبې' په ورځ " [له پاړسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دریمه را ژباړل شوي پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب لیکوال ، د " الف هارون" په را پورول شوي "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې لیکلی چې د هېواد پالني او مسلمانی د څپو په احساساتو کې یې د راتولوني د لړۍ له بشپړولو وروسته په دیارلس سوه او دري اویایم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترلیا کې خپور کړی دی."

نوموړی د کتاب په دیارلسمه پاڼه کې زیاتوي: " ګران لوستونکی دی د ژباړونکي پراوړود خپلې ښېګڼې په اینودنې، د هغه پاملرنه دې د هغه تیروتنو ته راوګرځوي ، یا دې خپل اند اویا دې د [حامد] د ژباړنې په تړاو خپل څرګند وړاندیزونه او یادَونې راپه ګوته کړي چې کولای شئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته یې راواستوئ: حامد، ډاګي پُست ۱۱۶۴، مرکزي پُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان

حامد د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" یا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنګال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنلیک کې داسې راکاږي:

" وطنجار ته به له دې امله "توریپیکی " ویل کېدل چې د هر چا ملګرۍ او وزیر کېده. وطنجار د روسانو له پلوه د یوې بلې کودتا لپاره په پام کې نیول شوی وو. (د څارکښی د ځالي لاسوندي / اسناد لانه جاسوسي، ۱۰۹ پاڼه)، قادر نه خلقي وو او نه پرچمي او د پیسو لپاره یې هر کار ته ملا تړله. د ښوونځي له وخته راهیسې خلکو د "سپي" په نامه پیژانده. ان کله چې په پولند کې سفیر وو، د یو شمیر لوېدیځو هېوادونو له څارکښیزو کانالانو سره یې اړیکه ټینګه کړې وه. پ.۹۳)

د [څارکښیزې ځالګی د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] لیکوال حامد او الف هارون ته په ډېر درنښت غواړم ووایم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي – ژ] ژوند په اړه لیکل شوي خبرې سمې نه دي. کاشکې هغوی پوهېدل چې اوس هغه ورځې تیرې شوی چې یو وخت به ځېنې کسان د سپي، غوایي، خره، ګیدړ، کاږبل "کفتار" ، زمري، پړانګ اویا نارینه د نجونواوښځمنو په نومونو سپک بلل کېدل.

برسیره پر هغې، داسې بریښي چې د حامد اورېدل شوي خبرې له خپلې سرچینې څخه ور لوځړنې شوي وي، ځکه .....

تاسو به په راتلونکو څېرکیو کې لاندینی سکالو ولولئ

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

۱) محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر
۲) له جنرال امام الدین سره ځانګړې مرکه
۳) د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د میاشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابیاوې په پام کې نیول شوې وې. دغې تابیا په تـَل کې د کومو کسانو د پښو خاپ لیدل کیږي؟
۴) د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوندیو تن نامتو غړی چې ژوندی او اوس په افغانستان کې دی، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو لږ شیبه وروسته ارګ ته راغی، تول یې له سترګو را تیر کړل او بیا له خونې ووت.

وایي چې همدغه سړی وو چې ویلي یې ول " ..... په پام کې نیول شوې وه چې پرارګ پینځه سوه کیلویي بمب را وچول شي. پوهیږئ چې پینځوسه کیلویي بمب به څه ورکړي ول؟ د ارګ دوړې به یې را په هوا کړي وې!"

"... د عمر له جیبه یې چې ځنګ ته مي ولاړ وو، د بنز موټر کیلي یې راوایستله او ویې ویل:' اوس زموږ وار دی چې په موټر کې وګرځو." په همدغه حال کې مي ولیدل چې د کورنۍ یو شمیر غړی څوک تپي څوک روغ رمټ له دروازې تیریږي او میرمن سلطانه نور/ د محمد عمر ماندینه تر ټولو مخکې روانه ده. د محمود غازي کوشنیان زهرا او داؤود مي ولېدل چې دواړه تیپان شوي ول. کله چې د میرمن سلطانې نور سترګي پرما ولګېدلي، غلي شوله او دلاس په اشاره یې راته وویل :" ټوله ګناه ددوی ده، دوی چنواړي ' چارماري' کړي" هغه د افغانستان د پخواني ټولواک محمد ظاهر شاه خور او د ولیعهد سردار احمدشاه خواښې وه، هغې ګومان کاوه چې زه هم د .... له پازوالو څخه یم.

د اَخـَځ سرچینه:
http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_۷۹/Praesidet%۲۰Daoud-%۲۰Siasang-۷.html

اتمه برخه
صبورالله ســـــیاه ســنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه را خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه راڅرګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوریدل یا لوستل کیږي لږتر لږه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کتوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسي او اوږدو تیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸
پته :
Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰٦) ۱ او ۵٤۳۸۹۵۰ (۳۰٦) ۱ د تیلفون شمیره

****

" پینځمه څېرکې :کمونیستي رژیم"

د محمد کبیرسراج د کتاب [په افغانستان کې د شلمې پیړۍ په دوېمې نیمایۍ کې پیښې / رویداد های نیمه اخیر سده بیست در افغانستان/ لومړی چاپ، فرانکفورت ۱۹۹۷ز کال، له ۱۰۶ تر۱۱۷ پاڼې پورې] داسې راغلي دي :

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د ۲۷ په سهار د جګړن محمد اسلم وطنجار تر بولندې لاندې زغره وال ځواک له لښکرکوټه را ووت او د کابل په لور را وخوځېد. د څلورم زغره وال ځواک لوی بولندوی ډګروال محمد سرور نورستاني چې د جمهوري دولت یو ملګری وو او په ۱۹۷۷ زکال کې د جنرالۍ رتبې ته یې سترګې ځارلې او بریالی نه شو د یوې نبوکې په پلمې یې ځان په ناروغۍ اچولای او ماسکو ته تللی وواو په دې توګه د تیریو اوډ یرغلونو د انډوخر ډګر یې کمونیستانو ته تش ور پرې ایښی وو.

ویل شوي چې " د ځانغوښتونکو دیکتاتور رژیمونو رنګونه د پوځ له مرستې پرته یوازې دولس د ولسي پاڅون له لارې ناشوني ده. ښایي داسې شېبه به راسي چې پوځ د دیکتاتور له ملاتړه لاس واخلي، ځکه نه یوازې د خپل ځان ساتلو تر ځنګ نه غواړي چې هېواد یې د ویشنې او کورنۍ جګړې له ګواښ سره مخامخ شي او د دیکتاتور له لاسه په تنګ شوی ولس هغه مهال پاڅون کوي چې د پوځ له ملاتړه ډاډ تر لاسه کړي. " کورنیو کمونیستانو ځانونه له پوځیانو سره غاړه غړۍ او همغږي کړي ول.

په هغې شیبې کې څلورم زغره وال ځواک له څرخي پله څخه د کابل پرلور په ګړندې راروان وو، د دفاع وزیر ډګر جنرال غلام حیدر رسولي له لوی درستیز ډګرجنرال عبدالعزیز او تورنجنرال روکی ددفاع د وزیر په دفتر کې ناست او په خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د تلفون زنګ راغی. ولسمشر وو او ویې پوښتل : " ددفاع وزیر صاحب ! څلورم زغره وال ځواک دې د چا په امر مرکز ته رابللی دی؟ " ددفاع وزیر ددغسې امر له ورکړې بې خبري څرګنده کړه او ویې ویلي یې ول : " څلورم زغره وال ځواک ته په دې اړه کوم امر نه دی ورکړل شوی"

له دغو پوښتنو او ځوابونو وروسته د دفاع د وزرات په انګړ کې اندیښنې او خواشینی خپرې شوې. ددفاع وزیر پرته له ځنډه د خوځښت یا حرکاتو رئیس یحیی نوروز او د ښاري انظباط بولندوی جګړن خان محمد د ټیلیفون له لارې ځانته را وبلل.

ددغو دوه تنو له را غوښتلو وروسته، ددفاع وزیر له جنرال نو روز څخه وپوښتل : " ښار پلو ته د څلورم زغره وال ځواک د خوځښت بولنده تا سو ورکړې ده؟ " له دې چې جنرال نوروز هم له دغې بولندې څخه بې خبري څرګنده کړه نو د سترګو په رپ کې یې پینځلسم زغروه وال ځواک چې د څرخي پله په سیمې کې د څلورم زغره وال ځواک تر ځنګ پروت وو، تلفون وکړ او ددغه ځواک بولندوی ډګرمن محمد یوسف ته امر ورکړ چې د څلورم زغره وال ځواک مخه ونیسي او ورته ووایاست چې ښار پلو ته ستاسو راتګ ته اړتیا نسته.

د تلفون له بلې غاړې د پینځلسم زغره وال ځواک بولندوی ځواب ورکړ: " زموږ ځواک د څلورم زغره وال ځواک له پلوه را چاپیره او محاصره شوی دی او زموږ له لاسه هېڅ څه نه کیږي چې ویې کړو." کله چې ددفاع وزیرله دغې خوا نا هیلی شو نو حربي پوهنتون ته یې زنګ وواهه او د حربي پوهنتون بولندوی تورنجنرال شاهپور ته یې زنګ وواهه چې د څلورم زغره وال مخ ته دې راووځي او ددفاع د وزیر امر دې د هغوی تر غوږونو ورسوي.

د حربي پوهنتون بولندوی داسې بخښنه وغوښتله : " څلورم زغره وال ځواک په بیړه له دغه ځایه تیر سو او زموږ له ګوتو وتلای دی"

ددفاع وزیر ددغو ګډو وډو اوبې سر اوپایه خبرو له لاسه منګ پاتې وو، او د وروستني چارې لپاره یې د ښاري انظباط بولندوی خان محمد ته چې دده په دفتر کې وو امر ورکړ چې په خپله دې د څرخي پله په لور وخوځیږي او څلورم زغروال ځواک ته دې چې هر چیرې رسیدلی وي، لارښوونه وکړي چې بیرته دې خپل لښکر کوټ ته ولاړ سي.

جګړن خان محمد له دغه ځواک سره د یکه توت په سیمه کې مخامخ شو. او ددفاع د وزیر امر یې ورته ورساوه. هغوی نوموړی د جیپ له موټره را کښته کړ لاس او پښې یې پرې وتړلې او له هغې ورځې تر ننه پورې ورک دی.

لږه شیبه نه وه تیره چې د جمهوري ګارد بولندوی ډګرمن صاحبجان په بیړه د دفاع د وزیر دفتر ته راغی او ویې غوښتل چې له روان اړوپیچه ځان خبر کړي. د دفاع وزیر نوموړي ته امر وکړ چې په خپلې دندې دې ودریږي او د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتنې او دفاع سمبالتیا دې تر لاس لاندې ونیسي. هغه ډاډه ورکړ چې د دغه کار لپاره بشپړچمتوالی لري.

کابل ته له را رسیدلو ورسته څلورم زغره وال ځواک درې خواوو ته د یرغل مخه را تاو کړه: یو کتار د پوځي هوایي ډګر پر لور ورغې او هلته د هوایي ځواکونو د درستیزوال ډګروال عبدالقادر په مرسته په دې بریالي شول چې د هوایي ځواکونو بولندوی ډګر جنرال محمد موسی او د هغه مرستیال تورنجنرال عبدالستار ونیسي او ویې وژني. د

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

هوايي ځواکونو بولنده ډګروال محمد قادر په خپله په لاس کې واخيستله. دويم کتار د بالا حصار پر خوا ورتاو شو او هلته يې د کوماندو ۴۴۴ قطعه را چاپيره او بې وسلې کړه. دريم کتار د جګړن محمد اسلم وطنجار تر بولندې لاندې د ښار د منځ په لور ور وخوځېد او ددفاع د وزارت مرکز يې تر بريد لاندې ونيو.

د غرمې پوره ۱۲ بجې وې چې د دفاع د وزارت په ودانۍ لومړۍ مردکه ومښتله. ددفاع وزير او لوی درستيز يې په وارخطايي د بولندې له ځايه را ووتل او د ودانۍ د شا پلو دروازې له لارې يې غوښتل ځانونه د پوځ يوه لښکر کوټ ته ورسوي. په همدغې شيبې کې د دفاع دوزارت ټول کار کوونکي په بيړه له ودانۍ را ووتل او د ودانۍ تر شا را ټول شول. هر چا له يو بل څخه پوښتل چې : " څه خبره ده ؟ " هېڅ څوک نه پوهېدل چې څه پيښ شوي دي.

ددغه اخ او ډب په ترڅ کې د اردو د تشکيلاتو رئيس بريد جنرال محمد ذکريا ابوي د دفاع وزير ته ورنيږدې شو او ويې ويل: " وزير صاحب ! تاسو بايد ژر ځان قوای مرکز ته ورسوئ." د دفاع وزير او لوی درستيزځانونه جيپ موټر ته ورسول ، په جيپ کې سپاره شول او د دفاع د وزارت د ودانۍ د شا له لارې د اتمې فرقې په لور وخوځېدل. د لارې په اوږدو کې يې يو کوشنی ټکر هم وکړ خو په دې بريالي شول چې ځانونه اتمې فرقې ته ورسوي.

د ولسمشر د ماڼۍ ساتندويه ځواک په ټينګه مقاومت کاوه او د ارګ د ماڼۍ په واټ يې د غځېدلي سرک په اوږدو کې د شوبلې ضد په توغنديو يې يو شمير شوبلې له منځه يووړې او يرغل پلې ځواک يې په شا و تمباوه.

د سرغړواي يرغل ځواک په خوب کې هم نه راتلل چې هغوی به له دغسې يوې مدافعې سره مخامخ سي نو له دې امله يې له هوايي ځواک څخه د مرستې غوښتنه وکړه. ډګروال عبدالقادر چې د هوايي ځواک سر تر پايه بولنده يې په لاس کې اخيستې وه په بيړه په يوې چورلکې کې د بګرام د پوځې هوايي ډګر په لور ولاړ او هلته يې د هغه هوايي ډګر بولندوی ډګروال محمد رحيم بندي کړ او د هوايي ځواک د الوتنو بولنده يې په غاړه واخيستله. هغه د هوايي ځواک کار کوونکو ته يوه لنډه وينا وکړه او څرګنده يې کړه چې د کودتا ځواک يې په لاره اچولی دی خو په دوه وو ځايونو کې مقاومت روان دی او دغه مقاومت دې د هوايي ځواکونو له لورې درې وړې شي. ارګ او اتمه فرقه .

دورځې پينځلس بجې (دماسپښين درې بجې) د " ميګ" الوتکې والوتلې د ارګ او اتمه فرقه سيمې يې تر ټينګو بمباريو او د توغنديو تر اور لاندې راوستلې چې د اتمې فرقې مقاومت يې په لنډ وخت کې ور درې وړې کړ خو د ولسمشر د ماڼۍ د ساتندويه ځواک چې تر شپېړو بجور پورې يې مقاومت کاوه، ونه شو کولای تر هغه پورته نور مقاومت وکړي او غلي شول.
د ملي دفاع وزارت د قوای مرکز او مشرقي ځواکونو ته امر وکړی وو چې د کابل په لوري را وخوځيږي. د قوای مرکز له لوري اتمه فرقه د تورنجنرال نظيم ګل خان تر بولندې لاندې له دوه وو خوا وو د کابل شا او خواته را رسيدلې وه چې د هوايي ځواکونو تر اور لاندې ونيول شوه او درې وړې يې کړه.

د مشرقي يولسمه فرقه د تورنجنرال محمد يونس تر مشرۍ لاندې د جلال آباد له لښکرکوټه را ووتله او د کابل په لور را روانه وه د دورنټې د اوبو ته لا وه رسيدلې چې ددغې فرقې کمونيستو افسرانو سرغړاونه او بغاوت وکړ او تورنجنرال محمد يونيس او د ننګرهار د فرقې درستيزوال يې ووژل، د فرقې بولنده يې په لاس کې راونيوله او ځواک يې بيرته لښکرکوټ ته را وباله.

په دې توګه تر اتلسو بجو (د مازيګر شپږو) پورې نورداسې مقاومت پاتې نه شود جمهوري دولت په ګټه دې جګړه وکړي. خو د ارګ دروازې لا تر دغه دمه نه وې پرانسيتل شوې.

دا ځل د الوتکو پرځای ، چورلکو ارګ تر بمبارد لاندې ونيو او په توغنديو او ماشينګنو يې په ارګ هوايي يرغل وکړ. د هوايي ځواک فعاليت او نبنه ويشتنې ډيرې په ځير او بريالي وې. له همدې امله يو شمير لويدېز کتونکو چې دغه پيښه يې له نيږدې په سترګو لېدله ويل چې چورلکې شوروي پيلوټانو چلولې. د هغوی دغه شک او شوپيان حقيقت نه لري. ټولې الوتکې او چورلکې افغانو پيلوټانو چلولې.

د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د مياشتې د ۲۷ نېټې د پيښې په اړه د جټ د الوتکو د پيلوټ محمد عثمان ولېد په وينا چې د بګرام په هوايي ډګر کې يې دنده تر سره کوله، د روانو پيښو له لړې څخه په لاندې ډول کيسه کوي :

" د هوايي ځواکونو درستيزوال ډګروال عبدالقادر سره له دې د هوايي ځواکونو لوی بولندوی جنرال موسی خان نوموړی له هوايي ډګر څخه له هر ډول الوتنو څخه منع کړی وو، د ورځې په لس نيمو بجو په يوې چورلکې کې د بګرام هوايي ډګر ته ولاړ، دبګرام د هوايي ډګر بولندوی ډګرمن غلام سخي يې بندي کړ او بولنده يې په خپل لاس

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

کي واخیستله. نوموړي د هوايي ډګر کارکوونکو ته د کودتا له کېدلو خبر ورکړ او په قرغې کې میشتې پر اتمې فرقې، اوومې فرقې او ارګ یې د تري کولو نوې بولندې ورکړې چې نوموړې سیمې د کودتا په ګټه وټکوي.

په همدغې ورځ مېګ ۲۱ د الوتلو دوه تنه روسي ښوونکي او د سو ۷ الوتکو د الوتنو دوه تنه ښوونکي د بګرام په هوايي ډګر کې ول او روسي پیلوټ په هېڅ ډول د بګرام په هوايي ډګرکې نه وو. دغو لاندینیو افغان پیلوټانو په الوتنو کې برخه اخیستلې وه :

د سو ۷ د جټ الوتکي : حکیم، شیر محمد، ګلیار او رحیم
د میګ ۲۱ له الوتکو څخه : میر غوث الدین، سنت الله ، تیمور، عبدالرؤوف، شرف الدین، کافي خان ، مختارګل، دوران خان او وهاب .

شوروي کارپوهان او سلا کاران چې د افغانستان په ځواکونو یې دنده تر سره کوله ددغه هیواد د نورو سلاکارانو په ډول یې اجازه نه درلودله چې په جګړه بیزو الوتکو یا عملیاتو کې دې برخه واخلي. دغه بندیز د شوروي د حکومت له پلوه د تر سره شویو تړونونو پربنسټ لګول شوي ول.

ددفاع وزیر او لوی درستیز چې په جیپ کې ناست ول او په ګرندیتوب یې موټر چلاوه ، له یوې ترافیکي پیښې سره مخامخ شول، له هغې سره سره یې ځانونه اتمې فرقې ته ورسول. هغوی د کابل په لور د خوځېدلو څو څو امرونه ورکړي ول خو څوک دي ته چمتو نه شول چې د هغوی بولنده دې ومني. یوازې د ډګرمن محمد علي تر مشرئ لاندې توپچي غنډ د ښار په لور را وخوځېد او له دې چې د پلي او هوايي ځواک له مرستې پرته یې څه و نه شوای کولای نو خواره واره شول.

بولندوي ډګرمن محمد علي د توپچي غنډ برخلېک د غنډ په غاړه ور پریښود، او په خپله د چمتلي د دښتې له لارې و تښتېد او کابل ته راغی او په خپل کور کې پټ شو. وروسته کمونیستانو هغه را وموند او سر یې په لاس کې ورکړ.

په هغې ورځ د اتمې فرقې بولندوي جنرال محمد صدیق (چې د تور صدیق په نامه پیژندل کېده) په مزارشریف د قطعې په تفتیش بوخت وو، د هغه په استازیتوب یو تن ډګروال د فرقې پازوالي په غاړه درلودله چې لا له مخکې له کمونیستانو سره یو شوی وو. نوموړي ډګروال ددفاع وزیر او ستر درستیز ته خبر ورکړ چې د سترګو په رپ کې دې له دغې سیمې ځان ورک کړي که نه دواړه به ونیسي او وبه یې وژني.

د دفاع وزیر او لوی درستیز په نومیدئ له اتمې فرقې را ووتل او له پټولارو یې د قوای مرکز په لور د تاج بیګ د ماڼئ خواته مخه کړه. په دغه ځای کې د قوای مرکزدرستیزوال تورنجنرال عبدالعلي وردک د هغوی ښه راغلاست وکړ. [هغوی] غونډه وکړه او د ځواکونو د راتلونکي خوځښت په اړه او آیا دا چې اوومه فرقه د ملاتړ یا نه ملاتړ، خبرې وکړې. په همدغې شېبه کې ول چې ناڅاپه د تاج بیګ ماڼئ هم د الوتکو تر هوايي بمبارد لاندې راغله.

له مهتاب قلعې څخه[د جمهور انقلاب د ملګري] ډګرمن خلیل الله بابکرخیل تر بولندې لاندې د توپچي ځواکونو اور پیل شو چې له امله یې د ماڼئ پورتنئ برخه ونړېدله او په ماڼئ کې اور بل شو. د دفاع وزیر، ستر درستیز او جنرال عبدالعلي له لښکرکوټه را ووتل او د چهار دهي په لور وخوځېدل. په ماڼئ کې نورو پاتې افسرانو او سرتیرو هم پیښې دوه کړې او د ماڼئ تر شا رغیاڼې کې د توپچي اور له ویرې ځانونه پټ کړل.

د دفاع وزیر له خپلو دوه تنو ملګرو سره د لکشا د ماڼئ د باغبانباشي کورته چې د خپلوانو له ډلې څخه یې وو ولاړ او غوښتل یې شپه همدلته تیره کړي او سبا وختي به یوې خواته په تېښته وتښتي. خو له بده مرغه د باغبانباشي زوی دغه خبره کودتاچي ځواکونو ته ورسوله ، هغوی راغلل او درې واړه یې ونیول او د څرخي پله په پولیګون کې یې پرته له محکمې ووژل.

ارګ له تر اوسه خپل بې وسې مقاومت ته دوام ورکاوه. پر ارګ د څلورم زغره وال له یرغل څخه وروسته محمد داؤود خان دخپلې کورنئ ټول غړي یې ارګ ته را وغوښتل. هغوی د ارګ د بڼ له لارې د ګلخانې په ماڼئ کې راټول شوي ول.

هغه وزیران چې د ګلخانې د ماڼئ په غونډه کې را ټول شوي ول محمد داؤود خان سلا ورکړه چې له ارګه دې ووځي او د قوای مرکز یو لښکر کوټ ته دې ولاړ شي او ټوله بولنده دې په لاس کې ونیسي. محمد داؤود خان دغه سلا ومنله.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

یو تور والگا موټر د ارګ د ګلخاني ماڼی ته را ننېردې شو. ولسمشرله دروازې را ووت او غوښتل يې چې په موټر کې کښيني. زوی يې محمد عمر جان ورپسې ورغی. په دغې شېبې کې د ګارد دقطعي له خوا ددوی په لور ډزې وشوې او د هغوی پام يې ځانته را واړاوه. عمر جان ټپي شو او ولسمشر بيرته د ګلخاني ماڼی ته ننوت. او ويې ويل : " نه! هر څه پای ته رسيدلي دي. ددغو ټولو بد مرغيو پازوالي زما په غاړه ده. هرڅوک چې نه غواړي ودې وژل شي نو د ماڼی شاتيني تالار ته دې ولاړ شي"

وروسته بيا وويل شول پر داؤود خان او عمر جان د کلاشنيکوف ډزې د داؤود خان د صاحبمنصبانو د ډير ډاډ وړ يو تن صاحب منصب له پلوه وشوې.
د هوا په تياره کېدلو د ارګ د مقاومت ستنه هم ورو ورو غلي نړېدله او د تسليمېدلو نښې را څرګندېدلې. له يرغلګر ځواک سره له پوهاوي او جوړ جاړي وروسته د ارګ دروازه هم پرانيستل شوه او د کودتا شوبلې پر ارګ ور ننوتلې. لودسپيکرونو له سردار محمد داؤود خان او محمد نعيم خان څخه غوښتل چې پرته له آړ يا شرطه دې ځانونه دوی ته ور وسپاري. دا هغه شېبه ده چې پرته له سردار محمد داؤود خان، د هغه ميرمنې او دوه درې تنه نور، د کورنی پاتې غړي د سردار محمد نعيم خان په ګډون د ځمکنيو او هوايي ډزو له امله ټول ټپيان شوي او په وينو کې لمبېدل. دوه درې تنه ماشومان هم وژل شوي ول.

شوبلې د ګلخاني د ماڼي پوړيو ته نيږدې شولي او د شوبلو له منځه يو تن تورن او در تنه بريدګي را ووتل او د ګلخاني د ماڼی په لوريي يرغل وکړ. [هغوی] د داوود خان په لېدلو هک پک شول چې لا تر اوسه هم ژوندی او په دوه وو پښو ولاړ دی او ټپيان پر ځمکه پراته ول.

تورن امام الدين پر داؤود خان خوله خلاصه کړه او چيغه يې وکړه: " مقاومت ګټه نه لري، تسليم سه. سردار محمد داؤود خان ورته وويل : " ستاسو سر لارښود را ته را وليږه چې له ما سره خبرې وکړي. " تورن بيا وويل:" موږ ټول سرلار ښوونکي يو. هر څه چې لرې ما ته يې ووايه او يا تسليم سه!"

محمد داؤود خان نور زغم له لاسه ورکړه او په لاس کې يې تومانچه وه او پر همدغه تورن يې ډزې وکړې. تورن له دغسي يوه سرې څخه چې هر څه يې له لاسه ورکړي ول د ډزو هېله يې نه درلودله نوپه خپل کلاشنيکوف يې په پټو سترګو په داسي يو ړوند اور پردوی ور بل کړ چې هغه نيم ژوندي کسان يې هم ټول ور ووژل.

په دغې ټوليزې ړندې وژنې کې دغو کسانو خپل ځانونه له لاسه ورکړل: ولسمشر سردار محمد داؤود خان ، د کورنيو چارو د وزارت کالخوای ' سر پرست' او د ولسمشر ځانګړی استازی سردار محمد نعيم خان ، شهزادګۍ زينب د محمد داؤود خان مانديه او د محمد ظاهرشاه خور،شهزادګۍ بلقيس د تيمورشاه آصفي مانديه او د محمد ظاهر شاه خور، محمد عمر د محمد داؤود خان مشر زوی، ويس د محمد داؤود خان زوی، خالد د محمد داؤود خان زوی، شينکی د محمد داؤود خان لور، زرلښته د محمد داؤود خان لور، شيما د ويس ميرمن د محمد داؤود نږور، هېله د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسی، غزال د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسی، حارث د ويس زوی، ايګل د ويس زوی، د محمد نعيم خان لور زرمينه د عبدالعظيم غازي مانديه، د داؤود خان خور عايشه، د شاه محمود خان غازي مشر زوی نظام الدين،د عبدالعظيم غازي لور صفورا، عبدالاله د ولسمشر مرستيال او د کورنيو چارو وزير عبدالقديرنورستاني

هغه کسان چې ټپيان خو وروسته له درملنې ښه شول: د عمر جان ميرمن ګلالۍ د عبدالله خان ملکيار لور، د عبدالعظيم غازي لور خورشيد، د نظام الدين غازي لور زهرا د نظام الدين غازي زوی داؤود، د تيمورشاه آصفي لور زهره، د تيمورشاه آصفي زوی توران او د عايشې پرستاره شيرين ګل.

 په هغې ورځ کې د ګلخاني په ماڼی کې د وژل شويو او ټپيانو ورکړل شوې شميره ټول ټال اووه ويشت تنه ښودل شويده.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

نهمه ښېرکۍ
صبورالله ســــــیاه ســنگ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه را خیژي

دغه لنډه لیکنه چي په هېڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پړوالي یا نه پړوالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژني د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چي کله دلته کله هلته اورېدل یا لوستل کیږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسي او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغي لیکني په لا ښه والي کي د نوروکسانو مرستي ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸
پته :
Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

٥٠٢٠٨٨٢ (٣٠٦) ١ او ٥٤٣٨٩٥٠ (٣٠٦) ١ د ټیلفون شمیره

****

نسیم خوشګوار ...

د " شهید ولسمشر څېره او چال چلند /سیما و کردار رئیس جمهور شهید" د کتاب په ۱۱۵ ، ۱۱۶ او ۱۱۷ پاڼو کي چي د (خان آقا سعید له پلوه راټول او سمبال شوي او د سعید په خپرندویه مرکز پېښاور /پاکستان کي په ۲۰۰۳زکال کي خپور شوی) داسي راغلي دي:

"مخکي مي د همدغي سکالو [د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژني څرنګوالي په اړه د افغانستان د اسلامي دولت د هنرپالانو د ټولني د لوی مشر ښاغلي محمد نسیم خوشګوار یادونه د " هغه راز چي فایق افشأ نه کړ/رازي که فایق افشأ نه کرد" په کتاب کي راوړي ول. پ. ۱۶۲ /.../ او دا دی هغه دلته ګرانو لوستونکو ته ډالي کوم.

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د میاشتي د اوومي له کودتا وروسته د حمید روغ د وړاندیز پربنسټ د هېواد د ورځپاڼي د پروپاګند ضد په څانګه کي په دریم بست کي په کار بوخت وم. یوه ورځ چي هوا ښه توده وه او ډاډ لرم چي د غبرګولي میاشت وه د شهرنو په پارک کي مي ګام واهه چي والګا ګرندي ناڅاپه برک وواهه. له دې چي په هغو ورځو کي نیول نیول زیات ول، و بیرېدلم او د سړک ګوښي ته ودرېدم. د موټر له منځه لومړي برېدمن انجنیر حفیظ الله میرکي را ته غږ وکړ، له دې چي نوموړی زما اشنای وو نو له ویرې خلاص شوم.

میرکي راڅخه وپوښتل: " څه کوئ؟" ورته مي وویل:" هېڅ همداسي چکر وهلو ته راغلی یم" هغه خپل موټرته دننه ور وبللم چي کښېنم. د وزیراکبرخان د روغتون په لور وخوځېدلو. له هغه ځایه تیر شوو او د پوځ د ځلورسوه بستریز روغتون په لور مو و درومل. په دې ترڅ کي یې وویل : " تاسو خو خبریال یاست. راځـئ چي د یوه اتـل لیدلو ته ورسو. ښایي تاسو ته به په زړه پوري شیان ولري."

په روغتون کي یوې خوني ته ور ننوتلو. د چیرکټ پرسر د منځنۍ ونې لرونکی په ګچ کي را تاو شوی لاس یې په غاړه یوځوان پروت وو. میرکي هغه ته ور وپیژندلم او هغه یې د داؤود خان د وژونکي په نوم راته را یاد کړ، که څه هم د هغه د کرغیرن مخ په لیدلو پښیمانه وم، خو بیا هم په سړې سینې می له هغه [امام الدین] د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وویل:

د غوایي د اوومي په شپې موږ د بالاحصار د نیولو او د محمد داؤود د ولسمشرۍ له ماڼۍ سره د مخامخ جګړې لپاره په دنده و ګومارل شولو. کله چي ارګ ته ورسیدلو، د الوتکو او د هغوی د پرله پسي بمباریو اود شوبلو د اور د

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

مردکو د ګرزا غږ هرې خوا ته خپور وو او اخ او ډب په بنه کړس روان وو. د شپې په نیماییو کې بریا زموږ په خوا شوه او د ولسمشرۍ پرمانۍ ورننوتلو.

په هغه وخت کې زموږ د قطعي بولندوی زما ټولي ته د داؤود خان د نیولو دنده ور وسپارله. زه او زما سرتیري د ګلخاني د مانۍ په لوري پرمخ ولاړو، د هغه ځای کړکۍ او پنجرې مو ترپرله پسې ټینګ اور لاندې ونیولي او مانۍ ته ور ننوتلو.

چوپه چوپتیا خپره وه. خپلو بدرګه سرتیرو ته مې وویل چې مورچل ونیسي او په پرله پسې ډول دې اور ته دوام ورکړي. ما له ځان سره یو لوډسپیکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتیرو ته دنده ورکوله.

په خونې کې د لوډسپیکر له لارې مې سرداؤود ته وینا ور وارَوله او ومې ویل چې سردار داؤوده ! ځان د پوځې سلاکارۍ ډلې په امر راوسپارئ. په همدغې شیبې کې د خونې د یوې ستنې "فیلپایی" له شا یې په خپل ویروونکي غږ کې راته وویل: " زما په قاموس کې د تسلیمېدلو توری ځای نه لري. پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم." او د اور امر یې ورکړ.

په موږ له هر لوری ډزې وشوې. د ښځو په لاسونو کې هم توپک ول، هغوی هم ډزې کولې. زموږ شمیر زیات وو، زموږ د ډزو له امله یوه ښځه چې د نیږدې کړکۍ له اړخه یې ډزې کولې ، په ځمکه را پریوتله خو په داؤود خان یې هېڅ اغیزه نه کوله.

یو وخت زما پام شو چې د هغه په لاس کې یوه سپینه تومانچه ده او په هماغې تومانچې د ستنې له شا په ما ډزې کوي، زما اوږه یې لږ را ټپي کړه. توند اخ او ډب روان وو.

کله چې د ځار په حالت کې وم ناڅاپه زما پام شو، ومې لېدل چې ککره یې د ستنې له شا راته ښکاره شوه. هغه ډزې وکړې، ما هم ډزې وکړې. زما د کلاشنیکوف ټول مردکي د هغه پر ککرې ومښتل، د ککرې کوپړۍ یې پورته په هوا والوتله او پر ځمکه را پریوت.

ما د بې مزې (بې سیم) له لارې ددغې بریا زیری خپل بولندوی ته ورکړ او بیا بې هوښه شوم. کله چې په هوښ راغلم، ومې لېدل چې دلته یم."

تر بیرغ لاندې وژل کېدل؟

الف: هارون د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" ، د پاکستان په پېښاور کې د ۱۹۹۷زکال د دسامبرپه مباشت کې د میوند د خپرندویه ټولنې د چاپ د کتاب په ۱۵۲، ۱۵۳ او ۱۵۴ پانو کې د حامد په ژباړې، سمونې او یادَونې داسې لیکي:

داؤود خان د [دیارلس سوه اووه پنځوسم لمریز کال] د غوایې د مباشتې په اوومې د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د وزیرانو په غونډه کې د لاریون په تړاو په خبرو اترو بوخت وو. دغې غونډې د وخت له تیراوي پرته بله هېڅ ګټه نه درلودله، باید پوځې چمتوالی نیول شوای وای او یا دې حکومت پوځې شوی وای.

د غرمې په مهال د پردیو په پارَونې او بولندې د وطنجار شوبلې او د هغه تر سر مشرۍ لاندې د څلورم زغره وال ځواک نورو بدرګه شوبلو د ولسمشرۍ د مانۍ لویدیزې دروازې ته مخامخ مورچل ونیو. په لومړي سر کې یې د ملي دفاع د وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونیوله. مانۍ و لړزېدله. وزیر او لوی درستیز یې لا مخکې له مانۍ وتلي ول. بیا یې د ولسمشرۍ د مانۍ د ساعت کلا تر اور لاندې ونیوله. بیا یې د خپلې شوبلې خـُـول د ارګ لورې را تاو او ارګ یې تر اور لاندې ونیو.
وروسته همدغه شوبله د غوایې د انقلاب د نښې په توګه د یوې ډبریني پانې پرمخ د ارګ مخې ته ودرول شوه.

داؤود خان د پوځ د سراعلی قوماندان په توګه غوښتل د چارو لارښوونه او ځار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستګاه ته چې د همدغسې شیبو لپاره د میز پرسریې ورایښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به یې نیغ په نیغه اړیکه نیوله وَرَغی خو ویې لېدل چې (کاتل) د مخابرې دستګاه له کاره لویدلې او کوډ اوچینل یې ور بدل شوی وو. په هماغه شیبه کې یې وویل: روسانو خپل کار وکړ." او وزیرانو ته یې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي.

د کورنیو چارو او دفاع وزیران لا مخکې له ارګه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي یې ترڅنګ راوغوښتل. داؤود نه تسلیمېده او نه یې له پیښې څخه د تیښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارګ له دیوال سره نښتای وو او کولای یې

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

شواې له سیاسي ډګره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې یې ویاړلی مرګ غوره وباله نو ځکه یې د خپلو پښنو راتینګولو ته کلکه ملا وتړله. ویې ویل چې نه غواړي د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړای شي.

کودتاچیانوپه یوه ټانک د بندیانود ساتنې له ختو جوړ دیوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچیانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښیو په شور او زوږ کې را خوشې کړل. هغوی یې پرشوبلوباندې کښنیول او د کودتا زړه، د راډیو تالارته یې بوتلل.نویو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ایستل او د کابل ښاریانو د ځارونکو سترګو مخ ته یې ښورول.

د ارګ د پوځیانو روحیه ضعیفه وه، سترې ستومانه او ناهیلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه یې ملاتړ ته را ونه رسیدل نوځکه د هغوی مقاومت هم له پښو را وغورځید. وروسته له هغې چې د هوایي ځواکونو عملیاتو زور واخیست او ارګ د هوایي او ځمکنیو ځواکونو تر اور لاندې ونیول شو نو په ارګ کې د ولسمشریزې ماڼۍ د ساتندویه ځواک ګارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو.

د داؤود د کورنۍ غړې یوپه بل پسې ټپیانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرګ یې په خپلوغبرګو سترګو ولید. د ژوند ډیرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډګر کې یوازې راګیر پاتې وو. کمونیستان پرارګ وررننوتل هغوی له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله.

درې تنه ټیټ پوړي کودتاچیان د تورن امام الدین ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه یې وغوښتل چې ور تسلیم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوی څخه د ځان او یا د خپلې کورنۍ د غړود ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستنۍ ګولۍ یې پرامام الدین نیغ په نیغه ورتشه کړه. اما الدین ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملګرو ولسمشر تر اورلاندې را ونیو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بیرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسید.

بیا یې نعیم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارینه غړي یو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځینه غړي یې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زاندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژیم د مخالفینو لپاره د قدیرنورستاني په وړاندیز جوړکړی وو. او په دې توګه یې د دُرانیو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ.

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. یوازې د چمن او کویټې اڅکزیو د هغوی د فاتحې دعاګانې په خپلو جوماتونو کې واخیستلې او د هغوی د ارواګانو خوښۍ ته یې
دعا وې وکړې. ویل کیږي چې مړي د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

[حفیظ الله] امین د راډیو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " تورپیکۍ" په نامه پیژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پیژندل کېده، د ویاندو په توګه وګړو ته ور وپیژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را ټینګېدل اعلان کړل.

په داسې یوه اړوپیچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پیښ شویدي او څه به ور پیښ شي، د سلیمان لایق لاندینی شعر د داکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوزکې په سندیزه توګه را خپور شو.

سـتره تپاره تېره شـوه سـتا پر سـردرو باندې		ښـه شـوله چه تیره شوه ستا خـوارو بچـو باندې
هـره تپاره پای لـري خلکـو، ولسـو باندې		لمـر د عـد الت وخوت ستا پر جګـو غـرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وینو او اوښکو بهېدا په را پیلېدلو شوه./.../ څرګنده وه چې یوه خوږلنه ، ناورین وهلې او یوه ویرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخلیک په درشل کې په تېندکو او سترګې په لاره ده . د [سلیمان] لایق شعر یوه ملي او ولسي شاعر داسې ور ځواب کړ.

لمـر د آزادۍ پریوت سـتا پر سـردرو باندې		توره تپاره راغـلله سـتا خـوارو بچـو باندې

له [پاړسي څخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنلیک

[ښاغلو لوستونکو!
لاندینۍ کرښې زما (رحمت آریا) نه دي. دا هغه له پښتو څخه پاړسي ته د ژباړونکي لیکل شوې کرښې دي چې د دغې لیکنې له لیکوال سره یې مرسته کړې دغه کرښې مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لیکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره ځای په ځای را غبرګې کړې]

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

د۱۹۹۷ زکال د پنځنی 'پینجشنبي' په ورځ " [له پارسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دریمه را ژباړل شوې پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب، لیکوال " الف هارون" په را پورول شوې "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې لیکلی چې د هېواد پالني او مسلمانی د ځپو په احساساتو کې یې د راتولوني د لړۍ له بشپړولو وروسته په دیارلس سوه او درې اویایم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترلیا کې خپور کړی دی."

نوموړی د کتاب په دیارلسمه پاڼه کې زیاتوي: " ګران لوستونکي دې د ژباړونکي پراوړود خپلې ښېګنې په اینودنې خپله پاملرنه دې تیروتنو ته راوګرځوي ، یا دې خپل اند اویا دې د [حامد] د ژباړې په تړاو خپل څرګند وړاندیزونه او یادَوني په ګوته کړي او کولای شيئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته یې راواستوئ: حامد، ډاګي پُست ۱۱۶۴، مرکزي پُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان.

حامد د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" یا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنګال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنلیک کې داسې راکاړي:

۱. " زور متی ناتارګر مي وواژه" : ښاغلي لیکوال [الف هارون] د داؤود خان د وژنې پېښې ته یې د هغو کسانو په لاس چې په پیسمنی " مغروریت" یې " زما د ملګرو د نوم تعبیر پرې ور تپلي، فلمي او افسانوي رنګ ورکړی چې ګڼې [محمد داؤود] د افغانستان تر بیرغ لاندې ووژل شو. که هغه د افغانستان تر بیرغ لاندې وژل شوای وی، نود ملګرو په لاربښوونه به یې هغه ته بدلون نه ورکاوه.

ښاغلي الف هارون غوښتي دي چې له کاوبائـي فیلمونو څخه په پیښـي یا تقلید کولو د داؤود خان د مړینې انځور ته هماغه بڼه ورکړي چې یو سپین پوټکی یعنی یو خونړی سور لاسی اروپایي د امریکا د سور پوټکو یعنې ددغې سیمې د کره اوسېدونکو له ټول وژنو او د هغوی د خاورې له نیولو وروسته دې د امریکا تر بیرغ لاندې مړ شي.

د تورن **امام الدین** په نامه د محمد داؤود خان یو ملګری، د ولسمشرۍ د ماڼۍ له یوه صاحبمنصب **ګل آقا** او د شوروي د سفارت دوه تنه غړي له داؤود خان سره د مرکې په موخه خونې ته ورننوتل او له هغه یې وغوښتل چې ځان وروسپاري.

وروسته له هغې چې داؤود خان ته یې سپکې سپورې او ښکنځل وکړل، داؤود پر هغوی برید وکړ. د امام الدین مټ ټپي شو. د هغه په ځواب کې کودتاچیانو پر داؤود خان یرغل ور ووړ. په همدغې شېبې کې امام الدین له خونې را ووت او په چیغو چیغو یې وویل " زور متی ناتارګر مي وواژه"

۲. محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر: د یحیی د کورنی د تـَبـَر د راټولېدلو خبر " توریپکی جاني" یعنی محمد اسلم وطنجار په پښتو او " دَیـدو" قادر په فارسي ژبه د راډیو افغانستان له لارې خپور کړ. دغه دوه تنه نن د طالبانو د پاچاهۍ په سرمشریزه ډلې کې دي. البته دا د دې لپاره نه دي چې لوی سردار بیرته د واک پر ګدۍ را کښېنوي، بلکه ددې لپاره دي چې د هغه پر اوږو کښېني او مبارک ارګ بیرته د " خلکو پر کور" را واړوي.

" وطنجار ته یې له دې امله توریپکی ویل چې د هرچا ملګری او وزیر به وو. وطنجار د روسانو له پلوه د بلې کودتا لپاره په پام کې نیول شوی وو. (د څارکښنی د خالي لاسوندي/ اسناد لانه جاسوسي، پ. ۱۰۹).

قادر نه خلقي وو او نه پرچمی خو د پیسو په بدل کې یې هر کار ته ملا را تړله. د ښوونځي له پیله به خلکو د " سپي" په نامه پیژانده. ان دا چې د پولند د لوی سفارت په پَیر کې د لویدېزې نړۍ له یو شمیر څارکښنیزو دالانونو سره یې اړیکه را ټینګه کړې وه. پ. ۹۳.)

له ښاغلي حامد او ګران هارون او ..... سره څو خبرې

د [څارکښنیزې ځالګی د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] لیکوال حامد او الف هارون ته په ډېر درنښت غواړم ووایم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي – ژ] ژوند په اړه لیکل شوي خبرې سمې نه دي.

کاشکې هغوی پوهېدل چې اوس هغه وخت تیر شوی چې خلک به د سپي، غوایي، خره، ګیدړ، کاږبل "کفتار"، زمري، پړانګ اویادا چې نارینه به د نجونواوښځمنو په نومونوسپک بلل کېدل.

برسیره پر هغې، داسې ښکاري چې د حامد اوریدل شوی خبرې له خپلې سرچینې څخه لوخړني وي، ځکه:

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

محمد اسلم وطنجار ته يې د هغه د تنکۍ ځوانۍ په وخت کې د هغه پرتندي د راپريوتلو ښويو ويښتانو او نري ږغ له امله " توړپيکی" ويل. دغه له ټوکو ډکو نوم د هغه د " سياسي ملګري له نوم او د هر چا له وزيرکېدلو" سره له اره کوشنى تړاو نه لري. که "توړپيکی" د وزارت لپاره معيار بلل کېدای نو (له پيغلوټو او ښځمنو څخه په زرهاوو ځله د بخښني په غوښتني) د افغانستان په مشرتابه کې يو شيمر د پرديو په لاس کښېنول شوي لوړپوړي چارواکي به هم چې نن او پرون وزيران او ملګري ول " توړپيکی " بلل کېدای.

وطنجار په ۱۹۴۴زکال کې د پکتيا د اندړو په زرملي کې سترګې په نړۍ را وغړولي او د ۲۰۰۰زکال د نوامبر په مياشت کې د روسيي په اوکرائين کې د سرطان د ناروغۍ له امله مړ سو.

عبدالقادر چې د " ډګروال قادر" په نامه پيژاندل کيږي د افغانستان يو له هغودريو تنو مشرانو څخه دی چې يوازې د درې ورځو لپاره يې واک په لاس کې وو (د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي اوومه، اتمه او نهمه / د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د مياشتې ۲۸، ۲۹ ، ۳۰). نوموړی په هرات کې زيږېدلی او اوس د روسيي /په مسکو کې ژوند کوي.

د قادر لنډکي نوم د دوه وو لاملونو له امله په يادونو کې را پاتې دی:

۱. د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريزکال د غوايي د مياشتې په اوومې/ د ۱۹۷۸زکال د اپريل دمياشتې په ۲۸ او د سبا ورځې تر نيمايي پورې لانديني ليکني په ځو ځو ځله دده له پلوه ولوستل شوې.

" د افغانستان په تأريخ کې د لومړي ځل لپاره د نادر د کورنۍ د ځواک او پاچاهۍ، ناتار او سورلاسي ته د پای ټکي کښېښودل شو او ټول دولتي ځواک ولس ته ليږدېدلی دی. همدا اوس دولتي ځواک د انقلابي پوځي ډلې په لاس کې دی."

" **د افغانستان د وسله والو ځواکونو د پوځي شورا خبرتيا:** د ناتارګر نادر د کورنۍ وروستنی غړی سردار محمد داؤود دغه بې ساری ولس - تأريخ غولوونکی او خاين د افغانستان د ولس په پَتـبـنـې د تل لپاره له منځه ولاړ. لدې وروسته ولسي ځواک تاسو د افغانستان پتمن ولس پورې اړه لري. د انقلاب له لاس ته راوړنو، ددغه ناتارګر او سورلاسي سردار د پلويانو له منځه وړل د افغانستان د هر روڼ اندي وګړي دنده ده."

۲. د راډيويي ګزارشونو د پرله پسي لوستلو او خپرولو په کړس کې د " قادر، شاهپور، مير علي اکبر او ....." نيول د نورمحمد تره کي او حفيظ الله امين د دولت په وړاندې د کودتا تور.

KGB او GRU

د عبدالقادر د لا پيژندلو لپاره د لانديني ليکني لوستنه به بې ګټې نه وي:

۱. د افغانستان په وسله وال ځواک کې د خلق او پرچم د ډلو په افسرانو سربيره په شوروي کې يو شمير روزل شوي افسران هم ول چې د محمد داؤود په وړاندې يې په کودتا کې په خپلواکه توګه ګډون وکړ او له هغه وروسته کرار کرار له يو له دغو ډلو خلق يا پرچم سره يو ځای شول.

[له سياسي اړخه –ژ] د يوې خپلواکې ډلې مشر جنرال عبدالقادر د هوايي ځواکونو د بولندې ډلې مشر وو چې وروسته د خلق د ډلې له پوځي څانګې سره يو ځای شو او د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې يې بنسټيزه ونډه ولوبوله. (افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم"، د بي بي سي د خپرونو ټولګه، ډاکټر ظاهر طنين، ۲۰۰۵ زکال)

۲. امريکايي افغانستان پيژندونکي سلېګ هريسن، ګروهن دی چې د ۱۹۷۳زکال او د ۱۹۷۸ز کلونو په کودتا ګانو کې ددغو ډلو شتون او ونډې د شوروي د دوه څارکښېزو څانګو يعنې د " **جي آر يو**" [د پوځ اطلاعاتي څانګه] او د " **کي جي بي**" [د شوروي د دولتي ټېکاو' امنيت' سازمان] له کړنو او سياليو سره نيغ په نيغه اړيکه در لودله.

د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې تر ټولو مهمه رامنځ ته شوې خبره چې ډېر لږ کسان ورڅخه خبر دي په افغانستان کې د **کي جي بي** د شوروي د جاسوسۍ د مرکزي سازمان او د **جي آريو** د شوروي د پوځ د استخباراتو د سازمان ترمنځ کورنۍ سيالۍ دي.
دا ډېره اړينه او مهمه سکالو وه، په ځانګړې توګه کله چې د شوروي د پوځ د استخباراتو د ځانګې اړيکه د افغانستان له پوځ سره رابربنده شوه، حال دا چې **کي جي بي** نه له پوځيانو سره بلکه د افغانستان په حکومت کې دننه او له غير

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

پوځي ګونديانو سره اړيکه درلوده. دغه اړوپيچ دداسي يوې سيالۍ لامل شو چي په پورتنيو ويل شويو مهمو پيښو کي يي بنسټيزه ونډه تر سره کړه:

يو يې د کودتا لامل شو او بل هغه شرايط ول چي په پای کي د افغانستان پر نيواک او په افغانستان کي د شوروي د پوځ په لاسوهني را وا وښتل. په هغو شپو ورځو کي د شوروي د پوځ استخباراتي سازمان ، د افغانستان په پوځ کي يوازې د يوې ډلي ملا ورو تړله ، يعنی په پوځ کي د خلقي ډلي ملاتړ چي مشري يي حفيظ الله امين کوله او د **کي جي بي** له ځار او خبر پرته يي غوټې په پټه مخ په غوړيدا وي.

په حقيقت کي په پوځ کي د کمونيستو افسرانو درې ډلي را منځته شولي. تر ټولو لويه ډله يي د حفيظ الله امين تر مشرۍ لاندي خلقي ډله وه او تر هغه وروسته د مير اکبر خيبر تر مشرۍ لاندې د پرچميانو ډله وه چي د شوروي د پوځ له استخباراتي سازمان سره يي اړيکي درلودلي او جي آر يو په ځانګړې او بيلي توګې د پوځ له نورو افسرانو سره هم اړيکه ټينګه درلوده.

د هوايي ځواکونو د بولندي ډلي مشر جنرال عبدالقادر چي په کودتا کي يي بنسټيزه ونډه درلوده، له همدغو کسانو څخه يو افسر وو. (افغانستان په شلمه پيړۍ کي / افغانستان در قرن بيستم" د بي بي سي د خپرونو ټولګه ، ډاکټر ظاهر طنين، ۲۰۰۵)

۳. خو له هماغو لومړيو څخه پوښتنه دا وه چي کودتا چا وکړه؟ روسانو يا افغانانو؟ له دې خبرې په تيرېدني چي آيا روسانو په کودتا کي نېغ په نيغه ونډه درلوده يا نه، خو هغه څه چي څرګند دي دا دي چي هغوی د کودتا له تابيا او نقشي څخه خبر ول.

د خلق د پوځي څانګې يو غړی محمد عزيز اکبري په دې اړه داسي وايي: " سيد محمد ګلابزوی د غوايي په کودتا کي د چا خبره يو له مهمو څېرو (فيګور) څخه وو او هغه څوک وو چي د چا خبره له امين څخه يې د غوايي د انقلاب امر او لارښوونه تر لاسه کړه او ټولو پوځي سازمانونو ته يي ورسوله، د [ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال] د غوايي د مباشتي د اوومي پر سهار يي له شورويانو سره اړيکه ونيوله. يعني د چا خبره هغه بولنده او لارښوونه يي چي له حفيظ الله امين يا د مرکزي کميټي له مشر څخه تر لاسه کړې وه، د شورويانو له غوږونو ور تيره کړه.

خو د کودتا مشر جنرال قادر وايي چي د اپريل په پاڅون کي شورويانو هيڅ لاس نه درلود: " زه په زغرده اعلانوم او په زغرده وايم چي په دې کي شورويانو عملاً هيڅ ونډه نه درلوده. خو له دې څخه نه انکاريږو چي د زده کړو په مهال مو له شورويانو څخه يو څه زده کړي ول او ليدلي مو ول، خو موږ خپله پـَتـېـنه او واک درلود، د هيواد لپاره، د هغې هيلي لپاره چي زموږ په زړونو کي وه، زموږ هڅې د بشيرازۍ لپاره وې او له يو بل سره يو ځای شوي وو. دغي سکالو له شورويانو سره هيڅ ډول اړه نه درلوده. (" افغانستان په شلمه پيړۍ کي/ افغانستان در قرن بيستم" د بي بي سي د خپرونو ټولګه ، ډاکټر ظاهر طنين، ۲۰۰۵)

۴. د شوروي د پوځي استخباراتو ډلي په داسي حال کي چي سترګې يي راتلونکې ته غړولې، د ۱۹۶۴زکال د سپتامبر په مباشت کي روزل شوي افسران را وهڅول او د وسله والو ځواکونو پټ انقلابي سازمان يې را جوړ کړي." (پر افغانستان د شوروي د يرغل د پردي تر شا حقايق" سليک هريسون، د عبدالجبار ثابت ژباړه/ د لاسوندي اخځ د " افغانستان د وسله والو ځواکونو تأريخ ۱۹۴۷-۱۹۷۷ روسي ليکنه له ۱۵۹ تر ۱۶۹ پاڼو پورې ،مسکو لويديزې خپروني ۱۹۸۵ز کال)

۵. د افغانستان د خلق د ډيموکراتيک ګوند تر څنګ د (ډګروال عبدالقادر) تر مشرۍ لاندې د افغانستان د کمونيستانو د مورچل تر نامه لاندې يو پټ تر ځمکي لاندې سازمان رامنځ ته شو. دغه سازمان د پوځ له افسرانو سره په کار کولو کي بنسټيزه ونډه درلوده. د افغانستان د کمونيستانو د مورچل غړو د افغانستان د پاچا د واک په را نسکورولو کي هم پخه ونډه لوبولي وه." په افغانستان کی توپان / طوفان در افغانستان" الکساندر لياخوفسکي ، د عزيز آريانفر ژباړه)

۶.د غوايي له پيښي وروسته مي يوه ورځ له عبدالقادر چي د قادرخان په نامه پيژندل کېده وپوښتل، ولي دي له موږڅخه مخ واړاوه؟ را ته يي وويل که ربښتيا را باندې وايي د کودتا د مشر د ناپامی له امله. و مي ويل ، ته څه وايې؟ ويي ويل، ربښتيا درته وايم. بيا يي خپلو خبرو ته دوام ورکړ او ويې ويل: څنګه چي خبر يي زه د ملګرو په دويمه کړۍ کي وم او وروسته له دې چي د هوايي ځواک د بولندوی په توګه وګومارل شوم نو د مشر[داؤود خان – ژ] لېدلو ته ورتلم او د هغه په اجازې مي په اونۍ کي يوځل د قومندانۍ د چارو د پرمختلنګ اجازه ورڅخه اخيستله. پرته له دې چي يوه سم او يا دې څه را ته ووايي ، دورځي په تيريدا د هغه خبري راسره په سرښت کمېدلې تر هغو چي يوه ورځ د امرضابط راغی او ويې ويل: ډګر جنرال موسی خان راغلی او غواړي له تاسو سره په يوازېتوب کي

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

غونډه ولري. له دروازې د باندې د هغه هر کلي ته ورغلم او کله چې له هغه سره مخامخ او په يوازيتوب کې شوم د لاربنود فرمان يې راته راکړ. په هغه فرمان کې پرته له دې چې څه ويل شوي وي ليکل شوي ول، " ډګر جنرال موسی خان مي د هوايي ځواکونو د بولندوی په توګه وټاکه." هغه ته مي د نوې دندې مبارکي وويله او د کار له خوني را ووتلم. زما دهيلي برخلاف ګورم چې څو تنه نا پيژنده ضابطان د خونې د دروازې تر شا پهره کوي. آيا د پاچا پلويانو کودتا کړې او د موسی د ګومارلو فرمان جعلي دی؟ ځکه چې موسی خان د پاچا پـلَـوی وو. (" د لومړني جمهوريت بنسټ ايښوونه او نړونه / تأسيس و تخريب جمهوريت" ، ډاکتر محمد حسن شرق).

۷. له لويديز سره د داؤود خان د لوبو برخلاف، د شوروي کمونيست ګوند د هندوستان د کمونيست ګوند او د پاکستان د نشنل پارټی له لارې هڅه کوله چې د داؤود خان د را نسکورولو لپاره د لومړني ګام په توګه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ډلي له يو بل سره يو ځای کړي. (" په افغانستان کې توپان"/ طوفان در افغانستان"الکساندر لياخوفسکي، د عزيز آريانفر ژباړه)

۸. " ډګروال مدهوسميران چې په هاغه وخت کې په کابل کې د هند د سفارت پوځي اشته وو او د پوځ له افسرانو سره يې پراخه اړيکي درلودلې ، ماته وويل چې **قادر** د شوروي د
استخباراتو سازمان د امين له پلانه خبر کړی وو، خو په کودتا کې د ګډون لاربښوونه يې نه وه تر لاسه کړې.

سميران وايي : **قادر** اړ وو چې د شوروي سلاکارانو د موافقي ترلاسه کولو پورې په کودتا
کې خپل ګډون يې شاته غورځولای وای. شوروي سلاکارانو بايد له کودتا څخه مخکي په لنډ وخت کې پريکړه کړې وای. خو له ماسکوه يې په موقع لاربښوونه تر لاسه کړه چې په کودتا کې مرسته وکړي." (پ.۵۱ " پرافغانستان دشوروي د يرغل د پردې تر شا حقايق،" سليګ هرسيون، د عبدالجبار ثابت ژباړه)

۹. جګړن محمد رفيع د څلورم زغره وال ځواک رئيس ارکان (وروسته ستر جنرال، ددفاع وزير او د ولسمشر مرستيال) چې د کودتا په لړ کې يې د ګډونوالو ځواکونو مرکزي بولنده په غاړه درلودله په خپلو خپرو شويو يادښتونو کې يې د څلورم زغره وال ځواک د يوه شوروي ډګروال په اړه ليکلي چې نوموړي ډګروال وروسته له تلفوني اړيکي ما ته وويل: ما بولنده او لاربښوونه تر لاسه کړې چې که پاڅون ماتي وخوړله نو يوځای به ووژل شو .

کور وداني
پورته په ۴، ۵ ، ۶ ، ۷ ، ۸ او ۹ شميرو کې په نبنه يوي پاراګرفونه د " فقير محمد ودان" له ليکني را اخيستل شوې د ليکني نوم " په تأريخ کې رسوا شوي اوبښ تښتوونکي د بې ګټو هڅو په ترڅ کې غلچکی تيريري/ شتردزد رسوای تأريخ با تلاش بيهوده خم خم رفتن" دی.
د " تاريخ کې رسوا شوي اوښ تښتوونکي...." بشپړه ليکنه په لاندې پته لوستلای شی.

www.payamewatan.com/Article-٤/f.wadan٠٣٠٧٠٨.htm

په راتلونکو خپرکيو به تاسو لاندني ټکي ولولـئ:

۱. له امام الدين سره ځانګړې مرکه
۲. د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مباشتې له اوومي مخکي هم د محمد داؤود د وژنې تابياوې نيول شوې وې. د کومو کسانو د پښو د پلو خاپ په دغې تابيا کې ښکاري.

ددغي ليکني پارسي بڼه د کابل ناتهـ له چلوونکي ښاغلي ايشورداس څخه په مننې لوستلای شـئ.

لسمه څپرکی
صبورالله ســـــياه ســنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آريا

له يوه لاسه ټک نه را خيژي

دغه لنډه ليکنه چې په هېڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سياسي ښادنامو په سموالي يا نه سموالي، دهغه پر پروالي يا نه پروالي روښاني واچوي، غوارې يوازې د هغه او د هغه د کورنی د وژنې د څرنګوالي په اړه د يوشمير شته مالوماتو ټولګه رادګر ته کړې.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چي کله دلته کله هلته اوريدل يا لوستل کيږي لږتر لږه د افغانستان د خلق ډ يموکراتيک ګوند له پخوانيو لوړپوړو غړو (کريم ميثاق، دستګيرپنجشيري ،سليمان لايق ، خيال محمد کټوازي) او جنرال امام الدين سره د پرله پسي او اوږدو ټيلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپيل کړو.
همدارنګه د دغي ليکني په لا ښه والي کي د نوروکسانو مرستي ته اړتيا ليدل کيږي
۲۰۰۸ کال، اکتوبر
پته :

Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰۶) ۱ او ۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰۶) ۱ د ټيلفون شميره

****

دا څه ډول امر دی چي ماته يي راکوئ؟

فرهاد لبيب د " پرافغانستان د روس د تيري په اړه څو ماتي کرښي/ چند سطـــر شـکسته در باره تجـاوز روس در افغـانســـتان" د کتاب (دليتو چاپ نوی ډيلی/هند، ۱۹۸۱زکال) په ۶۹، ۷۰ او ۷۱ پاڼوکي ليکلي دي:

" د افغانستان د خلق د ډيموکراټيک ګوند د سرمشری ډله (له حفيظ الله امين پرته) ټوله په زندان کي او نياو محکمي" ته سترګي لاره وه او د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مباشتي په اوومي [د ۱۹۷۸زکال د اپريل ۲۸] داؤود خان د وزيرانو غونډه را وبلله چي د روانو سکالو په تړاو اړيني پريکړي وکړي.

د رواني غونډي په ترڅ کي د غرمي د يو لسو بجو په شا و خوا کي د شوبلي لومړني مردکي د ولسمشری مانۍ را و لړځوله. داؤود خان په لومړی شيبه کي پوه شو؛ څکه چي د غوايي د مباشتي د سهار له پيله يي د څارګري يا استخباراتي اداري له لاري [د افغانستان د خلق ديموکراټيک] ګوند دغړو له پلوه د قوای مرکزدعملي خوځښتونوپه اړه ګزارشونه اوريدلي ول. له همدې امله امر يي ورکړ چي دوه موټره دي ورته په بيړه برابر کړي.

کله چي موټرونه راورسيدل يو يي د کورنۍ د غړو د راوړلولپاره چي له ارګه دباندي په ښوونځيو کي ول وليږه او په پام کي يي ول چي په دويم موټر کي قوای مرکز ته ولاړ شي او د هغه ځای نيغ په نيغه بولنده په لاس کي را واخلي.

د دوه اړخيزه اوريه را تـوَديدا او د ولسمشرله پريکړي سره جوخت چي له ارګه درا وتلو په وخت کي وو د هغه ناوي او لمسيان ترې راتاو اوپه چيغو او بوغارو يي وويل: " بابا موږ يوازې مه پريږده." کله چي ولسمشر د خپلي کورنۍ د غړو بوغاري او زاری ولېدلي نو له خپلي پريکړي څخه لاس پر سر شو.

د دوه اړخيزه اور لړۍ شيبه پر شيبه را ډيريدله. د مخابراتو او راډيو دستګاوې د روس پلوو پوځي ګوندي غړو لاس ته ورغلي او له ارګ سره د ټول چاپيريال اړيکه پريک شوه او يا يي څار د ګوند د غړو لاس ته ورپريوت.

پرارګ له يرغل څخه يو يا دوساعته نه ول تيرشوي چي د ولسمشر د کورنۍ غړي تر هغه را تاو شول او وړانديز يي وکړ چي خپل ځانونه دې (ارګ ته نيږدې) د فرانسي سفارت ته وسپاري. هغوی ګومان کاوه چي ښايي په دې توګه به ځانونه له پيښي څخه روغ رمټ راوباسي.

دغه وړانديز پر داؤود خان چي ټول ژوند يي په سرلوړۍ او پرتم تير کړی وو د يوه ډير دروند ګوزار په توګه را پريوت او خورا زيات پرغزناک او په قهر شو او په داسي حال کي چي غاښونه يي يو پر بل ټينګ نيولي ول هغوی ته يي په چيچلي غږ ځواب ورکړ: " نه تسليميږم."

د ورځي رڼا خپل ځای کرار کرار د تور ماښام خړې تيارې ته ورسپاره. د الوتکوبمباريو سور قيامت جوړ کړی وو ځکه د روس لارروبانو هڅه کوله چي د شپې د تيارې له رسيدني مخکې د داؤود خان او د هغه ددولت د کار لمنه ور ټوله کړي.

د شوروي د څارګري اداري پټ پوليس په دې بريالي شوي ول چي په افغانستان کي په ټولو پوځي لښکرکوټونو، ددولت په څارګرو څانګو او ددولت په بنسټيزو برخو کي خپل غړي ځای پرځای کړي. د ولسمشرۍ مانۍ په ځانګړې توګه د ولسمشری د مانۍ د ساتونکي ځواک ليکي هم له دغي دروهي " دسيسي" څخه خوندي پاتي نه شوی. د زياد لپاره کولای شو د لاندينيو کسانو نومونه راواخلو:

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

۱) عبدالحق علومي د گارد کشف او استخباراتو آمر
۲) عزيز حساس د گارد د تشريفاتو د ټولي بولندوی
۳) سيد جانخان جگړن د گارد د اوپراسيون مرستيال
٤) لمړی بريدمن جمعه خان هراتی د گارد مخابرې مرستيال
٥) آقا محمد خان قندهاری د گارد د مخابرې آمر
٦) اسدالله پيمان (امام الدين دغه نوم د " ارتباطي غړي" په توگه ياداوه.)

د کودتا په ترڅ کې نوموړو کسانو د ارگ د مخابرو د ځالگيو په فلج کولو او له بهر سره د اړيکو د پريکولو او بل لوري ته د ولسمشرئ د مانۍ په اړه د حساسو ځايونو او ټيکود گزارش په ورکولوسر بيره په خپلو وسلو او له را پورته شوي گډوډي څخه په گټي اخيستني د داؤود خان تر ټولو زړور بولندويانو او افسران د شپې په تياره کې د شا له پلوه تر اور لاندې ونيول او هغوی يې په شهادت ورسول.

دلته کولای شو د داؤود خان د زامنو له وژل کېدلو څخه د **خالد** نوم را واخلو. کله چې هغه د نيمې شپې په ترڅ کې غوښتل د گلخانې له مانۍ څخه را ووځي، له يوه ناڅرگنده ځايه پرې ډزې کيږي او نوموړی په شهادت رسيږي. په همدې توگه د داؤود پاتي ټول جنگيالي د روس د همدغوځای پرځای کړل شويو چوپړمارو او مزدورانو په لاس يو په بل پسې يو په يو په ارگ کې دننه ووژل شول.

کله چې پرناورين ځيلي کابل خونړی سورکی شفق را وغوړېد او پرارگ د الوتکو ډله ييزو يرغلونو زور واخيست ، د گارد سرتيرو او بولندويانو د داؤود خان د ځانگړې لاربښوونې پر بنسټ چې کار يې له کاره تيرشوی بللی وو د سپينو بيرغونو په را پورته کولو خپله تسليمي اعلان کړه.

د داؤود د ولسمشرئ د مانۍ د گارد د آپراسيون آمر جگتورن فضل الرحمن تاجيارپه ناروې کې خپرېدونکې د " مجاهدولس" په جريدې [گڼه؟/ورځ؟/مياشت؟/ کال؟]کې د گارد تسليمۍ سکالو داسې راغبرگه کړې ده:

" کله چې د وروستي ځل لپاره د گلخانې مانۍ ته ورغلم او غوښتل مې د گارد له بولندوی صاحب جان څخه لاربښوونه تر لاسه کړم، ناڅاپه مې ولسمشرصاحب ولېد. په همدغه ترڅ کې د ماليې وزير زما څنگ ته راغی او مالومات يې وغوښتل. هغه ته مې وويل:" اکربکر د تير وخت په شان دی."

ولسمشرصاحب (سردار محمدداؤود) ماته را نيږدې شو او دا سې يې وويل: " زويه! ځوان يې، ولاړ سه، ځان دې وسپاره. ما خپله پريکړه کړې ده. په همدغې شيبې کې صاحب جان (د گارد بولندوی) هم راته وويل: " ولسمشر صاحب خپله پريکړه کړې ده. ولاړ سی لښکرکوټ له وسلو تش کړئ او خپل ځانونه وسپارئ."

" ومې ويل دا څه ډول امر دی چې ماته يې راکوئ." د گارد بولندوی صاحب جان وويل: " په خپله د ښاغلي ولسمشر ځانگړې لاربښوونه ده. ولاړ سی او تر سره يې کړئ."

د پوځي درناوی له ترسره کولو وروسته د گلخانې له مانۍ راووتلم. د غوايي د مياشتي د اتمې نېټې د شنه سهار په شاو خواکې [د ۱۹۷۸زکال د اپريل د مياشتي ۲۹] د گارد قطعه مې د [ټول سی] ډگر ته راوبلله او سرتيرو ته مې د ولسمشر لاربښوونه اعلان کړه."

په هغو شيبو کې چې الوتکو د ولسمشرئ مانۍ په ټينگه بمباردوله او د خواجه رواش د پوځي هوايي ډگر چورلکو داؤود خان ته د تسليمېدلو اخطارونه ورکول د گارد د تسليمۍ د پريکړې په ترڅ کې داؤود خان د روس د لارروي گوند د ارتباطي غړي له لارې د گوند له غړو سره اړيکه ټينگه کړله او له قادر او اسلم وطنجار سره يې د لېدلو غوښتنه وکړه. ښايي نوموړي غوښتل هغوی ته کوم راز ووايي، ښايي بله پريکړه يې درلودله؛ خو د شوروي د سفارت د پټو پوليسو غړيو هغه ته دا شيبه په لاس ور نه کړه."

وژلی مې دی، خو نه مې دی وژلی....

(پرافغانستان د روس د تيري په اړه د څو ماتو کرښو/ **چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان**) د کتاب لیکوال فرهاد لبيب د ۲۰۰۸ زکال د اگست پر اتلسمي ومنله او لاندينيو پوښتنو ته يې ځواب ورکړ:

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

سیاه سنگ: میر محمد صدیق فرهنگ په (افغانستان په وروستیو پینځو پیړیو کې/ افغانستان در پنج قرن اخیر) کې په ۸۶۷ پاڼه کې لیکلي دي : ف . لبیب د شوبلي د بولندوی امام الدين له خولې د پیښي لړۍ داسې وايي چې نوموړي د پوځ د څلورسوه بستریز روغتون په خونه کې خپلو دوستانو ته ویلي وه....."

له پورتني پاراګرافه سمه خبره نه راڅرګندیږي چې امام الدین د محمد داؤود او د هغوی د کورنی د وژلو څرنګوالی ستاسو تر مخه خپلو دوستانو ته په څه ډول ویلی او یا د هغه له دوستانو څخه کوم یو تاسو ته په څه ډول ویلي دي. آیا کولای شی له همدغه ځایه یې راپیل کړئ؟
لبيب: د دیارلس سوه اووه پنځوسم لمریزکال د غوايي د مباشتي په دیارلسمه د چارشنبي یا پنجشبي په ورځ [د ۱۹۷۸زکال د مي د مباشتي په څلورمې] د یوه کار د ترسره کولو لپاره د پوځ د څلور سوه بستریز روغتون په لور وخوځېدم. د روغتون په دالان کې له خپل یوه دوست سره چې د طب ډاکټر دی مخامخ شوم. هغه له ستړي مه سې او روغبړ وروسته د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې یې راته وویل: " راځه چې درته دوه " مهم" کسان در وښییم. ښايي ددغو دواړو لېدنه ستا په درد ولګیږي. هغوی همدلته بسترشوي دي.

سیاه سنګ: په هغو شپوورځو کې تا سو چیرې او څه کار کاوه؟

لبیب: په هوايي ځواکونو کې د " هوايي" مجلې د چاپ پازوال او د تخنیکي اکمالاتو ښوونه او تدریس مې کاوه. د پیلوټې رشته مې په پخواني شوروي اتحاد کې زده کړې ده.

سیاه سنګ: هغه " دوه مهمه کسان" څوک ول؟

لبیب: لومړی یې خان عبدالغفار خان او دویم یې امام الدين وو.

سیاه سنګ: کولای شی له امام الدین سره د کتني په اړه خپل د سترګو لیدلی حال وواياست؟

لبیب: امام الدین مې له پخوا وختونو پیژانده. که څه هم هغه له ما دوه دوري مخکې وو خويو وخت مو په يوه کورس کې درس لوست او ټولګیوال وو. کله چې خونې ته ورننوتلم ومې لېدل چې دواړه اوږې او د ښې لاس مټ یې په پلاستر کې را تا شوې وې.
امام الدین د بستر پرمخ اوږد غځېدلی وو. ډیر کسان د هغه پوښتنې ته راتلل. له هغې ډلې څخه څو تنو کسانو د داؤود د وژنې د څرنګوالي په اړه پوښتنې کولې. هغه داسې وویل:

زما زغروه واله شوبله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د دروازې مخته د تیارسی په حال کې ولاړه وه. د غوایي د مباشتې د اتمې نېټې په سهار [د ۱۹۷۸زکال د اپریل د ۲۹] د ګارد قطعاتو د سپین بیرغ په پورته کولو خپله تسلیمي اعلان کړه. په همدغې شیبې کې ماته امر وشو چې داؤود ونیسم.

داؤود خان لا مخکې له موږ سره اړیکه ټینګه کړې وه او غوښتې یې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبرې وکړي. [د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] مرکزي کمېټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوی غوښتل قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدلو لپاره ورولیږي.

له همدې سره جوخت یو ځل بیا راته امر وشو چې داؤود خان ونیسم. د زغره والې شوبلې له چلوونکو او صاحبمنصبانو څخه مې ولېدل چې څوک ارګ ته د ننوتلو زړه نه ښه کوي. لنډه دا چې ما یو چلوونکی پیژانده او هغه چمتو شو چې زما زغروه واله شوبله ارګ ته دننه بوزي. نور څلورتنه پوځيانه هم را سره هملاري شول.

کله چې ارګ ته ننوتلو، تر دغې شیبې پورې هم د مردکیو د اور خال خال ډزې اورېدل کېدلې. په ارګ کې لومړني سړي چې له موږ سره ولېدل ګل اقا وو. نوموړي موږ هغې خونې ته بوتللو چې داؤود خان پکې وو.

سیاه سنګ: د " په درو ورستیو لسیزو کې پوځ او سیاست/ اردو و سیاست در سه دهه اخیر" کتاب په ۱۴۲ مه پاڼه کې چې (سترجنرال محمد نبي عظیمي) لیکلي دي هم د ګارد د ایراسیون د آمر ګل آقا نوم اخیستل شوی. آیا دی هماغه " ګل آقا" دي؟

لبیب: د " ګل آقا" اصلي نوم آقا محمد دی. امام الدين په برلاس د هغه نوم " ګل آقا" واخیست او ویې ویل: زه پوهېدم چې نوموړی [آقا محمد] زموږ له کسانو څخه دی. کله چې د ګل آقا [آقا محمد] په ملتیا له خپلو بدرګه کسانو سره د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتم ومې لېدل چې داؤود خان له لسو تنو کسانو د خپلې کورنۍ له غړو او ملګرو سره (له ښځمنو پرته) وسله په لاس موږ ته سترګې په لاروړ دی. له ځان سره مې وویل چې ژوندي پاتې کېدل مې نا شوني دي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

په دغي شېبې کې گل آقا [آقا محمد] داؤود خان ته پوځي سلام وکړ او ويې ويل: د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وگوري. داؤود خان د ټولو مخ ته ولاړ وو. ما هم له هغه وروسته پوځي سلام وکړ او په لوړ غږ مې وويل: " د خلق د ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې په امر خپله وسله پرځمکه کښېږدئ او تسليم سی. "

زما له خولې زما وروستنی کلمه نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه يو تن په بيړه د شاتينی دروازې په لور وخوځېد. څو چې هغه ته گواښنه وکړم چې له خپله ځايه دې ونه خوځيږې، داؤود خان په داسې حال کې چې دا غونډله " جمله" يې ويله : روس او د روس مزدوارنو ته نه تسليمسږم" زما پر لور يې اور بل کړ. په پای کې درې مردکې يويې زما زړه ته تيرېدې او دوه نور يې زما پر مټ او اوږه ولگېدل.

ما د يوه جناحي اور په کولو ټول تر ضربې لاندې ونېول او ورسته له هغه له هوښه ووتم. کله چې سترگې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم.

سياه سنگ: جناحي اور څه دئ؟

لبيب: د ضربې په ډول پرله پسې او پرته له ځنډه اور چې له يوه گوټه د يوې نيم دايرې په ريوندوالي تر سره کيږي.

سياه سنگ: هغو خبرو ته په کتنې چې تاسو د امام الدين له خولې اورېدلې کولای شی ووایاست چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنی په وژنې کې څه ونډه لوبولې ده؟

لبيب: امام الدين نه يوازې ماته بلکه په څو څو ځله يې په څوځاينو کې د ډيرو کسانو تر مخې د محمد داؤود او د هغه د کورنې د وژلو پېړه هم نيغ په نيغه او هم په غير مستقيم ډول په ځان پورې تړلې ده. خو که په ورين او ساړه تندي او په بې پرې ډول خپله اند توگه او نظر ووايم گومان کوم امام الدين چې پرون د داؤود خان او د هغه د کورنی د وژلو پېړه او تور يې په غاړه را اخيست نن له دغه په بر لاس جوړ شوي تور او پېړې څخه په ټينگه پښېمانه دی.

سياه سنگ: ستاسو له انده، محمد داؤود او کورنی يې د امام الدين په لاس وژل شوې؟ آيا همدا جاج اخيستنه سمه ده؟

لبيب: د غوايي د کودتا مخکښو مشرانو ته د داؤود خان وژنه د افغانستان په سياسي تأريخ کې تر ټولوپياوړی بريالی گام بلل کېده. دغه نه بخښونکی جنايت په بيړه او د سترگو په رپ کې تر سره شو او د چا په وينا د دغسې" د سرو زرو" د بخت پچه د کماندو د بولندوی امام الدين په نامه چې د داؤود خان د برخليک د ټاکلو لپاره د ولسمشری مانۍ ته ننوتلي وو، را وختله.

امام الدين د ټيپي کماندو د بولندوي په ونډه کې چې نابېره د مرگ له لومې ژوندی راوتلی وو او د خپلې ورسپارل شوې خونړۍ دندې په وروستيو شېبو کې يې د دواؤود مرگ په خپلو سترگو وليد، گومان کوم نوموړی د يوې له هوښيارې ډکې محاسبې په شميرنې دې پايلې ته ورسيد چې: که په خپل ټېر او مټ د ولسمشر د مردکو نېنو ته نغوته وکړم او ووايم چې گڼې ما سردار داؤود په خپلو لاسونو وژلی دی نو څو چې ژوندی يم د گوند اتل او د دولت د سترگو تور به اوسم.

ټول پوهيږي او ټول په ياد لري چې د کودتا په لومړيو شپو ورځو کې د چا وينا د امام الدين د بخت غوټې وغوړېدلې، ځکه هغه پر خپل ځان ددغسې يوه ستر او له خطره ډک تور په منلو په رښتيا وکولای شول هغه دريځ او څوکې چې ده په خپلې ككرې کې په پام کې نيولې ول ورسيږي. اوس چې پخوانی " انقلابي" شور ، زوږ او خروښ له خوټېدلو پاتې دی او د بشري حقونو د نقض کوونکو په ځانگړې توگه دهغو کسانو نيونه چې وژنې يې کړې دي او د قانوني څار خبره راپورته شوې او د نړيوالو پوليسو او د نړيوالو حقونو د بنسټونو له پلوه د هغوی د محاکمې خبره رامنځ ته شوې امام الدين په ډيرې پښېمانۍ وايي: ما داؤود خان او د هغه کورنی نه ده وژلې.

زما په اند امام الدين اوس رښتيا وايي : څنگه به شوني وي چې يو څوک دې په اوږو او مټ او هغه هم له نيږدې واټنه ټيپي شي بيا دې کلاشنيکوف ماشينداررا واخلي ، په ځير نښه دې ونيسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

البته يو بل ټکی د پام او سپړلو وړ دی: د امام الدين د وينا پر بنسټ، په لومړيو کې څوک نه حاضرېدل چې له ده سره دې ارگ ته ننوځي. له هغه وروسته د پينځو تنو په گډون ارگ ته ننوځي، د زغروه والې شوبلې چلوونکې څوک ول، له کوم ځايه راغلل چې دده په لاربښوونې ارگ ته ور ننوتل او ان د داؤود خان د څو مېاشتنې لسمي له وژلو څخه يې هم ډه ډه ونه کړه؟

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

په راتلونکو ګڼو کې به لاندینې سکالو ولولی:
۱. د فرهاد لبیب د یادښت لیکونو د لړۍ راسپړل
۲. د نجیب الله داوري څو خبرې
۳.آیا د غوایي د اوومې په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظیمي)
۴. یش، د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژلو لپاره نقشې کښلې وې. د کومو کسانو د پېنو او لاسونو د خاپ نښې په دغې نقشې کې لېدل کېږي.

یولسمه څپرکۍ
صبورالله ســــــیاه ســـنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه را خیژي

دغه لنده لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښانیي واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه رادګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اورېدل یا لوستل کېږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له یخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیر پنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کتوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسي او اوږدو تیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لېدل کیږي
۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سیاه سنګ

دټیلفونونو شمیرې : ۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰۶) ۱ و ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰۶) ۱
نښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

"څو ماتو کرښو ته ..." بیا کتنه

"په افغانستان کې د روس د تیریو په اړه د څوماتو کرښو/ چند سطر شکسته درباره ِ تجاوز روس در افغانستان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب (د لیتو چاپ، نوی ډیلی/ هند ۱۹۸۱زکال) پر خپلوپخوانیو په لاس لیکل شویو یادښتونو د نویو یادښتونو د زیاتونې لارې غواړي له سره کتنه وکړي او نوموړی د خپلو مخکنیو خبرو په لړ کې زیاتوي چې :

دغوایي د کودتا پیلامې

کله چې روسان داږه شول چې نور له داؤود خانه په خپله ګټه، نه شي کولای ګټه پورته کړي، او یوه شول چې نوموړی د هغوی د ګټو په وړاندې خند ګرځېدلی نو د هغه او د هغه د دولت د را پرځولولپاره لاس په کار کیږي.

له ټولو لومړی، روسانو د خلق او پرچم ډلو ته چې په چلیزه او تاکتیکي ډول یي په جلا توګه فعالیت درلود د " یو والي" فرمان ورکړ. دغه دستور د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم کال د چنګاښ (۱۹۷۷زکال جولای) په مباشت کې پلی شو او په پای کې دولتي ضد خوځوښتونه را و کتېدل.

په لومړي سر کې د کې جي بي د دوه وو کارَنده "فعالو" خارګرو، حفیظ الله امین او اسدالله سروري تر مشرۍ لاندې ، په روس پورې تړلو کسانو غوښتل په پوځې او ملکي څانګو کې د خپلو له ګوابنه ډکو او ویروونکو کړو وړو له لارې د داؤود له غوړونو ور تیره کړي چې له راخپلې شوې کړنلارې څخه لاس په سر شي. د بیلګې په توګه کولای

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

شو د پلان د وزير علي احمد خُرم له وژني نوم واخلو چي په خپل کاري دفتر کي د جاپان له يوه سوداګريز پلاوي سره د يوه تړون د لاسليک کولو پر مهال ووژل شو.

د خرم وژونکی مرجان د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] د پرچم د ډلي غړی وو او نوموړی له نيول کېدلو او منلو وروسته په ټولنيزو رسنيو کي د " اخواني" په نوم پيژندل کيږي.

مرجان له اخوان [المُسلمين] سره د اړيکو نه درلودل د څرخي پله د زندان د دويم بلاک د لومړي پوړ د " کوټه قفليو" په برخه کي داسي رابربنډ کړل: " له اخوان سره زما له اړيکو پرته ، نور هر هغه څه مو چي د راډيوګانو له لارې اوريدلی او په ورځپانو کي مو لوستلي، سم دي".

غني خان مشرقيوال د کابل د دهمزنګ د زندان بولندوی او د پليټنو د پلاوي غړي چي د څرخي پله په زندان کي زما (فرهاد لبيب) د خوني ترڅنګ بندي وو، د مرجان د پرچمي توب خبره ومنله. د هغه تر څنګ د ديارلس سوه او اته پينځوسم کال د مرغومي د مباشتي د شپاړلسمي (۱۹۸۰ز د جنوري ۶) نيټي له " عمومي بخښني" يوه اونۍ مخکي د مرجان ژوندی پاتي کېدل او د ببرک له پلوه له نورو پرچميانو سره يو ځای د هغه خوشي کېدل په خپله د مرجان د سياسي اړيکو درلودل په پرېکنده ډول روښانه کوي.

برسيره پر هغي، د زرګونو هڅاندو ، پوهو او هېواد پالو انسانانو وژنه چي نه يي کوم جرم کړی وو او نه ورڅخه ان يوه پاڼه پلټنه شوي وه ، يوازې د پلانی او پلانی سياسي اړيکي په پلمي ووژل شول، او له ټولو بد تره د ديارلس سوه او اته پينځوسم کال د غبرګولي د مباشتي پراتمي او يولسمي [۱۹۸۰ د مي دمباشتي ۲۸ او ۳۱] د څرخي پله د زندان په انګړ کي دويم بلاک ته مخامخ د سياسي بنديانو ډله ييزه وژنه چي يو شمير يي د خپل ټاکلي بند موده تيره کړې وه لکه ښاغلی " فصيح" د باميان له يکاولنګ څخه، نورې بيلګي دي.

بايد ووايو چي د داؤود د پرځېدني په لومړيو شپو ورځوکي روسانو د خپلو بومي چوپړمارو تالي څټو له لارې د اکر وکر" حالت" د بي ثباته کولو لپاره د ولس په منځ کي په ترهګرۍ ، سرې تښتونو او ويرې اچوني لاس پورې کړ او په دغه کار کي څه ناڅه بريالي ول.

په پوځ کي د پام وړ بدلونونه

د غوايي له کودتا [۱۹۷۸زکال اپريل] مخکي د پوځ په لوړو پوړيو کي بدلونونه رامنځته شول. دغه سکالو له يوې خوا د کودتا په ځير ټاکل شوې تابيا او د طرحي څرګندونه کوي او له بلي خوا د پوځ په زړه کي د روسانو لاس لرلو ته بربنډه نغوته کوي.

د غواي له کودتا [۱۹۷۸ ز کال اپريل] پوره يوه مباشت مخکي ډګروال عبدالقادر پيلوټ [وروسته د کودتا د رژيم د دفاع وزير] چي د اوږدې مودې لپاره کورناستی وو، د پوځي مسلخ له آمريت څخه د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د رئيس ارکان په توګه وټاکل شو. له هغه وروسته د بګرام د ګارنيزيون بولندوی ، خدای پاله او د داؤود پـلـَـوی ډګروال محمد رحيم نورستانی پيلوټ له کاره ګوښه او پر ځای يي په روسانو پوری تړلی د مشرقي يو ډګروال غلام سخي وټاکل شو.

همدارنګه له کودتا لس ورځي مخکي ، د څلورم زغره وال ځواک بولندوی سرور نورستانی د هغه د مانديني د درملني لپاره روسيي ته وليږل شو. (د ظاهر/ داؤود د دَور د مصوؤنيت ملي رئيس جنرال اسماعيل خان) ، د دغو کربنو ليکوال (فرهاد لبيب) ته داسي وويل : "له دې چي د روس له ځارګرې څانګي سره پر سرور نورستاني د اړيکو د لرلو شک راپارېدلی وو، نو ځکه نوموړی د دولت له پلوه د هغه د مانديني د درملني لپاره شوروي اتحاد ته وليږل شو."

د پوځي ځواک له لوړ دريځ څخه د سرور نورستاني ليرې کول او د هغه په کالخوايي " کفالت" د پرچمي محمد رفيع ټاکنه هغه هم له کودتا څو ورځي مخکي، او مزار شريف ته د معمولي کارونو د تر سره کولو لپاره د اتمي فرقي د بولندوی جنرال شير محمد خان ليږل ، په څرګنده د داؤود د رژيم د راپرځولو لپاره له مخکي ټاکل شويو تابياوو او تياريو ته نغوته کوي.

البته د کودتا د بريالي کېدلو لپاره د پوځ په اډانه کي نور خوځښتونه په پام کي نيول شوي ول. د بيلګي په توګه، د څرخي پله د تخنيکي خدماتو په څانګه کي د اردو د بيارغَولو يا ترميمخاني مشر، يو ګڼ شمير شوبلي او نقليه وسايط په دې پلمي تر " رغښت / ترميم" لاندې ونيولي چي ګڼې هغوی بيا رغښت ته اړتيا لري او له کودتا څخه لږ موده

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

مخکې يې ترميمخانه د جنګي توکو په پياوړي لښکرکوټ اړولې وه. دغه مرکز په کودتا کې د يوې کارَندې او فعالې قطعې په توګه خپله ونډه ولوبوله.

د غوايي له کودتا مخکې د بګرام په هوايي ډګر کې دوولس تنو روسي پيلوټانو د " الوتنو د ښوونکو په توګه " کار کاوه. داؤود په پام کې درلودل چې هغوی کرار کرار له پوځي قطعو څخه ليرې کړي. خو له کودتا څو ورځې مخکې نور دوولس تنه روسي پيلوټان " د نويو ښوونکو" تر نامه لاندې چې د پخوانيو " ښوونکو" پرځای ، ځای پرځای کېدل، له روسيې څخه د بګرام هوايي ډګر ته را ورسېدل. په دې توګه د کودتا په ورځ څلورويشت تنه روسي پيلوټان د چارو د تر سره کولو لپاره چمتو ول.

د هغو ناسمو ګنګوسو برخلاف چې ګڼې له تاشکنده روسي الوتکې را والوتلې او کودتا يې بريالۍ کړه، د [١٩٧٨ د اپريل د ٢٨] د شپې له دوو بجوڅخه ترسهارني سباوون پورې چې کودتاچيان له ماتې سره مخامخ ول، په بګرام کې همدغو ميشتو پيلوټانو ارګ او د قوای مرکز پوځي قطعې بمبارد کړې. په بله وينا، روسي پيلوټانو له افغانستانه دننه د محمد داؤود د حکومت اړونده الوتکې په کار واچولې او خپل تالي څټي يې د واکمنۍ پرګډۍ کښېنول.

د غوايي د کودتا پيل

داؤود خان د مالي وړتيا د ترلاسه کولو او د خپلو تابياوو او نقشو د سرته رسولو لپاره له لويديځو هېوادونو څخه په کتنې بوخت او د ولسي ملي شخصيتونو او د چارو د مشرانو له پلوه ورته تود هرکلی وويل شو. څو اونۍ وروسته د ناپيپلو هېوادونو غونډه په کابل کې جوړېدله. دغې سکالو روسان خورا زيات لا لهانده کړل، ځکه که دغه غونډه په کابل کې جوړه شوې وای نو داؤود د ناپيپلتوب د غورځنګ د مشر په توګه ټاکل کېده او له منځه وړل يې ناشونې کېدل.

څرنګه چې وويل شول ، روسانو د دولت پر هرې څانګې د خپلو اغيزو سيوري غوړولي ول او د هغوی تالي څټي هم د داؤود په سفرونو کې د اقتصادي سلاکاراو پوځي مرستيال ترنامه لاندې د داؤود بدرګه کېدل.

په دغو سفرونو کې د داؤود اقتصادي مستشار محمد خان جلالر [د خلق او پرچم په حکومت کې د سوداګرۍ وزير]، اود هغه پوځي مرستيال عبدالحق صمدي [د کودتا د رژيم د پټو څارګريزو څانګو مشر] د داؤود بدرګه ول. دغو دواړو د داؤود څرګند او پټ ترونونه او ان د هېوادونو له مشرانو سره د هغه خبرې اترې څارلې.

کله چې داؤود بېرته هېواد ته راستنيږي، په هېواد کې دننه کورنې سفرونو پيلوي او خپل سفر له ختيځو ولايتونو څخه راپيلوي. دوه وو پورتنيو څارګرو د داؤود د سفرونو ټول ګزارشونه په کابل کې د روس سفارت ته رسول.

روسانو چې مخکې له مخکې متې را بډ وهلې وې ،د نومړو راپورونو له رسيدا وروسته لاس په کار کيږي. د [افغانستان] د خلق له ډيموکراتيک ګوند سره د شوروي د سفارت د اړيکو د ټينګولو مأمور، نور محمد تره کی ، حفيظ الله امين او ببرک کار مل ځانته رابولي او هغوی ته داډ ورکوي چې په ډير لنډ وخت کې به د داؤود د کابينې ځای دوی ته ورکړل شي او زياتوي : سر له اوسه دې ژر تر ژره د داؤود پر وړاندې هڅو او مبارزې ته پونده ورکړل شي.

د بلې ورځې په سهار د نومړي ګوند مرکزي کميټې په وزير اکبر خان مېنې کې په يوه کور کې غونډه جوړوي. په همدې ترڅ کې حفيظ الله امين ته د شوروي د سفارت له پلوه داسې لارښوونه ورکول کيږي :" د غونډې له پايه وروسته دې مير اکبر خيبر له منځه ولاړ شي " (د ګنګوسو له مخې ، مير اکبر خيبر له کودتا او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند لاس ته د ځواک له پريوتلو سره مخالف وو.)

په هغو شپو ورځو کې مير اکبر خيبر د پرچم د ډلې د پوځي برخې او حفيظ الله امين (له ډاکټر کريم زرغون وروسته) د خلق د ډلې د پوځي څانګې مشري کوله.

د کودتا د پلې کولولو لپاره د امين په لاس د خيبر د ټغرورټولول کارنده او بنسټيزه ونډه درلودله . امين ، عارف عالميار او اسدالله سروري ته د خيبـر د ترور امر ورکوي. دغه کار د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د وُرې د مياشتې په اته ويشتمې د شپې د نهو بجو په شا او خوا کې تر سره کيږي. په ګوند کې له دغو درو تنو پرته د پيښې په کره څرنګوالي نه پوهيږي.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

د راډيو له لارې د فاتحې د اخيستلو د مراسمو خبر خپرېږي او په کابل کې د شوروي د سفارت په لارښوونه د فاتحې اخيستونکې ، نور محمد تره کی ، ببرک کارمل او د ګوند نور څو تنه لوړ پوړي ګونديان دي چې نومونه يې په خبرتيا کې اخيستل کيږي او له هغه وروسته د داؤود پر وړاندې څرګندې مبارزې ته لا اوږه ورکول کيږي.

يوه ورځ وروسته د ګوند غړي او له هر څه بې خبره يوه ټولنيزه بدرګه ډله د مير اکبر خيبر مړی د هغه له کور مکروريانو څخه پر اوږه کوي او شهدای صاحلين ته يې رسوي. خاورو ته د مړي له سپارلو وروسته د ګوند د مشرانو له پلوه د داؤود پر ضد ډېرې توندې او ترخې ويناوې ورکول کيږي او د خيبر د ترور پړه پر داؤود اچوي. (ولسمشر هر خوځښت په بشپړه توګه څاري او پوهيږي چې يو پيښه رامنځته کېدونکې ده)

د خيبر ماندينه پوهيږي چې خاوند يې د کومو کسانو له پلوه وژل شوې نو ځکه د هيواد عدلي چارواکو ته يو غوښتنليک ورسپاري او په هغه کې نورمحمد تره کی او ببرک کارمل د مير اکبر خيبر وژونکي ور په ګوته کوي.

د کودتا پر وړاندې د داؤود تيارى

داؤود خان د کودتا له پيښېدلو مخکې خبر وو نو له دې امله يې لارښوونه ورکړه چې په پوځي لښکر کوټونو کې دې اړين او بې سارى تيارى ونيول شي خو د (د احتياط په ويلو بايد ووايم چې) د لښکرکوټونو بيوړه توب او بې کفايتي په ځانګړې توګه د دفاع د وزير حيدر رسولي بيوړه توب او د هغه شکمنو خوځښتونو ، نه يوازې د کودتا لړۍ ته لا اوږه ورکړه بلکه هغه يې د بريا تر پولو ورسوله.

داؤود مخکې د لښکرکوټونو د مشرۍ له ځانګو څخه يو شمير پوه او رمبک " انظباط لرونکي" بولنديان ليرې کړي ول او د هغو پر ځاى يې پر داسې کسانو ډه ډه ولګوله چې فطرتاً بيواکه خلک ول.

د کابل د ګارنيزيون په لښکرکوټونو کې د لمبر يو تيارسۍ چمتو والى نيول شوى وو. ان لوېديځو هېوادونو ته د داؤود د سفرونو په لړ کې پاليال اوهوډمن بولندويان شپه او ورځ د دندو پر سر ولاړ او خپلو کورونو ته نه تلل.د لښکرکوټونو څارګرو څانګو او پوستو هر سړى تر سترګولاندې نيولى وو. په همدې ډول د هر پوځي افسر کور د ښار په هر ګوټ کې د اړوند لښکرکوټ له پلوه په نخښنه شوى وو.

په راتلونکو ګڼو کې به تاسو لاندني ټکي ولولـئ:

١) له جنرال امام الدين سره د کابل ناتـهـ ځانګړې مرکه
٢) د فرهاد لبيب د يادښتونو لړۍ
٣) د انجنير نجيب الله داوري څو خبرې
۴) آيا د غوايي په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظيمي)
۵) دديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مېاشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابياوي او نقشې نيول شوې وې. ددغې نقشې په خاورو کې د کومو کسانو د لاس او پښو خاپ ښکاري؟

دولسمه څپرکۍ
صبورالله سـيـاه سـنـګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آريا

له يوه لاسه ټک نه خيژي

دغه لنډه لېکنه چې په هېڅ ډول نه شي کولاى د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سياسي ښادنامو په سموالي يا نه سموالي، دهغه پر پېروالي يا نه پېروالي روښنايي واچوي، غواړي يوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د يوشمير شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اورېدل يا لوستل کيږي لږ.تر لږه د افغانستان د خلق ډ يموکراتيک ګوند له پخوانيو لوړپوړو غړو (کريم ميثاق، دستګير پنجشيري ،سليمان لايق ، خيال محمد کتوازي) او جنرال امام الدين سره د پرله پسې او اوږدو ټيلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپيل کړو.
همدارنګه د دغې لېکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتيا لېدل کيږي

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سیاه سنګ

دټیلفونونو شمیرې : ۰۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰٦) ۱ و ۰۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰٦) ۱
نښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

" تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځــې "

صبورالله سیاه ســنګ [د اکتوبر شپاړلسم ، ۲۰۰۸ ز]: له تاسو منندوی یم چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د میاشتې د اوومي او اتمي نیټو [۲۷ او ۲۸ د اپریل ۱۹۷۸ز کال] د پېښو د روښانولو لپاره چمتوپاست ځوپوښتنو ته ځواب وایاست.
جــنرال امــام الـدین: له تاسو مننه. هېله لرم زما خبرې هغسې چې ژمنه مو کړې ده پرته له کمښت او زیادښته درندو لوستونکو ته ورسوئ. زه د هرډول پوښتنې ځواب ته چمتو یم.

سیاه ســنګ: آیا کېدای شي په پیل کې د ځان په اړه لږ څه ووایاست؟

امــام الـدین: زما نوم امام الدین دئ ، کورنی نوم نه لرم او د لوګر په ولایت کې زیږېدلی یم. په دیارلس سوه و پینځوسم کال کې [۱۹۷۱ ز] له حربي پوهنتون څخه د مخابرې له څانګې فارغ شوم. د نجیب الله د واکمنی په پیل کې جنرال شوم او د هغه د حکومت تر پرځېدلو پورې مې د افغانستان په پوځي ځواک کې پوځي دنده تر سره کوله. پرکال ۱۹۹۸ز له هیواده دباندې ووتلم او له خپلې کورنی سره په اروپا کې د یوه سیاسي پناه اخیستونکي په توګه ژوند کوم. اوس په یوه لومړنی ښوونځي کې د ماشومانو د ښوونکي په توګه دنده تر سره کوم.

سیاه ســنګ: د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د اومې بدلون په کوم نامه یادوئ : انقلاب ، کودتا ، پاڅون ، پیښه یا څه؟

امــام الـدین: زه هغه ستره تأریخي پیښه " تدافعي پاڅون" بولم ، خو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په پَیر کې هر چیرې د " غوایي د انقلاب" په نامه یاد شوی دئ.

سیاه ســنګ: هغه څه چې تاسو " تدافعي پاڅون" بولـئ ، په څه ډول ، چیرې او کله خبر شوئ؟

امــام الـدین: پر کال دیارلس سوه او اوپینځوسم [۱۹۷۸ز] ما د تورن په رتبې په کابل کې د کوماندو د ۴۵۵ مخابرې قطعې د بلوک د بولندوی په توګه دنده تر سره کوله. د غوایي د میاشتې د اومي ورځې په لومړۍ نیمایی [۲۷ اپریل ۱۹۷۸] ، د خپلې دندې په ځای کې زما پام د کابل په ښار کې وسله والي نښتې ته را واوښت. په هماغه مهال ما خبر تر لاسه کړ چې وسله وال ځواک د سردار داؤود د جمهوري حکومت پر وړاندې پاڅون کړئ دئ. په هغه ورځ د پیښې پایله روښانه او ځرګنده نه وه. یو شمیرځواکونه د حکومت په پلوی او یو شمیر یې د حکومت پرضد دریځونه راخپل کړي ول. په پای کې د پیښې پایله هغې خوا ته وخوځېدله چې د واکمن جمهوري حکومت د پرځېدنې لامل شوه.

سیاه ســنګ: آیا له هغې ورځې مخکې ، تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی واست؟

امــام الـدین: هو. زه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک غړی وم.

سیاه ســنګ: په کومې ډلې پورې تړلي واست؟ خلق یاپرچم؟

امــام الـدین: زه د افغانستان د خلق په ډیموکراتیک ګوند کې د ډلو ویشنه په خلق او پرچم سمه نه ګڼم.
ســیاه سنګ: د ګوند د جوړښتیز /له سازماني اړخه په کومه خوا کې واست: په هغه خوا کې که لارښوونه یې نور محمد تره کي ته رسیدله یا هغه خوا چې لار ښوونه یې د ببرک کارمل په غاړه وه؟
امــام الـدین: که څه هم ما مخکې وویل چې زه د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند د ډله ییزې ویشنې پلوی نه وم خو د خبرې د لا ځرګندېدلو لپاره باید ووایم چې زه د خلق په ډلې پورې تړلي وم.

سیاه ســنګ: آیا دا رښتیا ده چې تاسو له حفیظ الله امین سره ډیرې نیږدې واست؟

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

امــام الـدین: نه، دا سمه نه ده. ما له حفیظ الله امین سره هیڅ ډول مخکینی پیژندګلوي نه درلودله. ددې له لپاره چې زما له خبرې د بلې مانا ښندنه ونه شي باید زیاته کړم چې ما د هغه نوم دداسې یو چا په توګه اوریدلای وو چې د ګوند د مشرتابه په ډله کې دئ. خو که له " نیږدې والي " څخه ستاسو موخه له نیږدې پیژندګلوي او یا تشکلاتي اړیکو څخه وي نو دا ربښتیا نه ده. یو ځل بیا ټینګار کوم چې ما له حفیظ الله امین سره نیږدې اړیکي نه درلودل.

سیاه ســنګ: د یوه پوځي افسر او همدا شان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د یوه غړي په توګه ددیارلس سوه او اوه پینځوسم کال [۲۷ اپریل ۱۹۷۸ز] د غوایي د مباشتي په اوومي تاسو ته ګوند څه ډول پیغام په لاس کي درکړ؟

امــام الـدین: څنګه چې ما مخکي وویل ، زه د کوماندو د قطعي د مخابرې یو افسر وم. د مخابرې دنده د بولندوی د اړیکو ټینګول د هغه تر لاس لاندې او له هغه پورته پوړیو سره وي. په هماغه لومړی ورځ ، یعني د غوایي په اوومي [۲۷ اپریل ۱۹۷۸] ماته د ګوند له پلوه هیڅ ډول ځانګړی پیغام نه وو راکړل شوی. زه په خپلو ورځنیو چارو بوخت وم او د کوماندو د قطعي د ډلګیو اړیکي مي له اړوند بولندوی یعنی **جګړن محمد هاشم** سره ټینګي کړې وې.

سیاه ســنګ: د غوایي په اتمي [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] ستاسو لوب وندې له کوم ځایه او څنګه پیل شوه؟

امــام الـدین: د غوایي د مباشتي د اوومي ورځي په لومړی نیمایی د جګړن محمد هاشم د بولندې پر بنسټ ماته د پاڅون په ضد د کابل په ښار کي دنده راکړل شوه. د هماغي ورځ په پای کي نوموړي جګړن د قطعي د مشرتابه [سوق او اداري] دنده د لومړي ټولي بولندوی [شهنواز تني ته چې په هغو ورځ کي یي د " تني" کورنی نوم نه کاراوه] په داوطلبه توګه وسپارله او ماته یې دنده راکړه چې هغه ته ورشم او د ټولو ټولـیــو اړیکي له هغه سره ټینګ کړم او امرونه ته یي غاړه کښیږدم. د غوایي د میاشتي د اتمي ورځي د سهار په شپږو او اووه بجو د لومړي ټولي بولندوی چې اوس د ټولي قطعي بولندوی ګڼل کېده، ماته داسي امر راکړ:

" له دې چې د مخابرې دنده د اړیکو پر ټینګولو بر سیره د پوځي پیغامونو ورنه او راوړنه هم ده نو له دې امله تاسو دنده لرئ چې د پاڅون د پوځي شوری پیغام ولسمشر ته ورسوئ او ورته وواياست."
د پیام د متن لنډه بڼه داسي وه : " له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلی دئ نو تاسو د پاڅون د پوځي شوری په امر، ځان وسپارئ."
شهنواز تني ټینګار وکړ: " کله چې ولسمشر ته نیږدې ورځي باید وسله له ځان سره ونه لرئ."
سیاه ســنګ: شهنواز تني دغه امر له چا تر لاسه کړی وو؟

امــام الـدین: دقیقاً نه پوهیږم. خو دومره پوهیږم چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه ډلې نوموړی تیره شپه د راډیو دفتر ته بللی وو.

سیاه ســنګ: له دې ځرګندیږي چې تاسو د هغې لاربښوونې پربنسټ چې له شهنواز تني مو تر لاسه کړې وه ، محمد داؤود ته ورغللــئ؟

امــام الـدین: هو. زه باید د هغې لاربښوونې پر بنسټ چې د قوماندانی له مقام یا په بله وینا له خپل آمر څخه مي تر لاسه کړې وه باید ارګ ته ننوتی وای او د پاڅون د پوځي شوری پیغام مي سردار داؤود ته ویلای وای. ماته همداسي امر شوی وو.

سیاه ســنګ: کله، په څه ډول او له چاسره محمد داؤود ته ورغللــئ؟

امــام الـدین: د غوایي د مباشتي د سهار شپږ او اووه بجې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] وې ؛ له درې تنو سر تیرو سره هغه ځای ته ولاړم چې داؤود خان پکې وو. له ما سره وسله نه وه.

سیاه ســنګ: کولای شــئ ددغو دریو تنو سرتیرو نومونه واخلــئ؟

امــام الـدین: له دې چې له هغې پیښې څخه له دیرشو کالو زیاته موده تیریږي ، د ویل شویو سرتیرو نومونه مي په یاد نه دي.

سیاه ســنګ: هغه کسان چې تاسو وایاست چې له تاسو سره یوځای محمد داؤود ته ورغلل، افغانان ول؟

امــام الـدین: هو. دغه درې تنه سرتیري چې له ما سره یو ځای ولاړل، افغانانو ول.

سیاه ســنګ: ... او هم یې وسله درلودله؟

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

امــام الـدین: هو. هغوی وسله درلودله.

سـیاه سـنگ: آیا دغه خبرې چې نور یې ستاسو له خولې کوي رښتیا دي : " زما زغره واله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ختیځې دروازې مخې ته د تیار سـئ په حالت کې ځای پرځای درېدلې وه. د غوایي د مېاشتې د اتمې نېټې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] په سهار د ګارد قطعاتو د سپینو بیرغونو په پورته کولو خپله سلامي کېدنه (تسلیمي) اعلان کړه. په همدغه وخت کې ماته امر راکړل شو چې داؤود خان ونیسم. له هغه مخکې داؤود له موږ سره اړیکه نیولې وه او د کودتا له مشرانو سره یې د خبرو اترو غوښتنه کړې وه. د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک] ګوند مرکزي کمیټې د هغه غوښتنه منلې وه. **هغوی پرېکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لیدنې لپاره ولېږي.** په همدې وخت کې یوځل بیا ما ته امر وشو چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ننوځم او داؤود ونیسم. و مې لیدل چې د زغره والې هېڅ چلوونکی او افسر دې ته چمتو نه دئ چې ارګ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما یو چلوونکي پېژانده اوهغه چمتو شو چې زما زغره واله د ارګ په لور وچلوي. څلورتنه نور پوځیان له ما سره یوځای شول."

امــام الـدین: دا زماخبرې نه دي. هر څا چې د هر لامل له امله لیکلې وي یوازې د خیالي خبرو د په زړه پورې کولولپاره یې کړې دي او په بر لاس یې خلکو ته درواغ ویلي دي. لومړی زه د مخابرې افسر وم، ما زغره واله نه درلودله او نه په زغره والې کې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته تللی یم ، چلوونکي خو لاپرېږده چې ما به له پخوا پېژانده او ګنې هغه به ارګ ته دننه بیولی وم. درېم دا چې ګنې له ماسره څلور تنه پوځیان ول، دا له اره رښتیا نه ده. ماته امر شوی وو چې د پاڅون د پوځي شورۍ پیغام داؤود ته ووایم. هلته نه **د قادر او نه د اسلم وطنجار** پېښه ګډه وه. دا هسې باد راوړې او منځتشي خبرې دي.

سـیاه سـنګ: د هغو بدرګه کسانو د ډلې په منځ یا د هغوی ترخوا چې تاسو یې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته بدرګه کولـئ ، روسي سرتیري، افسران، پوځي کارکوونکي یا غیر پوځي روسان هم ول؟
امــام الـدین: نه. په هماغه ورځ هېڅ روسي تبعه له موږ سره نه وو.

سـیاه سـنګ: په څو څو ځایونو کې داسې لیکل شوي دي : تاسو د ګارد د آپراسیون آمر ډګرمن **ګل آقا** هغې خونې ته بوتلـئ چې داؤود خان پکې وو، آیا دا سمه ده؟

امــام الـدین: نه ، دغه ادعا سمه نه ده. په هغه ورځ د ګل آقا په نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه سـنګ: که وویل شي چې د ګل آقا رښتونی نوم " **آقا محمد**" دئ ، تاسو به څه وواياست؟
امــام الـدین : ما د آقا محمد په نامه په ګارد کې څوک نه پېژندل. او په دغه نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه سـنګ: که داسې وویل شي چې ارګ ته ستاسو له ننوتلو مخکې ګل آقا یا آقا محمد په ارګ کې وو او وروسته له دې چې تاسو ورسیدلی ، نوموړي محمد داؤود ته د پوځي سلام په کولو ویلي وي چې : کودتاچیان غواړي له تاسو سره ووینې. آیا دا رښتیا ده؟

امــام الـدین: نه. دا ادعا هم نه شي کیدلای رښتیا وي. په هغه ورځ له اره د ګل آقا یا آقا محمد په نامه څوک نه ول. تر هغه ځایه چې زما په یاد دي ، چا سردار داؤود ته ونه ویل چې د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وګوري.

سـیاه سـنګ: کله چې تاسو محمد داؤود ولید، باید د غوایي د مېاشتې د اتمې نېټې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] د سهارد ۶:۴۵ او ۷:۰۰ شپېې وي. آیا دغه انګیرنه سمه ده؟

امـام الـدین: دقیقاً نه شم کولای ووایم، خو ګومان کوم د سهار شپږ ، اووه بجې وې.

سـیاه سـنګ: آیا د محمد داؤود د نیولو لپاره تاسو په تش لاس تللي واست؟

امــام الـدین: زما دنده سردار داؤود ته د پاڅون د پوځي شورۍ د پیغام لیږل او هغې شورۍ ته د تسلیمیدلوخبر ورکول ول، د هغه د نیولو امر ماته نه وو راکړل شوای.

سـیاه سـنګ: که محمد داؤود ستا خبره منلای وای ، تاسو څه کول؟
امــام الـدین: که داسې شوي وای، زما دنده پای ته رسیدله. د هغه د تسلیمی خبر مې د سترګو په رپ کې خپل بولندوی ته رساوه. د پوځي شورۍ لوړ پوړو کسانو د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په تړاو یې پرېکړه کوله.

سـیاه سـنګ: آیا مخکې له دغې پېښې ، تاسو محمد داؤود لیدلی وو؟

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

امــام الـدین: هو. سردار محمد داؤود مې په پوځي پرېډونو کې ليدلی وو. بر سيره پر هغې، تلويزيون او ځينو سينمايي فلمونو د هغه سفرونه هم ښوول او هم د هغه له څېرې سره بلد وم.

سـياه سـنـګ: ستاسو له انده ، سردار محمد داؤود څه ډول شخصيت وو؟

امــام الـدین: سردار محمد داؤود د شاهي کورنۍ يو لوړ پوړی جنرال وو چې په لوړو پوځي او سياسي پوړيو کې يې دنده ترسره کړې وه. هغه په خپل وخت کې يو مخور سر لښکر وو. ما له پوځيانو اوريدلي دي چې داؤود خان يو زړور، ټينګ هوډی، پريکنده او د دسپلين لرونکی يو شخصيت وو. د هغه په چال چلند کې دسپلين او پريکندوالی تر هر څه څرګند ول. ويل کيدل چې له خپلو همکارانو او تر لاس لاندې کسانو څخه يې کلکې غوښتنې درلودلې. دا مې هم اوريدلي ول چې د امرونو او د دندو په تر سره کولو کې يې پرغزلتيا (عصبانيت) او شاهي ښاځمنتيا (غرور) پرته وه او پرغزلتيا د هغه د سياسي او پوځي ژوند يوه څرګنده بيلګه جوړوله چې د ژوند په وروستيو شپبو کې ور څخه څرګنده شوله. زما په اند د چال چلند يو شمير بيلګو له پريکندتوب ، زړوروالي او دسپلين د سردار محمد داؤود پر پوځي کرکټر ناوړه اغيزې شيندلي وې.

سـياه سـنـګ: تاسو په خپل اند، ځان په کومه هينداره کې وينــئ؟

امــام الـدین: نه پوهيږم د ځان په ستاينه کې څه ووايم. زه يوعادي او نورماله انسان يم او پوځي افسر وم، خپله دنده او کاري ورهڼه راباندې ګرانه وه له خپلې دندې او کاري ورهڼې سره مې مينه درلودله. خپله دنده مې تل په سپيڅلتيا او ربتونګلوۍ تر سره کوله او تل مې هڅه درلودله چې له ځان سره د خپلو مشرانو او د ترلاس لاندې کسانو خوښمني او دادينه او د خپلو همليکوکسانو زړه په لاس کې ولرم. زما د دندې د تر سره کولو د کلونو په اوږدو کې زما د بريالیتوب راز همدا وو.

سـياه سـنـګ: يو شمير تأريخ ليکونکي ، ګزارش ورکوونکي ، پيښليک ليکونکي او يادښت ليکونکي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه ستاسو کار بولي. مخکې له دې چې دهمدغې خبرې د اړوندو ټکيو سپړنې ته راشــئ ، تاسو خپل ځان له همدغه اړخه د هينداري په کوم ګوټ کې وينــئ؟

امــام الـدین: د يادښت ليکونکو دغه تورونه ربښتيا نه دي. ما د يوه پوځي خبر رسوونکي په توګه يوازې خپله دنده تر سره کړې ده او د پوځي شورى پيغام مې ولسمشر ته ورساوه او هغه ته مې ووايه. زما په اند د دندې ترسره کول کومه ګناه نه ده. زه له وجداني اړخه خورا زيات آرامه يم.

دولسمه څېرکې

صبورالله ســـــياه ســنـګ

hajarulaswad@yahoo.com

پښتوژباړه: رحمت آريا

له يوه لاسه ټک نه خيژي

دغه لنده ليکنه چې په هيڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړنې ولسمشر) محمد داؤود د سياسي ښادنامو په سموالي يا نه سموالي، دهغه پر پروالي يا نه پروالي روښنايي واچوي، غواړي يوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د يوشمير شته مالوماتو ټولګه رادګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوريدل يا لوستل کيږي لږترلږه د افغانستان د خلق ډ يموکراتيک ګوند له يخوانيو لوړپوړو غړو (کريم ميثاق، دستګير پنجشيري ،سليمان لايق ، خيال محمد کتوازي) او جنرال امام الدين سره د پرله پسې او اوږدو تيلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپيل کړو.
همدارنګه د دغې ليکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتيا ليدل کيږي
۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سـياه سـنـګ

دټيلفونونو شميرې : ۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰۶) ۱ و ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰۶) ۱

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

نښنه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

" تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځــې "

سیاه ســنگ: کله چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوئ ، څه مو وکړل او څه مو وویل؟

امــام الــدین: همدا چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوم ، لومړی مې په ډېر درنښت پوځي دودیزسلام وکړ. وروسته مې وویل چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ته لیږدېدلی دئ او تاسو باید د پاڅون د پوځي شورى د پریکړې پربنسټ تسلیم شــئ.

سیاه ســنگ: محمد داؤود ستاسو د پیغام له اوریدلو وروسته څه وویل؟
امــام الــدین: داؤود خان د پوځي شورى د لیږل شوي پیغام له اوریدلو وروسته چې ما رسولای وو او ورته مې وواېه ، د یوې کلمې په اندازه بل څه ونه ویل.

سیاه ســنگ: آیاکیدای شي داسې وانگیرو چې محمد داؤود څه ویلي وي خو تاسو نه وي اوریدلي؟

امــام الــدین: نه. سردار محمد داؤود یو ټکی هم په ژبه را نه ووړ. هغه څه ونه ویل، او که ویلي یې وای ما به حتماً اوریدلي وای او هغه به مې په ډېرامانت نن ویلي وای.

سیاه ســنگ: محمد داؤود مو چیرى ولید؟ له هغه څخه د څو مترو په واټن لیرى واست؟
امــام الــدین: ما سردار داؤود د گلخانې د لومړي پوړ په دا لان کې ولید. د نوموړي دالان پسور او اوږدوالی ښایي شپږ په اتو مترو کې وي. په دې توگه ویلای شم چې زما او د داؤود خان ترمنځ واټن ښایي په شوني توگه شپږ متره وو.

سیاه ســنگ: د گلخانې د مانۍ دروازه مو څنگه خلاصه کړه؟

امــام الــدین: د گلخانې د مانۍ دروازه نه وه تاله شوې، هغه خلاصه وه.

ســیاه سنگ: د " افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان درقرن بیستم : ۱۹۶۹ – ۱۹۰۰" (د بي بي سي د خپرونو په تولگه کې ، ظاهر طنین، ۲۰۰۵) د سردار محمد داؤود د وراره ، محمد عزیز نعیم له خولې په ۲۲۴ او ۲۲۶ پاڼو کې داسې راغلي دي :

" مور مې د [دیارلس سوه او اووه پنځوسم لمریز کال د غوايي د مياشتې د اتمې / ۲۸ اپریل ۱۹۷۸] سهارنۍ پیښې په خپلو سترگو ولیدلې. دهغې پیښې لنډیز داسې دئ : په وروستیو شیبو کې [د کوماندو] یو افسرننوځي او سردار محمد داؤود ته وايي : باید تسلیم شــئ. محمد داؤود خان پوښتي : **تاسو ته دغه امر چا درکړى دئ؟** هغه په ځواب کې وايي : **د قادر له پلوه**. محمد داؤود خان وايي : **زه پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم او د ژوند تر وروستۍ گولۍ پورې جگړې ته چمتو یم**."
آیا محمد داؤود تاسو ته داسې نه ول ویلي؟

امــام الــدین: نه. د پوځي شورى له پلوه د لیږل شوي پیغام له اوریدلو وروسته چې ما هغه راوړى وو او ومې وايه ، سردار محمد یوه کلمه هم ونه ویله. دغه پوښتنې او ځوابونه چې پورته راوړل شوي ، له بیخ او بنسټه ربښتیا نه دي.

سیاه ســنگ: دغو لاندینو ۷ یادښتونو ته پام وکړئ :

۱. ۹۷ پاڼه : " د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند پاڅیدا او ډوبیدا / ظهــور و زوال حــزب دمــوکــراتیک خــلق افغـانسـتان د اکاډیمیسن دستگیر پنجشیري لیکنه :

" کله چې امام الدین دغه د لوگر د زیارگالو وگړو بچي او د کوماندو د یوه تولي بولندوى د انقلاب فرمان سردار داؤود او د رژیم لوړ پوړو کسانو ته اعلان او هغوى ته یې د گوند امر ورساوه چې " تاسو د مرکزي کمیټې د فرمان پربنسټ محکوم یاست او ځان تسلیم کړئ " ، سردار محمد داؤود نه یوازې دا چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند او د تأریخ فرمان ته تسلیم نه شو ، بلکه په اشرافي بورږنوړي تاوتریخوالي یې قدیر نورستاني او خپل زوى ته امر وکړ چې د امام الدین او نورو سرتیرو او هم د خپلې کورنۍ پربې گناهو ښځمنو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلې

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

وروستي ګولۍ ور تشي کړي. هغوی پرته له ځنډه د سردار محمد داؤود وروستنی فرمان تر سره کړ او د امام الدين او د کوماندو د سرتيرو پر مخ يې د اور خوله پرانيستله."

۲ - **" پر افغانستان د روس د تيري په اړه څو ماتې کرښې / چند سطر شكسته در باره تجاوز روس در افغانستان" [چاپ ليتو ، نوی ډيلی / هند ، ۱۹۸۱ز]** د فرهاد لبيب
ليکنه پاڼې: ۶۹ - ۷۰ :

" ما [امام الدين] په لوړ غږ وويل : د [افغانستان] د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د امر پربنسټ خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شئ. داؤود په ځواب کې وويل : کمونيستانو او د هغو چوپړيانو ته نه تسليميږم."

۳- **" افغانستان په ورستيو پينځو پيريو کې / افغانستان در پنج قرن اخير" ، د مير محمد صديق فرهنګ ليکنه . لومړی چاپ ، د عرفان له خپرونو څخه ، تهران / ايران ، د ديارلس سوه او څلور اويايم لمريز کال د غبرګولي مياشت [اپريل ۱۹۹۵ز]د کتاب ۸۶۸ پاڼه:**

" د هغې مرکې پربنسټ چې د تره کي د رژيم له لومړني دفاع وزير عبدالقادر سره شوې او مخکې مو ورڅخه يادونه وکړه نومورې په دې تړاو داسې وايي : " د لود سپيکر له لارې مو له هغه (محمد داؤود) څخه د هغه د تسليمۍ غوښتنه وکړه. په پای کې يې وويل چې په دې آړ (شرط) تسليميږم چې قادر او وطنجار په خپله د خبرو لپاره ماته راشي. زه او وطنجار د مانۍ پر لور وخوځېدلو ، خو ملګرو زموږ مخه ونيوله او دوه تنو نورو ته يې دنده وسپارله چې داؤود ته ورشي. "

۴ – " د افغانستان په ورستيو دريو لسيزو کې پوځ او سياست / اردو و سياست در سه دهه اخير افغانستان " د ستر جنرال محمد نبي عظيمي ليکنه : پاڼي : ۱۴۱ او ۱۴۲ :

" د سردار محمد د نيولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بريدمن امام الدين ته ور کول کيږي. امام الدين د ګارد د ايراسيون له آمر ګل آقا سره يو ځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وايي : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د امر پربنسټ خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شئ." داؤود ځواب ورکوي : " **کمونيستانو ته نه تسليميږم** :"

۵ – " له ستره اميره تر ستره لاربنوده / از امير کبير تا رهبر کبير" د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي ليکنه ، د کابل چاپ ، د ميوند خپرندويه ټولنه ، کابل / افغانستان ، ۱۹۹۹ ، د کتاب پاڼه ۵۹۶ :

"امام الدين د کوماند په قطعې کې د لومړي بريدمن په رتبې په پوځ کې يو ټيټ پوړی افسروو چې وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د واکمنۍ په وخت کې د پوځ ګڼ شميرلوړو رتبو ان د ډګر جنرالی رتبې ته لوړ شو.
جنرال امام الدين چې د خلق د ډيموکراتيک ګوند له نړيدا وروسته د جنرال عبدالرشيد دوستم په ځواکونو کې په مزار شريف کې د پوځې ښووني او روزني د رئيس په توګه يې دنده تر سره کوله پرمحمد داؤود د بريد او د هغه د وژنې په اړه داسې وايي :

" حفيظ الله امين چې د کودتا د بولندي پازوالي يې په غاړه درلودله ، د بولندۍ په مرکز د راډيو افغانستان په ودانۍ کې وو او د هوايي بمباران او د شوبلو د پياوړي اور له شته والي او هم په ريشخورو کې د يو څه مقاومت له شتون سره سره ، د داؤود خان د مقاومت او د ارګ د نه تسليميدلو په اړه په ټينګې انديښنې کې ډوب وو. [نومورې] اکر وکر ته د ژورې کتنې او د وضعيت د محکمې (څيرلو) لپاره د شپې په نهو بجو د راډيو افغانستان په ودانۍ کې د کودتا د لويو پوځې قطعو د بولندويانو او مشرانو په ګډون يوه بيړنۍ غونډه جوړه کړه او ويې ويل : په ارګ او ريشخورو کې مقاومت دوام لري. که دغه مقاومت ژر پای ته ونه رسيږي ، ښايي يو شمير قطعات چې لا تر اوسه د پيښې څارونکې او کتونکې دي او تر اوسه بې پرې پاتې دي د داؤود خان په ګټه راپورته او را وبه خوځيږي. او يا هم د داؤود مرستې لپاره به له نورو ولايتونو څخه نور قطعات را ورسيږي. له دې امله په لومړي ګام کې دې ، د ارګ پر شخړې د پای ټکی کښيښودل شي.

په کودتا کې ښکېلو لوړ پوړو افسرانو وړانديز وکړ چې دغې موخې ته د رسيدلو لپاره د هوايي بمبارد او د شوبلو د پياوړي اور تر څنګ اړينه ده چې د ولسمشرۍ مانۍ ته د ننوتلو لپاره، پليو سرتيرو دې ته لاره پرانيستل شي او د ارګ مقاومت به له منځه يوړل شي. له هغه وروسته حفيظ الله امين وويل : کومه قطعه چمتو ده چې په داوطلبه توګه د پلې بريد دنده په غاړه واخلي.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

زه [امام الدين] چي په توده وينه کي يو لوگری ځوان ووم په پښو ودريدم او ومي ويل چي زه چمتو يم پلی بريد تر سره کړم. موږ د داؤود خان خوني ته ننوتلو. په خونه کي داؤود خان ، وروړ يې نعيم خان ، يو يا دوه تنه وزيران ، د داؤود خان يوه لور او څو تنه نور ول. همدا چي د داؤود خوني ته ننوتم د پوځي درنښت او دوديز سلام مي تر سره کړه.

داؤود خان چي په لاس کي يې تومانچه درلودله ، وويل: **څه خبره ده؟** و مي ويل: صاحب! خبره له خبري تيره ده، **تسليم سئ.** داؤود خان په بوږنوړي ژبه وويل : **چاته تسليم شم؟** ما ورته وويل : انقلابي شوری او وسله وال ځواک ته تسليم شئ چي وسله وال ځواک ټول قطعات تصفيه کړي او يوازي تاسو ياست چي مقاومت کوئ. داؤود خان وويل: **هيڅکله به تسليم نه شم.**"

۶ – " په افغانستان کي د شلمي پيړۍ د وروستی نيمايي پيښي " د محمد کبير نذير سراج ليکنه (لومړی چاپ ، فرانکفورت ، ۱۹۹۷) د کتاب ۱۱۳ او ۱۱۴ پاڼي :

" زغره والي د گلخاني د ماڼی پوړيو ته نيږدې شوې او له هغو يو تن تورن او دری تنه بريدگي را ووتل او د گلخاني پر ماڼی يې بريد ور ووړ. [هغوی] په هک پک والي وليدل چي داؤود خان لا تر اوسه ژوندی او په دوه وو پښو ولاړ دئ ، خو ټيپان د ځمکي پرمخ پراته ول.

تورن امام الدين پر محمد داؤود خان چيغه کړه : " مقاومت گټه نه لري. تسليم شئ." سردار محمد داؤود خان په ځواب کي وويل :" خپل سر مشر راوليږه چي له ما سره خبرې وکړي." تورن بيا وويل : موږ ټول سر مشران يو. هرڅه چي لرئ له موږ سره يې ووایاست."

۷ - " هغه راز چي فايق بربند نه کړ/ رازي که فايق افشاء نکرد" [ليکوال : خان آقا سعيد ، د عصر خپرندويه ټولنه، پېښاور / پاکستان ، منی ۲۰۰۰] : د کتاب پاڼي : ۱۶۲ او ۱۶۳ :

" د غوايي د اوومي نيټي په شپه موږته له بالاحصاره ، له داؤود خان سره د جگړې او د ارگ د نيولو لپاره دنده راکړل شوه. کله چي ارگ ته ورسيدلو ، د الوتکو د غړونو پرله پسي گړزهار او د هغوی يو په بل پسي بمباری او د شوبلو نه دريدونکي ډزي هر لورته خوَرې وَرې وې او اخ او ډب په ټينگه روان وو. نيمه شپه وه چي بريا زموږ په خوا شوه او موږ د ارگ پر انگړ ور ننوتلو.

په هغه وخت کي د قطعي بولندوی زما ټولي ته د داؤود خان د نيولو دنده وسپارله. زه او زما سرتيري د گلخاني د ماڼی پر لور وړاندي ولاړو او د ماڼی ټولي کړکی مو د ماشينگنو او وسلو تر اور لاندي ونيولي او پر وداني ور ننوتلو.

چوپه چوپتيا خپره وه. خپلو بدرگه کسانو ته مي وويل چي مورچل ونيسي او همداسي ډزي کوئ. ما له ځان سره لود سپيکر راوړی وو او د هغه له لارې مي خپلو کسانو ته دنده ورکوله.

په کوټه کي مي د هماغه لوډ سپيکر له لارې خبرې وکړې او ومي ويل سردار داؤوده ! تاسو د پوځي شوری په امر خپل ځان راتسليم کړئ. په همدغه وخت کي د يوې فيلپايې له شا يې په خپل ويرونکي غږ وويل : " زما په قاموس کي تسليمي نشته. **پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم.**"

کله چي تاسو واياست چي " محمد داؤود د پوځي شوری د ليږل شوي پيغام له اوريدلو وروسته **ديوې کلمي په اندازه څه ونه ويل** " ، ستاسو له انده له پورتنيو ۷ يادښتونو څخه يو يې هم رښتيا نه دئ . آيا همداسي ده؟

امــام الـدين: زه يو ځل بيا هماغه ويل شوی ځواب په ټينگار تکراروم چي سردار محمد داؤود د پوځي شوری د پيغام له اوريدلو وروسته يو ټکی هم نه دئ ويلی.

لومړی ـ که تاسو پورتنيو ليکنو ته په ځير پام وکړئ ، په رڼو درته ښکاري چي څومره له يو بل څخه توپير لري او ان اړوپيچ (ضد ونقيض) دي. ددغو ليکنو گڼ شمير هغو هنري داستانونو ته ورته والی لري چي نه رښتوني گزارش ته ورته دي او نه يوه تأريخي واقعيت ته.

دويم- کوم روغ رمټ عقل به دا ومني په يوې کوټه کي چي پينځه يا شپږ متره واټن ولري ما به گڼي له لودسپيکره کار اخيستای وي؟ او يا دا چي د بولندويانو په غونډه کي د حفيظ الله امين مخي ته دې اوسم او د ولسمشر پر ماڼی

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

برید وکړم؟ حال دا چې ما په غونډه کې ګډون نه درلود. د لیکونکي د لیکنې پربنسټ په هغې غونډه کې باید د قطعو انقلابي بولندویانو ګډون درلودای نه د مخابرې یوه عادي افسر.

دریَم - که زه له ګل اقا سره یو ځای وای ، نوموړی له یوې خوا د لوړ سیاسي او پوځي دریځ څښتن وو او له بلې خوا زما استاد وو د هغه په شتون کې ما نه شوای کولای د پوځي شورى پیغام ووایم ځکه پیغام باید د هغه له پلوه ویل شوای وای.

څلورم - زه له حقیقته سترګې نه پټوم. سره له دې چې داؤود خان په عملي ډول څرګنده کړه چې نه تسلیمیږي خو کاشکې هغه یوه کلمه هم ویلې وای چې هغه مې لوړ پوړو چارواکو ته رسولې وای او هغه به مې نن په ټولې ګروهنې ، امانت او وجدان د تأریخ پر پاڼو لیکلې وای.

سیاه سـنګ: ستاسو د وینا پربنسټ چې د غوایي د مباشتې د اوومې او اتمې د سهار شپږ او اوو بجې وې ، له داؤود خان سره ستاسو وروستنۍ کتنه د څومره وخت لپاره وه؟

امــام الـدین: له داؤود خان سره زما وروستۍ کتنه ښایي لږ تر لږه یوه یا دوې دقیقې وه. په ډاډ ویلای شم چې له دوه وو دقیقو قطعاً ډیره نه وه.

سیاه سـنګ: په هغو دوه وو دقیقو کې څه پیښ شول؟

امــام الـدین: کله چې د ګلخانې مانۍ ته ننوتلو ، ومې لیدل چې داؤود خان له څو تنو وسله والو سره وسله په لاس ولاړ دئ. د کوټې تر ستنې لاندې یو شمیر نورې وسلې هم لیدل کېدلې. ما د پوځي درنښت او دودیزسلام له کولو وروسته د پوځي شورى پیغام ووایه. کله چې داؤود خان پیغام واورید ډیر سخت په قهر شو خپله وسله یې چې یوه تومانچه وه را پورته کړه او غوښتل یې موږ پر لور ډزې وکړي. په همدغې شیبې کې یوې ځوانې نجلۍ د هغه لاس ونیو چې د مخه یې ونیسي خو ډز وشو. د هغې نجلۍ لاس ټپي شو او نجلۍ پر ځمکه پریوتله. په همدې ترڅ کې د داؤود خان پاتې بدرګه وسله والو زموږ په لور ډزې وکړې چې دوه ګولۍ زما د ښې اوږې پر مفصل ومښتلې او لاس مې له واکه ووت. له هغه وروسته دوی د یوه سرتیري پر لور چې ما سره یو ځای د ګلخانې مانۍ ته ننوتلای وو ډزې وکړې. زما له لاسه وینو داری وهلې او ډیر کلک درد یې کاوه د بې هوښې په حالت کې مې هلې ځلې کولې چې ځان د مرګ له لومو و ژغورم او په بیړه له دروازې ووتم.
سیاه سـنګ: آیا مخکې له دې چې له دروازې ووځــئ ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا مو ډزې وکړې؟

امــام الـدین: څنګه چې ما مخکې وویل ، بیا هم په صداقت وایم چې زه ارګ ته په تش لاس تللای وم. یو بې وسلې سړی چې ټینګ ټپي شوی هم وي او ښی لاس یې له کارَه لویدلی وي، څنګه کولای شي چې د چا پر خوا ډزې وکړي؟ ما نه وسله درلودله او نه مې د چا پر خوا ډزې کړي دي.

سیاه سـنګ: آیا له ټپي کیدلو وروسته وسله والو سرتیرو ته مو امر ورکړ چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا ډزې وکړي؟

امــام الـدین: نه . زما دنده د پوځي شورى د پیغام وړل او رسول ول نه د چا د وژلو فرمان. نه یوازې دا چې ما داسې امر نه دئ ورکړئ بلکه د هغه واک مې هم نه درلود. زه په هغه شیبه کې یوازې د ځان په سوچ کې وم.

سیاه سـنګ: هغه نجلۍ چې تاسو وایاست چې خپل لاس یې وغځاوه او ګټې نه یې غوښتل چې محمد داؤود دې خپله تومانچه و کاروَي، څوک او څو کلنه وه؟
امــام الـدین: ما هغه نه پیژندله. ښایي د داؤود خان لور یا لمسۍ وه او ګومان کوم اتلس کلنه وه.
سیاه سـنګ: محمد داؤود او کورنۍ یې څنګه و وژل شول؟

امــام الـدین: یو ځل بیا خپلې ویل شوې خبرې تکراروم : زه د لنډې مودې لپاره د داؤود خان مخې ته وم او هغه هم د پیغام له ویلو سره سم ټینګ ټپي او بیا بې هوښه شوم. په هغې شیبه کې ما د پریکړې وسه نه درلودله او په دې سوچ کې لویدلی وم چې څنګه ځان د مرګ له لومو وژغورم. له دې امله د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې د جزئـیاتو په اړه دقیقاً نه پوهیږم. زما او زما د یوه سرتیري له ټپي کیدلو او د داؤود خان د وسله وال اقدام له پورته کولو ، وروسته ښایي دوه اړخیزې ډزې شوې وي.

سیاه سـنګ: آیا محمد داؤود د ګولیو د باران په هماغه لړۍ کې ووژل شو؟

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

امــام الــدین: په دې اړه ډېر نه پوهیږم. ما د ټپ له امله ډېر درد درلود او وینې مې بهیدلې ، د شوک په حالت کې د مرگ له لومو د ځان د ژغورنې په لټه کې وم. په هغه شیبه کې زه یوازې او یوازې د ځان په غم کې وم او نه مې شوای کولای د بل لورې د حالت په اړه فکر وکړم.

سیاه ســنگ: په بله وینا، تاسو وایاست چې تاسو د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه مو نه ده لیدلې. آیا همدا انگیرنه رښتیا ده؟

امــام الــدین: هو. چورلټ سمه ده. ما د داؤود خان او د هغه د کورنۍ وژنه په سترگو نه ده لیدلې.

سیاه ســنگ: تاسو وویل چې د گلخانې د مانۍ له دروازې ووتلی ، له هغه وروسته څه پیښ شول؟
امــام الــدین: کله چې د گلخانې د مانۍ له دروازې ووتلم ، شا ته مې وکتل، ومې لیدل چې زما بدرگه سرتیري له ما سره نسته او هماغلته پاتې شوي دي. د گلخانې له مانۍ د باندې د کوماندو دقطعې نور پرسونل چې د پېښو پایلو ته یې سترگې څارلې ، زه یې په ټپي او په وینو ککړ ولیدلم. ښایې ددغې پېښې کتنې د کوماندو د قطعې د پرسونل د ډله ییز برید د پارونې لپاره لاره پرانیستې وي چې د دواړو خواوو د ټپي کیدلو او په شهادت رسیدلو لامل شو. د گارد په ختیځې دروازې کې د څلورمې زغره والې لیوا د کنډک بولندوی جگړن فتح محمد (چې اوس په اروپا کې ژوند کوي) زه یې د جیپ د موټر په مرسته د گارد له انگړه دباندې وایستلم.

سیاه ســنگ: آیا د گلخانې له مانۍ د باندې د کوماندو د قطعې د پرسونل شمیره مو په یاد ده؟

امــام الــدین: گومان کوم د هغوی شمیر له دوه سوو تنو څخه زیات وو.
سیاه سنگ: له جگړن فتح محمد سره چیرې ولاړئ؟

امــام الــدین: مخکې له دې چې د پوځ د څلور سوه بستریز روغتون پر لور ولاړ شو، د راډیو افغانستان ودانۍ ته ولاړو او هلته ......

څوارلسمه او پینځلسمه څېرکې
صبورالله ســـــیاه ســنگ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښنایي واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنگوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولگه راڅرگد ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو گنگوسو د را سپړلو او څرگندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوریدل یا لوستل کیږي لړتر لره د افغانستان د خلق د یموکراتیک گوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستگیر پنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کتوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو تیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنگه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سیاه سنگ

دټیلفونونو شمیرې : ۵٤۳۸۹۵۰ (۳۰٦) ۱ و ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰٦) ۱
نښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

" تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځـئ "

سیاه سـنګ: له جګړن فتح محمد سره څیرې ولاړئ؟

امـام الـدین: مخکې له دې چې ما د پوځ څلور سوه بستریزروغتون ته ورسوې ، سره له دې چې ډیره وینه مې له لاسه ورکړې وه ، سر مې ګرځېده او په پښو کې مې دمه نه وه پاتې زه یې د راډیو افغانستان په ودانۍ کې هغې خونې ته بوتلم چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه غړې پکې ناست ول. په دغه کوټه کې څلور تـنه ناست ول. ما دغه په ملکي جامو کې څلور تنه مخکې نه ول لیدلي او نه د هغوی له مخونو سره مې کومه پخوانۍ آشنایي درلودله ، خو وروسته پوه شوم چې هغوی نور محمد تره کي ، ببرک کارمل ، دستګیر پنجشیرۍ او حفیظ الله امین یا سلیمان لایق ول.
سیاه سـنګ هغو څلور واړو ته مو څه وویل؟ ستاسو د خبرو له اوریدا وروسته ، هغوی څه وویل؟
امـام الـدین: لومړی مې سلام وکړ ، بیا مې ځان ور وپیژانده او ومې ویل : " زما نوم امام الدین دئ. ما ته دنده راکړل شوې وه چې د انقلابي شورى پیغام سردار محمد داؤود ته ووایم. د پیغام له اوریدلو سره سم داؤود خان قهرژلی شو ، په لاس کې یې وسله وه ، زما پر لور یې ډز وکړ او زه یې ټپي کړم."
په همدغې شېبې کې له هغو څلور تنو څخه په پاخه ګومان چې پنجشیري صاحب وو ، وویل :" هغه ژر روغتون ته ورسوئ." له هغه وروسته ، په نور څه نه پوهیږم.

سیاه سـنګ: آیا د خپلو خبرو په ترڅ کې مو له هغې ځواني پیغلوټې څخه هم یادونه وکړه چې ستاسو په وینا " خپل لاس یې را وړاندې کړ چې د محمد داؤود مخه ونیسي؟"

امـام الـدین: نه. زه ټپي وم او هماغه دوه – درې پورتـنۍ جملې مې وویلې. نور مې دومره وسه نه درلودله چې د پېښې ټول جزئیات هم ووایم. د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه غړو ته مې د هغې نجلۍ د ټپي کېدلو خبره یاده نه کړه.

سیاه سـنګ: عبدالکریم میثاق د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند بنسټ ایښودونکي او د سیاسي بیرو غړي/ د مالیي وزیر/ داستان لیکونکي او څیرونکي د " افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم ۱۹۰۰ – ۱۹۶۹ " د کتاب په ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼو کې د ظاهر طنین لیکنه چې د بي بي سي د څیرونو یوه ټوګه او په ۲۰۰۵ ز کال کې خپور شوی ، وایي :" یو صاحب منصب چې له لاسه یې وینې څڅېدلې راغی او د مرکزي کمیټې د غړو مخ ته یې پوځي سلام وکړ او ویې ویل چې زما نوم امام الدین دئ ، د ګوند غړی یم. زه دننه په ارګ کې وم. د ګلخانې [مانۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وویل : له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلي ، تاسو دنده لرئ چې تسلیم سئ. یوه لور یې هم ورسره وه. عبدالاله [د سر وزیر مرستیال او د بهرنیو چارو وزیر] هم ور سره وو. داؤود خان زما پر خوا ډز وکړ ، زما لاس یې را ټپي کړ. لور یې په دغه وخت کې غوښتل د هغه مخه ونیسي چې ډز ونه کړي ځکه هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړئ ، هغه هم ډزې کوي. [امام الدین] وویل چې په همدغه وخت کې یې خپله لور هم وویشتله او زه یې هم وویشتم. نو ما هم په همدغه وخت کې خپل کلاشنیکوف را وایست ، ډزې مې وکړې او ټول مې له منځه یوړل."

امـام الـدین: لومړی دا چې ، کله زه د راډیو افغانستان دفتر ته ولاړم ، د انقلابي شورى د پیغام د رسوولو او د داؤود خان په لاس زما د ټپي کیدلو ګزارش مې ورکړ ، هلته مې یوازې څلور تنه ولیدل چې مخکې مې د هغوی نومونه واخیستل. دویم دا چې ما کلاشنیکوف نه درلود. ټول پوهیږي چې د افغانستان په پوځي جوړښت کې کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه ده ، بلکه په جوړښت کې نغښتې د یوه سرتیري وسله ده. دا هېڅ دود نه وو چې یو افسر دئ له ځان سره کلاشنیکوف وګرځوي. دریم دا چې کلاشنیکوف کومه توره یا چاړه نه ده چې له جیب یا تیکي را وایستل شي. پورتنۍ خبرې قطعاً او له بنسټه ربښتیا نه دي.

سیاه سـنګ: عبدالکریم میثاق خو د هغې نجلۍ له وندې خبره کوي چې غوښتل یې د محمد داؤود [مخه] د تومانچې د ډزو له کولو [ونیسي]. آیا د میثاق د خبرو همدغه برخه د ګلخانې په مانۍ کې ستاسو د سترګو له لیدلي حال سره بشپړ ورته والی نه لري؟

امـام الـدین: ښایي نوموړي [میثاق] د پېښې لړۍ یا زما له خولې یا د نورو کسانو له لارې ، وروسته اورېدلې وي، مګر د بي بي سي راډیو ته یې یا په بر لاس او یا په نا پوهۍ کې له غیر واقعي بدلونونو سره ویلې دي. د هغې نجلۍ له خولې دا خبرې چې " ډزې مه کوه چې هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړې ، هغه هم ډزې کوي" قطعاً حقیقت نه لري.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

سیاه سنګ: وايي چې د " غوايي د انقلاب" د مستند فلم په لړ کې چې په هغه کې حفيظ الله امين خپله ونده لوبوله تاسو د ګلخاني د ماڼۍ په لومړي پوړ کې مخکې له دې چې د فلم اخيستلو د کمرې مخ ته و دريږئ د څو تنو فلمي هنرمندانو ، د تخنيکي کارکوونکو او د فلم د کارګردان مخ مو ته وويل : " چې ما سردار محمد داؤود په خپل لاس داسي وواژه ...." آيا دغه خبرې رښتيا دي؟

امام الدين: نه. دا زما خبرې نه دي. که زما له خولې داسې خبره شوي وي ، يا مې هغه ونده لوبولي وي، بايد په فلم يا ويډيو کې ريکارډ شوي وي او د هغه لاسوند به هرو مرو وي. په ډاډ وايم چې دغه تور سم نه دئ او بې بنسټه دئ. هو د همداغه فلم د جوړلو له لړۍ خبر يم. د ديارلس سوه اته پينځوسم کال د مرغوي له شپږمې [د ۱۹۷۹ زکال ددسامبر ۲۸] وروسته نويو چاړواکو غوښتل چې حفيظ الله امين رسنيو ته د ځانغوښتونکي او واک ته د يوه ترې سرې په توګه ورويپژني نو د همداغه فلم ځينې برخې يې ننداري ته وړاندې کړې خو هغه څه چې په ناروا ډول په ما تپل شوي په بشپړ ډول درواغ دي.

۱) د "**بينوا**"، ويب پاڼه ۱۸ جولاي ۲۰۰۸
http://www.benawa.com/details.php?id=۱۹۷۰۳

" د ۲۰۰۸ ز کال د جولای د مپاشتې په لومړيو کې نړيوالې محکمې چې مرکز يې په دنهاخ /هاګ (هالند) کې دئ ، جنرال امام الدين [د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی] يې د لومړي ځل لپاره د پلټنو لپاره غوښتی وو."

۲) د "**آرمـان ملي**" ويب پاڼه ، ۲٤ سپتمبر ۲۰۰۸:
http://armanemili.af/spip.php?article۸۲۸

"نامتو کمونيست جنرال امام الدين د هالند د هيواد د پوليسو له پلوه د سردار محمد داؤود خان د وژلو په تور نيول شوی دئ. دهيواد يو تن ژورناليست رزاق مأمون ملي آرمان ته د يوې اړيکې له لارې دغه سکالو ووېله او زياته يې کړه :په هالند کې ددغه جنرال نيول کېدل د افغانستان د مدني او حقوقي اداري د رئـيس ډاکټرنادرشاه احمدزي د اوپراتيفي هلوځلو له کبله تر سره شوي دي.

داکټر نادر ويلي چې د سرداردﺍؤود خان اود هغه د کورنۍ وژونکی جنرال امام الدين له افغانستانه دننه هالند ته د يوې ټيلفوني اړيکې د موندنې له لارې لاس ته راغلی دئ. ډاکټر نادر څرګنده کړه چې يو خلقي افسر چې د يوناما کارمند وو ، د ۰۷۹۹۳۰۳۲۸۰ شميرې ټيلفون له لارې کله چې جنرال امام الدين په وزبکستان او هالند کې تم شوی وو خبرې کړې او د سردار داؤود خان د وژنې لړۍ د همدغو خبرو په ترڅ کې افشأ کيږي.
د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې دفتر ددغې پيښې له موندنې وروسته ، خپلې موندنې د ICC پوليسو ته ورليږي او د بشري او جنګي جناياتو د ځانګړو پوليسو د تعقيب او څار په پای کې د جنرال امام الدين د پټېدلو ځای موندل کيږي او د پوليسو منګولو ته ورځي.
ډاکټر نادر روښانه کړه چې امام الدين له شپږو مياشتو را په ديخوا بندي دئ او تر اوسه له هغه څخه د پلټنو جزئـيات نه دي اعلان شوي خو د افغانستان محکمې ته د نوموړي د سپارلو په اړه، د افغانستان ددولت له پلوه کومه ځانګړې غوښتنه لا تر اوسه نه ده شوې."

۳) د "**کـابل پرس**" ويب پاڼه، ۲۸ سپتمبر ۲۰۰۸:
www.kabulpress.org/my/spip.php?article۲۳۰۳

" يوې سرچينې چې نه يې غوښتل نوم يې واخيستل شي د طالبانو ضد د يوه څارګر نادرشاه احمدزي له خولې کابل پرس ته وويل چې د محمدظاهر د اکا د زوی سردار محمد داؤود او د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی ، جنرال امام الدين ونيول شو.

دغې سرچينې کابل پرس ته وويل چې د سردارمحمد داؤود وژونکی ، جنرال امام الدين د آی ، سي ، سي [د جنګي او انساني جناياتو ضد د څارنې پوليس] د پوليسو له خوا له افغانستانه دننه د يو شمير هلو ځلو او هڅو په ترڅ کې شپږ مياشتې مخکې د هالند په هيواد کې ونيول شو. سرچينه زياتوي : هغه شپږ مياشتې مخکې ونيول شو چې نړيوالو پوليسو د ۰۷۹۹۳۰۳۲۸۰ ټلفوني شميرې پربنسټ چې له افغانستانه دننه ، په هالند کې د جنرال امام الدين له پټنځي سره په اړيکه کې وو د امام الدين د پټو ځاپ وموند. هيښنده خو دا ده چې له افغانستانه دننه تلفوني اړيکه د ډګرجنرال عبدالاحد په نامه د يوه نامتو خلقي وه چې څو موده مخکې يې د يوناما په دفتر کې هم کار کاوه او اوس څرګنده شوې چې نوموړی د يوناما په دفتر کې کار نه کوي. د ټلفون دغه شميره چې د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې په همکاری نړيوالو پوليسو ته سپارل شوې وه وموندل شوه او د نړيوالو پوليسوپه لاس کې ده.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

سرچینه وایي ډگرجنرال عبدالاحد او امام الدین تر یوه کال مخکي په وزبکستان کي ژوند کاوه او عبدالاحد له امام الدین سره اړیکه درلودله او نوموړي ډگر جنرال داسي لاري چاري برابري کړي چي جنرال امام الدین د ملگرو ملتونو له امکاناتو څخه په ناوړه گټه اخیستني له وزبکستانه هالند ته ولیږل شو. تر اوسه د افغانستان دولت د ډگرجنرال عبدالاحد د نیولو او له هغه څخه د پلټنو په تړاو کوم اړین گام نه دئ اوچت کړئ."

امـام الدین: په دریواړو گزارشونو کي د رانغاړل شویودرواغو یو په یو سپړنه گټه نه لري. همدومره به بس وي چي ووایم زه هېڅکله په پټنځي کي نه وم او په هالند کي هم نه یم. د یوه پوځي افسر په توگه د خپل ژوند ټول کلونه مي د ډاکټر نجیب الله له پرځېدني وروسته د شپږو کلونو په گډون په افغانستان کي دننه اود ولس او پرگنو په منځ کي په سپیڅلتیا، ویاړ او گروهني تیر کړي دي. هم تاسو چي دغه تلفوني خبري اتري له ما سره تر سره کوئ پوهیږئ او هم هغه کسان چي ما له نیږدي پیژني پوهیږي چي له خپلي کورنی سره یوځای د اروپا په دغه گوټ کي بشپړه آزاد او څرگند ژوند لرم او دښوونکیتوب سپڅلي او ویاړلي دنده پرمخ بیایم.

په خواشینی چي یو شمیر لیکوالان او خبریالان په درواغجنو ډنډورو خپل زړونه خوښوي. زما په اند هغه کسان چي دغسي ناپازواله (بې مسوؤلیته) خبرو ته لاس اچوي په حقیقت کي غواړي د خپلو خیالي خبرو لپاره لوستونکي او اوریدونکي وغومي.
سیاه سـنگ: ددغو لاندنیو ۷ لیکنو په اړه څه وایاست؟ :

۱ – ستر جنرل محمد نبي عظیمي " د افغانستان په دریو لسیزو کي پوځ او سیاست / اردو و سیاست در سه دهه اخیر" د کتاب په ۱۴۲ پاڼه کي دریم چاپ ، د میوند خپرندویه ټولنه ، پیښاور/پاکستان ، ۱۹۹۹ داسي وایي :

د سردار محمد داؤود د نیولو امر د کوماندو د قطعي لومړي بریدمن امام الدین ته ورکول کیږي. امام الدین د گارد د آپراسیون له آمر ډگرمن گل آقا سره یوځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وایي : " تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د مرکزي کمیټي د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښیږدئ او تسلیم سئ." داؤود خان په ځواب کي وایي : " کمونیستانو ته نه تسلمیږم." او ناځاپه د امام الدین پر خوا ډزي کوي. امام الدین په خپل مټ کي ټپ اخلي خو له ټپي کېدلو سره سره د هغه کلاشنیکوف له خولي چي په لاس کي یي وو یو جناحي اور د محمد داؤود او د هغه د هملارو پر خوا تر سره کوي. اخ او ډب پیل کیږي او په پای کي سردار محمد داؤود ، سردار محمد نعیم ، عبدالاله، د داؤود ماندینه او د ظاهر شاه خور زینب داؤود، د هغه زامن او د کورنی غړي یي چي ټول ټال شمیره یي ۱۷ تنه کیدل ، ځای پر ځای وژل کیږي.

امـام الـدین: ماته د پوځي شوری د پیغام د ویلو امر راکړل شوی وو. د " نیولو" خبره له اره په منځ کي نه وه. د ډگرمن گل آقا په اړه مي مخکي هم ویلي چي د نوموړي د لوړسیاسي او پوځي دریځ په پام کي نیولو ، که هغه را سره وای نو ما هېڅکله دا واک نه درلود او نه مي شوای کولای د پوځي شوری پیغام ولولم. که د نیولو خبره په منځ کي وه ، نو دغه امر باید گل آقا ته ورکړل شوی وای نه ماته. زما په لاس کي د کلاشنیکوف له خولي " د جناحي اور د پرانیستلو" په اړه غواړم روښانه کړم چي لومړی د پوځ په جوړښت کي کره بین توپک او کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه ده او ښایي تر اوسه هم نه وي ، بلکه د سرتیري وسله ده.

تاسو کولای شئ د پوځ له ټولو افسرانوپه ځانگړي توگه له هغو افسرانو چي د دوهم بریدمن له رتبې نیولي بیا تر لوړو پوځي رتبو رسیدلي وپوښتئ چي آیا د زده کړو له مودې پرته ، په هغه موده کي چي دوی د افسر په توگه دنده تر سره کړي کله یي کره بین یا کلاشنیکوف په خپلو اوږو له ځان سره وړی دئ؟ یا هم په داسي یوې کوټي کي چي یو تن ستاسو مخ ته د شپږو یا اوو مترو په واټن کي ولاړ وي ،تاسو کولای شئ جناحي اور تر سره کړئ؟ نه. که د وسلي میل یو اړخ ته تاو شي ، په هېڅ ډول مرمی په نخښه نه لگیږي.

۲ – د ۲۰۰۸ ز کال د اپریل د میاشتي په ۲۸ نېټه د مابنام په ۷ بجو اکاډیمیسین دستگیر پنجشیري د یوې ټلفوني مرکي په ترڅ کي ما لیکوال (سیاه سنگ) ته وویل :

امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او نور محمد تره کي ته یې گزارش وړاندي کړ. هغه وویل چي له سردار محمد داؤود څخه څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چي له خپلي کورنی سره یوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسي غوښتنو سره سره ، هغه خپل زوی ته امر وکړ چي پر افسرانو ، سرتیرو او ان د خپلي کورنی پر غړو ډزي وکړي. په پای کي دوه اړخیزه اور پیل شو.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

همدا رنګه ، امام الدين وويل چي سردار داؤود ته مي وويل : سياسي واکمني د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ته ليږدېدلي او تاسو بايد تسليم سئ. داؤود خان وويل چي کمونيستانو ته نه تسليميږم. له هغه وروسته يې زما پر خوا ډزي وکړئ. ما هم ووهل، او ټول مو ستياى کړل."

امــام الدين: د ښاغلي پنجشيري صاحب دغه خبره ما ته د حيرانتيا وړ ده. هغه د " ظهور و زوال حزب ډيموکراتيک خلق افغانستان" په کتاب کې داسي نه دي ويلي.

۳ – محمد اکرم انديشمند د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي د کتاب [افغانستان از امير کبير تا رهبر کبير] د ۵۹۶ پاڼي پربنسټ ، د ۱۹۹۹ز کال د ميوند دخپرندويې د کابل چاپ /افغانستان ، داسي وايي :

" د هغه خلقي صاحب منصب نوم چي د محمد داؤود د وژني فرمان يي پلى کړ امام الدين وو. نوموړى داهم مني چي د سردار محمد داؤود پر استوګنځي د بريد فرمان حفيظ الله امين ورکړى وو."

امـام الدين: ما د پوځي شورى امر له خپل بولندوى څخه تر لاسه کړى وو نه د نيولو يا وژلو فرمان ، او هغه مي په ډير درنښت تر سره کړى دئ. له حفيظ الله امين سره مي اړيکه نه درلودله، ځکه زه يو عادي افسر وم. د امين له پلوه د ليږل شوي فرمان په اړه هيڅ ډول خبرتيا نه لرم. دا د ليکوال خيال او انځورګري ده.

۴ – محمد نذير کبير سراج د "**رويدادهـاي نيمه اخـير ســده بيست در افغانستان**" د کتاب په ۱۱۴ پاڼه کې د [فرانکفورت لومړى چاپ ، ۱۹۹۷ز کال] داسي وايي.

زغره والي د ګلخاني پوړيو ته نيږدي شوي او له هغو يو تن تورن ، دري ته تـنه بريدګي را ووتل او پرګلخاني يي دننه بريد ور ووړ.[هغوى] په هک پک والي وليدل چي محمد داؤود خان لا تر اوسه په پښو ولاړ دئ خو ټـپيان د ځمکي پرمخ پريوتلي ول.

تورن امام الدين پر محمد داؤود خان چيغه ووهله: " مقاومت ګټه نه لري. تسليم سه." سردار محمد داؤود خان په ځواب کي وويل : " خپل سر مشر را وليږه چي له ما سره خبري وکړي." تورن بيا وويل : " موږ ټول سرمشران يو. هر څه چي لرئ ، موږ ته يي ووايه يا تسليم سه."
محمد داؤود له دي پورته نور زغم نه درلود ، په لاس کي يي تومانچه وه او په هغي يي د تورن پر خوا اور پيل کړ. تورن له داسي يوه سرې څخه چي خپل هر شي يي له لاسه ورکړي ول دداسي يوه بريد هيله نه درلودله ، د سترګو په رپ کي د کلاشنيکوف د داسي يوه اور خوله پرانيستله چي ژوندي او نيم ژوندي کسان يي له يوې مخي له منځه يووړل.

امـام الدين: زه د کوماندو د قطعي يو افسر وم او په خپل تشکيل کي مي ګاز – ۶۶ موټر ، بي مزې مخابره درلودله نه زغره واله. ان په هماغه ورځ د ګارد ګرد چاپيره هيڅ ډول زغره واله نه ده ليدل شوې.له بلي خوا د ګارد د توغندي ويشتونکي ليوا توغنديو د ولسمشرى ماڼى ، ګارد مخي ته شوبلي او محاربوي ماشينونه سوځولي ول. زغره واله له اره خوندي نه وه چي ګڼي موږ دي په يوې زغره والي کي له يوه لنډ واټـنه هغه هم د ګارډ د ختيځي دروازې له لوري د ګلخاني د ماڼى پوړيو ته ورغلي اوسو. دغي ليکني د ليکوال له خيال او انځورګرى څخه سر چينه اخيستي نه زما له خبرو څخه.
۵ – د افغانستان د هنريالانو د ټولني لوى مشر محمد نيسم خوشګوار د "**رازي که فايق افشــاء نـکـرد**" کتاب په ۱۶۲ او ۱۶۳ پاڼو کي وايي (ليکوال :خان آقا سعيد ، د عصر خپرندويه ټولنه ، پيښاور/پاکستان ، منى ، ۲۰۰۰)

د [پوځ څلور سوه بستريز] روغتون يوې خوني ته ننوتلو. د چپرکټ پرمخ د منځنى وني لرونکى يو ځوان چي په ګچ کي پيچل شوى لاس يي په غاړه کي ځوړند وو، بيده وو. نوموړي ته لومړي بريدمن ميرکي ور وپيژندلم او هغه يي دداسي سړي په نامه راته ونوماوه چي داؤود خان يي وژلى دئ. که څه هم د هغه د کړغيرن مخ په ليدني پښيمانه وم خو بيا هم په سړې سيني مي له هغه [امام الدين] څخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وويل:

د غوايي د مياشتي د اوومي په ماښام مو له بالاحصاره د ارګ د نيولو او د محمد داؤود پر وړاندې د جګړې دنده تر لاسه کړه. کله چي ارګ ته ورسيدلو ، پر ارګ د الوتکو پرله پسي ګرزهار اود شوبلو اور له هرې خوا خپور او ټينګ اخ و ډب روان وو. نيمه شپه وه چي بريا زموږ په برخه شوه او د ارګ انګړ ته ننوتلو.

په هاغه وخت کي زما د قطعي بولندوى زما ټولي ته د داؤود د نيولو دنده و سپارله. زه له خپلو سر تيرو سره د ګلخاني د ماڼى پر لور وړاندې ولاړم او د هغه ځاى ټولي کړکى مو د خپلو وسلو په پرله پسي او ټينګ اور لاندې ونيولي او ودانى ته ننوتلو. هره خوا چوپه چوپتيا خپره وه. خپلو بدرګه کسانو ته مي وويل چي مورچل ونيسي او

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

همداسي دې خپل اورته دوام ورکړي. ما له ځان سره لوډ سپيکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتيرو ته خبرې کولې او هغوی ته مې دندې سپارلې.

د هماغه لوډ سپيکر له لارې مې په کوټه کې خبرې وکړې او ومې ويل چې سردار داؤوده! تاسو د پوځي شورى د امر پربنسټ ځان تسليم کړئ." په همدغه وخت کې هغه د خوني د فيلپايې د يوې ستنې له شا په خپل ويروونکي غږ وول : " زما په قاموس کې تسليميدل نشته. پرته له خدايه بل چاته نه تسليميږم." او د اور امر يې ورکړ. له هرې خوا زموږ پر لور ډزې پيل شوې. د ښځمنو په لاسونو کې توپک ول هغوی هم ډزې پيل کړې. زموږ شميره زياته وه ، يوه ښځه چې کړکې ته نيږدې ولاړه وه او له هغه ځايه يې ډزې کولې پرځمکه پريوتله خو پر داؤود يې هيڅ ډول اغيزه نه کوله.

يو وخت زما پام شو چې د داؤود په لاس کې سپينه تومانچه ده او د ستنې له شا په تومانچې يې زما پر خوا ډز وکړ، زما اوږه يې را ټپي کړه. ټينګ اخ و ډب روان وو.زما سترګو هغه ځاره، د داؤود ککره ناځاپه د ستنې له شا راښکاره شوه. هغه ډز وکړ او ما هم ډزې پيل کړې. زما په لاس کې کلاشنيکوف وو او د کلاشنيکوف ټولې مرمۍ د هغه پر ککرې ومښتلې او د سر کوپړۍ يې په هوا شوه او پرځمکه را پريوت. ما دغه بريا د بيسيم له لارې خپل بولندوی ته وويله او بيا بې هوښه شوم. کله چې په هوښ راغلم ، ومې ليدل چې دلته يم."

امـام الدين: د هغه څه په اړه چې ښاغلي خوشګوار ويلي لومړی غوام روښانه کړم چې زه د ټولي بولندوی نه بلکه د مخابرې د بلوک بولندوی وم او زما سرتيري له خپلو مخابرو سره په نورو جزوتامونو کې ويشل شوي ول او دنده ورسپارل شوې وه. د نيولو امر بايد پليو ځواکونو ته ورکړ شوی وای نه مخابرې ته. دويم دا چې د مخابرې له لارې د جزوتامونو سوق او اداره په ټولو پوړونو کې د محرميت پربنسټ د شفري لښتنليک له لارې تر سره کېدل نه د لوډ سپيکر له لارې. که تاسو د پوځ له افسرانو پوښتنه وکړئ تاسو ته به درڅرګنده شي چې د سرتيرو او جزوتامونو په اداره کې هېڅکله له لوډسپيکر څخه کار نه دې اخيستل شوئ. د نن ورځې جګړې " غير نيونه" يا د " د کچ غيرې" نه دي. له لوډ سپيکرڅخه يوازې ترافيک کار اخلي نه د پوځ افسران ؛ او نه په يوې کوشنې کوټې کې چې شپږ يا اته متره اوږد والی ولري ځوک دې لوډسپيکر را واخلي او خبرې دې وکړي.

د ژبې د سپڅيلتيا د اړخ په پام کې نيولوسره غواړم ووايم چې نوموړې ليکنه د يوې تأريخي پيښې د انځور ازانګه نه بلکه د يوه خيالي داستان يوه طرح ګڼل کېدای شي چې د يوه هنري فلم د جوړلو لپاره په پام کې نيول شوي وي، ځکه په دې اړه نوموړي ښاغلي ليکوال يوازې خپله هنرياله انځورګري را انځورلې ده. وايي چې وچه خټه پر ديوال نه مښلي.

۶ – حامد د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې " د کتاب د ۳۰۵ پاڼې په لمنيک کې چې د هارون ليکنه ده ، ژباړه د حامد ، سَمَوَنه او يادښت د حامد ، د ميوند خپرندويه ټولنه ، پيښاور/پاکستان ، دسامبر ۱۹۹۷ز کال داسې ليکي:

د **تورن امام الدين** په نامه د داؤود يو تن ملګری د ارګ له صاحب منصب **ګل آقا** او د شوروي د سفارت له دوه تنو غړو سره د خبرو اترو لپاره د داؤود خان کوټې ته ورغلل او له هغه يې وغوښتل چې ور تسليم سي. هغوی داؤود خان ته له ډير و سپکو سپورو ويلو وروسته ، پر داؤود خان بريد وکړ. د امام الدين متې ټپي شو. په ځواب کې کودتاچيانو داؤود ترځوابي اور لاندې ونيو او پر هغه يې مرمۍ و وَرَولې. په همدغه شيبه کې امام الدين له کوټې دباندې راووت او په چيغو چيغو يې وويل :" ناتارګر تيرغمال مې وواژه."

امـام الدين: د يادولو وړ بولم چې زه د داؤود د ملګرو له ډلې څخه نه ووم ، بلکه د سردار داؤود په پوځ کې يو ټيټ پوړې افسر وم. د " ګل آقا او د شوروي د سفارت د دوه تنو غړو" په اړه چې ګڼې د ښاغلي حامد په وينا له ما سره يوځای د داؤود خان کوټې ته ورغلي وي، مخکې مې پراخه سپړنه وکړه او مالومات مې وړاندې کړل او بيا ويلو ته يې اړتيا نه وينم. ما دغه خبره په ځو ځو ځله کړې له هغې شېبې چې د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلی يم او يا مې سرداؤود ته د پوځي شورى پيغام رسولی دئ زما چال چلند له محمد داؤود سره له ډير درنښت ډک وو او هغه ته په هيڅ ډول سپکاوی نه دئ شوئ. خو زه نه پوهيږم چې ښاغلی حامد زما له خولې په جعلي توګه راوړل شوې خبره د کوم لاسوند پر بنسټ کړې او دغه بې بنسټه خبره يې څنګه رامنځته کړې؟ آيا نوموړی په هماغه ورځ د ګلخانې د ماڼۍ ددروازې مخ ته ماته سترګې په لار وو؟ هغه ځوک چې په خپله د پېښې په ځای کې نه وي څنګه کولای شي په پيښه کې د شته کسانو له خولې خبره په پازوالی راوړي؟

۷ - د "**چـنـد سـطـر شـکـسـتـه در بـاره تـجـاوز روس در افـغـانـسـتـان**" د کتاب ليکوال فرهاد لبيب د ۲۰۰۸ ز کال د اګست د مياشتې په اتلسمه له سياه سنګ له د يوې ټلفوني مرکې په ترڅ کې وويل :

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

د د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال دغوايي د مياشتې په ديارلسمه د څلنۍ "چهارشنبې" په ورځ يا د غوايي د مياشتې په څوارلسمه د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مياشتې په دريمه يا څلورمه] د يوه اړين کار د تر سره کولو لپاره د پوځ څلور سوه بستريز روغتون ته ورغلم. د روغتون په دالان کې له يو ملګري سره مې چې د طب ډاکټر دئ مخامخ شوم. له روغبړ وروسته نوموړي د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې راته وويل : راځه چې دوه تنه مهم کسان (چې يو يې خان عبدالغفار خان او بل يې امام الدين وو) در وښييم. ښايي د دواړو ليدنه دې کوم وخت په درد ولګيږي. هغوی دلته بستر دي.

امام الدين مې له پخوا وختونو راهيسې پيژانده. که څه هم امام الدين د زده کړو په وخت کې له ما دوې دورې مخکې وو خو کله چې موږ په يوه کورس کې زده کړې کولې ، ټولګيوال وو. کله چې د هغه کوټې ته ننوتلم و مې ليدل چې ښی مټ او دواړه اوږې يې پلاستر شوي وې. هغه د بستر پر مخ غځيدلی وو. ډير کسان د هغه ليدلو ته راتلل. په هغې ډلې کې داسې کسان هم راغلي ول چې له هغه څخه يې د داؤود خان د وژنې د څرنګوالي پوښتنه کوله. امام الدين داسې وويل:

زما زغره واله د ولسمشر د ماڼۍ ، د ارګ ختيځې دروازې ته مخامخ د تيارسۍ په حال کې ولاړه وه. د غوايي د مياشتې د اتمې [۲۹ اپريل ۱۹۷۸ز کال] د ګارد ځواکونو د سپين بيرغ په پورته کولو خپله تسليمي اعلان کړه. په همدغه شيبه کې ما ته امر وشو چې داؤود خان ونيسم. له دې مخکې ، داؤود خان موږ سره اړيکه ټينګه کړې وه او غوښتې يې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبره وکړي. د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] مرکزي کميټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوی پريکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدنې لپاره وليږي. په همدې ترڅ کې بيا راته امر وشو چې داؤود و نيسم. ما وليدل چې د زغره والو د چلوونکو او صاحبمنصبانو له ډلې څخه څوک چمتو نه دي چې ارګ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما يو چلوونکي پيژانده او هغه خپله ملا وتړله چې زما زغره واله دننه ارګ ته را سره بوزي. له ما سره څلور نور څلور تنه پوځيان ول. کله چې ارګ ته ننوتلو، بيا هم د مرميو يو يو ډز اوريدل کېده. په ارګ کې لومړني سړي چې له موږ سره وليدل **ګل آقا** وو. هغه موږ هغې خونې ته بوتلو چې داؤود پکې وو.

د " ګل آقا" اصلي نوم **آقا محمد** دئ. امام الدين په بر لاس د هغه نوم د " ګل آقا" په نامه ياد کړ او بيا يې خبرو ته ادامه ورکړه: زه پوهيدم چې نوموړی [آقا محمد] زموږ له کسانو څخه دئ. کله چې د ګل آقا [آقا محمد] په لارښوونې د ګلخانې ماڼې ته ننوتلو ، و مې ليدل چې داؤود خان [له ښځمنو پرته] له خپلو لسو تنو ملګرواو د کورنۍ له غړو سره وسله په لاس سترګې په لاره ولاړ دئ. له ځان سره مې وويل : له دغه ځايه زما ژوندي وتل نا شوني دي.

په دغه شيبه کې ګل آقا [آقا محمد] داؤود خان ته دوديز پوځې سلام وکړ او ويې ويل : د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وګوري. داؤود خان له ټولو مخکې ولاړ وو. ما هم پوځې دوديز سلام وکړ اوپه لوړ غږ مې وويل : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې په امر خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم سئ."

زما له خولې وروستنی خبره نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه يو تن په بيړه د شا دروازې په لور و خوځيد. ترڅو چې هغه ته مې ګواښ کاوه چې له ځايه دې ونه خوځيږئ ، داؤود خان ددغو خبرو په ويلو چې " روسانو او د هغو چوپړيانو ته نه تسليميږم" زما پر خوا ډزې پيل کړې. په پای کې درې مرمۍ ، يوه يې زما زړه ته نيږدې او دوه نورې يې زما پر مټ او اوږې ومښتلې. ما هم د يوه جناحي اور په کولو ټول تر اور لاندې ونيول او له هغه وروسته بې هوښه شوم. کله مې چې سترګې پرانيستلې ، ومې ليدل چې په روغتون کې يم.
امـام الدين: ښاغلی فرهاد لبيب وايي چې زما " ټولګيوال" وو. زه پوه نه شوم چې موږ چيرې ټولګوال وو؟ زما له سپړنو او څرګندونو وروسته تاسو په خپله قضاوت وکړئ چې زما ددغه ښاغلي ټولګيوال خبرې تر کومې کچې رښتيا دي :

هغه وايي چې " دواړه اوږې او ښی مټ يې پلاستر وو" ، د ګل آقا په تړاو حکم کوي چې " اصلي نوم يې آقا محمد دئ" ، بيا ادعا کوي چې " درې مرمۍ ، يوه يې زما زړه ته نيږدې او دوې نورې يې زما پرمټ او اوږې مښتلې وې" او په بل ځای کې وايي چې ما " جناحي اور" تر سره کړی دئ.
زه غواړم په ځواب کې يې ووايم چې دواړه اوږې مې نه بلکه زما يوه اوږه پلاستر وه او څنګه چې مخکې مې وويل، موږ زغره واله نه در لودله. دغې جملې ته هم تاسو پام وکړئ چې وايي " د ګل آقا اصلي نوم آقا محمد دئ." زه نه پوهيږم چې له دغې ادعا څخه د هغه موخه څه ده او د موخې په ختّه کې يې څه پراته دي؟

ګل آقا هاغه څوک وو چې له پاڅونه وروسته په لومړيو ورځو کې د هرات د والي په توګه و ټاکل شو اود مرغومې له شپږمې وروسته د پوځ د سياسي چارو د عمومي رئيس په توګه يې دنده ترلاسه کړه. آيا زه کولای شم د خپلې

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

بدرگي په ډله کې د ګل آقا پر ځای ، آقا محمد یا د آقامحمد پرځای ګل آقا چا ته ور وپیژنم؟ ایا هغوی په خپله ددغې ادعا د غندلو لپاره څه نه ویل؟

هغه زما له خولې په داسې ښه خبرې راوړې چې ګڼې پیښنه یې په خپلو سترګو لیدلي وي او وایي چې " درې مرمۍ" یوه یې زما زړه ته نیږدې او دوې نورې یې زما پر مټ او اوږې لګیدلي وې او د هغه ترڅنګ مې ګڼې یو جناحي اور هم تر سره کړی وي. دغه ادعا ګاڼي له سره تر پایه رښتیا نه دي.

رښتیا خبره دا ده چې دوې مرمۍ څنګ په څنګ زما پر ښې اوږې مبنتلې وې او دوې نورې یې سر سرې په کیڼ اړخ او کېڼې پښې مبنتلې وې. زما په مټ یا زړه ته نیږدې هیڅکله مرمۍ نه ده مبنتلې او د هغه هیڅ ډول نښه زما په ځان کې نشته. په پښتو کې یو متل دئ چې وایي : " درواغ وایه خو په شرع یې روغ وایه."

هغه سپړنه چې ښاغلي فرهاد لبیب د جناحي اور په اړه راوړې هم سمه نه ده. په یوې خونې کې دننه له پینځه یا شپږ متریز واټن څخه پر یوې نخښې جناحي اور نه ترسره کیږي. که څوک داسې اور تر سره کړي نو مرمۍ په نښه نه بلکه پر کیڼ یا ښي دیوال مبنلي. داسې ښکاري چې ښاغلی لبیب له پوځي اصطلاحاتو سره آشنایي نه لري. ښاغلي لبیب ته به ښه دا وه چې د حربي پوهنتون روزنیزو یادښتونو ته یې مخه کړې وای او یا له داسې یوه افسر ته ورغلی وای چې په تکتیک پوهیده او له هغه یې پوښتې وای چې جناحي اور څه دئ، چیرې او په کومې موخې تر سره کیږي او له هغه وروسته به یې په خپلو یادښت لیکنو کې ځای پر ځای کړې ول.
ددغې سکالو د ژورې سپړنې لپاره د ښاغلو لوستونکو پام یو ځل بیا د نومړو ۷ یادښت لیکونو غټو ټکیو ته را اړوم چې په پاخه ګومان یو بل غندي او نه یوبل ته ورته والی لري:

(۱) ښاغلو لیکوالانو د پیغام په اړه زما له خولې په تور لګونې داسې راوړي دي:
- مقاومت ګټه نه لري. تسلیم سه.
- تاسو د پوځي شورې په امر ځان تسلیم کړئ.
- د مرکزي کمیټې د فرمان پر بنسټ تاسو محکوم یاست او ځان تسلیم کړئ.
- له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدیدلې ، تاسو تسلیم شـئ.
- له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدیدلې ته دنده لرې چې تسلیم شـئ.
- د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امر، خپله وسله پر ځمکه کښیږدئ او تسلیم شـئ.
- یا دا چې سردار محمد خان له ما پوښتې چې :" څه خبره ده؟" او ما په ځواب کې ورته ویلي وي : " صاحبه! خبره له خبرې تیره ده ، تسلیم سـئ. ... انقلابي شورې او وسله وال ځواک ته تسلیم شي. وسله وال ځواک ټول قطعات تصفیه کړي او یوازې تاسو یاست چې مقاومت کوئ."

(۲) ما ویلي چې ولسمشر د ویل شوي پیغام په ځواب کې هیڅ ونه ویل ، مګر ښاغلي لېکوالان پرما تور لګوي او زما له خولې د ولسمشرد ځواب په اړه ګوې وډې جملې راوړي:
- زه به هیڅکله تسلیم نه سم.
- کمونیستانو ته نه تسلیمږم.
- خپل سر مشر راولیږئ چې له ما سره خبرې وکړي.
- کمونیستانو او د هغوی چوپړیانو ته نه تسلیمیږم.
- زما په قاموس کې تسلیمي نسته. پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم.
- پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم او تر وروستنۍ مرمۍ جګړې ته چمتو یم
له دې څرګندیږي چې د پیغام تر نامه لاندې یو له بل سره توپیر لرونکي متنونه او د ولسمشر د ځواب تر نامه لاندې توپیر لرونکي متنونه په تور لګونې زما له خولې تر سره شوي دي. اوس دې ښاغلي لوستونکي دې ته پاملرنه وکړي چې یوه ځانګړې خبره په څه ډول په بیلا بیلو او په ګڼو ډولونو راوړل شوې ده.
څرګنده ده چې ما په خپله دا خبرې نه دي کړې خو یو شمیر لیکوالان په ناپازواله توګه یوازې ددې لپاره چې د چا خبره خپلې لېکنې یې په زړه پورې کړې وي ، هنریاله خیالي انځورګریو ته یې مخه کړې او د اټکلونو، انګیرنو او ګومان وهلو پربنسټ لیکنې کوي او خلکو ته یې وړاندې کوي.

زه ددوی ټولو د خبرو په نه غندلو غواړم څرګنده کړم چې د یو شمیر ښاغلو لیکوالانو په کتابو کې ، لکه ښاغلي دستګیر پنجشیري په خپل کتاب "ظهـور و زوال حزب دمـوکـراتیک خلـق افغانسـتان" ، ښاغلي سلطانعلي کشتمند په خپل کتاب "یادداشـتهـاي سیاسـي ورویدادهـاي تاریخـي" ، هارون په خپل کتاب "داؤود خان د کې جي بي په لومـو کې" او محمد اقبال وزیري په خپل کتاب " د ثور پاڅون، د کـا جي بي دسیسـې او شـوروي یرغل" ، راوړل شوي خبرې په څه نا څه ډول رښتیا ته نیږدې دي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

ټول ليکوالان ليکي چې د پوځي شورى د پيغام وړونکى زه وم، ټول وايي چې ولسمشر د همدغه پيغام په اوريدلو خپلې ټولې مرمۍ پر امام الدين ور تشې کړې، ځينې يې لا زياتوي چې " امام الدين ټپي شو ، خو ونه وژل شو."

هو. د پيغام له ويلو سره سم په ما ډزې وشوې او زما اوږه او مفصل له منځه ولاړل. د روغتون د ډاکټرانو په وينا زما د اوږې مفصل شپاړلس ټوټې شوى وو. همدا اوس هم وروسته له ديرشو کالو زما لاس يوازې کولای شي ديرش په سلو کې کار وکړي.

له بلې خوا زه په هغه وخت کې د مخابرې يو افسر او دنده مې د اړيکو ټينګول ول. ما هېڅ اړتيا نه درلودله چې د يوه سر تيرې په توګه له ځان سره کلاشنيکوف وګرځوم. لکه څنګه چې مخکې مې ويل له دې چې ما پيغام رساوه ما ته امر شوى وو چې په تش لاس له وسلې پرته ولاړ شم او بيا په تکرار ټينګار کوم چې کلاشنيکوف د يوه افسر وسله نه وه چې هغه دې ما له ځان سره اخيستې وي. ان که هماغسې هم وه ما نه شواى کولاى په ټپې حالت کې هغه پورته کړم او ورڅخه کار واخلم. بشپړ ډاډلرم چې که ښاغلي ليکوالان زما پر ځاى واى نه يې شواى کولاى دغسې يوه کړنه تر سره کړي.

سياه سـنګ: فرهاد لبيب د ۲۰۰۸ زکال د اګست د مياشتې د اتلسمې نېټې د تلفوني خبرو په پاى کې زياتوي: امام الدين نه يوازې زما تر مخ بلکه په څو څو ځله په څوځايونوکې د ډيرو کسانو ترمخ د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې تور هم په نيغ په نيغه اوهم په غير مستقيم ډول په ځان ترلى دئ. امام الدين په لومړيو شپو ورځو کې دغه پيښه د خپل د ژوند او اتلوالۍ ستره نخښه بلله. خو که زه په سړه سينه او په ناپيیلي توګه خپل شخصي نظر ووايم ، زه ګومان کوم چې تر پرونه پورې امام الدين د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې تور په ځان لګاوه خو نن له هماغه په خپل لاس جوړ شوې او په ځان لګول شوې تور پښيمانه دئ او له هغه ويره لري.

امام الدين د يوه ټپي کوماندو په توګه نابره د مرګ له لومو ژوندى راووت او د خپل خونړي مأموريت د پاى په وروستيو شپېو کې يې داؤود خان هم په رڼو سترګو وليد. زه ګومان کوم
چې هغه د يوې ډيرې ساده خو له هوښيارۍ ډکې انګيرنې په ترڅ کې دې پايلې ته رسيدلې وو چې : که په ټټر، مټ او اوږه کې ټپونو ته په نغوتې چې د ولسمشر د ويشتل شويو ګوليود لګيدلو له امله رامنځته شوې او ووايم چې سردار داؤود مې په خپلو لاسونو وواژه ، نو د ژوند ترپايه به اتل او د ګوند او دولت د سترګو تور واوسم.

لکه څنګه چې د کودتا په لومړيو شپو ورځو کې ټول په ياد لري د چا خبره د امام الدين د نيکمرغۍ غوټۍ وغوړيدلې ، ځکه امام الدين پر ځان د يوه ډير لوى او خطرناک تور په منلو په ربښتيا وکولاى شول هماغه برياليتوب او دريځ ته چې په خپل ذهن او خيال کې را سپړلې وو ، ورسيږي. اوس چې د هماغه پخواني " انقلابي" ځوښ اوهلهلو تودوالى سوړ شوى او د بشري حقونو د پښو لاندې کوونکو په ځانګړې توګه د وژونکو په ډله کې د هغه د قانوني نيولو او د حقوقي بنسټونو او د نړيوالو پوليسو له پلوه د هغه د محکمه کېدلو خبره په ټوله نړۍ کې رامنځته شوې ، امام الدين په ډير پيښمانۍ اوس وايي چې :

ما داؤود خان نه دئ وژلى.

زما په اند امام الدين اوس په ربښتيا ويلو پيل کړى دئ. يو څوک چې له اوږو او مټ هغه هم له يوه نيږدې واټن څخه په مرمۍ ټپي شوى وي ، څنګه به وکولاى شي يو کلاشنيکوف ماشين ګنه را پورته ، په ځير نخښه ونيسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

امـام الدين: د هغه کار په وړاندې چې ښاغلى ليکوال يې د خپلو انګيرنو په انځور کې را وړاندې کوي ما کوم ګوندي يا دولتي دريځ نه دئ تر لاسه کړئ. د پاڅون له برياليتوب وروسته نه مې د کوم وزارت مرستيالۍ ، نه مې د کوم وزارت د وزيرتابه ، نه د انقلابي شورى او نه مې د مرکزي کميټې د غړيتوب دريځ تر لاسه کړى چې د خپلو همليکو ملګرو په منځ کې مې ورڅخه ځانته يو ځانګړې دريځ راکاږلى وي.
د پاڅون له برياليتوبه اووه مياشتې وروسته د کندک د بولندوى په توګه وټاکل شوم وروسته له يوې لنډې مودې د روغتيايي ستونزو له کبله يوې غير محاربې قطعې ته و ليږل شوم او په دغو پُستونو کې مې دنده تر سره کړه : د څهارآسياب د روزنيز مرکز، د احتياط او پيژنتون د آمر په توګه ، د اتمې فرقې د ښوونې او روزنې د آمر په توګه ، د اپراسيون د رياست د دويم مرستيال ،د اپراسيون د رئيس او د پوځ د ښوونې او روزنې د رئيس په توګه.

د څوارلسو کالو په اوږدو کې په سر ښندنې ، هلو ځلو او د درندو دندو د پيټو په پورته کولو سره سره زما پرمختګ سوکه سوکه وو. د اړتيا او وخت د غوښتنو پربنسټ د پوځ د قطعو او جزوتامونو د مرستې لپاره ګڼ شمير ولايتونو ته تللى يم. د پوځ د افسرانو او بريدګيو د ښوونې او روزنې ، د سرتيرو د ښوونې او روزنې او د قطعو د محاربوي

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

احضاراتو د پیاوړتیا په چارو کې، له تکتیکي نورمونو سره سم د مدافعی د سیستم په را منځته کولو کې، د ترهګریزو کړو وړو او پر استوګنو سیمو باندې د درندو وسلو د اور د مخنیوي په لاره کې د پوځ د نورو هیواد پالو بولندویانو ترڅنګ ګام په ګام پرمخ تللی یم.

سره له دې چې د پوځي پوهو پوهاند او ارکان حرب وم، زما لسګونو همليکو ملګرو زما په پرتله په ګوند او دولت کې لوړ دریځونه درلودل. هغه څه مې چې تر لاسه کړیځ زما د کارپوهنې او ورهنې له پایلو څخه وې نه دا چې د ګوندي او دولتي لوړ پوړو چار واکو له پلوه راته کوم ځانګړی امتیاز راکړل شوی وي.

غواړم زیاته کړم چې هېڅکله زه په دې نه یم تورن شوی یم چې ګنې ما دې ویاړ کړی وي. که ویاړمې هم کړی وي یوازې دومره ول چې د مخابرې د یوه خبر رسوونکي په توګه مې د پوځي شورى پيغام ولسمشر ته رسولی دئ. ولسمشرته مې له درنښت ډک دودیز پوځي سلام وروسته ویلي : " منلیه ولسمشره! واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلي ، تاسو تسلیم سئ." هغه خپل ځواب ماته په مرمی راکړ چې سخت ټپي شوم.

زما د ویاړ او نومیالیتوب لامل زما ټپي کېدل ول او هغه هم د پاڅون په لومړی ورځ په هغو مرمیو چې د هاغه وخت د ولسمشر له پلوه ویشتل شوې وې ، نه دا چې ما دې پرهغوی ډزې کړې وي.

سیاه سنګ: آیا ددغو خبرو اترو په پای کې نورې کومې خبرې لرئ؟

امـام الدین: یو ټکی غواړم راياد کړم چې خلکو ویل داؤود خان په خپل چال چاچلند کې د نورو ځانګړتیاوو د لرلو ترڅنګ احساساتي سړی وو اوډیر ژر په کوشنی خبره خپه کیده. ښايي د پوځي شورى د سولې د پيغام په وړاندې چې ماته ورته په ډیر درنښت وړاندی کړ د دداؤد خان د بورښوري غبرګون لامل ، د هغه د احساساتو غلبه وي ، که نه په ټولیز ډول سیاستوال او ستر واکمنان هېڅکله وسلې ته لاس نه ور وړي او د سولې غږ ته د وسلې په سره اور ځواب نه ورکوي.

ان د سردار داؤود د کورنی غړي او ور سره بدرګه ملګري يې د هغه پيام په وړاندې چې ما ور ووړ، د سردار داؤود د بورښوري غبرګون پلویان نه ول. هغه د پوځي شورى د پيغام په وړاندې په قهر کیږي او وسله را پورته کوي او غواړي زموږ خوا ته ډزې وکړي. په هماغه شیبه کې د هغه له کورنی څخه یو نجلی را پورته کیږي د هغه لاس نیسي چې د تاوتریخوالي مخه ونیسي ؛ خو نجلی د داؤود خان د تومانچې د مرۍ له امله ټپي کیږي او پرځمکه لویږي. دا په خپله دهغې ربښتیا څرګندونه کوي چې له هغه سره زموږ چال چلند له تاوتریخوالي ډک نه وو ، موږ یوازې د هغه پيغام وړونکي وو چې د پوځي شورى د پریکړې پر بنسټ يې د هغه د سوله بیزې تسلیمېدنې غوښتنه کوله.

کاشکې داؤود خان د مرمی د ویشتلو پرځای یوه خبره کړې وای چې هغه مې اړوندو چارواکو ته رسولې وای او د انساني انګیرنې له اړانې وتلې دداسې یوې خونړې پيښې د رامنځته کیدلو مخه نیول شوی وای.

لکه څنګه چې ما مخکې وویل، کله چې د ګلخانې له مانۍ وتلم د کوماندو د قطعې پاتې پرسونل زما راتلو ته سترګې په لاره ول زه يې ټپي او په وینو کې لیت پیت ولېدلم. ښايي دغسې یوه حالت ددې لامل شوی وي چې پاتې پرسونل په ډله ییزه توګه او په خپل سر ناځاپي برید کړی وي.
زه ورځپانه لیکونکی نه یم ، خو ماته په زباد رسيدلي چې یو شمیر لیکوالان د خپلو لوستونکو د شمیرې د زیاتوالي لپاره د مطالبو په وړاندې کولو کې له ډوزو (مبالغو) اوپر حقیقت د سیوري د غوړولو له لارې ډنډورې د واقعیت په توګه خپروي.

هر هغه څه چې ما په سترګو لیدلي ول پرته له زیادښت او کمښته د کابل ناتهـ ددرندې ویب پاڼې ښاغلو لوستونکو ته مې وړاندې کړل او ورمنډ (قضاوت) ولس ته سپارم.

له تاسو د هیواد د یوې مهمې پيښې په اړه د واقعیتونو د چاڼ کولو په اړه ستاسو له ټولګې څخه مننډوی یم چې زما خبرې په ورین تندي پرته له زیادښت او کمښته خپروئ. تاسو ته د ډیر صبر او حوصلې غوښتنه کوم او هیله مند یم چې د بې بنسټو ډنډورو پر ځای ربښتوني واقعیتونه د هیواد تأریخ ته وړاندې کړئ.

همدغه واقعیتونه به وي چې زموږ د ربړېدلي او جګړو ځپلي پرګنو په منځ کې د پوهاوي لاره پرانیزي ، د ولس د ټپونو درملنه به وکړي او توی شوې وینې به پرې وینځي. دا ټول به ددې لامل شي چې زموږ د ټاټوبي پرګنې به د بشري ټولنو د پرمختګ په لاره کې په سر لوړی او ویاړ و درومي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

شپاړلسمه برخه
صبورالله ســــــیاه ســنگ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آريا

له یوه لاسه ټک نه خيژي

دغه لنډه لیکنه چي په هېڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښنايي واچوي، غوارړي یوازي د هغه او د هغه د کورنی د وژني د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چي کله دلته کله هلته اورېدل یا لوستل کیږي لږ.تر لږه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیر پنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کتوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسي او اوږدو تیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغي لیکني په لا ښه والي کي د نوروکسانو مرستي ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سـیاه سـنگ

دټیلفونونو شمیري : ۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰۶) ۱ و ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰۶) ۱
نښه : Siasang, ۶۷۹ Rink Ave., Regina, SK., S۴X۲P۳, CANADA

****

"د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتي اوومه توره ورځ"

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وري د مباشتي په دوه ویشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل یولسمه] د منځنۍ "سه شنبې" په ورځ مخکي له دې چي د وزیرانو غونډه پیل شي د کابیني له څو تنو ملګرو سره د دفتر د رئیس په کوټه کي ناست وم. د فوائد عامي وزیر " **غوث الدین فایق**" ناڅاپه راغی او ویې ویل : " خبریاست چي له دغو لعنتیانو څخه یو یې مردار شوی دئ؟" او بیا یې کیسه را پیل کړه چي د **میر اکبر خیبر** مړی مطبعي ته نیږدي د سړک د غاړي د یوې ویالي ترڅنګ موندل شوی دئ. لږ وروسته غونډه پیل شوه ، که مي له یاده نه وي وتلي ، ګومان کوم د کورنیو چارو وزیر هم په غونډه کي له نوموړي پیښي څخه یادَونه وکړه.

پرچمیانو د ډیر شورماشور په را پورته کولو د خیبر له وژني څخه ګټه پورته کړه او حکومت یې د نوموړي په وژنه ګرَم و باله. د خیبر د ښخولو او د فاتحي د لمانځلو په ورځ ، په فوتي اعلانونو کي په خیبر پورې د اړوندو خپلوانو فاتحه اخیستونکو د نومونو ترڅنګ د ببرک او اناهیتا راتبزاد نومونه هم د خلکو تر غوږونو ورسول شول. (په رسنیو او فوتي اعلانونو کي په دودیز ډول یوازي د مړي د ډیرو نیږدې خپلوانو د نومونو یادَونه د منلو وړ وه. په دې تړاو ښايي پرچمیانو په راډیو کي خپل کسان درلودل او پرته له دې چي د اطلاعاتو وزیر ورڅخه خبر شي په غلا یې اعلان د راډیو د څپو له لاري خپور کړی وو.)

جنازه د یوه عجیب لاریون په ترڅ کي له مکروریانو څخه پورته شوه او هغه یې د " مړه دې وي امریکا" د شعارونو په ورکولو د امریکا د سفارت ترمخ ، ارګ ته د راغځیدلي سړک ، د پښتونستان واټ ، پل خشتي او د میوند د جادې له لاري شهدای صالحین ته د یوې لویې بدرګي په ملتیا ورسوله.

د قبر پرسر مخکي له مخکي لودسپیکرونه اینبودل شوي ول. د پرچم او خلق د رَمو مشرانو په ترخه ډال او ډیل ویناوې واورولي او په غړیتاو او بریدونو یې حکومت د خیبر په وژني تورَناوه.

د هماغي ورځي په سبا په صدارت کي د ولسمشر د مرستیال سید عبدالله تر مشرۍ لاندې یوه غونډه وشوه چي د همدغي سکالو په تړاو هم خبرې اترې وشوې. د سوداګرۍ وزیر **محمد خان جلالر** چي په پښتونستان واټ کي د پلان

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د وزیر د دفتر له کړکۍ څخه یې د لاریون ننداره کړې وه ، د لاریون کوونکو د زیاتې شمیرې د یادَولو په ترڅ کې یې پیښه داندیښنې وړ وبلله. د کورنیو چارو وزیر تینګار کاوه او ویل یې : " هیڅ د اندیښنې ځای نه دئ ، ځکه د لاریون کوونکو غټه شمیره زموږ خپل لیرل شوي کسان ول." (د فاتحې په لمانځلو کې ګڼه ګوڼه ډیره وه ، ان د اندرابي له پله څخه د شاه دوشمشیرې تر جومات پورې خلکو لیکې جوړې کړې وې).

د وزیرانو په غونډه کې تول په یوه غږ ول چې د لاریون کوونکو پر وړاندې دې قانوني ګامونه اوچت شي. له هغه وروسته د همدغې خبرې په اړه د ولسمشر مرستیال او د مالیې وزیر سید عبدالاله او د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیر له ولسمشر سره خبرې اترې وکړې.

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وري د مباشتې په نهه ویشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل اتلسمه] د وزیرانو د شورى په غونډه کې په دې اړه اوږدې خبرې اترې وشوې او پریکړه وشوه چې ددولت دستګاه دې د پرچم او خلق په ډلو پورې د اړوندو کسانو له شتون څخه پاکه او د لاریون کوونکو پر وړاندې دې د قانون په اډانه کې ګامونه اوچت شي. د لوړو اومسلکي زده کړو وزیر **صدیق محبي** د خنډونو په را وړاندې کولو ویل : "د پوهنتون د یو شمیر استادانو بدلول ساده کار نه دئ."

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایې د مباشتې په پینځمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل شپږویشتمه] د وزیرانو د شورى په غونډه کې د عدلیې وزیر او لوى څارنوال وفي الله سمعیې د میر اکبر خیبرد ښخولو په ورځ د کمونیستانو د لاریون او پردولت د هغوى د بې شرمو بریدونو په تړاو د جزأ د قانون په اډانه کې سپړنه او روښنایې واچوله او ویې ویل چې د قانون د ... مادې پربنسټ محکمه کولای شي دغسې مجرم کسان تر اوو کالو پورې بندي کړي.

د ماسپښین شا او خوا کله چې د ډوډۍ د خوني پر لور روان وو ، د زینو په لاره کې د مالیې وزیر راته وویل : " زما په ګومان هیڅ ډول ګام اوچتولو اړتیا ته نسته. ما ورڅخه وپوښل : " نو څه وکړو." هغه په ځواب کې وویل : " هیڅ"

د ماسپښین په غونډه کې د خلقي او پرچمي د رَمو د مشرانو د نیولو په اړه خبرې اترې راپورته شوې او د کورنیو چارو وزیر خپلې لاربښوونې تر لاسه کړې. له دې چې د مجلس اجنداوې پای ته نه وې رسیدلې د غونډې په پای کې پریکړه وشوه چې د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ د دیارلس سوه او اووه پنځوسم کال د غوایې د مباشتې په اوومه نېټه [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۸] دې راتلونکې غونډه و نیول شي.

کور ته له رسیدلو سم له صدارت څخه تلفون راغی [او راته وویل شول] " راځئ چې غونډه ده."
په صدارت کې د مالیې وزیر راته وویل : " ښه به دا وي چې تول دلته پاتې شو چې د نیونو خبره پېټه پاتې شي". د شپې تر ناوخته پورې په صدارت کې پاتې شوو. د کورنیو چارو وزیر شیبه په شیبه د پولیسو له کړو وړو څخه مجلس ته ګزارش ورکاوه. ترهغه ځایه چې زما په یاد راځي ، له حفیظ الله امین پرته چې د نیولو څرنګوالی یې روښانه نه وو نورې ټولې نیونې ترسره شوې وې. د شپې ناوخته غونډه پای ته ورسیدله او ټول خپلو کورونو ته ستانه شوو.

د څلَنۍ "چهارشنبې" په ماښام [۱۹۷۸ز د اپریل شپږویشتمه] د ویل شویو نیونو په اړه له راډیو څخه یوه خبرتیاخپره شوه. د نوموړې خبرتیا په مسوده کې ولسمشر د " نورمحمد تره کي" نوم په " **مشهور په تره کي**" سم کړى وو.

د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د غوایې په اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] له غونډې مخکې وزارت ته ولاړم. د لیکونو د لاسلیک کولو په ترڅ کې ، اداري رئیس ، **محمد رحیم رفیق** راته وویل چې د هغه یو ګاونډی د پرچم د ډلې غړی دئ او نن سهار یې ورته ویلي ول چې "موږ غړونو ته خیږو او د دولت پر وړاندې وسله وال مقاومت را پیلوو."

د ګلخانې په ماڼۍ کې د غونډې له پیلیدا مخکې د کورنیو چارو له وزیر سره د مخه ښې په وخت مې د ولسمشر وینا را یاده کړه. هغه وویل : " وروره! موږ باید خپلو غوږونه او سترګې کابو او پرانیستې وساتو." له دغو خبرو وروسته دواړه د غونډې خونې ته ننوتلو. په دودیز ډول محمد داؤود یوه شیبه وروسته د غونډې خونې ته راغی او له هر وزیر سره له روغبړ او پوښتنو وروسته د غونډې د مشرۍ په ځای کې کښیناست.

په پیل کې د کورنیو چارو وزیر امنیتي ګزارش وړاندې کړ او څرګنده یې کړه چې د خلق او پرچم د رَمو مشران څنګه او چیرې بندیان دي. د عدلیې وزیرهم چې د لوى څارنوال دنده یې هم ترسره کوله د قانون په اډانه کې د هغوى پروړاندې د دعوى په اړه مالومات ورکړل. له هغه وروسته غونډې د اټکل شویو سکالو په تړاو خبرې اترې پیل

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

کړي. د غونډې د اجندا یوه سکالو هم د کار او کارګر د قانون خبره وه او موږ باید د کاربندۍ د څېرکی په اړه خبرې او شننې کړې وای.

یوه لنډه شیبه وروسته د ولسمشرۍ د ریاست یو مرستندوی (یاور) د غونډې خونې ته ننوت ، او نیغ د ولسمشر خواته ورغی او هغه ته یې د لیکل شوې پاڼې یوه ټوټه ورکړه. اروابښاد مرستندې ته څه وویل او د سرپه ښورولو یې هغه ته د تللو اجازه ورکړه. له څو لنډو شېبو وروسته د ګارد بولندوی صاحبجان او یوبل تن (چې نوم یې زما په یاد نه دئ) خونې ته را ننوتل. هغوی هم نیغ په نیغه د ولسمشر پر لور ورغلل او هغه ته یې یوه لیکل شوې پاڼه وسپارله. هغوی [محمد داؤود] د پاڼې له لوستلو وروسته ناڅاپه له ځایه پورته شو او په ډېرو ستوغواوتوندو ګامونو د غونډې له خونې دباندې د خپل کار د خونې په لور وخوځېد.

څو دقیقې نه وې تیرې شوې چې د شوبلو یوه ویروونکې ډز ودانۍ وښوروله. وحید عبدالله راته وویل : " څلورم زغره وال ځواک له څرخې پله څخه را خوځېدلی دئ" دغه خبره د ټولو غوږونو ته ورسیدله او د غونډې لړۍ په ټپه و دَریدله. د غونډې ټول غړي د غونډې په خونه ، دالان او د دفتر د رئیس په خونه کې په تګ راتګ کې ول. د مالیې وزیر عبدالاله او د کورنیو چارو وزیر د ولسمشر په خونه کې ول. ددفاع وزیر حیدر رسولي او د فوائد عامې وزیران غونډې ته نه ول راغلي.

زه ډیرې وختونه د دفتر د رئیس په خونه کې وم او کله ناکله به دالان یا د ګلخانې د ماڼۍ د مخ چمن ته راووتلم او غوښتل مې پوه شم چې څه تیریږي. په دغو شیبو کې مې څو ځله د ګارډ بولندوی ولید چې د لاربښوونو د اخیستلو لپاره د ولسمشر دفتر ته په تګ راتګ کې وو. د ارګ ټولې دروازې تړل شوې وې. د ودانیو ګرد چاپیره ډېر سرتیري د خار لپاره ځای پرځای شوي ول. له ارګ دباندې د شوبلو د ګړزهار او د ماشینګڼو او درندو وسلو نه دریدونکي ډزې اوریدل کېدلې.

د یاور خونه چې د ولسمشر د دفتر په خوله کې وه ورغلم او غوښتل مې پوه شم چې څه خبره ده. له هغه ځایه مې د مخابراتو وزارت ته ټلفون وکړ چې خبر واخلم. د ټلفون هاغه بل لوري د ټلفون رئیس **سید فقیر علوي** په ډېرې ترخې ژبې او بوږنوړي غږ وویل: " د خداي په پار! دا څه حال دئ؟" له هغه سره خبرو ګټه نه درلودله ځکه د هغه وابښې او واڼې تښتېدلې وې. د ټلفون له مرکز سره مې اړیکه ټینګه کړه. یو تن مؤظف چې له غږ سره یې ټول لوړ پوړي چارواکي بلد ول ، ماته وویل : " وزیر صاحب! حالت ډیر کړکیچن دئ او همدا اوس وسله وال کسان د وزارت ودانۍ ته را ننوتلي دي." ما د ټلفون له لارې ډزې واوریدلې او په ډېرې نهیلۍ مې ټلفون بیرته کښیښود.

د ولسمشر له خونې څخه د کورنیو چارو د وزیر له را وتلو سره سم د ولسمشر دفتر ته ولاړم او د مخابراتو و دوزارت خبر مې ورکړ.ولسمشر چې ترهیدلی ښکاریده وویل : " هو. د راډیو مرکز یې هم نیولی دئ." د یاور په خونه کې نورکسان هم لیدل کیدل چې اوس د هغوی څېرې زما په یاد نه دي. کله چې له زینو را کښته کیدم د دفتر رئیس اروابښاد **اکبرجان** مې مخې ته راغی او ویې ویل: " باید د دلکشا د دروازې له لارې د کورنۍ غړي د ګلخانې ماڼۍ ته راوستل شي. عمر جان وایي چې نه غواړي له خپلې کورنۍ سره له کوره ووځي. که وکولای شی هغوی راولی، ښه به وي." له دغې خبرې سره یوځای د نوموړي خونې ته ننوتلو. د کابینې یو شمیر غړي هم هلته لیدل کیدل.

د ټلفون زنګ یو په بل پسې راته او هېڅ نه دریده. له هر لورې د تلفونونو زنګونه راتلل ، چا مالومات ورکول او چا مالومات غوښتل. په دغه شېبه کې د نامتو حضرت " **شیرآغاجان**" ټلفون راغی. هغه ویل : " ښاغلي ولسمشر ته وواياست چې که کوم امر وي زه د مرستې لپاره چمتو يم." ځواب: " مننه! هرکله که اړتیا پیښ شوه ، تاسو ته وایو. " همدارنګه د ملي مصؤنیت د رئیس جنرال محمد اسماعیل ټلفون راغی. هغه ویل : " همدا اوس د دولت په پلـوي جیټ الوتکو په الوتـنې پیل وکړ. هیله لرم چې په څو شیبو کې دغې ماجراته پای ورکړل شي." کله چې دغه خبر مو واورید ، د الوتکو د درندو غږونو ازانګې له ورایه را خپرې شوې.

ساعت ته مې پام شو ، د ماسپښین دوې یا درې بجې وې. غوښتل مې دويم پوړ ته وخیږم ، د زینو په ورستی برخه کې له **عمرداؤود** سره مخامخ شوم. له روغبړ وروسته مې ورڅخه وپوښتل چې ولې ګلخانې ته نه راځې. هغه وویل : " زه په کور کې وم توپک را سره وو. که هر چا تیری کړی وای ، نو ډزې مې کولې." د ملي مصؤونیت د رئیس له خبرڅخه مې خبر کړ او لږ شیبه مو سره خبرې وکړې. هغه وویل." کله چې دغه ستونزه له منځه ولاړه شي، په دولت کې له یوې پاک کارۍ وروسته باید هرڅه په کلکه او ځیر په پام کې ونیول شي."
اوس هغه شیبه وه چې د کورنۍ ټول غړي ګلخانې ته راوړل شوي ول او د ولسمشر ددفتر ترشا په نورو دفترونو کې ځای پر ځای شوي ول. اروابښاد محمد نعیم ، د مالیې وزیر ، د کورنیو چارو وزیر او یو یا دوه تنه نور[چې د کابینې

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

غږي نه ول] د ولسمشر په خونه کې له اروښاد سره يو ځای ول. سردار محمد داؤود د ټلفون له لارې د دفاع له وزارت سره اړيکه ونيوله خو اوضاع ډېره خړه پړه وه.

زه ، وداني ته د ننوتلو د دالان په دروازه کې ولاړ او په سوچونو کې ډوب وم. د ماليي په وزير مې سترګې واوښتلې چې يو کلاشنيکوف يې په لاس کې وو او له زينو راکښته کېده. موږ دواړه له هغه ځايه را ووتلو او د ګلخانې ترمخ په چمن کې ودريدلو. کلاشنيکوف ته مې په نغوتې وويل " په دې څه کوئ؟" هغه وويل:" وروره ! لږ لږه د ځان ساتنه خو وکړو."

په دغه شيبه کې د ګارد يو افسر (**عبدالحق علومي** چې وروسته غټ پرچمي را وخوت) موږ ته رانيږدې شو او ويې ويل:" تر څو چې زموږ له ټټرونو او سينو څخه څوک نه وي تير شوي ، هېڅوک نه شي کولای تاسو ته نيږدې شي."

موږ دواړه بيا وداني ته ننوتلو. هغه پورته په زينو وخوت او زه لاندې پاتې شوم. په دغه شيبه کې ومې ليدل چې **مجيد ياور** (د بازمحمد خان زوی) په بيړه له زينو راکښته شو او له يوې نيمه تړلې کړکۍ څخه چې مخه يې د دلکشا د بڼ پر لور پرانيستل کيدله ، په کلاشنيکوف د جيټ الوتکو پر لور ډزې کوې.

ور نيږدې شوم او ومې پوښتل :" څه خبره ده؟" مجيدپرته له دې چې ماته وګوري ، وويل:" هغوی زموږ پرضد عمليات کوي." د مجيد دغې خبرې د ملي مصؤونيت د رئيس پر ورکړل شوې خبر د نهيلی سرې اوبه وشيندلې. په همدغه شيبه کې ما له کړکۍ ولېدل چې د دلکشا د برج ساعت د الوتکې په توغندې ويشتل شوی وو.

خرمازيګر خپله لمن کرار کرار غوړوله او لمرپه لويدو وو. د توپکو يو يو ډز اوريدل کيده او د الوتکو د ويرونکې ګړزا ږغ له ليرې ليرې تر غوږو کېده. د ولسمشر د خونې ترڅنګ د کابينې غړي په يوې کوشنۍ خونې کې راټول شوي ول او د زبيښونکې چوپتيا په ناورين کې يې يو بل ته په پټه خوله کتل.

ولسمشر خونې ته را ننوت. موږ ټول له خپلو ځايونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودريدلو. هغه په يوې آرام څوکۍ کې کښيناست. معنويات يې پياوړي او ان څرګنده موسکا يې په څيره کې ځليدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پيل کړې او د خبرو په ترڅ کې يې ټوله پازوالي (مسؤوليت) په غاړه اخيستله او دداسې پيښې ګومان يې نه کاوه.

موږ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وويل : " موږ ټول ستاسو همکاران يو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زموږ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شيبې وروسته ، ولسمشر وويل : " د ګارد ځواک ډير کوشنی دئ. وليدل شي چې څه کيږي. " په همدغې شيبې کې د کوټې دروازه پرانيستل شوه او ......

****

د هغه ليکوال نوم او د کتاب پيژندنه چې پربنسټ يې د " پسرلني سباوون د ګوليو باران" شپاړلسمه او اوولسمه برخه ليکل شوې ، په راتلونکو برخو کې وشي.

د ژباړونکې يادَونه: ليکوال درې ځايه د [ګله] ووييکی ياد کړی دئ. د فارسي ژبې تر ټولو د ډاډ وړ قاموس [فرهنګ دهخدا] کې د ګله وييکی داسي مانا کړی دئ :

[گله] . گ َ ل َ / ل ِ / گ َل ْ ل َ / ل ِ] (اِ) گله و رمه ٔ گوسفند و شتر و خر و گاو و آهو و امثال آن باشد (برهان). گله ٔ اسپ و شتر و گاو و گوسفند ودر قوشخانه ٔ پادشاهان هندوستان گله گلنگ و گله قرقره نیز گویند. (آنندراج): اعرم ؛ گله ٔ (بز) . منتهی الارب).جول ؛ گله ٔ شتران و شترمرغان و گوسپندان . جمه ؛ گله ٔ شتران . جلمد؛ گله ٔ بزرگ شتران. جزمه ؛ یک گله از شتر. جماله ؛ گله ٔ شتران نر. خرقه ؛ گله ٔ ملخ . خذروف ؛ گله ُشتران . خطر؛ گله ٔ شتران. خیط؛ گله ٔ شترمرغ . خیطی ؛ گله ٔ شترمرغ . خنطوله ؛ گله ٔ گاو و شتر و ستور. دیکساء؛ گله ای بزرگ از گوسپندان و چهارپایان . رأب ؛ گله ٔ هفتاد شتر. صِوار؛ گله ٔ ماده گاوان . صیار؛ گله ٔ گاوان . عَجاجَة؛ گله ٔ بزرگ از شتران . عانة؛ گله ٔ خرگور. علابط، عُلبط، عُلبطة؛... گله ٔ گوسفند از پنجاه تا هر قدر که باشد. مِنسر یا مَنسر؛ گله ٔ اسب از ۳۰ تا ٤۰ و یا از ٤۰ تا ٥۰ یا تا ٦۰ یا از صد تا دو صد. ورد؛ گله ٔ مرغان. وَقِر؛ گله ٔ پانصد گوسپند. همهامه ؛ گله ٔبزرگ از شتران . هادیات ؛ گله ٔ گاوان دشتی و جز آن که پیش پیش روند. هور؛ گله ٔ گوسپندان بدان جهت که از کثرت بعض بر بعض می افتد. هند؛ گله ٔ صد شتر یا اندکی زائد از صد یا اندکی از آن یا دو صد. (منتهی الارب).

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

ترکیب ها:
- گله ٔ آهو . گله ٔ اسب . گله ٔ خر. گله ٔ خروس . گله ٔ زنبور. گله ٔ شتر. گله ٔ شترمرغ . گله ٔ کبوتر. گله ٔ گاو.
گله ٔ گوسفند. گله ٔ مرغان . گله ٔ ملخ :
نماند ایچ در دشت اسبان گله
بیاورد چوپان به میدان گله.

همدې ته ورَته مانا د فرهنگ عمید په قاموس کې شته :
[گله] [گَ لَ] رمه ، گروه ، دسته ، رمهٔ گاو و گوسفند و سایر چهارپایان

زه د یوه ژباړونکي په توګه دا حق نه لرم چې د لیکوال یو لیکل شوی توری یا لیرې یا په بل ډول مانا کړم او د پښتو په څلور ټوکیز تشریحي قاموس او د پښتو ټولنې په دوه ټوکیز پښتو په پښتو قاموس کې [ګله] په رمې مانا شوی دئ.

اووه لسمه برخه
صبورالله ســـــیاه ســنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هېڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښنایي واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اورېدل یا لوستل کیږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیر پنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سیاه سنګ

دټیلفونونو شمیرې : ۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰۶) ۱ و ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰۶) ۱
نښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

"د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتي اوومه توره ورځ ۲-"

ولسمشر خونې ته را ننوت. موږ ټول له خپلو ځایونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودریدلو. هغه په یوې آرام څوکۍ کې کښیناست. معنویات یې پیاوړي او ان څرګنده موسکا یې په څیره کې ځلیدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پیل کړې او د خبرو په ترڅ کې یې ټوله پازوالي (مسؤولیت) په غاړه اخیستله او دداسي پیښې ګومان یې نه کاوه.

موږ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وویل : " موږ ټول ستاسو همکاران یو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زموږ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شیبې وروسته ، ولسمشر وویل : " د ګارد څواک ډیر کوښنی دئ. ولیدل شي چې څه کیږي. " په همدغې شیبې کې د کوټې دروازه پرانیستل شوه او پیشخدمت پتنوس په لاس چې ساندوویچ پکې ټول شوي ول خونې ته را ننوت. لومړی ولسمشر چې د ټولي ورځې په اوږدو کې یې څه ول خوړلي یو ساندوویچ واخیست او نورو هم په خوړلو پیل وکړ.

هوا تیاره شوې وه. د ماشینګنو غږونه نه اورېدل کېدل. راډیو افغانستان په خپرونو پیل کړی وو. د **محمد اسلم وطنجار** او **عبدالقادر** په نومونو دوه تنو افسرانو په دري او پښتو ژبو خبرتیا خپره کړه او په هغه کې یې د

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

والاحضرت سردار محمد داؤود او د هغه د حکومت د پرځېدلو خبرې وکړې. د ماليې وزير په ملنډو وويل : " ته دغه وطنجار ته و گوره !" (د بي بي سي راډيو هم په افغانستان کې د کمونيستي کودتا خبر ورکړ او ويې ويل :" د ولسمشر برخليک لا تر اوسه څرګند نه دئ.")

ولسمشر د گلخاني د مانۍ په لانديني دالان کې ناست وو. ښاغلی **محمد نعيم** ، د کابيني غړي او د کورنۍ يو شمير غړي تر هغه را تاو ول. **وحيد عبدالله** ولسمشر ته ولاړنديزوکړ :" تاسو بايد **کندهار** ته ولاړشی" نومورِي ارواښاد د لارې په اوږدو کې د مهتاب قلعې ، مقر او کلات د څواکونو يادَونه وکړه او ويې ويل: " **دژوند تر وروستی شېبې په دغه ځای پرینـږدم**" عمرداؤود غږ وکړ :" بابا! زه هم همداسي فکر کوم." وحيد عبدالله وويل: " د خدای په پار! د افغانستان برخليک به څنگه شي؟ "

زه د ارواښاد نعيم تر څنگ ولاړ وم. هغه د خپل هميشني عادت له مخې چې د هغه يوه ځانگړتيا وه په نرمه ژبه وويل : نن موبايد د پيښي له هماغه لومړۍ شيبې څخه په دې اړه فکر کړی وای." وروسته ، پرته له دې چې د کندهار پر لور د تگ کومه پريکړه شوي وي ، **صاحبجان** ته لارښوونه وشوه چې د کندهار په لور د تگ لپاره دې يو موټر چمتو کړي. گومان کوم دغه لارښوونه وحيد عبدالله ورکړه.

لږ شېبه وروسته صاحبجان راغی او خبر يې ورکړ چې موټر چمتو دئ. ددغه خبر په اوريدلو وحيد عبدالله زينو ته نيږدې ولاړ او په لوړ غږ يې وويل :" راشــئ!" د کورنۍ ټول غړي په ځغاستو له زينو راکښته شول. د ولسمشر مانديڼه ميرمن زينب داؤود چې تر ټولو مخکي ولاړه وه او کله چې کندهار ته د تگ په اړه خبره شوه ، ولسمشر ته يې وويل : " زه نه ځم. ته ولاړ شه چې مهمه ده." د ميرمن زينب موخه دا وه چې د ولسمشر يوازې تگ به هغه ته آسانتيا رامنځته کړي. ددغو خبرو له څو ځلي تکراريدلو وروسته ، ارواښاد ولسمشر زړه نا زړه له خپله ځايه پاڅېد ؛ د بالاپوښ اغوستلو او خولۍ پرسرکولو په شېبه کې ډيرستړی او لالهاند ښکاريده.

ولسمشر له دروازې ووت او د هغه ترشا ټول ولاړ کسان هم وخوځېدل. له دې چې موټر د دروازې څنگ ته ولاړ يو شمير له دروازې ور سره ووتل او نور په دالان کې ودريدل. زه د هغو کسانو په ډله کې وم چې د ولسمشر ترڅنگ ول.

د موټر دروازه لا نه وه خلاصه شوې چې د ارگ (د گلخاني مانۍ ته له مخامخ ودانۍ) د جومات له لوري د ونو له منځه لومړی د توپک يو ډز او له هغه وروسته بل ډز وشو او مردکي د گلخاني د مانۍ په کاڼو ومښتل. ما واوريدل چې ارواښاد داؤود خان وويل : " اولا!" او په بيړه د ارگ د گلخاني د دروازې پر لور وخوځېد. موږ هم ورپسې وخوځېدلو. د توپک پرله پسې ډزې خپرې شوې پاتې کسانو هم په تښتېدلو واښو وانو په موږ پسې را وځغستل او د دالان ښي او کيڼ لوري ته يې د ځان د ساتنې او خونديتوب لپاره ځای لټاوه.

د ماشينگڼو ډزې له هرې خوا خپرې شوې او دالان ته د راننوتلو لاره ، زينې او د زينو ديوالونه تر ټينگ اور لاندې ونيول شوې. په همدغې شېبې کې د دالان څراغ ټوټې ټوټې شو او ټوټې يې هرې خواته خپرې شوې. ساتونکي مې وليد چې پرځمکه پريوت ، ودانۍ تياره شوه او سور قيامت بل شو. له هغه وروسته د ماشينگڼو ډزې بندې شوې، کراري شوه ، د آرامۍ يوه لنډه شېبه را ورسيدله. ټولو د يوه تاندې سا کښلو لپاره داسې يوې شېبې ته اړتيا درلودله .

له کړکيو څخه د پيکه روښنايي تر رڼا لاندې د ټپي شويوکسانو په لټه کې شوم. **نظام الدين غازي** زما ترڅنگ ولاړ وو ، هرې خواته يې په تر هورو سترگو کتل او هڅه يې کوله چې ټپيانو ته مرسته ورسوي. له هغه مې وپوښتل : " ښاغلی ولسمشر څنگه دئ ، چيرې دئ ؟" هغه وويل :" شکر ښه دئ او په شاتينۍ کوټه کې دئ."

په دې شېبه کې د **ميرمن زينب** داؤود غږ مې واوريد چې ويل يې : " راشی ، مرسته وکړئ!" نظام الدين غازي په بيړه له ځايه پورته شو او **پيغله زرلښته داؤود** يې چې په ښي ټپي شوې وه په غېږ کې ونيوله. د کورنيو چارو وزير مې وليد چې خپله کوشنۍ ماشينگڼه يې د خونې د بخارۍ له پاسه په کوپه (تاقچه) کې کښيښودله او له لاسه يې وينې بهېدلې.

ټول په لالهانده سرگردانۍ کې ډوب ول او زه نه پوهيدم چې څه وکړم ، د چا خبر واخلم ، چيرې ولاړ سم او له چا سره مرسته مرسته وکړم. زه نه پوهيدم چې څنگه او ولې نه يم ټپي شوی او روغ رمټ پاتې شوی يم. توره تياره وه ، کله به ودريدلم او کله به کښيناستم ، گرد چاپيره مې څه نه ليدل. نه پوهيدم چې څومره وخت همداسې تير شو. د نهيليو څپو مې پرمخ منگولې لگولې او گومان مې کاوه چې هرڅه له لاسه تللي دي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

په دغه شپه کې زما سترګې په ارواښاد محمد نعیم ولګېدلې چې زما له مخه تېر شو او کړکۍ ته نېږدې په ډېرې خوارۍ او سختۍ پر څوکۍ کښیناست. په ډېرې کرارۍ د هغه څنګ ته ور نېږدې شوم او ومې پوښتل : " څه وکړو؟ آیا سپین بیرغونه پورته کړو؟" هغه په بشپړې نومیدۍ او ډېر ټیټ ټیپي غږ وویل : " هر څه مو چې زړه غواړي ، ویې کړئ." څو شېبې وروسته پوه شوم چې هغه هم ټپي شوی وو.

د لالهاندو او ځېلو ګومانونو زبېښونکو منګولو زبېښلم. د ګارد بولندی صاحبجان مې چې لویه ورځ یې پوځي جامې په ځان کې وې ، په ملکي جامو کې ولاړ ولید. په بېړه د هغه څنګ ته ور نېږدې شوم او و مې پوښتل :" څه خبره ده؟" د هغه پرمخ چې ترخې موسکا په بېرحمۍ منګولې ښخې کړې وې وویل :" اوس چې د ګارد له منځه خیانت را پیل شوی دئ ، زما له لاسه هېڅ نه کېږي." (هغه چا چې ډزې کړې وې د **عبدالمجید** په نامه د ګارد یو تن افسر وو او په دې خبره زه د څرخي پله په زندان کې پوه شوم) صاحبجان وویل : " ما دغه خبره ښاغلي ولسمشر ته وړاندې کړه." صاحبجان هغې خونې ته د سرپه ښورولو پوه کړم چې ولسمشر هلته وو. له هغه وروسته یې ماته د خدای په امانۍ لاس راکړ او ولاړ.

صاحبجان یو ډېر ښه رښتونی او سپېڅلی سړی وو. هغه له خپل ځواک ، د ولسمشرۍ له ګارد ، سره یو ځای د سهار له لومړیو بیا د هاغې تورې شپې تر وروستیو شېبو پورې د هیواد او ولس د دښمنانو پر وړاندې په میړانۍ او سرښندنې مقاومت وکړ. صاحبجان یوه شوبله په خپل لاس په توغندیو له منځه وړې وه ؛ د **عزیز** په نامه د جنرال عارف خان وراره غوښتل په همدغې شوبلې د ارګ دروازه والوزوي. د ګارد دټپیانو شمیره هم لوړه وه.

کله چې د ګارد بولندوی د دالان له دروازې ووت ، زه پورته په زینو وختلم او غوښتل مې د ولسمشر د کار له دفتر څخه له خپلې کورنۍ سره اړیکه ونیسم چې د خپلو کوشنیانو خبر واخلم. د ښاري ټلفونونو ځالګۍ شنډه شوې وه. ما د ولسمشر د کار د دفتر ترشا د ټلفون یوه بله کوشنۍ ځالګۍ ځای پرځای کړې وه چې د ښاري ټلفونونو له ځالګۍ څخه یې جلا کار کاوه او ولسمشر کولای شوای له خپلو نېږدې همکارانو سره د دفتر او کور له لارې اړیکه ټینګه کړي. له دې کبله نوموړې ټلفوني ځالګۍ کار کاوه.

کله چې دفتر ته ننوتلم ، میرمن زهره نعیم راته وویل : " د ودانۍ تر شا یو ځای اور اخیستای دئ." د ولسمشر د دفتر ترشا کوټې ته ولاړم. له هغه ځایه مې ولیدل چې د ارګ د کالیو او جامو یو زیرمتون د وسلو د اور په درَب کې اور اخیستای وو او سوځېده. خپل کورته مې ټلفون وکړ. لس کلنې لور مې ټلفون پورته کړ. له هغې مې وپوښتل :" څنګه یاست" هغې ځواب راکړ:" ښه یو تر ده به بد نور څه حال وئ؟" په یاد مې نه راځي چې له چا سره مې نورې خبرې کړې وې.

له دفتره راووتلم او له زینو کښته شوم. په دالان کې ، د غونډو په خونه او د هغه ترڅنګ خونې کې چې دروازې یې خلاصې وې ، څوک ولاړ او څوک ناست په سترګو کېدل. توره تیاره وه ، د چا مخ مې نه شوای لیدای. یوازې دومره پوه شوم چې ارواښاد محمد نعیم په خپل ځای کې ناست دئ. له ځان سره مې وویل: آیا ولسمشر وګورم؟ هغه به چیرته وي؟ که ورشم و نه ځوریږي؟ څه ورته ووایم؟

په همدغو سوچونو او اندیښنوکې ډوب د غونډو د خونې ترڅنګ کوټې ته ننوتلم. د کړکۍ له لارې د راغځېدلې پیکه رڼا په روښنایي کې مې کولای شوای مخونه و پیژنم. د کابینې څوتنه غړي هلته ناست ول.

څو شېبې ټول چوپه خوله ناست وو. وروسته د کانو او صنایعو له وزیر تواب آصفي سره له ودانۍ دباندې ووتلم. نه پوهیږم موږ پسې څو تنه نور را وخوځېدل. څو شېبې د ودانۍ ګردچاپېره وګرځېدلو. د شپې لس بجې وې. له ساتونکو پرته د هېڅ چا څرک نه لګېده.

په یاد مې دي چې د تورې تیارې په چوپه چوپتیا کې سپوږمۍ ځلیدله ، نرمه هوا چلیدله او ګونګې مرګونې چوپتیا په هر چا خوله لګوله. احساس مې کاوه چې دغه چوپتیا د یوې سترې او بدمرغې پېښې زیږنده ده. نهیلۍ ټول چاپېریال په خپلو منګولو کې داسې په ټینګه زبېښه ته به وایې چې دغه شپه پای نه لري. چاپېریال د لالهاندو سرګردانیو او فکري تمرکز په نشتوالي کې ډوب وو. د همدغې تورې شپې په زړه کې څوک د ودانۍ په لاندیني پوړ، څوک په پورتني او څوک هم له ودانۍ د باندې ناست ، پروت او یا د ګام وهلو په حال کې وو او د راپېښېدونکې پېښې لپاره د ټولو سترګو لارې څارلې.

د سهار د روښنایي څرک راښکاره شو. د کلابندۍ کړۍ ماته شوې وه. کمونیستان ارګ ته دننه راننوتل ، په لومړي ګام کې یې د کابینې وزیران ونیول. د مالیې او کورنیو چارو وزیران چې وسله وال ول له ولسمشر سره پاتې شول.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

په همدې شېبه کې د ګلخانې او جومات ترمنځ سيمې کې پوځي قطعه را ورسيدله او په يوې قومانده د ښادی له دزو وروسته ماڼی ته ننوتل.
څو شېبې وروسته ، د ويروونکو مرميو ګړزهار کټ مټ لکه دا چې د څو کلاشنيکوفونو شاژورونو په يوه ځل تش شي واوريدل شول او بيا مرګوني چوپتيا چې د هيواد د بدمرغی پيلامه وه خپره شوه. افغانستان له هماغو شېبو وروسته تر نن پورې د خپل تأريخ په ناپايو تيارو ورځو کې ډوب دئ .

په دې توګه د هيواد د تأريخ پرتندې د پلرنې ټاټوبې د مينې په لاره کې ستره سرښندنه او قرباني د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې په اتمه [١٩٧٨زکال ، د اپريل ٢٨] ولېکل شوه. دغه سرښندنه د افغانستان د تأريخ دوه تنو سترو نوميالیود خپلو ګرانو کورنيو د غړيو په ګډون د سر په وينو په لاس کې واخيستله. په دغې وينې بهونې کې د اروابناد محمد داؤود په ګډون د هغه د کورنی اتلس تنه غړي په شهادت ورسيدل. اروا دې ښاده او سپيڅلی جنت دې ورپه برخه وي!

په دغه اور کې **سيد عبدالله** هم وژل شوی وو. د کورنيو چارو وزير **عبدالقدير** چې د پرون شپې په اور کې ټپي شوی وو ، د روغتون څلورسوه بستريزه روغتون ته وليږل شو او هلته يې ځان حق ته وسپاره. عمر داؤود او خالد داؤود د پرون شپې په ډزو کې له ټپي کېدلو وروسته وژل شوي ول.

د لمر رڼا هر لور خپره وه خو ما ګومان کاوه چې زما ټول چاپيريال په توره تياره کې ډوب او ژوند خپله مانا له لاسه ورکړې ده. ماته يې اوس پروا نه کوله چې څه به را پيښيږي.

د ارګ د ټلفون په مرکز کې موږ تر څارنې لاندې ونيول شوو او په چوپه خوله مو يو بل کتل. ټول په نوميده او دړې وړې توګه د ړندې ترهګرۍ په لوموکې زبېښل کېدلو. وخت په وژونکې سوکه توب تيريده.

د سرحداتو وزير **عبدالقيوم** مې و ليد چې د يوه سرتيري په بدرګه کوټې ته راوستل شو او ويې ويل چې د ګارد له بولندوی صاحبجان سره په حرمسرای کې دننه وو. له هغه وروسته يو پنډ او غبتلی سړی خونې ته ننوت ، ټول يې له سترګو لاندې تير کړل او له کوټې ووت. لږ شېبه وروسته هماغه سړی (څو موده وروسته څرګنده شوه چې د نوموړي سړي نوم **اسدالله سروري** وو او دی هماغه سړی وو چې د تره کي د ضبط احوالات د اداري مشر چې [د افغانستان د ګټو د ساتلو اداره] نوميده و ټاکل شو او په زرګونو زرګونو بې ګناه کسان يې د وژلو لومو ته وليږل) او يو بل افسر چې سرې سترګې يې ګاټې وتلې وې ، کوټې ته راننوتل.

نوموړی افسر چې په کلاشنيکوف يې برچه هم سپره وه د کوټې په يوه ګوټ کې و دَريد ، کلاشنيکوف يې زموږ پر خوا را تاو کړ او ويې ويل :" **لاسونه مو پورته کړئ!**" افسر چې ډير توغمناک او قهرولي ښکاريده د کرهڼې له وزير **عزيزالله واصفي** څخه و پوښتل :" **باختري صاحب** چې د هډې په فارم کې تاسو ته ميلمستيا (په هغه وخت کې چې واصفي د ننګرهار والي وو) درکړې وه ، ولې رانغلی ؟ واصفي وويل: " وروره ! د چا يې پرې څه؟ زړه مې ونه غوښتل ، وَرَنغلم."

د همدغو خبرو په ترڅ کې **اسدالله سروري** زموږ د هريوه پلټنه پيل کړه. سروري **ډاکترعبدالمجيد خان** ته وويل " **د دربار وزير صاحب !**" ما د سروري خبره ور سمه کړه او مې ويل : " **ددولت وزير**". سروري وويل :" پروا نه لري . له يو بل څخه کوم توپير نه لري". سروري ددې په ويلو غوښتل څرګنده کړي چې د جمهوريت او شاهي رژيمونه له يو بل څخه توپير نه لري. . تواب آصفي ته يې د " **سردار صاحب**" په ويلو ، وويل: " په ياد مو دي چې ستاسو د چورلکې پيلوټ وم؟ (ښايي کوم وخت يې آصفي د هيواد لويديځو سيمو ته بيولی وو). کله چې ما ته را نيږدې شو و يې ويل: " تاسو ولې داؤود خان ته ونه ويل چې تسليم شي؟ هغه به تل ويل چې ستاسو خبره منې " (د سروري دغه خبره زما غوږته آشنا ښکاره شوه. کله چې **عبدالقيوم** د کانو او صنايعو وزير وو ما ته يې ويلي ول چې [رهبر] ستاسو خبرې ا َوري. د سترګو په رپ کې دا خبره مې پخه په زړه را پريوتله چې قيوم له دوی سره اړيکه درلودله. کله چې د څرخي پله په زندان کې بندي وم خبر شوم چې **عبدالقيوم** له خلقيانو او ښځې يې **ميرمن معصومې وردک** له نور محمد تره کي سره نيغې اړيکې درلودلې).

چوپه خوله پاتې شوم او څه مې ونه ويل. **عبدالله عمر** زما ترڅنګ ولاړ وو ، سروري ورته نيږدې شو او د بنز موټر کيلي يې ورڅخه واخيستله او ويې ويل : " **اوس زموږ وار دئ چې د موټرانو سواری وکړو**". په همدې ترڅ کې مې وليدل چې د کورنی روغ او ټپي غړي د دروازې له مخې تيريږي او د **محمد عمر نور** ماندينه ميرمن **سلطانه نور** د نورو ترمخ روانه ده. د نظام الدين کوشنيان **زهرا** او **داؤود** مې وليدل چې دواړه ټپيان شوي ول.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

کله چي د میرمن سلطاني نور سترګي په ما ولګېدلي ، و دریدله او د لاس په اشاره یي را ته وویل : " ټوله ګناه د دوی ده. هغوی چنواري کړئ!" د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهرشاه خور او د ولیعهد سردار احمد شاه خوابنې ګومان کاوه چي زه د چنګانې د شپږویشتمي [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د پاڅون د لاملینونو له ډلي څخه یم.

زموږ له پلټلو وروسته **اسدالله سروري** له خپلو ساتونکو سره له خوني ووت. موږ تر ډیرې مودې پورې سترګي په لار کښېنول شوو. سروري بیا له دوه تنو ساتونکو سره بیرته راغی او د دروازې څنګ ته دوه تنو ناستو کسانو ته یې د لاس په نغوته وویل : " **تاسو او تاسو**" او دواړه یې له ځان سره بوتلل.

سروري د هرو لسو یا پینځلسو دقیقو په ترڅ کي راته او یو یا دوه تنه به یې له ځان سره بوتلل. زما او د ډاکټر **عبدالرحیم نوین** وار را ورسید. موږ په موټر کي کښېنول شولو او ددفاع وزارت ودانی ته یې بوتلو او نیغ په نیغه یې د ودانی ځمکلاندې برخي ته یوه ځای ته چي د دفتر په شان ښکاریده بوتلو. نور کسان هم هلته ول.

ماسپښین مهال چي وو سروري کوټي ته راغی او له ماسره یې خبرې پیل کړې. ما له سروري څخه و پوښتل : " د ولایتونو حالت څنګه دئ؟ " هغه وویل : " کابل مرکز دئ . مرکز چي تسلیم وي ، په ولایتونو کي ستونزه نه وي." بیا مي له هغه وپوښتل :" شهیدان کله خاورو ته سپارل کیږي؟" هغه وویل : " لومړی داؤود خان او نعیم خان غیابي محاکمه کیږي." هغه نظام الدین غازي نه پیژانده. کله مي چي هغه ور وپیژانده ویې ویل : " حیف د هغه د ځوانی!"

سروري وویل : " نعیم خان زموږ یو تن ملګری ټپي کړی دئ." او زیاته یې کړه : " د ګارد له بولندوی صاحبجان څخه مي وپوښتل چي ولي مو مقاومت وکړ؟ هغه وویل : خبر نه وم (په بله مانا چي) کمونیستان په پیښه کي ښکېل دي."

هغه په ډېري توندي او جدي ژبي وویل: " که نن نه وای تسلیم شوئ ، په پام کي نیول شوي وه چي یو پینځه سوه کیلویي بمب پر ارګ را وغورځول شي. پوهیږئ چي پینځه سوه کیلویي بمب څه کوي؟ ارګ به یې له خاورو او دوړو سره په هوا کړئ وای."
له هغي ورځي وروسته مو بیا سروري ونه لید. څو وخته وروسته له یوه تن سرتیري څخه چي د شهیدانو د ساتونکو له ډلي څخه وو خبر شوم چي د شهیدانو مړي یې د مرنجان په غونډۍ کي خاورو ته سپارلي دي. اروا دې ښاده وي.

د غوایي د اتمي د ماسپښین په یوه بجه [۱۹۸۷ د اپریل ۲۸] د ډوډۍ خوړلو لپاره یوې لویې خوني ته بوتلل شوو. په خونه کي ډیر لوړ پوړي چارواکي ، د پوځ او پولیس افسران لیدل کیدل. یوه په زړه پورې سرې چي زما پام یې ځانته را واړاوه جنرال محمد عظیم وو چي له تقاعد څخه له لاس په سرکېدلو وروسته د کندهار د قول اردو د بولندوی په توګه ټاکل شوی وو. (د غوایي له میاشتي څو میاشتي مخکي ما کندهار ته سفر کړی وو. د لښکرکوټ د ودانی د کټلو په ترڅ کي جنرال عظیم راته وویل :" زما سردې له [رهبره] ځار وي" او خپل لاس یې په ټینګه پر ټټر واهه خو اوس یې د کندهار د والي **ایوب عزیز** له ټینګار څخه په سترګو پټولو یوه بشپړه قول اردو د ولس او هېواد دښمنانو ته سپارلې وه.)

دورځي په اوږدو کي **ابراهیم مجید سراج ، غوث الدین فایق** چي په پکتیا کي ول ، وحید عبدالله چي تیره شپه له **تیمورشاه آصفي** او د باز محمد خان له زوی **مجید یاور** سره له ارګه وتلي ول هم زموږ په ډله کي را زیات شول. وحید عبدالله ماته وویل :" پرون شپه د **فرید رشید** کورته ولاړم او غوښتل مي پاکستان ته ولاړ شم خو راته ډیره خطرناکه وه ، ونه شوه."

دا ورځ هم په همدې ډول تیره شوه. د ماښام ډوډۍ د دفاع د وزارت د ډوډۍ خوړلو په خونه کي جوړه شوې وه. په خونه نور کسان هم چي د غوایي په اتمي نیول شوي ول لیدل کیدل. له هغي ډلي څخه **محمد رحیم** د پخواني پاچا ناظم چي د خوب په بالاپوښ کي لیدل کیده ، زما پام یې ځانته را واړاوه. **ولي جان یوسف** هم د خوب په جامو کي لیدل کېده.

د بیدیدلو لپاره یوې لویې خوني ته بوتلل شوو. ټولو بندیانو ته پوځي کمپلي ورکړل شوې. ټول پر ځمکه پریوتل چي بیده شي. سباسهار بیا د ډوډۍ خوني ته د سبا ناري لپاره ولاړو. له سباناري وروسته بیرته ترځمکلاندې خونو ته راغلو. پریمینځل او تشناب ته تګ خورا زیات ستونزمن وو ځکه د دفاع د وزارت د ودانی د اوبو ټانکی د شوبلي د مرمی له امله چي د ودانی کیني خواته لګیدلي وه زیانمنه شوې وه. د تشنابونو د پاکی حالت ډیر بد وو.

لومړۍ اونی په همدې ډول تیره شوه. د ورځي په اوږدو کي به تل خلقیان او پرچمیان زموږ خوني ته راتلل او کمونیستي ببولالي به یې ویلې. کله به چي د سباناري او د غرمي د ډوډۍ لپاره د ډوډۍ خوني ته تللو د ارګ خواته له

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

پاسنیو کړکیو مو لیدل چې خلک ډله ډله ارګ ته ننوځي ځکه چې کمونیستانو د ارګ او دلکشا دروازې د خلکو پرمخ پرانیستلې وې.

د راډیو له لارې اوریدل کېدل چې د ارګ دننه خبریالان خلکوته وایي چې : " دا ظلم او خپل سرئ مانۍ وه". هغوئ د خلکو د تیرایستلو لپاره څو داني ځنځیر او زولنې نندارې ته ایښودلې وې او زیاتول یې:" اوس دلته هېڅ بندي نشته" او ویل به یې:" تیره اونۍ په دغې مانۍ (دلکشا) کې د شپې باندارونه او نڅاوې وې."

دغو خبریالانو چې تر پرون پورې یې د جمهوریت لپاره خپل ستوني څیرل نن له هماغه ستوني د هیواد او ولس د دښمنانو لپاره چیغې وهې.

جمعه محمد محمدي چې د کابیني غړی وو ، په خپله ژبه یې په بدو او سپکو ویلو پیل وکړ.(هغه له خلقیانو سره اړیکه درلودله). **جنرال شاهپور احمد زی** چې د ولسمشر د ډیر ډاډ وړ سړی وو او د حربي پوهنتون د بولندوی په توګه ټاکل شوی وو پښې یې د کمونیستانو له برستني را ووتلې. لنډه دا چې هر څه چې لیدل او اوریدل کېدل له ډیرې ژورې خواشینی سره په ککړتیا نغښتي ول.

د غوايي د مباشتي په شپاړلسمه د پیلنی "شنبې" په ورځ [۱۹۷۸زکال د می ۶] ډاکټر **عبدالمجید** ، **ابراهیم سراج** او **محمد خان جلالر** له زندانه خلاص شول. ډاکټر عبدالمجید څو وخته وروسته بیا بندي شو او تر یوې مودې پورې له مور سره په څرخي پله کې وو. د لوړو او مسلکي زده کړو وزیر **صدیق محبي** په دویمه یا دریمه ورځ له بنده خلاص او کور ته ولیږل شو.

د غوايي د مباشتي په نولسمه نیټه د منځنی "سه شنبې" په ورځ [۱۹۷۸ د می ۹] د عسکري کلوپ آمر **عبدالعلي** چې نور محمد تره کي د کابل د امنیې د بولندوی په توګه ټاکلی وو زمور کوټې ته راغی او له ځمکي او آسمانه یې په ګز او پل او اوتو بوتو را پیل کړه او ویل یې چې ده ته دنده سپارل شوې وه چې ارګ ته د داؤود خان د نیولو لپاره ورشي ، خو په وروستنی شیبه کي تره کي د هغه د تګ مخه ونیوله او ویې ویل :" بل څوک اوستوم ، تاته به تاوان ورسیږي" هغه وویل :" نن د مازدیګر په څلورو بجو انقلابي شورا په صدارت کي غونډه لري او ستاسو د برخلیک په اړه پریکړه کیږي." (نوموړی په لوګر کي د مجاهدینو له پلوه ووژل شو)

د شپې نهه بجي شا او خوا کله چې د مابنام د ډوډۍ له خوړولو وروسته بیرته راستانه شوي وو د خوني دروازه خلاصه شوه او د **ډاکټر محمد حسن شرق** یو ملګری **خلیل** د مرکزي کمیټې غړی او د مهتاب کلا د توپچي غـُنـډ بولندوی را ښکاره شو. (د تاج بیګ د غونډۍ مانۍ د غوايي د مباشتي په اوومه [۱۹۷۸ د اپریل ۲۷] د توپچي ځواک تر اور لاندې راغلې وه). خلیل د عدلیې وزیر **وفي الله سمیعي** ته چې په کوټه کي ګرځېده ، وویل : " ښاغلی وزیر! تاسو راځی او خپل بکس هم در سره واخلی." وحید عبدالله وویل: " خلیل جانه ، دا دئ د مخابراتو وزیر هم دلته دئ" د هغه موخه دا وه چې که د خلیل پام ماته نه وي شوی ، نو له ما سره دې روغبړ وکړي. وحید عبدالله له خوشحالی خندل او ګومان یې کاوه چې اوس ټول بندیان خلاصیږي.

د وفي الله سمیعي له تللو لنډه موده تیره شوې وه چې خلیل بیا دروازه خلاصه کړه او دا ځل یې وحیدعبدالله ته لاس و ښورواوه او ویې ویل:" ښاغلی مرستیال! تاسو راځی او خپل بکس هم در سره را واخلی." وحید عبدالله په ډیره خوشحالی او خندا له ځایه پورته شو او له در وازې ووت. سبا مابنام د یوې راډیویي مرکي په ترڅ کي د نورمحمد تره کي له خولې مو واوریدل چې : " وحید عبدالله په ارګ کي د مقاومت په لړ کي وژل شوی دئ."

په دې توګه د بندیانو لومړی ډله و حید عبدالله ، وفي الله سمعیي ، جنرال عبدالله روکی ، جنرال عبدالقدیر خلیق ، محمد رحیم او یو شمیر نور د وژونو لومو ته ولیږل شول.

محمد موسی شفیق ، د دفاع وزیر**غلام حیدر رسولي** ، ستر درستیر جنرال **عبدالعزیز** ، د قوای کار بولندوی جنرال **عبدالوهاب** د کودتا په لومړۍ ورځ اعدام شوي ول. د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی **صاحبجان** د غوايي د مباشتي په اتمه [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۷] د ارګ د کلابندۍ له ماتیدلو وروسته اعدام شوی وو."

اخځ :

(د "قـیام و جـمـهوریت بیست و شش سرطان سیزده پنجاه و دو هـجـري شمسـي" [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] د کتاب له ۲۴ تر ۳۲ پاڼې پورې. لیکوال او ټولګه د : دیپلوم انجنیر کریم عطایي ، دویم چاپ ، ســنت ګلن، سـویتزرلند، ۲۰۰٤)

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

اتلسمه برخه
صبورالله ســــــیاه ســنگ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آريا

له يوه لاسه ټک نه خيژي

دغه لنډه ليکنه چي په هيڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سياسي ښادنامو په سموالي يا نه سموالي، دهغه پر پروالي يا نه پروالي روښنايي واچوي، غوارړي يوازي د هغه او د هغه د کورنی د وژني د څرنګوالي په اړه د يوشمير شته مالوماتو ټولګه رادګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چي کله دلته کله هلته اوريدل يا لوستل کيږي لړتر لره د افغانستان د خلق ډ يموکراتيک ګوند له پخوانيو لوړپوړو غړو (کريم ميثاق، دستګير پنجشيري ،سليمان لايق ، خيال محمد کټوازي) او جنرال امام الدين سره د پرله پسي او اوږدو ټيلفوني مرکو او پوښتنو لړی راپيل کړو.
همدارنګه د دغي ليکني په لا ښه والي کي د نوروکسانو مرستي ته اړتيا ليدل کيږي
۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سياه سنګ

دټيلفونونو شميري : ۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰۶) ۱ و ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰۶) ۱
نښته : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

فضل الـرحـمـن تاجيار

" د خلقي او پرچمي باغيانو پر وړاندي د افغانستان د جمهوري ارګ دفاع" ، د محمد داؤود د جمهوري ارګ د ايراسيون د آمرفضل الرحمن تاجيار د خبرو سرليک دئ. دغه د لومړي لاس يادښت ليک په کليفورنيا کي د " مجاهد ولس" د خپروني له بنسټ ايښودونکي او چلوونکي محمد حسن ولسمل سره د يوې مرکي په ترڅ کي په [؟] ګنه /ورځ/ مياشت/ ۱۹۹۴ز کال کي خپور شوی دئ.

موږ د ښاغلي تاجيار خبري دلته د هغه له اجازي پرته لږ څه را لنډي کړي او غټ غټ ټکي مو ورڅخه اخيستي دي. ددغه يادښت بشپړه بڼه کولای شئ: www.dawatfreemedia.org ولولـئ او موږ هم له همدغه ځايه په پورَوني را اخيستی دئ.

"د ارګ ساتنه "

کله چي د غوايي په اوومه [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] د شوروي اتحاد په نيغ ملاتړ په افغانستان کي د غوايي کودتا کيدله زه جګتورن فضل الرحمن تاجيار د شهيد سردار محمد داؤود خان د جمهوري ګارد رئيس ارکان او د ايراسيون آمر وم. پر ارګ د کمونيستو کودتاچيانو د بريد له پيله ما په خپله د ارګ په وسله واله مدافعه او د مدافعي په سمبالولو کي برخه اخيستي او د جمهوري رياست د غمرلي پرځيدني ترپای پوري ددغي ناورين ځپلي تأريخي پيښي شاهد وم.

د ګارد افسران : ضيا مجيد د جمهوري ګارد بولندوی ، جګتورن عبدالحق علومي د کشف آمر، جګړن سيد جان او تورن محمد عزيز حساس پيژندل شوي کمونيستان ول. يو شمير نور افسران چي يا د خلق او پرچم په چوپر کي ول اويا يي له مخورو کسانو سره نيږدې پيژندګلوي درلودله، د ګارد د ساتونکو په ډله کي ول.

په خپله ولسمشر او د دفاع وزير د دغو کسانو موخو ته په پاملرني يو څه مودې مخکي د ګارد په قطعه کي د هغوی پر شتون په شک کي لويدلي ول. له دي امله ضيا مجيد يي له ګارد څخه ليري کړ او د هغه پر ځای يي صاحبجان چي له هيڅ اړخ سره يي تړاو نه درلود د ګارد مشرپه توګه و ټاکه.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د گارد نوي بولندوی صاحبجان چي ظاهرأ غاړه ایښوونکی او پازپیژانده «دنده پیژندونکی» ښکاریده د (خلق د ډلي له یو لوړپوړي غړي) شیرجان مزدور یار سره یې نیږدې اړیکي درلودلي. ښایي دغه به شخصي اړیکي وي. هرگوره ، د ولسمشری له مانۍ څخه په نااغیزمن مقاومت کي ددغسي کسانو شتون بې اغیزې نه وو.

له دغي ډلي څخه یو شمیر کسانو لکه عبدالحق علومي او سید جان زما تر مخه دوه مخیزې ونډې لوبولي. یوه ورځ د گارد بولندوی له گارد څخه د عبدالحق علومي ، سید جان او عزیز حساس د شړلو په اړه زما د لید لوری غوښتنه وکړه. ما وویل : " دا په تاسو او د ښاغلي ولسمشر په پریکړي پوري اړه لري." وروسته څرگنده شوه چي ولسمشر د هغوی د بدلون پریکړه ځنډولي وه. پاتي دې نه وي چي د گارد د افسرانو په منځ کي یو شمیر ښي لاسي اوڕپکي افسران هم ول.

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مياشتي د کودتا تر ورځي د جمهوري گارد د قطعي په جوړښت کي دوه پلي کنډکونه ، د دافع هوا ژغورونکی د ماشینگنو ټولی او د مخابرې ټولی په لاندې ډول ول :

د سوق او اداري ډله : د قطعي بولندوی : جگړن صاحبجان /د قطعي د بولندوی مرستیال او د اوپراسیون آمر: جگتورن فضل الرحمن تاجیار/ د اوپراسیون مرستیالان : جگړن سید جان ، تورن عزت الله ، تورن ظاهر او تورن حمیدالله د سپورت آمر/ د کشف آمر: جگتورن عبدالحق علومي / د کشف مرستیال : ..../ د مخابرې آمر: جگتورن آقا محمد / د مخابرې ټولی : د ټولي بولندوی : تورن عبدالفتاح / د انضباط بلوک : د بلوک بولندوی: جگتورن فضل احمد/ د اور وژني بلوک : د بلوک بولندوی: تورن خواجه عبدالمجید/ داور وژني د بلوک ضابط : بریدمن ببرک.

د اکمال ډله: د لوژستیک آمر : جگړن عبدالغفور/ د تخنیک آمر: جگړن ذاکر/ د روغتیا آمر جگتورن ډاکټر لالا جان/ د پیژند مدیر: جگړن عبدالرحیم شادان / د موزیک ټولی : جگتورن عبدالسمیع ابوي/ د نقلیې ټولی: تورن عبدالحفیظ

لومړی پلی کنډک : د کنډک بولندوی : ډگرمن محمد سرور/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن عزیزحساس / دویم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن غلام رباني/ دریم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن محمد اکبر/ د درندو ماشینگنو بلوک: د بلوک بولندوی: تورن ضیأ الدین

دویم پلی کنډک : د کنډک بولندوی: جگړن محمد عزیز/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن محمد صدیق / دویم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جگتورن محمد ظاهر/ دریم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جگتورن محمد نادر/ د درندو ماشینگنو بلوک: د بلوک بولندوی زلمی

مرستندویه جزوتام: د دافع هوا ماشینگني : د ټولي بولندوی : جگتورن دایان / د افسرانو ، بریدگیو او د جمهوري گارد د قطعي د سرتیرو ټوله شمیره: یو زرو او شپږ سوه تنه

د سترگو لیدلو پیښي

د غوایي د کودتا له پیښي څو ورځي مخکي میر اکبرخیبر د یو شمیر ناپیژندل شویو کسانو له پلوه وژل شوی وو. کمونیستانو د سمبال شویو لیکو په ترڅ کي چي شمیر یې زرگونو کسانو ته رسیده د جنازې لمانځنه تر سره کړه. دغه لیکي د " مړه دې وي پانگوالي" د شعار په ورکولو د امریکا د سفارت له مخي د جمهوري ارگ پرلور په خوځښت راغلي. کله چي د ارگ مخي ته را ورسیدلي، د جمهوري ارگ د اوپراسیون آمر سیدجان او د کشف آمر عبدالحق علومي دواړه له اجازې پرته د گارد ختیځي دروازې ته ولاړل او د پیښي د لرې ننداره یې کوله. د ارگ له مخي ددغو لیکو تیریدنه حکومت ته د یوه څرگند گواښ او اخطار په توگه وو.

د خیبر د مړي له ښخولو وروسته ، ما د گارد له بولندوی صاحبجان سره نوموړی خبره یاده کړه. هغه د ترلاسه شویو راپورونوپر بنسټ وویل: " ددغو لیکو گڼ شمیر کسان د چاردهي د ولسوال (د داؤود خان د ناظر د باز محمد خان د مشر زوی) جاسوسان او یو شمیر یې د کورنیو چارو د وزارت ، د دفاع د وزارت او ملي مصؤونیت مخبران ول. ځارگرو ځانگو ددغي ډلي گڼ شمیر کسان د حکومت ور لیږل شوي کسان بلل او په دې توگه یې چارواکي غولول چي روان اکر وکر ته په کلکه او جدي توگه ونه گوري.

د وزیرانو د غونډې د پریکړې پربنسټ د نورمحمد تره کي ، ببرک کارمل او دهغوی د ډلي ټپلي د نیولو د امر له ورکړې وروسته ، د گارد بولندوی امر وکړ چي شپه په قطعه کي پاتي شم. د دفاع د وزیر ډگر جنرال غلام حیدر رسولي د امر پر بنسټ د غوایي اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د تره کي او کارمل او د هغوی د پلویانو د نیولو په ښادۍ کي د خوشالی د ورځي په توگه اعلان شوې وه.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د هماغي ورځي د سهار د اتو بجو په شا او خوا کې مې د اور وژني د موټرانو غږ واورید. د پخوا په شان مې د کابل د ولایت د اور وژني له نوکریوال څخه مالومات تر لاسه کړل. هغه وویل : " د بالا حصار په غـُنـډ کې اور رامنځته شوی دئ" . بولندوی صاحبجان ته مې ټیلفون وکړ، هغه په دفتر کې نه وو. څو شېبې وروسته هغه په خپله ټیلفون وکړ او ویې ویل: " د ریشخورو په اوومه فرقه کې د فرقې پربولندوی جنرال نظیم خان باندې برید شوی خو نوموړی تښتیدلی دئ. د فرقې رئـیس ارکان ډګروال قاسم خان تپي دئ او هغه یې روغتون ته لیږدولی دئ."

په همدې ترڅ کې دګارد له منځه د ډز غږ واورېدل شو. وویل شول چې : د تورن عزیز حساس د ټولي یوه سرتیري په تیر وتني ډز کړی دئ " دغه په لوی لاس ډز ، ښایي په ارګ دننه کمونیستانو د قطعې د سربدالی او ویرولو لپاره کړی وي.

د نهو بجو په شا او خوا کې د داؤود خان مرستندوی " یاور" بریدمن مجید (د بازمحمد خان زوی) د ګلخانې له مانۍ ټیلفون وکړ او ویې ویل: " د ملي دفاع وزیر صاحب ټیلفون کړی وو او ویې ویل چې صاحبجان ته وواياست چې له ځرخي پله څخه درې ځنځیره شوبلي را خوځېدلي او د کابل د ښار پر لور را رواني دي." مجید خان په پای کې وویل : " قوماندان صاحب مې ونه موند ، له دې امله دغه خبرتیا مې تاسو ته در ورسوله."

د ګارد د بولندوی په لټه کې شوم چې د دفاع د وزیر امر ورته ور ورسوم. د قطعې د پلټلو لپاره د اپراسیون له دفتره لاندې راغلم. کله چې د کانو او صنایعو وزارت ته مخامخ د ګارد دروازې ته ورسیدلم ، د ګارد بولندوی مې ولید.

د ځرخي له پله څخه را خوځېدلي شوبلي د محمودخان له پله څخه په را تیریدا نیغ په نیغه د ارګ پر لور راتللي او په ډیره بیړه د دفاع د وزارت د ودانۍ مخ ته را نیږدې کېدلي. له دغو شوبلو څخه یوې یې د دفاع د وزارت پر ودانۍ ډز وکړ. شوبلې د ملي دفاع د وزارت له مخې په تیریدا د ګارد ختیځې دروازې او بیا د چنګاښ د شیږویشتمې د څلور لارې پر خوا په خوځښت راغلي.

د قوای مرکز د ځواک رئـیس ارکان تورن جنرال عبدالعلي ګارد ته ټلفون وکړ او ویې ویل : " دګارد د مرستې لپاره د بالاحصار له غـُنـډه مرسته در رسیږي." د ګارد بولندوی چې له ختیځې دروازې څخه یې پیښې په سترګو لیدلي د ملي دفاع د وزارت د استخبارتو رئـیس ته ټلفون وکړ او د دفاع د وزارت پر ودانۍ د شوبلو د اور په اړه یې ورڅخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي په ځواب کې وویل: " ما ګومان کړی وو چې شوبلي تاسو را بللي دي."

وروسته څرګنده شوه چې دغه شوبلي په اسلم وطنجار پورې تړلي وې. ویل کیږي چې د دفاع د وزارت پر ودانۍ لومړی ډز په خپله وطنجار کړی وو. له هغه وروسته د محمود خان د پله له لورې درې ځنځیره شوبلي د ارګ مخې ته را ورسیدلي او بیا د پښتونستان واټ پر لور ولاړې.

د ګارد بولندوی ما ته امر وکړ چې شوبلي و دَرَوم. دا ځکه چې د شوبلو سرتیرو ته ویل شوي ول چې تاسو ته د کابل ښار په منځ کې د لاریون د مخنیوي لپاره دنده درکړل شوی او هغوی له کودتا څخه خبر نه ول. له دې امله شوبلي زما د لاس په ښورولو ودَریدلي او زما امر یې ومانه په دې مانا چې سرتیري له ټانکه دباندې را ووتل. هغوی مې د پلټلو لپاره ګارد ته دننه ولیږل خو د شوبلو چلوونکي چې بریدګي ول او له کودتا خبر ول له خپلو شوبلو سره و تښتیدل. هغوی د پلان د وزارت مخ ته مورچل و نیو او د شوبلې پرسر په ایښودل شوې ماشینګنې یې زما پر خوا ډزې پیل کړی.

زه یوازې وم، د بانک ودانۍ ته ننوتي یو زیارت وو او د زیارت ترمخ د ونو په منځ کې پټ شوم. د ماشینګنو د ډزو د اور په ترڅ کې زیارت ته ننوتم له هغه وروسته له دیواله پورته وختلم او ګارد ته ننوتم.

د ګارد بولندوی امر ورکړ چې د پلټلو یوه ډله دې وټاکل شي او له سرتیرو څخه دې پلټنې پیل شي. له دې چې د اضطرار حالت وو ما د سرتیرو د حبس امر ورکړ. د ګارد له بولندوی سره یو ځای د ختیځې دروازې پر لور ولاړم. د ارګ پر لورد چنګاښ د شیږویشتمې له څلورلارې څخه د محاربوي ماشینونو د راتګ غږ اوریدل کیده. وروسته څرګنده شوه چې نوموړي محاربوي ماشینونه د څلورم زغره وال ځواک محاربوي ماشینونه دي.

دګارد بولندوی ماته امر راکړ چې نوموړي محاربوي ماشینونه و دَرَوم. کله چې د ګارد د لومړي کنډک له بولندوی ډګرمن محمد سرور سره یوځای د محاربوي ماشینونو د لیکې پر لور و خوځیدم، و مې لیدل چې د محاربوي ماشین ننه ویشتونکی د وسلې میل زموږ پر لور را وڅرخاوه او موږ یې تر نښې لاندې و نیولو. ما او محمد سرورځای پر ځای پروت وکړ ، د محاربوي ماشین توغندی د بالاحصار پریوه زغره وال ګاډي چې د مرستې لپاره راغلی وو ومښت چې د ډګروال سردار غلام صدیق زوی د نظام قراول د بریدمن غلام عثمان تندی یې تپي کړ.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د گارد بولندوی پیښه په خپلو سترګو ولیدله او امر یې وکړ چې شوبلې تر اور لاندې ونیسم. د هغه د امر پر بنسټ " اور" مې پیل کړ. د جمهوري ګارد زړه ورو ، میړنیو او مسلمانو سر تیرو محاربوي ماشینونه تر اور لاندې ونیول او شوبلو اور واخیست. ددغو محاربوي ماشینونو په منځ کې د جنرال عارف وراره عمر هم وو. هغه له نورو لسو تنو سره د اور په منګولو کې وسوځېد. له هغه وروسته د محاربوي ماشینونو تر شا دَریدلو شوبلو د ګارد پر لور خوځښت پیل کړ.

ماجزو تامونو ته امر کړی وو چې تر بل امر پورې د ارګ پر لورهره راتلونکې شوبله یا بل ډول جنګې ګاډی دې دړې وړې کړي. په نوموړو نښتوکې د ګارد قطعې د کودتاچیانو اته شوبلې د کانو او صنایعو د وزارت د ودانی تر مخ ، د" افغانستان بانک" د ودانی د ګوټ تر څنګ زیارت " د ارګ ختیځې دروازې او د چنګاښ د شپږویشتمې په څلور لاره کې له منځه تللې وې. د نوموړوشوبلو دړې وړې ټوټې تر څو ورځو پورې هلته لیدل کېدلې.

د وطنجارد شوبلو کنډک د چنګاښ د شپږویشتمې له څلور لارې څخه بیرته د محمود خان د پله پر لور په شا شو. له پیښو وروسته راته څرګنده شوه چې هغوی د هوایي ځواک رئیس ارکان قادر ته خبر ورکړی وو چې د جمهوري ګارد ځواکونو شوبلې له منځه وړې او موږ نه شو کولای مقاومت وکړو له دې امله په شا کیږو. خو قادر د هغوی د په شا کیدنې مخه و نیوله او ژمنه یې و سپارله چې ډیر ژر به الوتکې د هغوی مرستې ته ور ولیږل شي.

د کودتا د ورځ په پیل کې د هوایي او مدافعه هوایي لوی بولندوی ډګرجنرال موسی خان د هغه له یاور سره یوځای د هوایي ځواک د کمونیستانو له پلوه وژل شوي ول.

د دفاع د وزیر موټر چلوونکی د ګارد ختیځې دروازې ته راغی او ماته یې وویل : " د ملي دفاع وزیر د خپلې تومانچې جاغور د نښې په توګه د ګارد بولندوی ته را لیږلی او ویلي یې دي چې هېڅ اندیښنه مه کوئ ، ما د هوایي ځواکونو بولندوی ته امر کړئ دئ چې الوتکې را والوزي او پاتې شوبلې له منځه یو سي!"
شاژور مې را واخیست چې دغه اړینه نښه د ګارد بولندوی ته ورسوم. د مازدیګر د څلورو بجو په شا او خوا کې د ولسمشر د کور له دایمي ساتندویه ټولې څخه یو سرتیری چې مشري یې تورن غلام رباني کوله راغی او د مرستې غوښتنه یې وکړه. له هغه مې وپوښتل : " ستاسو افسران چیرې دي؟" هغه وویل : " ټول تښتیدلي دي." د لومړي کنډک له لومړي ټولي څخه د تورن رباني پرځای بریدمن **معاذالله** مې د داؤود خان کورته ولیږه ، خو هغه هم و تښتیده. غلام رباني او د هغه افسران د ګارد د بولندوی او د لسمشر د ډاډ وړ کسان ول خو له ځانه یې د ورسپارل شویو دندو په پرمخ بیولو کې یې جدیت نه څرګنداوه.(د کودتا په ورځ ، غلام رباني خپل ټولی په یوه لیکه په مورچل چې ځای پر ځای کړی وو. له همدې امله د کمونیستانو هوایي بمباریو د هغه د ټولي ګڼ شمیر کسان ور وژلي ول)

وروسته له دې چې د دفاع د وزیر شاژور د نښې په توګه زما لاس ته راغی ، د الوتکو را رسیدلو ته سترګې په لار وم. ماسپیښن مهال د الوتکو د ګړزهار غړونه مې تر غوږو شول. الوتکو د مرستې پر ځای د جمهوري ګارد پر جزوتامونو ډزې او د بمونو وَرَول را پیل کړل. یوې الوتکې د دلکشا پر ماڼی ډزې وکړې. د ګارد د دافع هوا بلوک چې دویم بریدمن شاه محمود یې بولندویي کوله د الوتکو پر لور ځوابیه ډزې پیل کړې. د ځوابیه ډزو له امله یوه الوتکه د ریشخورو په سیمه کې را وغورځېدله. پاتې الوتکو د ګلخانې پر ماڼی بمونه را وغورځول.

چوپه چوپتیا هرې خوا ته خپره شوه. په مدافعه کې د ګارد سرتیرو لوړه روحیه درلودله او راتلونکې بولنې ته سترګه په لاره ول. یو ځل بیا د ګارد د بولندوی په لټه کې شوم. په دې شیبه کې هغه په خپله د ګارد ختیځې دروازې ته ټلفون وکړ او ماته یې امر راکړ چې دهغه دفتر ته ورشم او ویې ویل: " ښاغلي ولسمشر امر کړئ دئ چې په هرډول چې کیږي باید د راډیو ودانی او سټیشن بیرته ونیسو. له دې امله تاسو (د هغه موخه زه : د اوپراسیون آمر وه) له هرټولي څخه یو یو توغندی ویشتونکی ، چې ټول اته تنه کیږي له ځان سره واخلی او داسې په پټه ولاړ شي چې څوک در باندې پوه نه شي."

د ګارد بولندوی پوهیده چې په هر ټولي کې یو یو تن توغندی ویشتونکی شته او د کسانو په ټاکنه او د راډیو سټیشن ته د هغوي پر لیږنه ګوندي افسران په آسانۍ خبریدل. په هغه شیبه کې چې نوموړي خپل امر ورکاوه ، د ګارد د مخابرې آمر جګتورن آقا محمد هم وو.(آقا محمد د صاحبجان له ډیرو نیږدې خپلوانو او د هغه د ډاډ وړ سړی وو او له یو بل سره یې کورنی تګ راتګ درلود)

د کابل راډیو ودانی (د اسلم وطنجار تر مشرۍ لاندې) د څلورم زغره وال ځواک کنډک نیولې وه. شیرجان مزدوریار هم هلته وو. هغه هم له صاحبجان سره کورنی تګ راتګ درلود.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

د غوايي د اوومي له کودتا څو مياشتي مخکي ، يوه ورځ د ګارد د بولندوی دفتر ته ولاړم. د بولندوی ياور راته وويل:" جګړن شيرجان مزدوريار د ګارد له بولندوی سره يو ځای ناست دئ، خو تاسو کولای شی ولاړ شی." دفترته ننوتلم. له سلام او روغبړ وروسته مزدريار راته وويل:" آمرصاحب! زه کله ناکله د شپې له پلوه د صاحبجان خان ليدلو ته راځم. ستاسو سرتيري له ما " د شپې نوم" غواړي او دننه راتللو ته اجازه نه راکوي. ما په ځواب کي وويل." ښاغليه ! تاسو په خپله يو د تجربې خاوند افسر ياست اوپه پوځي دود او قانون ښه پوهيږئ. دا به څنګه شوني وي چي څوک دې ارګ ته ننوځي او په دننه ولاړ کسان دې ورڅخه پوښتنه ونه کړي؟" مزدورياد وويل :" ټول خلک ما پيژني چي زه د صاحبجان ملګری يم." ما ځواب ورکړ : " پوهيږم چي تاسو د ښاغلي بولندوی ملګری او ټولګيوال ياست. که ښاغلی بولندوی يو رسمي امر ورکړي چي ستاسو مخه دې څوک ونه نيسي ، زه به هغه ټولو اړوندو جزوتامونو ته ووايم اوتاسو به له دغې ربړې څخه خلاص شی." څرګنده ده چي د ګارد بولندوی هيڅکله داسي امر نه شو ورکولای.

د راډيو د ودانی د نيولو په اړه ما د ګارد بولندوی ته داسي وويل: " ښاغلی بولندوی! زه يو سرتيری يم. هرڅه چي تاسو امر وکړئ ، په سترګو! ترسره کوم يې. کله چي د راډيو د ودانی د نيولو لپاره ولاړ شم نو زما پرځای د ګارد د سوق او اداري لپاره بل څوک وټاکئ." هغه د څو شيبو لپاره په سوچونو کي ډوب شو او بيا يي وويل:" نه! تاسو مه ځئ. تاسو د ګارد سوق او اداره په لاس کي واخلئ. زه به په دې اړه لږ څه نور ژور سوچ وکړم."

کله چي له دفتره دباندې راوتلم ، هغه غږ وکړ او ويې ويل:" عبدالحق علومي بندي کړئ. ټول فساد د هغه تر پښو لاندې دئ." (څرګنده ده چي د اضطرار په هغسي شيبو کي د هغه بندي کول نا شوني ول)

په دغه شيبه کي هغه شوبلي چي نن سهار د ګارد د يوال تر مخ دَرَول شوي وې او سرتيري يې قطعې ته دننه د پلټنو لپاره ليږل شوي ول د شوبلو د هغو چلوونکو په مرسته چي له خپلو شوبلو سره تښتيدلي ول د پلان د وزارت له ودانۍ سره له جوخت ټکي څخه يې د ګارد پر لور په ډزو پيل وکړ.

د ګارد د مخابرې آمر آقا محمد د مخابرې له لومړي بريدمن سره د جمهوري ګارد مخابرې په شنډولو کي ، د بې سيم د بطريو په ليرې کولو ، نيغه او اغيزمنه ونډه درلودله. وروسته څرګند شوه چي هغوی دواړه د سرسپارلو خلقيانو له ډلې څخه ول.

زه بيا قطعي ته راغلم او ليدل مي چي اکر وکر لا کړکچين اود خونړيتوب پر خوا درومي. ما بايد خپل سرتيري د لاس او ګريوان جګړې لپاره چمتو کړي وای. امر مي ورکړچي ټول سرتيري او افسران دې بمبونه په لاسونو کي واخلي. له هغې ډلې څخه جګتورن محمد نادر (د فقير خوشدل زوی) ځای پر ځای زما امر پلی کړ ؛ هغه خپلې ټولي دندې په ډيرې رښتونلی ، ګروهني او سپيڅلتيا تر سره کړې.

د جزوتامونو د (ځانګړي شوي) وسلتون وسلې خلاصې شوې وې او وسلتون بايد بيرته د ډيپو له غُنډ څخه ډک شوای وای. خو د ګارد د وسله پالې آمر جګړن ذاکرد کار د نيمګړي کولو لپاره بې پروايي کوله او پلمې يې پلټلې ، هغه د غُنډ د ډيپو پرانيستل د ګارد د بولندوی په امر پورې تړلی ګاڼه. هغه نه غوښتل چي جزوتامونه ته وسله ورکړل شي. ما په خپله پازوالی يا مسؤوليت ليکلی امر ورکړ چي پرجزو تامونو دې د غنډ له وسلتون څخه وسلې وويشل شي.

له هغه وروسته د ګارد له بولندوی څخه د نورو لارښوونو د اخيستلو لپاره د ګلخاني ماڼي ته ولاړم. و مې ليدل چي ښاغلی ولسمشرصاحب داؤود خان په خونه کي ګرځي . پوځي سلام مې وکړ. ويې ويل :" څوک يې؟ ځان را وپيژنه." ما خپل نوم ، پوځي رتبه او دنده په پوځي غږ ورته وويله. ولسمشر راڅخه وپوښتل: " د يوه سرتيري په توګه د وضعيت په اړه څه ګومان کوئ؟" د اکر وکر د انځور په راکښلو مي داسي ځواب ورکړ:

" ښاغلی ولسمشر صاحب! د زغره وال ځواک د قطعو اوجزوتامونو بريدونه د جمهوري ګارد د جزوتامونو له پلوه په شا تمبول شوي دي ؛ د ختيځي دروازې ، د دلکشا د ماڼی دروازې ، د کابل سينما او د چنګاښ د شيړويشتمي څلور لارې مخته ټولې برغلګرې شوبلې دړې وړې شوي دي. موږ پر اکروکر بر لاسي يو. يوازې د پلان د وزارت د ودانۍ له څنګه د هغوی درې شوبلي يو يو ډز کوي. ښايي هغوی ډيره وسله او مردکي ونه لري او ژر به چوپ شي. خو نه شو کولای د هوايي ځواک د بريدونو مخه ونيسو ځکه د هوا ضد وسلې نه لرو. که د کابل د ګارنيزيون د ليواګانو له ډلې څخه يو څوک د راډيو د وانی نيولو ته وګومارل شي ، که لوی څښتن غوښتي وي نو بريا به زموږ په برخه شي."

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

ښاغلي ولسمشر وويل: " زويه! اندېښنه مه کوئ. ما په کندهار کې عظيم جان ته امر کړئ دئ چې د مرستې لپاره را ودانګي." (د ولسمشر موخه ډګرجنرال عظيم خان د کندهار د قول اردو بولندوی وو. هغه بايد الوتکو ته امر کړی وای چې د يرغلګرو شوبلو د ډړې وړې کولولپاره دې راشي. وروسته څرګنده شوه چې عظيم خان د خپل پرچمي ياور اکرم له پلوه تسليميدلو ته اړ شوی وو.)

يو ځل بيا مې پوځي سلام وړکړ او د ګلخانې له مانۍ څخه را ووتلم. کابل راډيو د داؤود خان د وژل کېدلو او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د بريا خبرتياوې خپرولې. د حرمسرا له پاسه ناڅاپه د الوتکو يو ډله تيره شوه. حرمسرا يې تر اور لاندې ونيوله. نه پوهيږم چې د ګارد بولندوی له کوم ځايه ټلفون وکړ او ويې ويل چې د حرمسرا د تشولو لپاره بايد لاس په کار شو.

الوتکو د ګلخانې مانۍ تر اور لاندې نيولې وه. په دې شيبه کې د کنډک د بولندوی ډګرمن محمد سرور د ټپي کېدلو خبر راغی. د ګارد د بولندوی موټر مې په بيړه چمتو کړ او دنده مې وسپارله چې نوموړی دې د پوځ څلور سوه بستريز روغتون ته ورسوي. روغتون ته له ليږلو مخکې سرور خان د ژوند په وروستۍ شيبې کې راته وويل :" د خپل ځان احتياط وکړه، دا کمونيستان ما او تا نه پرېږدي." او له خبرو پاتې شو. وروسته څرګنده شوه چې د لارې په اوږدو کې يې ځان حق ته سپارلی وو. هغه يو ډير زړور ، ميړنی او هيوادپال افسر وو. اروا دې ښاده وي!

له دې چې جزوتامونه په خپلو مورچلونو کې ول ، د قوای کار د ټولې په مرسته چې د ارګ د ودانيو د بيا رغاولو لپاره راغلی وو ، د ګارد يو يا دوه بلوکه مې په کار و ګومارل چې د قرواني او د سرتيرو د ډوډۍ خوړلو د لويو لوښو په کارَولو د حرمسرای اور مړ کړي او د هغه يو شمير توکي مو دباندې را وايستل.

د حرمسرا له تشولو وروسته ، بيا مې د شپې تر نيماييو پورې د ګارد بولندوی ونه ليد. د نيمې شپې شا او خوا وه چې ما ته يې د ارګ په ختيځې دروازې کې زنګ وواهه او ويې ويل چې يوه لارۍ د ګلخانې مانۍ ته ور وليږم ځکه چې پام کې ده ښاغلی ولسمشر د ګلخانې له مانۍ څخه د باندې ووځي.

په همدغې شيبې کې د محمد داؤود له زامنو څخه يو تن غوښتل د مانۍ له دروازې څخه را ووځي خو کمونيستانو په ارګ کې دننه وويشت. د دوازې دوه تنه ساتونکې يې هم وويشتل.

څو موده وړاندې عزيز حساس چې وروسته د ببرک د ګارد د بولندوی په توګه وټاکل شو او د ډګر جنرالۍ رتبې ته رسول شوی وو راته داسې وويل: " کله چې د داؤود خان زوی عمرجان غوښتل د ګلخانې له مانۍ څخه دباندې را ووځي ، د اور وژنې د بلوک ضابط ، بريدمن ببرک عمرجان وواژه. د ګلخانې د مانۍ دوه تنه ساتونکي چې زما له ټولې (عزيزحساس) څخه ول ټپيان شول."

بريدمن ببرک د جمهوريت له پرځېدنې وروسته د نورمحمد تره کي د ياور په توګه ټاکل شوی وو. نوموړی د تره کي د ډلې له خلقيانو څخه وو چې د امين او تره کي ترمنځ په شخړه او اخ و ډب کې د امين د پلويانو له پلوه و نيول شو او بيا يې وواژه.

ما د ۲۰۰۸ز کال د سپټامبر په مياشت کې د داؤود خان د جمهوري ګارد د پخوانيو افسرانو د ټولې له يوه تن بولندوی او له دوه تنو نورو څخه چې په نورو دفترونو کې يې کار کاوه د همدغې خبرې په اړه پوښتنې وکړې. هغوی وويل: " د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن عبدالمجيد يوه ټولې ته ولاړ او غوښتنه يې وکړه چې يو ډلګی سرتيري دې د هغه د مرستې لپاره په خدمتې ډول ورکړل شي. د نوموړي ټولې بولندوی يو ډلګی سرتيري تورن عبدالمجيد ور وليږل چې مشري دې هم په خپله وکړي.

کله چې د هوايي ځواک بمبارۍ پيلېږي د ببرک په نامه د خواجه عبدالمجيد يو ضابط د شپې له تورې تيارې څخه په ګټه اخيستنې په غلا د جومات څنګ ته نيږدې د بوټو په منځ کې ځان پټوي. نوموړی خدمتې ډلګي ته چې له يل ټولې څخه د مرساتې لپاره ور لګيرل شوی وو د " اور" امر ورکوي او د هغه له امله د لومړي کنډک بولندوی ډګرمن سرور ټپي کيږي (د نوموړي ډلګي ، ډلګی مشرغلام رسول نوميده او د فراه له ولايت څخه وو. نوموړي د ټولې بولندوی ته ويلي ول : " پرون شپه وروسته له دې چې له خپل ډلګي سره د تورن عبدالمجيد تر مشرۍ لاندې ولاړم ، زه يې د ګلخانې مانۍ ته بوتلم. توره تياره وه او ما ته يې د " اور" امر راکړ. ما هم امر پلی کړ او پوه نه شوم چې څوک وژل شوي او څوک ټپيان شوي دي."

له پورتنيو خبرو داسې ښکاري چې د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن عبدالمجيد او د هغه ضابط ببرک د داؤود خان د زوی عمراو ډګرمن سرور خان په شهادت او د ګلخانې د مانۍ د دوه تنو ساتونکوپه ټپي کېدنه کې نيغ لاس درلود.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په ۲۱ نېټه مې د ګلخاني د ماڼی د دزو په اړه د داؤود خان د جمهوري ګارد د سپورت له پخواني آمر څخه پوښتنه وکړه. هغه وویل :" د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن خواجه عبدالمجید او ضابط یې ببرک چې د هغه سړی وو ، د ګلخاني پر ماڼی ډزې کړې وې." د سپورت آمر دغه پېښه د خواجه عبدالمجید له خولې راته داسې وویله: " خواجه ویل چې پر غلام سرور خان مې د شا له لوري داسې ډزې وکړې چې دوه قاته شو." (عبدالمجید دا هم ویلي ول : " ډېره هڅه مې وکړه چې د اوپراسیون آمر [تاجیار] هم له منځه یوسم خو هغه هرې خواته په ځغاسته کې وو او پر یوه ځای نه درېده.)

کله چې زه [تاجیار] د سیاسي بندیانو له عمومي بخښنې وروسته ...... د ببرک کارمل د رژیم په امر له بند څخه خلاص شوم د یوه خپلوان د مړي د ښخولو لپاره قول آبچکان ته تللی وم او هلته مې خواجه عبدالمجید ولید. له سلام وروسته ، د جګړنی د رتبې مبارکي مې ورته وویله. تورن حمیدالله چې په جمهوري ګارد کې یې دنده درلودله هم راغلی وو. نوموړي د خبرو په ترڅ کې راته څرګنده کړه چې : " آمرصاحب! خواجه مجید تاسو ته نوی ژوند در کړی دئ." و مې پوښتل :" څنګه؟" په ځواب کې یې وویل :" خواجه مجید وایي چې د تشریفاتو د ټولي بولندوی عزیز حساس غوښتل تاسو د شا له لوري په ماشینګڼه وولي او له منځه مو یوسي، خو مجید د هغه مخه نیولي وه." ما منته وکړه او ومې ویل:" البته زما اجل نه وو راغلی."

د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په مباشت کې مې دغه خبره له عزیز حساس څخه وپوښتله. هغه وویل: " اصله خبره خو دا ده چې خواجه مجید ستاسو د وژلو په لټه کې وو." دا چې څوک رښتیا وایي ، یوازې لوی څښتن پوهیږي. خو خواجه مجید چې یو غیرګوندي ، مرتجع او موقع پیژندونکی او ورځچاری (مرتجع) سړی وو یوازې یې د پېښو دروندوالي ته کتل چې پېښه د چا په ګټه پای ته رسیږي نو له هغه وروسته یې ځان په هماغې ډلې پورې نښلاوه. له بلې خوا له دې چې د خواجه مجید ضابط ببرک یو سرسپارلی خلقی وو د کودتا په شپه یې خواجه مجید ته ویلي ول چې له هغه سره دې هم اندی (همفکر) اوسي. له نوموړو شننو ، کره کتنو او شواهدو څخه په څرګنده بربنډیږي چې د سردار داؤود خان د زوی عمر جان او د لومړي کنډک د بولندوی سرورخان په شهادت ، د ګلخاني د ماڼی د دوه تنو ساتونکو په ټپي کیدلو او زما د له منځه وړلو په هڅه کې د خواجه مجید او ببرک نیغ په نیغه لاس لرل په زباد رسیږي.

له دغې پېښې وروسته د ګارډ قطعه د شپې تر نیماییو پورې مرستې او لاربنوونې ته سترګې په لار ناسته وه. د لوړو چار واکو له پلوه هیڅ ډول ګام اوچت نه شو. د شپې د یوې بجې شا او خوا [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۸] وه چې د ګلخاني ماڼی ته د لاربنوونې د اخیستلو لپاره ولاړم. د لارې په اوږدو کې عبدالحق علومي او سید جان هم له ما سره یو ځای شول. هغوی پر ما زور اچاوه او په ټینګار یې ویل : " د ګارد بولندوی ورک شوی دئ او د بولندې واک ستاسو (د اوپراسیون آمر) په لاس کې ده. باید یوه لاره و پلټې ، مانا دا چې قطعه ور تسلیم کړئ."

د ګلخاني ماڼی ته ننوتلم ، د ګارد بولندوی نه ښکارېده. د جګتورن نادر په وینا هغه خپل ځان د کوټې د باغچې تر ځمکلاندې ځای کې پټ کړی وو. داؤود خان بیا هم د وضعیت مالومات وغوښتل. په ځواب کې مې وویل: " په وضعیت کې د پاملرنې وړ بدلون نه دئ راغلی او موږ ته مرسته هم نه ده را رسیدلې."

په همدغه وخت کې سید جان او عبدالحق علومي داؤود خان ته په دوه مخې او منافقت داسې اوتې بَوتې وویشتلې : " موږ د ځان د وینې تر وروستي څاڅکي پورې له تاسو دفاع کوو." دغه هوډ او ژمنه درواغ ول. رښتیا دا وه چې دواړه یې پرچمیان ول او د داؤود خان له شهادته وروسته تر جنرالی او لوړو څوکیو ورسیدل.

داؤود خان ته د راپور له سپارلو وروسته له سیدجان او عبدالحق علومي سره یو ځای د ګلخاني له ماڼی را ووتلم. صاحبجان ټلفون وکړ او ویې ویل چې یو شمیر وسله د ګلخاني ماڼی ته ور ولیږم. د انضباط بلوک ته مې په بیړه امر وکړ. وسله و سپارل شوه. په ماڼی کې دننه د کورنیو چارو وزیر قدیرنورستاني ، د مالیې وزیر سید عبدالاله ، د کانو او صنایعو وزیر تواب آصفي ، د عامې روغتیا وزیر عبدالله عمر، د کرهنې وزیر عزیزالله واصفي ، د بهرنیو چارو د وزارت مرستیال و حید عبدالله ، د عدلیې وزیر وفي الله سمیعي او د کابینې نور غړي ول.

د نیږدې سهار درې نیمې بجې وې. د پل خشتي له جوماته د آذان غږ راغی. د جګتورن نادرخان له لارې خبر شوم چې د ګارد بولندوی د ګلخاني ماڼی ته راغلی دئ. غوښتل مې د لاربنوونو د اخیستلو لپاره هلته ورشم. ماڼی ته ننوتلم او داؤود خان مې ولید. د مالیې او کورنیو چارو وزیران دواړه راته نیږدې شول او مالومات یې وغوښتل. ما وویل :" وضعیت د پخوا په شان دئ." هغوی ، سید عبدالله او د کابینې نور غړي له داؤود خان سره په یوه خونه کې ول. داؤود خان را نیږدې شو او داسې یې را ته وویل:" زویه ! ځوان یې ، ولاړ سه ځان ور تسلیم کړه. ما خپله پریکړه کړې ده." صاحبجان هم راته وویل :" ښاغلي ولسمشر صاحب خپله پریکړه کړې ده. تاسو ولاړ سئ ، قطعه را ټوله کړئ او امر ورکړئ چې خپلې وسلې دې وسلتونونو ته وسپاري."

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د یوه مسلمان او افغان په توګه چې د ناموس ، اسلام د هیواد د ځمکنی بشپړتیا او د ملي نوامیسو د ساتلو لپاره مې په خدای او قران سوګند او لوړه کړې وه د داسي یوه امر منل او هغه ته غاړه ایښوونه را ته خورا ګرانه وه. صاحبجان د دویم ځل لپاره راته وویل :" دا د ښاغلي ولسمشر صاحب امر دئ. ولاړ سئ او امر پلی کړئ." ما په درنښت سلام وکړ او را ووتم.

د غوايي د مياشتي په اتمي [۱۹۷۸ز اپریل ۲۸] شا او خوا د سهار شپږ بجي وې چې د کابل په آسمان کې د کفر او کمونیزم د تیاري لمر په را ختلو شو او د ولسمشر او د ګارد د بولندوی د امر پر بنسټ مې د ګارد د قطعي ته د ټول سـئ امر ورکړ. وروسته له دې چې د ګارد ټوله قطعه را ټوله شوه ، په داسي حال کې چې د هیواد مینه ، دین ، افغاني غیرت ، د افغانستان د مسلمانانو د ناموس او د هیوادپالني احساس را ته اجازه نه راکوله او ستوني مې غم لړلي ناورین کښیکاږه ، د ولسمشر صاحب امر مې اعلان کړ. د ګارد د قطعي سرتیرو نه منله او نه یې غوښتل خپله وسله پر ځمکه کښیږدي.

پورته مې وویل چې د کودتا د پیل په شپږو کې له بالاحصار څخه یو مرستندوی ټولی راغلی وو او ما د نوموړي ټولي افسران او سرتیري بې وسلي کړي ول او د مخابرې په ټولي کې مې بندیان کړي ول ، له همدغه ټولي څخه د لعل محمد او تورن رسول په نومونو دوه تنو پرچمیانو د ګارد کنترول په لاس کې ونیو او موږ ته یې داسي امر وکړ:" لاسونه مو پر سرونو کښیږدئ او یو یو په یوه لیکه د ګارد له دروازې څخه ووځـئ."

کله چې د پښتونستان واټ ته را ورسیدلو، زه چې د کتار لومړی سړی وم (له خپل پخواني ټولګیوال) جګړن نورالله سره مخامخ شوم. هغه وویل : " اوس که زر مرمی دې په دا خېټه کې در تشي کړم ، بیا هم لږ ده. همدا ته وې چې " عمرجان" دې شهید کړ، او شوبلو ته دې اور واچاوه." په ځواب کې مې وویل : " هرڅه چې کوئ وېې وکړه. په جګړه کي حلوا نه ویشل کیږي." (نور الله خلقی وو ، وروسته د حربي پوهنتون مرستیال او د هوايي ځواکونو د بولندوی په توګه وټاکل شو. هغه د ..... کمونیستي رژیم له ړنګیدلو ورسته له افغانستانه و تښتید او اوس په ډنمارک کې د .... له پیسو په چړچو بوخت دئ.)

وروسته له دې چې افسران او سرتیري له ګارد څخه راووتل د پښتونستان واټ د تندوبي " فواره" ګرد چاپیره د " خیبر کافي" ته مخامخ د محلدینو او کمونیستانو .... تر څار لاندې ونیول شولو. له هغه ځایه یې د آریانا سینما ته بوتلو. عزیزحساس ، عبدالحق علومي او نور پرچمیان په هماغه ورځ خوشي شول. د مازدیګر څلور بجي وې د ملي بس په سرویسونو کي یې څلورم زغره وال ځواک ته بوتلو.

دري ورځي وروسته زما سترګي په هاغه جیپ موټر را وا وښتي چې صاحبجان په کې سپریده. اوس زما پخواني ټولیګوال توفیق احمد عزیزي پکې سپریده. څرګنده شوه چې نوموړی د ګارد د بولندوی په توګه ټاکل شوی دئ. کله چې سترګي یې په ما ولګېدلي ویې ویل :" اې هیواد پلوریه! اې د امریکا سي آی اې! وه خائینه! ولي دې د جمهوري ګارد مخي ته شوبلو ته اور واچاوه؟ ولي دې زموږ کسان ووژل؟ " ناځاپه یې په ما برید وکړ او کله څپیړه یې زما په مخ راکړه او امر یې وکړ چې په هېڅ ډول نه شم کولای نه کوټي دباندې ووځم او لس تنه ساتونکي یې زما د ساتلو لپاره و ټاکل.

د کمونیستي رژیم له منځته راتګ وروسته توفیق احمد عزیزي په ډیلي او مسکو کې د پوځي اتشي او د پوځ د مفتش په توګه و ګومارل شو او د ډګر جنرالی تر رتبې ورسید. کله چې په هند کې یې دنده تر سره کوله ، د پوهنتون زده کوونکو او خلکو پر سفارت برید وکړ او نوموړی یې په ترخ ښه و ډبَـاوه. نوموړی په ۱۹۸۹ز کال کي له یوګوسلاویا څخه امریکا ته ولاړ. (دوه میاشتي مخکي [اکتوبر ۲۰۰۸] د نبیل مسکینیار په ټلویزیون کي د ښاغلي حسن امیري په پروګرام کي یوې میرمن ټلفون وکړ او ویې ویل: " توفیق احمد عزیزي ، د ګارد پخوانی بولندوی ، صاحبجان یې د راډیو له ودانۍ بوت او په خپل لاس یې وواژه.")

څرنګه چې وویل شول ، ما د غوايي د میاشتي په اتمي نېټه [۲۸ اپریل ۱۹۷۸زکال] د نیږدې سهارپه دري نیمو بجو شهید سردار محمد داؤود خان د ګلخاني په مانۍ کي د ګام وهلو په حال کي لیدلی دئ. هغه ماته د مقاومت د دَرَولو امر راکړ او دغه امر یې د ګارد د بولندوی له خوا را ته دوه ځله تکرار شو چې هرو مرو دې پلی شي. ما نوموړی امر د سهار په شپږو بجو یعني دوه نیم ساعته وروسته پلی کړ.

داسي انګیرل کیږي چې د مقاومت له پای ته رسیدلو او د ګارد له سیمي زموږ له وتلو وروسته د سهار له شپږو بجو وروسته [۲۸ اپریل ۱۹۸۷] په بالاحصار کي میشتي د ۴۴۴ کوماندو قطعي بریدمن امام الدین او یو شمیر وسله وال

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

کسان کلاشنیکوفونه په لاس مانۍ ته ننوتلي او په ډیرې سپین سترګۍ یې داؤود خان او جمهوري رژیم لوړ پوړو چارواکو ته ویلي :" د ګوند د مرکزي کمیټې د امر پر بنسټ تاسو محکوم یاست او ځانونه تسلیم کړئ.!"

سردار داؤود د امام الدین او تش په نامه مرکزي کمیټې امر ته د غاړې په نه ایښودلو او نه پاملرنې په تومانچه ډز کوي او د امام الدین بدرګه کسان یو ځای په یوه وار پر سردار محمد داؤود او د کابینې پرنورو غړو ډزې کوي او د سردار محمد داؤود خان ، د هغه د وروړ سردار محمد نعیم خان ، د کورنۍ او د کابینې د غړو په ګډون نهه دیرش تنه په ډیرې شډلتیا او وحشت په شهادت رسوي.

نولسمه برخه
صبورالله ســــــیاه ســنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي ښادناموں په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښنایي واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اورېدل یا لوستل کیږي لړتر لره د افغانستان د خلق د یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیر پنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي
۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سیاه سنګ

ډیلفونونو شمیرې : ۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰۶) ۱ و ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰۶) ۱
نښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

د فرهاد لبیب د خبرو د لړۍ دوام

د ۲۰۰۹ زکال د جنورۍ په څلورمه نیټه د " چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب ، چې د [هند په نوي ډیلي کې په ۱۹۸۱ زکال د لیتو د خپرندویې ټولنې له پلوه خپور شوی] ، د www.kabulpress.org ویب پاڼې ته یې د " عمق فاجعه" تر سر لیک لاندې یو یادښت لیک را لیږلی وو. د هماغې ورځې په سبا د نوموړي یادښت لیک پراخه بڼه د یوې ښکلې سریزې په ترڅ کې په څو نورو رسنیو کې خپور شو.

نوموړي په پیل کې په هر ځای کې د " و آن ګلوله باران بامداد بهار/ د پسرلني سباوون دګولیو باران" د "لیکوال" له وندې څخه پرته له دې چې د " صبورالله سیاه سنګ" نوم یاد کړي یادونه کړې او ګنې په دغې لنډې څېړنې کې لیبب ته لیکوال له یوه " تایپ کوونکي" پرته بل ښه ځای نه دی موندلی.

دا دئ د فرهاد لبیب د خبرو لړۍ د هغه له اجازې پرته له شپږم پارګراف څخه وروسته را اخلو. لوستونکي کولای شي لومړۍ ټوله لیکنه دلته و لولي:

http://kabulpress.org/my/spip.php?article٢٧٩٩
www.farda.org/articles/٠٨_updates/٠٨١٢٠٠/article_f_labib.htm

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

" د ناتار ژور تـَل"

سره له دې چې د افغانستان د لومړني ولسمشر ، د هغه د کورنۍ او یارانو د شهادت د پېښې په اړه پراخ لاسوندونه او مدارک په لاس کې شته او په داسې حال کې چې د ولسمشرپه وژنه او وژونکو ته د وژنې د شریک او لاربنود په توګه لا تر اوسه د امام الدین پر اوږې او مټ د ولسمشر د وینو د ټپونو نښې لیدل کیږي بیا هم د درو لسیزو په تیریدا د وژونکو پیژندنه نه ده شوې.

په همدې لړ کې ، امام الدین اوس د غوایي د کودتا خونړۍ جنایت "مشروع دفاع" (!) بولي. آیا په دغسې له ملنډو ډک اړ و دوړ کې کیدای شي د هغې ورځې راتګ ته سترګې په لاره کښینو چې زموږ د هیواد د خپلواکۍ د ګټلو د زرګونو زرګونو وژونکو په سرو وینو پېښې د نیاو یا محاکمې تر میز پورې را ورسول شي او د کړو وړو سزا یې په لاس کې ورکړل شي؟

د زرګونو زرګونو شهیدانو ژوند او شتمنې د " افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند" د غړو له پلوه دړې وړې او له خاورو سره یو شوه ؛ لړ تر لږه په دیارلس سوه او اته پینځوسم لمریزکال [۱۹۷۹ز] کې د غوایي د کودتا د رژیم له پلوه د دولس زرو شهیدانو نومونه په برالا او څرګند ډول د کورنیو چارو د وازت په دیوالونو وځړول شول دا ځکه چې نور د هغوی پاتې کسان او خپلوان د جلادو واکمنو د سر خوږۍ لامل ونه ګرځي. خو هغه څه چې د وخت تیریدا په زباد رسولي دا دي چې د کړو وړو سزا حق او تأریخ هم بیرحمه ،سخت زړی او سپیڅلی ورمندګر"قاضي" دئ.

اووه ویشت کاله مخکې [۱۹۸۲ز] کله چې ما د غوایي د کودتا په اړه خپل یادښتلیکونه لیکل د امام الدین د خبرو په تړاو زه دې پایلې ته رسیدلی وم چې نوموړی د دوه وو خبرو په اړه رښتیا نه وایي :

۱) دا چې ویلي یې ول د یوه " څنګیز /جناحي اور" په تر سره کولو یې داؤود خان او ور سره کسان ووژل ، او
۲) په دغو خونړیو عملیاتو کې د اصلي وژونکو د نومونو او پیژند نه بربندول

ما د امام الدین د خبرو په اړه خپله جاج اخیستنه ولیکله او د هیواد یو شمیر تاریخپوهانو هغه په کلکه په پام کې و نیوله او په خپلو لیکنو کې یې ځای ورکړ. له دې چې له ډیرو کلونو وروسته پورتنی خبره یو ځل بیا د صبورالله سیاه سنګ له پلوه تر شننې او کره کتنې لاندې راغلی دا دئ زه هم د افغانستان د پخواني وسله ځواک د یوه غړي په توګه اړکیږم خپل دلایل را وړاندې کړم.

یوازې امام الدین؟ که د منطق او ژور ځیر له کړکۍ ورته وکتـل شي نو د دغسې عملیاتو د پلي کولو لپاره ، په ځانګړې توګه د یوه هیواد د ولسمشر د نیولو یا وژلو لپاره عادي اوکار نا آزمویلي خلک نه لیرل کیږي. دا به لنډ پوهنه او ساده باده توب وي که ومنو چې د کودتا د مشرتابه ډله هرڅومره چې ناپوهه وي د داؤود خان د نیولو لپاره دې نا خبره او کارنا ازمویلي کسان د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ولیږي. ځکه کودتاچیان ښه پوهېدل چې په حقیقت کې دغه ځانګړي او مهم عملیات د دوی برخلیک جوړوي. په دې توګه هر پوه او عاقل انسان دې ومني چې د هغه وخت د ولسمشر د نیولو لپاره هرو مرو کارپوه ، د ډاډ وړ او د پوځي علمیاتو له رمزونو او رازونو څخه خبر کسان لیږل شوي دي.

څو بنسټیزې پوښتنې: په دغسې یوه فوق العاده حساس او خونړي خوځښت کې ولې امام الدین یوازې وو؟ که دا و انګیرو چې له هغه سره بدرګه کسان یوازې د افغانستان د وسله وال ځواک څلور تنه افسران یا سرتیري ول نو څرګنده ده چې امام الدین په یوازې سر د ولسمشر وژونکی نه بلکه دوی ټول د ولسمشر وژونکي دي. په دې توګه پوښتنه دا ده چې د ولسمشر له شهادته وروسته ولې یوازې امام الدین لوړو پوړیو ته رسول کیږي او پاتې بدرګه کسان بې نومه او بې نښانه ورک پاتې کیږي؟ که له هغه سره بدرګه کسان د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول او په داسې یوې سرسپارنې یې د کودتا د رژیم لپاره سرښندنه کړې نو ولې دغو کسانو ته د امام الدین په شان رسمي دریځونه او امتیازات ونه کړل شول؟ که له هغه سره بدرګه کسان په رښتیا د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول ، آیا د دومره کلونو په اوږدو کې دوی نه شوای کولای لړ تر لږه د خپلو دوستانو او هملیکو ملګرو په منځ کې کوښنې سر ټکونه او شکایت وکړي؟ ولې یوازې امام الدین تپې او د همدغه داستان یوازینی " اتـل" وبلل شو؟

د **[ښاغلي میر محمد صدیق فرهنګ]** د کتاب [**افغانستان در پنج قرن اخیر**] په ۸۶۷ پاڼه کې ولسمشر ته د خبرو اترو لپاره د قادر او وطنجار د لیږلو په اړه داسې لیکل شوي دي : " دغه وړاندیز د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په مرکزي کمیټې کې وړاندې شو" ؛ او له هغه وروسته د هماغه کتاب په ۶۸۶ پاڼه کې د قادر له خولې ویل

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

کیږي : " زه او وطنجار د مانۍ پر لور و خوځېدلو . خو **ملګرو** زموږ مخه و نیوله او دوه تنو نورو ته دنده ورکړل شوه چې داؤود خان ته ورشي." ، اوس نورې اړینې پوښتنې را منځته کیږي :

دغه " **ملګري**" څوک ول چې د ګوند د مرکزي کمیټې له صلاحیت څخه د هغوی صلاحیت لوړ وو؟ ولې قادر په رندۍ او چالاکۍ د دغو پټو او مرموزو " **ملګرو**" له مخ څخه ټیکرې له لیرې کوي چې ان د هغوی د یوې ایکې وړیا خبره د خلق د ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه له حکم څخه لوړه ده ؟ ولې دغه پټ راز لا تر اوسه همداسې پټ ساتل کیږي؟

ددغسې اړینو عملیاتو لپاره د چمتووالي اړتیا: له نیکه مرغه چې په هم په هیواد کې دننه او په بهر کې میشت د افغانستان د وسله وال ځواک ګڼ شمیر غړي چې د غوایي د کودتا په شپو وروځو کې د افغانستان د ملي وسله وال ځواک غړي ول لا تر اوسه ژوندي دي. هغه کسان چې پوځي زده کړه لري په ځانګړې توګه د لوړو زده کړو خاوند افسران ښه پوهیږي چې د افغانستان د وسله وال ځواک غړي هېڅکله د همدغسې عملیاتو (د ولسمشر پر مانۍ د برید ، د هغه د وژنې یا نیولو) لپاره نه کومه ځانګړې روزنه لیدلې او نه د وسله وال ځواک په ښوونیزو او روزنیزو بنسټونو کې د دغسې عملیاتو روزنه تر سره شوې ده. مانا دا چې په یو چا یا څو کسانو په مخامخ ډول په یوه ځلور د یوالي چاپیریال کې د بریښنا په توندوالی برید تر سره کول ....

خو له دې سره سره په روښانه ډول وینو چې په دغو عملیاتو کې پینځه تنه د یَوُ لسو یا (اووه لسو) سرپه لاس کې اخیستې کسانو پر وړاندې په یوې کوښنې سرپوښلې ځلور دیوالی کې درېږي ؛ په انګړ کې دننه کوربانه د یرغلګر په پرتله له خپل چاپیریال سره ښه بلد او آشنا دي خو پرته له دې چې د یرغلګرو له ډلې څخه یو تن ووژل شي ، هغوی ټول د همدغې پینځه کسیزې ډلې له پلوه له ښو غورځول کیږي او یوازې د امام الدین په نامه د کومانو د قطعې افسر لږ ټپي کیږي او بس.

د عملیاتو وَرته والی : هغه عملیات چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې د اتمې په سهار [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۸] د ولسمشرۍ په مانۍ کې پلي کیږي او په پای کې ولسمشر او د هغه د کورنۍ ګڼ شمیر غړي شهیدان کیږي (دا چې د ارګ په مدافعه کې څومره ساتونکي په هاغه ورځ وژل شوي ، څرګند نه دي) ، د افغانستان په تأریخ کې د دغو ډول عملیاتو د پلي کولو بڼه او څرنګوالی ساری نه لري ، په ځانګړې توګه د ښځمنو او ماشومانو پرمخ د اور د خولې پرانیستل چې ټول یې د ولسمشر له استوګنځي څخه د باندې ول. یوازینۍ منطقي انګیرنه دا ده چې د افغانستان د وسله وال ځواک په جامو کې د دغه له شرمه ډکې کړنې او جنایت په تر سره کولو کې د روسي کوماندو لاسونه ښکیل و بولو.

باید ورغبرګه کړم چې دغه عملیات له څو اړخونو له هغو عملیاتو سره وَرته والی لري چې د دیارلس سوه اته پینځوسم کال د مرغومي په شپږمه نېټه [۱۹۷۹ ز د دسامبر ۲۷] د تاج بیګ په غونډۍ کې د حفیظ الله امین او هغه ته د نیږدو کسانو پر وړاندې تر سره شول.

ولې امام الدین په عملیاتو کې د خپلو ښکېلو بدرګه کسانو د نومونو له بربنډولو څخه اوړه سپکوي؟ د غوایي له کودتا یوه اونۍ وروسته امام الدین نوموړې پیښنه په دغو ټکیو ما [فرهاد لبیب] ته وویله : " کله چې ما ته د داؤود خان د نیولو امر راکړ شو هیڅ چا زړه نه کاوه چې له ما سره ارګ ته دننه ولاړ شي. ما یو چلوونکی پیژانده ، له هغه او نورو ځلورو تنو سره یوځای چې ما نه پیژاندل په زغره وال ګاډي کې ارګ ته دننه ولاړو."

له دې به تیر شو چې نن امام الدین له خپلو ټولو خبرو ټپ منکره دئ او زیاتوي چې د خپلو بدرګه کسانو نومونه نه پیژني! خو د پاملرنې وړ ټکی دا دي چې : د فتح محمد په نامه یو تن ښه په یاد لري چې هغه یې روغتون ور ساوه. ان د هغو کسانو خبرې او نومونه لا تر اوسه په یاد لري چې هغوی یې د راډیو افغانستان په ودانۍ کې لیدلي ول او هغه هم په داسې یوه مرګوني ټپي حالت کې "چې له لاسه یې وینې څڅېدلې" ، خو د " غوایي د نه په شا کېدونکي" انقلاب د توپکوالو نومونه چې له هغه سره یوځای په دغوعملیاتو کې بدرګه شول په یاد نه لري!

د هغې پیښې د ګولیو د باران په وَریا کې امام الدین چې په خپله وینا یې هدوکی یې " شپاړلس ټوټې" شوی وو او د " شوک" او وینې څڅېدنې له امله هره شیبه بې هوښه کېده د ولسمشرۍ په مانۍ کې د میشتو کسانو نومونه ، روغتون د تللو لاره ، د راډیو افغانستان ودانۍ او نور ټول په یاد لري خو یوازې د " ځلورو تنو" برخلیک جوړوونکو کسانو نومونه چې له ده سره بدرګه ول په یاد نه لري!
هیښنده خو دا ده چې امام الدین د " مرګ او ژوند" د پولې په هاغسې یوې حساسې شیبې کې کولای شي د راډیو افغانستان په ودانۍ کې د بریالیو عملیاتو راپور " په ډېر ځیر او ټکی په ټکی" د کودتا د مشرتابه ډلې ته وړاندې کړي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

منځپوښتونکي ټکی دا دئ چي که امام الدين پر ارگ د عملياتو د پلي کولو امر د شهنواز تني له لارې د کودتا له مشرتابه څخه ترلاسه کړی وو نو ولې يې د پوځي سلسله مراتب په پام کې نيولو نوموړی "راپور" يې شهنواز تني ته چي په هماغه سيمه کې حاضر وو ور نه کړ او د هغه پرځای په ټيي ځان د پوځي سلسله مراتبو په نه پام کې نيولو نيغ په نيغه ځان د راډيو په وداني کې ديره د کودتا د مشرتابه ډلي ته رسوي ؟

پايله : له دغو پوښتنو ، شننو او کره کتنو څخه زما توله جاج اخيستنه او انگيرنه دا ده چي د ولسمشر محمد داؤود اصلي وژونکي نه د افغانستان د وسله وال ځواک غړي او نه هم د پوځ د ښوونيزو او روزنيزو بنسټونو غړي دي بلکه نوموړي " څلور تنه" د پخواني شوروي د (کي جي بي) د ملکي او د (جي آريو) د پوځي څارگرو ځانگو تکړه او ښه روزل شوي غړي ول چي د يوه سنجول شوي پلان له مخې له امام الدين سره يو ځای شوي او د عملياتو له تر سره کولو وروسته بيرته خپلو پټنځايونو ته تللي دي.

په پخي انگيرني ويلای شو چي په دغو عملياتو کې امام الدين د روسي کماندويانو د لارښووني او ژباړي دندي په غاړه درلودله او بس. دلته که د شهيد محمد داؤود خان د ژوند وروستی خبرې په پام کې ونيسو چي : " زه روسانو او کمونيستانو ته نه تسليميږم" نو موږ به تر ډيرې کچې ددغو پټو رازونو تَل ته لاره ومومو.

هر گوره ، د پورتنيو يادَونو له سپړني او شنني څخه زما موخه دا نه ده چي له يو شمير څرگندو او ځانگړو کسانو سره دښمنی ته مـتـي را بډ وهم او نه هم د هيواد د تأريخي حقايقو د تحريف هيله لرم. زما هيله دا ده چي حق دې خپل رښتونی او ټاکلی ځای ومومي او زموږ راتلونکي زوزاتونه د ناپوهی او بې لارۍ د ژورو کړليچونو په لوخړو کې بند پاتي نه شي.

د غوايي کودتا ، د افغانستان د لومړني ولسمشر او په پټو سترگو د هغه د کورنی وژنه ، او هم د کودتا له پايلو څخه رامنځته شوې ورانۍ يوه ساده پيښه نه وه چي پر هغې دې سترگې پټې شي ، بلکه ددغي پيښي پايلي له موږ غواړي چي هر اړخيزه ، ژوره ، محتاطه او عادلانه څيړنه تر سره کړو. بشپړ ډاډ لرم چي زموږ د هيواد په ناتار او ناورين ځپلي چاپيريال کې به که نن وي يا سبا د عدالت د رامنځته کيدلو او د عادلانه لټون او غوښتون لپاره لاره پرانيستل شي."

شلمه برخه

صبورالله ســــــياه ســنگ

hajarulaswad@yahoo.com

پښتوژباړه: رحمت آريا

له يوه لاسه ټک نه خيژي

دغه لنډه ليکنه چي په هيڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سياسي ښادنامو په سموالي يا نه سموالي، دهغه پر پروالي يا نه پروالي روښنايي واچوي، غواړي يوازې د هغه او د هغه د کورنی د وژني د څرنگوالي په اړه د يوشمير شته مالوماتو تولگه راډگر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو گنگوسو د را سپړلو او څرگندولو لپاره چي کله دلته کله هلته اوريدل يا لوستل کيږي لړتر لره د افغانستان د خلق ډ يموکراتيک گوند له پخوانيو لوړپوړو غړو (کريم ميثاق، دستگير پنجشيري ،سليمان لايق ، خيال محمد کټوازي) او جنرال امام الدين سره د پرله پسي او اوږدو تيلفوني مرکو او پوښتنو لړی راپيل کړو.
همدارنگه د دغي ليکني په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستي ته اړتيا ليدل کيږي
۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سياه سنگ

دټيلفونونو شميرې : ۵٤۳۸۹۵۰ (۳۰٦) ۱ و ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰٦) ۱
نښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

عبدالرحیم شـــادان

د ۲۰۰۷ ز کال د نوامبر د مېاشتې په پولسمه نېټه يو چا چې نه غواړي نوم يې دلته واخيستل شي وويل: "د ديارلس سوه او اوه پينځوسم کال د غوايي د مېاشتې په اوومه او اتمه نېټه عبدالرحيم شادان د محمد داؤود د ولسمشرۍ په مانۍ ارګ کې وو. غوره ګڼم چې د نوموړي يادښتـلېکونه هم دلته راوړل شي."

له عبدالرحيم شادان څخه مننه چې پرته له زيادښت او کمښته دغه درې يادښتليکونه يې را واستول:
"د عبدالحميد مبارز د خبرو پر وړاندې " **ليک**"/ **د يوه بې ځايه تور غندنه**/ ۱۹۹۹زکال د جنوري پينځلسمه" ، " (يوه ليکوال ته) **ليک**/۲۰۰۱ زکال د جولای ۲۷" او " (هماغه ليکوال ته) **دويم ليک**/ ۲۰۰۱ز کال د نوامبر ۱۲"

که څه هم د دويم ليک ډيرې برخې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدلو له څرنګوالي سره نيغ تړاو نه لري ، ښايي د ليک يو شميرروښانوونکي برخې د ځينو لوستونکو لپاره په زړه پورې وي.

" د يوه بې ځايه تور غندنه"

تأريخ بايد له توکميزو ، ژبنيزو ، سيمه ييزو ، سياسي او ګروهيزو تـنګ الواکيو "تعصب" پرته د واقعيتونو پربنسټ وليکل شي نه د کوڅې او بازار د ګنګوسو او ډنډورو پر بنسټ.

ما په وروستيو وختونو کې [د ۱۹۹۸ز کال په دسامبرکې] د عبدالحميد مبارز کتاب " **تحليل واقعات سياسی افغانستان**" ولوست. په خواشينۍ چې په کتاب کې دننه په ډيرو برخو کې له خيتې راوتلو کيسو ، ذهنيګريو، خيالي انځورګريو، سپکو بازاري روايتونو، درغليو او تور لګونو سره مخامخ کېږو.

د دغه کتاب په تومنه کې له ډيرتضاد او اړوپيچ " تناقض" سره مخامخ کيږو چې ښاغلي ليکوال د ځان د غتاوي لپاره راوړي دي. ددغه کتاب شننه به شنونکو او کره کتونکو ته پريږدم ، دلته غواړم د يوه بې ځايه تور په اړه خبرې وکړم چې پر ما[**عبدالرحيم شادان**] لګول شوی دئ:

ښاغلی مبارز د خپل کتاب په ۳۷۶ پاڼه کې د ديارلس سوه اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې د اوومې د ماښام په اړه د خپلو کيسو جوړولو په لړ کې وايي چې :

" د غوايي د اوومې ورځې په ماښام د [ګارد بولندوی] صاحبجان سردار محمد داؤود خان ته وړانديز کوي چې دی به د ارګ سويلي لارچې (کړکی) بلل کيدله پرانيزي او يو ولايت ته دې ولاړ شي. محمد داؤود چې خپله او د محمد نعيم کورنۍ يې په ارګ کې راټوله کړې وه ، دغه وړانديز مني او کله چې غواړي په موټر کې سپور شي له يوه ګوټ څخه ډزې کيږي او دا ډزې له ارګ څخه دننه دي. وروسته څرګنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له پلوه (چې وروسته پرچمی جنرال شو) تر سره شوی وو، ځکه د ګارد په لوړ پوړو افسرانو کې نوموړی يوازينی ژوندی افسر دئ چې نورو پاتې افسرانو په سربښندنې ځانونه له لاسه ورکړي ول."

دغه کيسه د سړي په ذهن کې " په کورکې ناست له ټول بغداده خبر ړانده " کيسه را ژوندۍ کوي. عبدالحميد مبارز په ډيرې سپين سترګۍ درواغ وايي ځکه :

۱) موږ په کلکه له ارګ څخه ساتنه کوله. په هماغو لومړيو شېبو کې ، کله چې د زغره والي ليوا شوبلو د ددفاع د وزارت پر ودانۍ او د ارګ پر ختيځې دروازې بريد وکړ ، په لومړي ګام کې د لومړی کنډک د بولندوی شهيد ډګرمن په بولنې مو د زغره وال ځواک ځلور محاربوي ماشينونه د ارګ دروازې ته مخامخ ، د کانو او صنايعو د وزارت ودانۍ ته مخامخ ، ختيځې دروازې ته مخامخ او د سلامخانې دروازې ته مخامخ په سپکو توغنديو ويجاړ کړل. همدارنګه د ارګ د دفاع په لړ کې د زغره وال ځواک په لسګونو شوبلي له کاره و لويدلي او په نوموړو شوبلو کې ځلور شپيته تنه مو ژوندي برغمل و نيول او په ارګ کې مو بنديان کړل.
۲) هر يوه سړی کولای شي و انګيري چې د ګارد ټول وسله وال ځواک له ارګ ، له ولسمشر او د هغه له کورنۍ څخه ساتنه کوي او له ارګه دباندې په لسګونو شوبلې او زغره وال ګاډي دړې وړې کوي ؛ که په دغسې يوې شيبې کې په ارګ کې دننه يو يا څو تنه پر ولسمشر ډزې وکړي نو د ګارد ځواکونه به پر ډزې کوونکي داسې د ګوليو باران جوړ کړي چې د هغه يوه ټوټه به هم ونه موندل شي.

۳) کتاب د لنډ پوهنې او له ساده او رښو حقايقو څخه د بې خبرۍ پربنسټ ليکل شوی دئ. ټول پوهيږي چې د پوځي کودتا بولنه پرچميانو نه وه ورکړې.(ښاغلي ليکوال مبارز ته ښايي چې په دې تړاو لږ پلټنه وکړي). له همدی امله په

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

گارد کې میشتو پرچمیانو گومان کاوه چې ښايي يو شمير اور پکودغي دروهي ته لمن وهلي وي نو ځکه يي په پريکنده ډول جگړه او له ارگ څخه يې ساتنه کوله.

۴) زه عبدالرحيم شادان په هغه وخت کې د ولسمشرۍ د گارد د پيژند د مديريت آمر وم. محمد داؤود زه پيژندلم. عربي هيوادونو ، يوگوسلاويا ، هند ، پاکستان او ايران ته يې زه د خپلو سفرونو په ترځ کې د خپل امنيت د سرگروپ په توگه ټاکلی وم. ماته زما وجدان اجازه نه را کوله چې ددغسي يوه ډاډ په بدل کې هاغسي يو ناځوانه کړو وړو ته لاس واچوم چې مبارز له خپلې گيډې را ايستلي دي.

هغه څه چې ما په رڼو سترگو ليدلي دي لنډيز يې په لاندې ډول دئ :

د گارد بولندوى اروابناد صاحبجان د [۱۹۷۸ز کال د اپريل په ۲۸] د شپې د دوه وو بجو په شا او خوا کې امر وکړ يوه لارئ چې گرد چاپيره يې په سپکو توغنديو سمبال شوې وي چمتو شي. په لارئ کې د يوه بنز موټر لپاره ځای پرځای کول هم په پام کې و نيول شول ؛ د ارگ شمالي دروازه د دلکشا مانۍ او لومړی مانۍ ته لاره ورکوي چې له هغه ځايه د فرانسي سفارت ته د تللو خوندي لاره ځي ؛ که سردار محمد داؤود خان منلي وای نو کولای يې شوای چې له همدې لارې د فرانسي سفارت اويا هرې خواته چې زړه يې غوښتل ولاړ شي.

د گارد بولندوى سردار محمد داؤود خان ته ورغی او د لارئ له چمتووالي څخه يې ورته خبر ورکړ. ددغه خبر د ورکولو په ترځ کې دغه کسان د ولسمشر مخ ته حاضر ول :
ډگرمن سيدجان د گارد د اوپراسيون مرستيال (وروسته د افغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت د وسله والو ځواکونو په اعلی قوماندانی کې تورنجنرال) ، عبدالحق علومي د جمهوري رياست د گارد د کشف آمر (وروسته د تورنجنرال په رتبې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټي د عدل او دفاع د کميټې مشر) او جگتورن آقا محمد

سردار محمد داؤود د صاحبجان را پور واوريد خو د هغه وړانديز يې ونه مانه او په زغرده يې وويل :
" زه په ارگ کې پاتې کيږم"

مبارز وايي " د ارگ له يوه گوټ څخه ډزې کيږي ، او دغه ډزې له ارگ څخه دننه دي. وروسته څرگنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له ...." زه له مبارز څخه پوښتنه کوم چې " زه خو د توغنديو او مرميو د سره اور په باران کې له هغو کسانو سره يو ځای چې نومونه مې پورته ياد کړل د ولسمشر تر مخ ولاړ وم ، نه د ارگ په کوم گوټ کې پټ شوى وې او د ارگ له کوم گوټ څخه تا ليدلي ، اوريدلي يا پوه شوى يې چې ډزې د چا دي؟ "

درغلن ليکوال بيا ليکي چې : " د گارد له لوړپوړو افسرانو څخه يوازې شادان ژوندی وو او پاتې کسانو په سربښندنې ځانونه له لاس ورکړي ول."

مبارز يا په لوی لاس درواغ وايي او يا يې يوازې د سپيني ناپوهی په تال کی سپيني پاڼي توري کړي دي ؛ ځکه د گارد د افسرانو له ډلې څخه ځوان بريدمن **چوپان** (د هماغي ورځې د شپږو بجو په شا او خوا کې) او ډگرمن محمد سرور په شهادت ورسيدل ، ديرش تنه سرتيري ټپيان شول او نور ټول ژوندي پاتې دي. له هغې ډلې څخه تورنجنرال عبدالحق علومي په ۱۹۹۳ کال کې په کابل کې شهيد شو او تورن سيد جان ژوندی دي.

نومونړى ليکوال د هماغي شپې د پيښو په تړاو د سپړلو په دوام وايي :" ډگروال صاحبجان د غوايي د اتمې [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۸] تر نيمې شپې پورې مقاومت ته دوام ورکوي چې وروسته د هوايي بمباريو په لړ کې په شهادت رسيږي"

بيا هم د مبارز بې خبري او د حقايقو تحريف! شهيد صاحبجان په بمباريو کې و نه وژل شو، بلکه د ارگ له تسليمۍ وروسته کود تاچيان نومونړى برغمل نيسي او بيا يې د راډيو افغانستان۵۲ شميرې سټډيو ته بيايي. (د راډيو څو تنو کارکوونکو او وياندانو کيسه وکړه چې د [۱۹۷۸ز د اپريل په ۲۸] نېټه يې د ورځې په لومړيو ساعاتو کې صاحبجان د راډيو په سټډيو کې ليدلی وو. البته څرگنده ده چې کودتا چيانو له هغه وروسته نومونړى په شهادت و رساوو)

د پيښې د لړۍ دوام په دې ډول دئ : د غوايي په اتمې [۱۹۷۸ز د اپريل په ۲۸] د سهار د څلورو بجو په شا او خواکې سردار محمد داؤود خان صاحبجان ، سيد جان او عبدالحق علومي را وغوښتل ؛ ارگ ته د نورو قطعاتو د مرستې د نه رسيدنې او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نيولو يې داسې لارښوونه وکړه :

" نه غواړم ځوانان له منځه ولاړ سي. ددې لپاره چې د ډيروځوانانو د وژل کيدلو مخه نيول شوي وي ، گارد تسليم کړئ. زه نه تسليميږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پُستونو کې هيواد او ولس ته سپيڅلي خدمتونه

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

کړي دئ. هېڅکله مي افغانستان او د افغانستان ولس ته خيانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي يا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نياو کې محکمه کړي."

دا وې د افغانستان د لومړني ولسمشر سردار محمد داؤود خبرې چې د ولسمشر د ګارد افسرانو ته يې وکړې. د همدغې لاربنوونې پربنسټ د ارګ د ختيځې دروازې پرسر سپين بيرغ و ځړول شو او ګارد تسليم شو.

په څو ورستيو کلونو کې يوشمير افغان ليکوالانو يو شميررسالې ، يادښتليکونه ، د سترګو ليدلي حالونه او تأريخي کتابونه خپاره کړي دي چې د افغانستان د شلمې پيړې د دويمې نيماييې د تأريخي واقعيتونو په روښانونو کې خورا مرسته کوي. په دې ډله کې يو شمير " تش په نامه ليکوالانو" هم چې د تأريخ د ليکلو واک نه لري او ان د هغوی د ليکنې د ليکلاردود څرنګوالی ترپوښتنې لاندې دئ پاڼې توري کړې دي او د پازوالی د پيټي له پورته کولو او د رښتيامونډنې له هڅو پرته يا غټ غټ درواغ وايي او يا تحريف شوي حقايق رامنځته کوي.

ددغو درغلنو له ډلې څخه يو يا دوه تنه چې د خلق او پرچم د واکمنۍ په کلونو کې يې " د غيرګونډي" ترنامه لاندې لوړ دولتي دريځونه درلودل نن ددغو تورونو او ليکنو له لارې پرته له دې چې د هغو کلنو په پيښو کې بې "ګډون کړی وی" غواړي تا او ما ته ووايي چې " خپلواک ، اتل او مجاهد" وو.دغسي کسان هغو چوغکو ته پاتې کيږې چې ککره تر وزرونو لاندې ننباسي او د تيارو په تال کې په سوچوهلو زانګي او څوک نه ويني. له همدغې ډلې څخه يو يې عبدالحميد مبارز دئ.

د " تحليل واقعات سياسي افغانستان" د کتاب په څلورم پوښ کې د هغه ليکل شوی ژوند ليک څرګندوي چې نوموړي د خيل ژوندانه لوړ اداري دريځونه د خپلو لوڅو پوڅو او هلو ځلو له لارې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګونداو د پخواني شوروي اتحاد د سلاکارانود ډاډ له ترلاسه کولو وروسته د پرچميانو په وخت کې د " ښوونې او روزنې د وزارت د مرسيتال" پر څوکې کښينول شوی وو.

په دغسي رسمي دريځ کې د يوه سړي د ټاکلو واک يوازې د سياسي بيرو يا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د لوړ مقام په لاس کې وو. هېڅ يوه سړی نه شي کولای ومني چې يو " ګوندي ضد" (په کتاب کې د مبارز بله څيره!) دې په ناځاپه او د ګوند د ډاډ له تر لاسه کولو وروسته پر دغسي يوه اداري دريځ ټکوهل شي.

مبارز په ناورهنه توګه غواړي د لوستونکي په سترګو کې خاورې و شيندي. هغه د خپلو دندو د سپړنې په لړ کې وايي : " په ۱۹۸۰ز کال کې د سواد د زدکړې مرستيال او له هغه وروسته فرانسي ته کډوال شو" ، خو نه غواړي ووايي چې تر څو کلونو پورې په نوموړي اداري کې دريځ پاتې شو. تر هغې شپېې پورې چې ډاډه وو چې شوروي ځواکونه په افغانستان کې پاتې کيږي ، کلونه کلونه د " وزير د مرستيال" په توګه پاتې شوی وو ، خو کله چې ورته څرګنده شوه چې شوروي ځواکونه له افغانستانه وځي ، نود تيښتي او کډوال کيدلو په لټه کې کيږي او له خلقيانو او پرچميانو سره د مخالفت د ډغرو وهلو لپاره ملاتړي!

د هيواد د سياسي او پوځي حقايقو تل ته رسيدل ، پر هغو پوهيدل او له هغوڅخه کره کتنه کول ژورې څيرنې ، پلټنې ، شپه او ورځ خولې تويولو او بشپړ ناپييلتوب ته اړتيا لري. نه ليکل ډيرښه دي تر درواغ ويلو او تور تړلو. يو په بل پسې کتاب خپرول ، درواغ ، تور تړل او د ولس سترګو ته افساني د حقيقت په توګه څرګندول ستره ګناه ده او عبدالحميد مبارز پر دغه بې لارې شوې له ګرنګونو ډک کرليچ ، يوازيني يا لومړنی تللی سړی نه دئ.

پيری پيری مخکې مولانا جلالدين بلخي له دغسي قلم په لاس ليکوالانو څخه داسي سر تَـکَـونه کړې ده :
"چـون قـلم در دسـت غداری بود/ لاجـرم مـنصـور بر داری بود."– جـرمـنی، ۱۵ جـنـوری ۱۹۹۹

لومړنی ليک

ګرانه دوسته......،

د سلام له ډالی کولو وروسته هيله من يم چې له خپلې کورنی سره روغ او رمی اوسی. ستاسو د ديارلس سوه اتيايم لمريزکال د غوايي د مياشتې د لسمی [۲۰۰۱ز د اپريل د ۳۰] نېټې ليک مې تر لاسه کړ. دا دئ ستاسو پوښتنو ته په لاندې ډول ځواب وايم :
۱) له ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز [۱۹۷۸ز] کال مخکې ، ما د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د پرچم له ډلې سره اړيکه درلودله ، لامل يې دا وو چې د ولسمشرۍ د ارګ يو شمير افسرانو د پرچم له ډلې سره اړيکه درلودله او ما د دندو د تر سره کولو په ترڅ کې له هغوی سره نيږدې اړيکې درلودلې.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

د غوايي له کودتا وروسته د دواړو خلق او پرچم د ډلو له پلوه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند غړيتوب ته وبلل شوم. ماته د خلق يا پرچم په ډله کې ښکيلوالي ارزښت نه درلود ځکه د ديارلس سوه شپږپينځوسم لمريز کال د چنگاښ د دولسمي [۱۹۷۷ز د جولای ۳] نېټې له کنفرانس وروسته گوند د يوه يوموټي د [ا. خ.د.گ] په نامه ياديده. له دې امله پرکال ديارلس سوه او اووه پينځوسم [۱۹۷۸ز] د گارد په لومړني سازمان کې د ازمايښتي غړي او پرکال ديارلس سوه اته پينځوسم [۱۹۷۹ز] د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند په اصلي غړيتوب ومنل شوم.

۲) د غوايي له کودتا مخکې د جمهوري په اردو کې د دواړو خواوو افسران ول. ولسشر ، ارواښاد صاحبجان او په څه ناڅه ډول د دفاع د وزارت مشرتابه د پرچم د ډلې کدرونه پيژندل.د گارد د کشف آمر عبدالحق علومي د خلق دډلې افسران اوما (عبدالرحيم شادان) چې په هغه وخت کې د گارد د پيژند مدير وم پرچمي افسران پيژندل.

۳) له ديارلس سوه څلور پينځوسم [۱۹۷۴ز] وروسته د ولسمشرۍ او د دفاع د وزارت د مشرتابه د لومړنی څپې ټکان د پرچم د ډلې پرافسرانو ورغلي. په لومړي پړاو کې د ولسمشرۍ د گارد بولندوی ښاغلی ضيا مجيد په هند کې د پوځي اتشې په توگه وټاکل شو.

په ديارلس سوه او پينځه پينځوسم او ديارلس سوه شپږ پينځوسم [۱۹۷۶ او ۱۹۷۷] کې ، د پرچم د ډلې اتلس تنه افسران چې گڼ شمير يې د گوند نامتو کدرونه ول او د خلق د ډلې لس تنه افسران له گارد څخه د (دفاع د وزارت) د مرکز او يا د ولايتونو قطعاتو ته تبديل شول. البته ، له دې سره سره د دواړو ډلو افسران د غوايي د کودتا تر شپو ورځو پورې د ولسمشرۍ د گارد په جزوتامونو کې جذب او ځای پرځای شوي ول.

۴) دغوايي له کودتا وروسته د (پرچم) د ډلې له دوه ويشت تنو څخه چې گڼ شمير يې د گوند کدرونه ول په لوړو گوندي او دولتي مقامونو وگومارل شول چې د يوشمير نامتو کسانو نومونه يې په لاندې ډول دي:

- ښاغلی ضيا مجيد د ولسمشرۍ د گارد بولندوی/ په هند کې پوځي اتشه/ د ملي دفاع د وزارت د نړيوالو اړيکو مدير

- ارواښاد ډگرمن گل آقا خان د ولسمشرۍ د گارد د اوپراسيون آمر/ د غوايي له کودتا وروسته تر بريد جنرالۍ ورسيد/ د هرات د اوومي فرقې بولندوی، د ملي دفاع د وزارت د سياسي چارو رئيس او د افغانستان د خلکو د ډيموکراتيکي جمهورۍ د انقلابي لوړې شورۍ مرستيال

- ډگرمن سيد جان د گارد د اوپراسيون د آمريت مرستيال/ د غوايي له کودتا وروسته
د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د افغانستان د خلکو د ډيموکراتيک جمهوريت د وسله وال ځواک د سرقوماندانۍ د پوځ د ځانگي پازوال

- ارواښاد عبدالحق علومي د ولسمشرۍ د مانۍ د کشف آمر/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ په کندهار کې د دولتي امنيت (خاد) رئيس ، د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې د عدل او دفاع مشر

- محمد عزيزحساس د ولسمشرۍ د گارد د تشريفاتو د ټولي بولندوی/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د ولسمشرۍ د گارد بولندوی ، د حربي پوهنتون د قوماندانۍ مرستيال ، د دولتي امنيت (خاد) د لسمي اداري رئيس

- جگتورن سيد حسن رشاد د گارد د دويم کنډک بولندوی/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د ستردرستيز د امنيت آمر

- ډگرمن محمد نادر خان وردک د ولسمشرۍ د گارد د تشريفاتو د کنډک بولندوی

- جگړن دستگيرخان د ولسمشرۍ د مخابرې د آمريت مرستيال

- يو شمير ټيټ پوړي افسران اوبريدگي چې د غوايي له کودتا وروسته يې په سربښندنې ارزښتناکې دندې تر سره کړې د مډالونو او دولتي نښانونو په ورکړې و ستايل شول

د خلق د ډلې د غړو شمير لس تنه وو. هغوی هم د غوايي له کودتا وروسته د خلق په گارد او د وسله وال ځواک په قطعاتو کې په سربښندنې ستړې دندې ترسره کړې

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

۵) د غوايي د مېاشتي په اوومه د پنځنۍ په ورځ [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د دفاع د وزارت په لاربښووني د مرکز او ولايتونو په ټولو قطعاتو او ګارنيزيونونو کې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه د نيول کيدلو او زندان ته د هغوی د لېږدلو په خوشحالۍ د ښادي لمانځني په لاره اچول شوې وې. د ګارد د جزوتامونو په ګډون ټول قطعات د سهار له نهو بجو وروسته د ښادۍ د لمانځني په خوښيو بوخت ول. د ورځي د يولسو بجو په شااو خوا کي د دفاع وزارت ټولو قطعاتو په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ ګارد ته دنده ورکړه چې د ولسمشرۍ له مانۍ څخه دفاع وکړي. ځکه د پينځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلي او محاربوي ماشينونه له خپل وضع الجيشي حالته دباندې را وتلي او د ښار پر لور په خوځېدو وې.

اروابښاد صاحبجان د دفاع د وزارت د لاربښووني له ترلاسه کولو وروسته د اضطرار حالت اعلان او امر يې ورکړ چې د ولسمشرۍ د ګارد ټول جزوتامونه دې له ارګ ، جمهوري رياست او ګارد څخه په ساتنه کي چمتو شي.

د ګارد جزوتامونو ، له خپل پرسونل او په خپل جوړښت کي له ټاکلي وسلې سره چې لا مخکې په لومړۍ درجه احضاراتو کې راغلي ول په ډير لنډ وخت کې (درې نيمې دقيقې) د ټول سـۍ په ډګر کې راټول او له هغه ځايه يې خپلو دفاعي مورچلونو ته مخه کړه. هغوی له مورچل نيولو وروسته دفاع را پيل کړه.

په پيل کې [د ګارد – ژ] ټولو خلقي او پرچمي افسران له سمبالو وسله والو جزوتامونو سره ټاکلي سيمې او مورچلونه (چې مخکي يې په څو څو ځله د لومړي درجه احضاراتو په ترڅ کي د مورچلونو د نيولو تمرين کړی وو) و نيولي او له ارګ ، ګارد او جمهوري رياست څخه په دفاع کي بنکېل شول.

په هماغو لومړيو شيبو کي چې د پينځلسم زغره وال ځواک ۷۱۵ شميرې شوبلي د دفاع د وزارت پروداني او د ارګ پرختيځې دروازې ډزې وکړې ؛ د ولسمشرۍ د ګارد د لومړي کنډک بولندوی اروابښاد محمد سرور خان (د ګارد د ختيځ اړخ د دفاع او ساتني پازوال) خپلو ترلاس لاندې سرتيرو او جزوتامونو ته داسي امر ورکړ: " د پينځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلي او محاربوي ماشينونه چې ګارد ، ارګ ، جمهوري رياست اويا د ملي دفاع وزارت ته نيږدې کيږي او ډزې وکړي د سترګو په رپ کي د توغنديو تر اور لاندې ونيسـئ او دړې وړې يې کړئ."

د جزوتامونو بولندويانو او پرسونل (سرتيرو) په بيړه پر شوبلو او محاربوي ماشينونو په سپکو توغنديو هغه شوبلي چې د دفاع د وزارت پر ودانۍ او د ارګ پرختيځې دروازې يې ډزې کړې وې له کاره و غورځولي. هغوی د ګارد د قراول مخته ، د ختيځې دروازې مخته او د سلامخاني دروازې مخته (د څلورم زغره وال ځواک او د شهيد عمر قطعه) راغلي محاربوي ماشينونه او په هغو کي ناست پرسونل دړې وړې کړل او وسوځېدل.

د غوايي د اوومي د پيښو په لړ کي شهيد ډګرمن محمد سرورخان او يو شمير په وسلو سمبال افسران د ګارد او ارګ مخته پرسرګ ننوتل او د يرغلګروشوبلو ۶۴ تنه پرسونل چې د ګارد دپرله پسې توغنديو او نورو وسلو دډزو له امله له خوځښته پاتې شوي ول او يا د ارګ اوګارد پر لور د خوځښت زړه يې نه درلود پلي او ټول يې بندي او تر جدي څار لاندې يې ونيول. نيول شوي کسان د هماغې ورځي د سهار ترشپږو بجو پورې تر هغو شېبو چې ګارد تسليميده ، هماغلته ول.

۶) له دې چې د پوځي کودتا لاربښوونه او امر د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د پرچم د ډلي له پلوه نه ورکړل شوې ، د پرچم د ډلي افسران د ماښام تر اوو بجو پورې د اړيکي د نشتوالي له امله د پيښې له لامل څخه خبر نه ول ،ځکه چې د ګارد او جمهوري رياست د ټلفوني اړيکو ټولي اړيکي پريک شوې وې. هغوی د مخابرې د آمريت مرستيال دستګيرخان ته دنده ورکړه چې له ګارد څخه دباندې ووځي او د بشپړو مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته دې بيرته ارګ ته راشي.

د ستګيرخان د هر ډول ګواښ په منلو د ارګ تر ديوال لاندې ويالي له لارې له ارګه دباندې ووت. نوموړی د مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته د ماښام په اوو بجو بيرته راغی او د پرچم د ډلي افسرانو ته يې خبر ورکړ چې کودتا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د خلق ډلي پيل کړې ده.

له هغه وروسته د پرچم د ډلي افسرانو د ګوند د پوځي څانګي د ملاتړ پياوړتيا ته ملا وتړله. همدارنګه د جزوتامونو بولندويانو چې ګڼ شميريې د ګوند د دواړو ډلو غړي ول له دفاع څخه لاس پر سر شول او د ګوند په ګټه يې هڅې پيل کړې.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

۷) اروابناد صاحبجان د گارد د بولندې (د قوماندې په قرارگاه) په ځای کې وو او کله نا کله به د گلخانې ماڼۍ ته د ولسمشر د لیدلو لپاره په تگ راتگ کې وو. د کنډکونو ، ټولیو او بلوکونو بولندویانو له خپلو مورچلونو څخه دفاع کوله.

د ماښام له شپږو بجو وروسته د جمهوري ریاست په هوايي چاپیریال کې د هوايي ځواک الوتکې راښکاره شوې او جزو تامونه په ځانگړې توگه د دلکشا د ساعت برج ته څېرمه د دافع هوا (ستریلا ۲M) ټولۍ او د ارگ د سویلي دیوال اړخونه یې تر اور لاندې ونیول. د (دافع هوا د ستریلا ۲M) د ټولۍ بولندوي بریدمن چوپان د الوتکو د ماشینگنو د ډزو له امله شهید شو.

د ماښام له اوو بجو وروسته بم غورځوونکو الوتکو د گارد ټولۍ سیمې ، ارگ او د دلکشا پر بڼ د بمبونو وَریا پیل کړه. د هغې په پای کې په ارگ کې دننه یو شمیر زیرمتونونو اور واخیست او د اور په لمبو کې ایرې شول.

د پینځلسم زغره وال ځواک شوبلو د آریانا له څلور لاندې ، پښتونستان واټ او د کابل هوټل له شا او خوا د گارد او ارگ پر ودانیو پرله پسې ډزې کولې. د همدغو ډزو له امله د گارد دروغتون د ودانۍ یوه څنډه " د افغانستان بانک" ونړیدله.

د ماښام له اتو بجو وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د خلق ډلې په دې نامه چې یرغلگر ځواکونه د دلکشا بڼ ته ننوتلي او غواړي له هغې لارې گارد او ارگ ته ننوځي د گارد د لومړي کنډک سرغندویه او هڅاند بولندوی یوه گوټ ته بیایي او هلته یې په شهادت رسوي (نوموړي له خپلو جزوتانونو سره یوځای د ارگ له ختیځ اړخ ، گارد او جمهوري ریاست څخه په سربښندنې اوسرسپارلې توگه دفاع کوله)

د شپې له لسو بجو وروسته د گوند د لاربنوونې پر بنسټ اغیزمن تبلیغات ترلاس لاندې ونیول شول: " که جمهوري گارد تسلیم نه شي ، لاربنوونه شوې چې پرگارد او جمهوري ریاست دې ۵۰۰ کیلویي بمونه و وروَل شي ترڅو ټول له خاورو سره یو شي."

د غوایي په اتمې نیټې د سهار په څلورو بجو [۱۹۷۸ د اپریل په ۲۸] سردار محمد داؤود ، د گارد بولندوی صاحبجان، د گارد د اوپراسیون مرستیال سیدجان او د گارد د کشف آمر عبدالحق علومي را غواړي او ارگ ته د نورو ځواکونو له پلوه د مرستې د نه رسیدلو او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نیولو داسې وویل :

" نه غواړم ځوانان له منځه ولاړ سي. د دې لپاره چې د ډیروځوانانو د وژل کیدلو مخه نیول شوې وي ، گارد تسلیم کړئ. زه نه تسلیمیږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پُستونو کې هیواد او ولس ته سپیڅلې خدمتونه کړي دئ. هېڅکله مې افغانستان او د افغانستان ولس ته خیانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي یا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نیاو کې محکمه کړي."

د ولسمشر له لاربنوونې او د گارد د بولندوی د امر پربنسټ د سهار له څلورو بجو وروسته د ارگ د ساعت د برج (ختیځې دروازې) پرسر سپین بیرغ لوړ او د تسلیمیدلو تابیا تر لاس لاندې ونیول شوه.

۸) ماسردار محمد داؤود څو څو ځله د گلخانې په ماڼۍ کې ، او کله چې هغه د ودانولو له پروژو څخه لیدنه کوله او هم عربي هیوادونو ، یوگوسلاویا ، سویس ، ترکیې او هند ته د سفر پر مهال لیدلی دئ. چال چلند یې له سپیڅلې دوستۍ ډک وو او سړي ته یې زړورتیا وربخښله.

په هغه شیبه کې چې صاحبجان ولسمشر ته د گلخانې ماڼې ته مخامخ لارې برابره چې کړه چې که وغواړي د فرانسې سفارت (یا بل لوري) ته ولاړ شي د محمد داؤود روحیه ډیره لوړه وه. (هغه ونه منله چې له ارگ څخه ووځي). خو د هغه د هملارو ملگرو په ځانگړې توگه د کابینې د غړو روحیه چې په هماغه ورځ د وزیرانو په غونډه کې یې گډون کړی وو ، ډیره الوتې او ضعیفه وه.

سره له دې چې ما له کابل څخه خپل یادښت لیکونه نه دي راوړي که تاسو د ارگ ، گارد او جمهوري ریاست په اړوند نوري پوښتنې هم ولرئ مالومات به درکړم. والسلام. عبدالرحیم شادان ، جرمني ، د دیارلس سوه او اتیایم کال د چنگاښ شپږمه [۲۰۰۱ز کال د جون ۲۷]

دویم لیک
بناغلی .....،

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د سلام او درناوي له وړاندې کولو وروسته هیله من یم چې له خپلې کورنۍ او خپلوانو سره روغ او رمی اوسئ. ستاسو د دیارلس سوه او اتیایم کال د لړم د مباشتې د دیارلسمې [۲۰۰۱ د اکتوبر د ۲۹] نېټې لیک را ورسید. دا دئ هغه ټکي چې زما په یاد دي سپړنه یې په لاندې ډول تاسو ته وړاندې کوم :

۱) د ولسمشر سردار محمد داؤود او د جمهوري گارد د بولندوی د لارښووني پربنسټ د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهر شاه د حسابي او عایداتي شتمنیو د پلټلو لپاره یو څیرونکی پلاوی په لاندی ډول جوړ او وگومارل شو : ښاغلی **محمود لطیف** د محمد ظاهر شاه شخصي مرستیال چې په هاغه وخت کې یې د لنډ مهال لپاره د جمهوري ریاست اداري چارې پرمخ بیولې : د پلاوي مشر/ عبدالرحیم شادان د جمهوري گارد د پېژند مدیر : د پلاوی مرستیال او غړی/ ښاغلی آقا محمد د گارد د مخابرې آمر: د پلاوي غړی/ ښاغلی ....(نوم یې زما په یاد نه دئ) د لوژستیک محاسب : د پلاوي غړی

پلاوي دنده درلودله چې د قلم مخصوص او شتمنیو (کاریز میر او دره آجر) حسابي چارې له نیږدې و پلټي ، کنترول یې کړي او ویې څیړي.

۲) د پخواني پاچا د کورنۍ غړو د چنگابښ له کودتا مخکې [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] په ډېر پرتم اودرناوي بهر ته سفرونه کول. له لوړ پوړو مامورینو او د هوايي ډگر د امینت له آمر پرته VIP خوني یا د الوتکې څنگ ته چا نه شوای کوای هغوی ته ور نیږدې شي. له کودتا وروسته کله چې د پاچا میرمني او د کورنۍ نورو غړو غوښتل روم ته سفر وکړي ، د هغوی توکي او بکسونه د یوه ټیټ پوړي افسر له پلوه ضبط شول.

د هغه وخت د کورنیو چار د وزارت د ژاندارم او پولیسو د لوی بولندوی د لارښووني پربنسټ د محمد ظاهرشاه د کورنۍ نقدي او جنسي توکي چې په یوه اوسپنیز صندوق کې ځای پرځای شوي ول د کابل د هوايي ډگر د امنیه قوماندانۍ د چارواکو له پلوه ونیول شول.

دغه بکس د جمهوري ریاست د لارښووني پربنسټ له هوايي ډگر څخه " دافغانستان بانک" ته ولیږل شو چې هلته ساتل کیده. نوموړي توکي د ښاغلي محمود لطیف ، عبدالرحیم شادان ، اروابناد صاحبجان ، ښاغلي محمد موسی عظیمي له پلوه چې په هاغه وخت کې "د افغانستان بانک" مرستیال وو لاسلیک ، مهر او په نښه شو.

۳) د پلټنو د لاسوند په څلورمي مادې کې راغلي : " څرمن لاسي نصواري بکس چې په تَل کې یې سره زر او جواهر دي په سرتړلي توگه له پوښ سره یوځای د یوولسو کیلوگرامو په وزن د مخکیني پلاوي له پلوه وزن ، په نښه او لاسلیک شو."

۴) کله چې پلاوي بکس خلاص کړ ومي لیدل چې په بکس کې دننه یو شمیر سره زر لکه په غمیو پسولل شوي د غاړې د سرو زرو گرانبیه هارونه ، گوتې او والیگان د بکس په کښتنۍ برخه کې ځای پرځای شوي ول.

د څرمن بکس په تَل کې یو شمیر ډالر (چې شمیره یې زما له یاده وتلې) هم چې د سرو زرو ترڅنگ په پاکټونو کې ایښودل شوي ول د کابل په هوايي ډگر کې د شاهي کورنۍ له لاسه واخیستل شول.

۵) د غه توکي او اسعار له یوه کال او څو میاشتو وروسته د نوموړېکورنۍ د غړو د نومونو له څرگندیدلو او د پلاوي له نښو او لاسلېک وروسته د هریوه په نامه او پتې په بیلا بیلو پاکټونو کې د(شاهي کورنۍ د استازي) محمد علي سلیمان له لارې چې په هغه وخت کې یې د بهرنیو چارو د وزارت د تشریفاتو په ریاست کې دنده تر سره کوله روم ته ولیږل شول. (د اسعارو شمیره د هریوه په نامه : له ۵۰۰ او ۶۰۰ ډالرو تر ۸۲۰ او ۱۱۰۰ ډالرو پورې او تر ټولو غټه شمیره یې ۱۸۰۰ ډالره وه)

۶) د جمهوریت په لومړیو او دویمو کلونو کې [۱۹۷۳ او ۱۹۷۴] په صندوق کې دننه د سرو زرو په څرمن بکس کې له ځای پرځای شویو اسعارو پرته ، محمد ظاهر او کورنۍ ته یې نورې پیسې ونه لیږل شوې. د جمهوریت د دریم کال په پای او د څلورم کال په پیل [۱۹۷۵ او ۱۹۷۶] کې د محمدظاهر د اقتصادي ستونزو په پام کې نیولو د هغه د شتمنۍ او بانکي وندې له گټې څخه په مباشت کې دوه زره ډالر د شاهي کورنۍ د لگښت لپاره لیږل کېدل. همدا رنگه په دیارلس سوه او پینځه پینځوسم کال کې [۱۹۷۶ز] کې د پاچا د بانکي وندې بیه د یوه چک له لارې هغه ته ولیږل شوه.

۷) د هغه ترڅنگ د پاچا د کار په دفتر کې یو ټوک په لاس لیکل شوی کتاب ، لرغوني خطي نسخې او ارزښتناک کتابونه د محمد ظاهر په کتابتون کې ول. دغه ټول د اطلاعاتو او فرهنگ د وزارت، ملي آرشیف ، د دفتر د ریاست او د جمهوري ریاست او گارد د یوه بشپړ او سمبال شوي پلاوي له لارې ملي آرشیف ته ولیږل شول.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

٨) ددې پوښتني په ځواب کې چې آيا د غوايي د مباشتي [٢٧ اپريل ١٩٧٨ز] کودتا ناکامه يا شنده کيدای شوای ،بايد وويل شي :
سره له دې چې د جمهوري ګارد سرتيرو او بولندويانو د غوايي د مباشتي د اتمي [٢٨ آپريل ١٩٧٨] د سهار تر ځلورو بجو پورې په ټينګه او سربښندني له ګارد ، جمهوري رياست او خپلو مورچلونو ښخه دفاع وکړه له دې چې په ګارد کې دننه د ګوند ډيرغړي ول له دې امله د وسله ځواک پروړاندې مقاومت بې ځايه او د کودتا شنډول نا شوني ول.

په حقيقت کې د همدغې خبرې په پوهيدا سردار محمد داؤود لاربښوونه ورکړه چې :" ګارد تسليم کړئ تر څو ځوانان ونه وژل شي..."

په وروستيو کلونو کې که د افغانستان په کورنيو چارو کې د سترو هيوادونو لکه امريکا او چين او د عربي هيوادونو، ايران او پاکستان لاسوهني نه وې شوای او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند کورنی ګونډيماری او شخړې هوارې شوې وای ، د افغانستان وسله وال ځواک دومره پياوړی شوی وو چې په ١٩٩٢ زکال کې يې دولت پرته له کوشني مقاومته نه تسليماوه."

ستاسو د بريا په هيله. والسلام. عبدالرحيم شادن ، جرمني ، د ديارلس سوه او اتيايم لمريز کال د لړم يوويشتمه نيټه [١٢ نوامبر ٢٠٠١ زکال]

يوويشتمه برخه
صبورالله ســــــياه سـنـګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آريا

له يوه لاسه ټک نه خيژي

دغه لنډه ليکنه چې په هيڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سياسي ښادنامو په سموالي يا نه سموالي، دهغه پر پروالي يا نه پروالي روښنايي واچوي، غوارې يوازې د هغه او د هغه د کورنی د وژنې د څرنګوالي په اړه د يوشمير شته مالوماتو ټولګه رادګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوريدل يا لوستل کيږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډ يموکراتيک ګوند له پخوانيو لوړپوړو غړو (کريم ميثاق، دستګير پنجشيري ،سليمان لايق ، خيال محمد کټوازي) او جنرال امام الدين سره د پرله پسې او اوږدو ټيليفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپيل کړو.
همدارنګه د دغې ليکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتيا ليدل کيږي
٢٠٠٨ کال، نوامبر
پته :

سياه سنګ

دټيلفونونو شميرې : ٥٤٣٨٩٥٠ (٣٠٦) ١ و ٥٠٢٠٨٨٢ (٣٠٦) ١
نښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

د " مرجان" د پردې ترشا نقشه جوړوونکی

د ديارلس سوه او اووه پينځسوم لمريز کال د غوايي د اوومې له کودتا مخکې هم د محمد داؤود خان د وژلو نقشې کښل شوې وې. د دغې نقشې په خاورو کې د چا د لاس نښې په سترګو کيږي؟ دغې پوښتني ته د سم يا لږ تر لږه رښتيا ته د نيږدې ځواب موندلو لپاره بايد د څو سمو او ناسمو ګزارشونو له کرليچونو ښخه واوړو.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

۱) مرجان او توره په شاتګپالنه یا ارتجاع
ښايي باور کول پرې ګران وي ، خو د میرمحمد صدیق فرهنګ د " **افغانستان در پنج قرن اخیر**" کتاب په ۸۴۱ پانه کې [لومړی چاپ ، د عرفان ، تهران/ایران له خپرونو ، د غوايي میاشت ، دیارلس سوه او څلور اویایم لمریز کال – ۱۹۹۵ ز کال ، اپریل] د علي احمد خرم د وژل کیدا په اړه لاندنی پاراګراف په سترګو کیږي :

" [پرکال ؟] د نوامبر په میاشت کې د پلان وزیر علي احمد خرم چې له یوه جاپاني پلاوي سره د خپل کار په دفتر کې په خبرو اترو بوخت وو د پولیسو د ساتونکو د افسر د سترګو تر څار لاندې د یوه سړي په لاس چې په وچ زور د هغه دفتر ته ننوتلی وو را و ایستل شو او د سړک پرغاړه د تومانچې په مرمۍ ووژل شو. وژونکي چې د پلان له وزیر څخه غوښتل نوموړی دې تر هیواد مشر [محمد داؤود] پورې ورسوي ، د سړک د غاړې په ګڼه ګونه کې ورک شو. خو وروسته د مرجان په نامه یو سړی د بګرامیو پرسړک له یوه **ښکاري ټوپک** سره و نیول شو او د نیاوتون د حکم پربنسټ د وژونکي په توګه تورن و بلل شو. کمونیستانو پر هغه د اخواني تور ولګاوه خو د هغه وخت د عدلیې وزیر نوموړی پرچمی و باله. له دې چې خلکو پر حکومت ویسا او ډاډیینه نه درلودله نو د هېڅ لوري پر خبرو یې باور ونه کړ. څرګنده نه ده چې هیواد مشر له ربښتینو خبرو تر کومې کچې خبروو خو خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پر وخت د هغه وژونکی یې د توري ارتجاع له چوپړیانو څخه و ګانه." بس.

۲) مرجان چپی وو کې ښي اړخی؟

" د پلان وزیرعلي احمد خرم ووژل شو : پلټنو څرګنده کړه چې وژونکی [مرجان] په چپیانو پورې تړلی وو خو له ورایه له اخوانیانو سره یو ځای شوی وو. هیواد مشر [محمد داؤود] د مړي د ښخولو پر مهال ګواښ وکړ او ویې ویل : دولت به هېڅکله او هېڅ څوک که چپي وي که ښي اړخی پرینږدي چې د افغانستان له برخلیک سره لوبې وکړي. خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پرمهال د شوروي سفیر هم راغلی وو. (د " قیام جمهوریت بیست و شش سرطان سیزده پنجاه و دو هجري شمسي" [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د کتاب ۱۹ پانه ، لیکوال او ټولګر : دیپلوم انجنیر کریم عطایي ، دویم چاپ ، سنټ ګلن ، سویتزرلند ، ۲۰۰۴ز کال)

۳) مرجان ، ګلبدین حکمتیار او جیمي کارټر

" د دیارلس سوه شپږ پینځوسم لمریز کال د لړم د میاشتې په څلورویشتمه نیټه [۱۹۷۷ز کال د نوامبر ۱۶] په رڼا ورځ د پلان د وزیر علي احمد خرم وژنه یوه بوږنوونکې پیښه وه. د مرجان په نامه د لغمان د ولایت استوګن یو ښوونکی چې کمونیستي لید لوری یې له ورایه څرګند وو د وزارت په ودانۍ کې د پلان له وزیر څخه د لیدنې کتنې غوښتنه وکړه. دغه غوښتنه په ډیر ټینګار او له ګواښونو ډکه وه.

وزیر له جاپاني پلاني پلاوي سره خپله غونډه وځنډوله او مرجان سره د لیدنې په موخه د غونډې له خونې راووت. د مرجان له ګواښه ډکه غوښتنه پر همدغه ځای پای ته ونه رسیدله. مرجان له خرم څخه وغوښتل چې هغه دې هیواد مشر داؤود ته و رسوي. خرم چې د ګواښ او ویرې په منګولو کې راښکیل شوی وو د مرجان غوښتنه و منله او له هغه سره د ارګ پرلور وخوځید.

د [دواړو ترمنځ] د پوښتنو او ځوابونو لړی اوږده شوه.د وزیر مرستې ته کوم مأمور یا څارندوی را ونه دانګل. وزیر مخته او ترشا یې مرجان د وزارت له ودانۍ د ارګ پر لور په خوځېدا شول. علي احمد خرم د وزارت د ودانۍ مخته د مرجان د تومانچې د ډز له امله پر ځمکه را پریوت. وزیر ته د مرستې په رسولو کې ډیر ځنډ شوی وو. نوموړی په روغتون کې مړ شو.

مرجان و تښتید او په شاه شهید مېنه کې په خپل کور کې پټ شو. له پلټنیزو هڅو او مقاومت پرته نوموړي له خپلې **تومانچې** سره ځان پولیسو ته وسپاره. نوموړي داؤود ته څرګنده کړه چې وزیر د وزارت په ودانۍ کې خوندي نه دئ.

خاورو ته د خرم د جنازې د سپارلو په وخت کې د ملګرو او عربي هیوادونو د سفیرانو تر څنګ د شوروي سفیر میخائیلوویچ پوازنوف هم راغلی وو. داؤود له ویرغاړې او نومیدۍ ډکه وینا واوروله. هغه چې نه شوای کولای خپل احساسات په خپل واک کې وساتي له دواړو د امریکا له متحده ایالاتو او شوري اتحاد څخه سر ټـَکَونه وکړه او زیاته یې کړه چې د شوروي په مرستو کې هم شخصي ګټې نغښتې دي. (د داؤود خان دغه وینا په رسنیو کې خپره نه شوه. د اطلاعاتو او کلتور وزیر عبدالرحیم نوین په بیړه د راډیو ودانۍ ته راغی او وینا یې له منځه یووړه.)

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د پیښي د پلټني لړۍ پیل شوه. د پیښي په تړاو ډیرې ریښي او څانګي و څغلیدلي او ببځایه و پرسول شوه. یو شمیر مأمورین په پلټنو کي وګومارل شول. مأمورینو ته د شپې تنخوا وټاکل شوه او د کورنیو چارو د وزارت ترځمکلاندې ودانۍ د پلټنو لپاره په پام کي و نیول شوه.
د نوي اساسي قانون پربنسټ د پلټني واک څارنوالۍ ته ورکړ شوی وو خو څارندویانو و کولای شول د " مرستندویانو" تر نامه لاندې د پلټني لړۍ ته لاره ومومي او په پای کي د پلټني د پرمختګ لړۍ په خپله ولکه کي ونیسي. د پلټني په ډله کي یوشمیر پیژندل شوي او ښکاره څارندویانو لکه باقي ، نبي ، اتمر، همکار ، قطره ، خیر محمد او نورو پرچمیانو برخه درلودله او څارنوالانو ته څرمه یا فرعي ونډه ورکړل شوه. (د څارنوالو پر تندیو لا له پخوا د اخوانیت ټاپي لګول شوي وې ، ځکه چي د هغو په منځ کي یو شمیر د شرعیاتو له پوهنځي څخه راوتلي کسان هم ول.)

له هغه وروسته چي مرجان خپله خوله په څرګندونو او منلو پرانیستله او د علي احمد خرم وژنه او خپله اړیکه یې له اخوانیانو سره په تړاو ومنله نو د څارنوالانو ویره او وحشت لا زیات شو. له دې امله هغوی د څارندویانو برلاسی ته غاړه کښیښودله.

د عدلیې وزیر **وفي الله سمیعي** او د هغه مرستیال **عبدالهادي هدایت** کمزوی دریځ درلود ځکه، د هغوی پر نومونو د اسلامي غورځنګ د غړو او د " اخوانیانو" تور لګول شوی وو. له دې چي د عدلیې وزیر د چنګاښ په کودتا کي ونډه نه درلودله نو دې امله د دویمې کچې وزیرانو په کتار کي شمیرل کیده. نور څوک هم نه ول چي داؤود د پیښو له لړۍ او جرړوڅخه خبر کړي.

مرجان نه ووهل شو او نه وځپل شو او په خپله خوښه او زړه یې خوله په خبرو پرانیستله. وژونکي یوازې یو سړی وو او د پلټني د ډلي غړي ډیر ول. د پوښتنو او ځوابونو لړۍ تر یوې مودې دوام وکړ. دوسیه بشپړه شوه او په پای کي په راډیو کي یې خبر ورکړل شو.

په دغه پیښه کي **د امریکا متحده ایالات او د هغه هیواد ولسمشر** نیغ په نیغه، **ګلبدین حکمتیار** او په ولسي جرګه کي د شینوارو استازی **محمد اعظم شینواری** د لاس لرلو په تور پړ وبلل شول.

وژونکي داسي ومنله : " ګلاب الدین حکمتیار د جیمي کارتر په لارښوونه د شینوارو له استازي محمد اعظم سره په ګډه د میر علي احمد خرم د وژني نقشه جوړه کړه. ددغي نقشي په پلي کولو کي ما [مرجان] ته حکمتیار لارښوونه را کړه او ما د کارتر نقشه پلي کړه."

(له دغي پیښي مخکي د جبل السراج د سمنټو د شرکت مشر، مهندس شیرآقا چي د محمد داؤود د ملي کلوپ د دور د ملګرو له ډلي څخه شمیرل کیده په خپل کورکي پرته له دې چي د کور شیانو ته یې لاس ور وړل شي ، ووژل شو. داسي انګیرل کیږي چي دغه وژنه کوم پاخه او تکړه جنایتکار په پخسناکۍ (غصه) او سړې سیني تر سره کړي وي)

محمد داؤود د پلټني د ډلي جاج او په دوسیه کي وړاندې شوي لاسوندونه و منل. دوسیه په عادي توګه نیاوتون ته ولیږل شوه. هغوی ونه شوای کولای چي خپلي خپرې کارتر ، حکمتیار او د شینوارو استازي ته و غځوي ، په پای کي یوازې د مرجان په زنداني کولو بسنه وشوه.

سره له دې چي مرجان کولای شوای و تښتي خو سرښندنه یې ومنله. خو که مرجان تښتیدلای وای چا کولای شوای د جیمي کارتر او ګلبدین حکمتیار ښنه په دغه پیښه کي ښکیل و ګڼي؟

په همدغه وخت کي د شینوارو استازی محمد اعظم شینواری د محمد افضل خان شینواري زوی د دیورند له کرښي هاخه غاړه واووښت او وتښتید. نوموړي د شینوارو په سیمه کي ژوند کاوه او په جهاد کي یې هم برخه واخیستله. سره له دې چي د نور محمد تره کي او حفیظ الله امین د رژیم پروخت د هغه د کورنۍ ښځمني او کوشنیان د څرخي پله زندان ته لویدلي ول ، پرکال دیارلس سوه او اووه شپیتم [۱۹۸۸] د ډاکټرنجیب په بلنه کابل ته راغی او د ننګرهار د والي په توګه وټاکل شو.

(ډاکټر حقشناس د خپلو نورو لیکنو په شان پرته له دې چي لاسوند وړاندې کړي د " دسایس و جنایت روس در افغانستان" د کتاب په ۴۷۴ پاڼه کي له عبدالسمیع ژوند څخه نوم اخلي او هغه د مرجان د پیښي د نیاوتون (محکمې) د مشر په توګه یادوي. ښایي د هغه موخه د عدلیې د وزارت د پلټنو رئیس سمیع الدین ژوند وي ، ځکه د عبدالسمیع ژوند په نامه نه کوم څارنوال وو او نه کوم ورمنډګر 'قاضي")

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د غوايي له اوومي [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷] وروسته مرجان له چا سره ونه ليدل. ويل کيږي چي ښايي مرجان روسيي ته ليږل شوی وي. (سره له دې چي مرجان د خلق د ډلي غړيتوب درلود خو بياهم د نورالاميني او اميني په رژيمونو کي په زندان کي پاتي شو او آزاد نه شو.خلقيانو ادعا کوله چي نوموړي له ګوندي لاريښوونو څخه سرغړونه کړې ده. دا خبره ددي لامل شوه چي مرجان **ليونی** شي. د ببرک د رژيم پرمهال هم مرجان د څو موديِ لپاره په زندان کي پاتي شو. هغه پرکال ديارلس سوه دري شپيتم [۱۹۸۴] تر درمنلي لاندې ونيول شو او پرکال ديارلس سوه او څلورشپيتم [۱۹۸۵] له بند څخه خلاص شو.د هغه مړی څه موده وروسته د کابل د [سرک ؟] ترغاړي وموندل شو، داسي ښکاري چي نوموړی د زيات الکهولي څښاک له امله چي [پلاستيکي شراب] بلل کيدل مړ شوی وي. [د [داؤود خان د کي جي بي په لوموکي/داؤود خان در چنگال کي جي بي] د کتاب له ۱۳۳ تر ۱۳۶ پاڼو پوري او هم ۲۹۸ پاڼه، د الف هارون ليکنه ، ژباړه ، سَمَونه اوپادَونه د حامد، د ميوند د خپرندويي ټولني خپرونه ، پيښاور/پاکستان، دسامبر ۱۹۹۷.]

۴) مرجان او ډاکټر حليم تنوير

د مرجان په اړه د پورتـنيو مالوماتو ۹۹په سلو کي برعکس د " **تاريخ و روزنامـه نگاری افغانسـتان"** [د ډاکټرحليم تنويرليکنه ، د صبور د اسلامي مرکز چاپ /پيښاور/پاکستان، جنوري ۲۰۰۰] د کتاب په ۲۱۶ او ۲۱۷پاڼو کي پرته له دې چي د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کي / داؤود خان در چنگال کي جي بي " له کتاب او يا د ليکوال او ژباړونکي (الف هارون او حامد) څخه په کوم ګوټ کي ياونه شوي وي ، مالومات ورکړل شوي دي.
دا دئ هماغه سل په سلو کي مالومات چي له هماغه ځايه څخه اخيستل شوي دي :

" د شاهدانو له ډلي څخه يو تن ليکي : " کله چي د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريزکال د مرغومي په مياشت کي [دسامبر ۱۹۷۸] د څرخي پله په زندان کي بندي شوم معلم مرجان مي په دويم بلاک کي وليد. لاس او پښي غورځول او خوځښت يي غير نورماله او يو شبيه يي هم د يوه روغ رمټ انسان په څير خبرې نه کولي. مرجان د د يارلس سوه اته پينځوسم لمريزکال د مرغومي په پينځلسمه نيټه [۱۹۷۹ز د جنوري پينځمه] د عمومي بخښني په ترڅ کي له زندانه خوشي شو."

ډاکټر تنوير د **"تاريخ و روزنامه نگاری افغانستان"** کتاب په هماغه ۲۱۷ پاڼه کي زياتوي : " ريښتيا خبره دا ده چي کمونيستانو مرجان د نوم په بدلون روسيي ته بيولی ، د هغه ماغزه يي ورګډ وډ کړل او د ريښتيا د بربنډيدلو د مخنيوي لپاره يي مرجان په يوه ليوني بدل کړ او بيا يي کابل ته را وليږه چي د هماغي **دروهي د ريښتوني ختې او تومنې** په اړه څه ونه شي ويلای.

څو ترخي پوښتني : د ډاکټر حليم تنوير په وينا د مرجان د لاس او پښو غورځول او خوځښت چي غير نورمال " ول ، نو ولي په بند کي له دوه کاله او څو مياشتو وروسته د هيواد له کرښو دباندې د يوې پياوړې دستګاه له پلوه دې په " عقلي ګډوډې" ککړ شي او له هغه وروسته دې ورڅخه يو" ليونی" جوړ شي؟ ولي کمونيستانو مرجان روسيي ته بيوه او هلته يي په يوه " ليوني بدلاوه ؟ " آيا کمونيستانو نشوای کولای مرجان ته د څرخي پله په زندان کي يو ساده امپول ورکړي چي خوله يي د تل لپاره ور وتړي او يا يي په يوه ليوني بدل کړي؟ دغه ماجرا يي ولي د " مرجان" د ښايسته نوم له بدلولو څخه را پيل کړه؟ ولي مرجان يي له روسيي څخه بيرته کابل ته راوليږه؟ او همدغو ته ورته څو نورې پوښتني چي د [ځکه] ځواب نه لري.....

کاشکي ډاکټر تنوير د خپلو خبرو په پيل کي د " **ريښتيا خبرې** ..." ضريب نه وای راوستای او دا يي نه وای هيره کړې چي : داسي يوې دستګاه ته چي د خپلو او پرديو مشرانو وژنه د ودکا د شرابو څښلو په څير ساده وي ، نو د مرجان په څير د يوه سري وژونکي له غاړې ځړول چي پرته له وهلو او ټَکَولو يي ويلي ول " ما علي احمد خرم وژلی دئ " ښايي د يوې غوماشي له وژلو هم ساده وي.

که د ډاکټر حليم تنوير د ليکني هماغه پارګراف د مشرانو له دغي خبرې سره سمون خوړلای چي " حقيقت يا له ماشوم يا له ليوني وپوښتي" نو دا به ومنو چي ښايي روسيي د مرجان په ليوني کولو او په لوی لاس کابل ته د هغه په بيرته رالیږلو غوښتل د پلازميني تلوسناک استوګن د " دروهي يا دسيسي په ريښتنو" جرړو پوه کړي!

۵) مرجان او حفيظ الله امين

" د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] د خلق د څانګي د ډيرو پټو پوځي سازمانونو پازوالي **حفيظ الله امين او ډاکټر شاه ولي** ، او د پرچم د څانګي د پټو سازمانونو پازوالي **نور احمد نور او عبدالوکيل** په غاړه درلودله. دغه داوړه سازمونونه د دوه اړخيزه ارګانيک ډاډ د نشتوالي له امله له يو بل سره ټينګ نه ول اوبدل شوي.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

د همدغه یو ګوني ګوند د مشرتابه په ټولو پوړیو کې د خلق او پرچم د څانګو فرکسیونونو په برابره توګه ونډه اخیستې وه. د ا.د. خ.د.ګ نا اتکل کیدونکي یووالي ، د "**ملي غورځنګ**" ګوندي مشر سردار محمد داؤود ، واکمنې اشرافي کړی ، بیلابیل ښي لاسي سازمانونه او هم د سیمې په شاتګپالي ټولنې له هر وخت ښخوا بوځ، غچ اخیستونکي ، پرغزناک ، ترهوري او په ژوره توګه هیښ پیښ کړل. خو **د انترناسیونالیستي یو موټې وروری** او د ا.د. خ.د.ګ کې دننه د سیاسي او سازماني یو موټیوالي له پېښې د " ملي غورځنګ" د ګوند د مشرانو له لیونتوبه د ډکو دروهو جرړې او په دغه سازمان کې د نړیوال ښکېلاک د پټو او څرګندو ایجنټانو هڅې په خپل وخت بربنډې او د اصولي نرمښت او نوښت په رڼاکې شنډې او له خاورو سره یو شوې.

د ګوندي یو والي د لړی غوړیدا او پرمختلنه ، د مخ په ودې روڼ اندي ټولنیزې مبارزې چټکتیا ، د ا.د. خ.د.ګ د ژوندانه او جګړیزې وړتیا غښتلي کیدل ، د هیواد انقلابي مبارزینو ته دا پیاوړتیا ور په برخه کړه چې د واکمن ملي غورځنګ د امر او نهي او د سردار محمد داؤود د ځانغښوتونکي بنسټپالنې او د دولت د نورو لوړ پوړو استازو پر وړاندې د پینځه کلنې ترهګرې پالیسۍ له تراخه زغم وروسته لانجمنه او ډیموکراته جګړه راپیل او د ۱۹۷۶ز کال د مې د مباشتې په لومړۍ د نړۍ د کارګرانو د یوموټیوالي د بنادی د لمانځنې په ورځ یې د لومړي ځل لپاره په واټونو کې د لاریونونو د سمبالولو له لارې د رژیم د چوپې خولې د دروهې کړۍ ورماته کړه. خو د ا.د. خ.د.ګ د سیاسي بیرو له دغې زړورې او په وخت برابرې پریکړې څخه د هغه مهال پولیس لا مخکې خبر شوي ول ؛ او دغه خبره د غوایي له پاځون وروسته را بربنډه شوه.

د سردار محمد داؤود د واکمنۍ په وروستي کال کې د سیاسي بیرو د غونډو لړۍ د نورمحمد تره کي د کور د کین اړخ په ګاونډیتوب کې د خپل سري رژیم د پولیسو له پلوه ثبتیدلي او د " ملي غورځنګ" د مشر منګولو ته ور رسیدلې. هر ګوره ، دولت د ګوند له دغې پریکړې څخه په خبریدلو د ا.د. خ.د.ګ د مشرتابه پرډلي یې د خپل برید لړۍ ته چټکتیا ورکړه. مخکې له دې چې سردار داؤود د ا.د. خ.د.ګ پرمشرتابه برید وکړي ایران او عربستان ته یې سفر وکړ او د روحانیت غدکه (چپن) یې پرځان کړه او د بې ځایو پلمو او بېخوندو تلوسو په لټه کې شو.

د **سردار محمد داؤود** په شان **حفیظ الله امین** او **ببرک کارمل** هم هر یوه په بیلابیلو کچو د ګوند د دواړو څانګو د یو والي په تړاو ویرې او اندیښنې درلودلې. هغوی د دوه اړخیزو ختاوتنو اوبدګومانیو له امله دې ته غاړه کښینښودله چې د ګوند پوځي سازمانونو له یوبل سره یوځای او و اوبدل شي ، ځکه هغوی ویل چې افسران نه شي کولای پریو بل ډاډ وکړي.

دا چې آیا امین له سردار محمد داؤود سره تړاو او اړیکه درلودله یا نه ، په دې اړه د ډاډ وړ لاسوندونه نشته. خو حفیظ الله امین د سردار داؤود د دولت د بیروکراتیکي واکمنۍ پرمهال په آزاده توګه او د مبارزې د اصولو په نه پام کې نیولو، د پوځي سازمانونو او افسرانو چارې په ډاډه زړه پرته له کومې ستونزې پرمخ بیولې. له بله اړخه د سیاسي بیرو کار پوهه غړي به تل او په پرله پسې ډول د سردار داؤود د کورنیو چارو د وزیر **قدیر نورستاني** د څارګرو ځالګیو تر سیورې لاندې څارل کیدل.

د کودتا د رژیم د ملي مصوؤنیت د سازمان دوسیې ددغه انکار نه منونکي حقیقت پرستنې ولاړې وې چې سردار داؤود د ا.د. خ.د.ګ د پوځي سازمانونو او افسرانو له کړو وړو څخه په بشپړ ډول خبر وو. هغه د " خلق" د ډلې افسران پیژندل او ددغو افسرانو د هر یوه د نامه ترڅنګ یې (√) نښه په سره رنګ کاږلې وه.

د سیاسي بیرو د غړو د دوسیو په پرتله د حفیظ الله امین دوسیه پریړه وه. د ګوند د مشرتابه او د پوځي سازمان (د سردار محمد داؤود د ملي مصوؤنیت لاسوندونه) ما په خپله د غوایي د پاځون [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۷] د لومړۍ اونۍ په پای کې د یوه پلاوي په مشرۍ و پلټلې.

کله چې له واکمنو کړیو سره د حفیظ الله امین د ترښت په اړه له نور محمد تره کي څخه پوښتنه کیدله هغه به په موسکې خوله ، نغوتو ، لغازو او غیر جدي توګه داسې ویل: هماغسې چې مونږ د **کارګرې پارکې د دوران جوړونکې ایدیالوژۍ** د خپراوې لپاره د "**پیام وجدان**" له خپروني څخه ګټه اخلو ، پرته له دې چې د واکمنو کړیو اندیښنې را وپارول شي زمونږ ګوند ته هم ښایي چې د پوځ په کړښو کې د **پیژندل شویو کسانو له لارې** د اصوالي نوښت او نرمښت په اډانه کې د مخکښو زیارګالو ایډیالوژي دود او ترویج کړي او د ګوند سیاسي او ټولنیز بنسټ پیاوړی کړي.

که دغه ګومانونه او ذهني ترښتونه یوې خواته کښیږدو ، په دې شک شک نشته چې حفیظ الله امین یو انارشیست ، پیینه پاروونکي ، وېلاړ وال (اراده ګرا) ، ځانخوښی ، بیرحمه ، د سړې سینې خاوند، پریکند، څوکی پال، لوړتیاپال،

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

تیزهوښه ، هڅاند، زړور او د لوړهوډ لرونکی او د ریاضي ښه ښوونکي وو. هماغسي چي **بارق شفیعي** یې ستایي ، حفیظ الله امین لیواله وو چي د ګوند د مشرتابه په کړی کې " **یوازینی بې سیاله"** مشر و اوسي. د غوايي له پاڅونه مخکي او له هغه وروسته د هغه په کړو وړو کي پیاوړې ځانـتـنی ، هرڅه پر خپله ستنه راتاوول (ځان چورلېځ) ، او د واکمنی خونړي تمرکز ته د ځرګندو لوڅو پوڅو او هلو ځلو هڅي لیدل کیدلي.

حفیظ الله امین د بهرنیو چارو د وزارت په تالار کې د " دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د پاڅون" د لومړی کلیزې د لمانځني په مابنامنی میلمستیا کې په براالا او ځرګند ډول ویل چي هغه به په افغاني ټولنه کې د **ستالین** ونډه و لوبوي. د امین د سیاسي ژوند ستره نیمګړتیا او د هغه د ماتي لامل دا وو چي نوموړي د ګوندي او دولتي اصولو اوتګلارو په پرتله شخصي اړیکو ته ډیر لومړیتوب ورکاوه. همدارنګه هغه ګوندي اودولتي کړنلارو او سازماني موازینو ته پاملرنه نه کوله.

باید یوه شو چي طاهربدخشي ، کریم زرغون ، امان الله استوار، ظاهر افق او ابراهیم سامل ټول خلقي کادرونه ول چي د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوايي د مياشتي د اوومي [۲۷ د اپریل ، ۱۹۷۸ز کال] له پاڅون څخه مخکي له امین سره په ګوند کي دننه د شخړو له کبله په یوه بڼه نه په بله بڼه دي اته اړ شول چي له ګوند څخه لاس واخلي. له ډاکټر زرغون پرته ، نورو په بیلا بیلو ډولونو او تکتیکونو په نورو سازمانونو کي په جلا جلا نومونو خپلي مبارزې ته دوام ورکړ.

د حفیظ امین د **خپلسرو پارَونو** له ډلي څخه یوه یې د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم لمریز کال د لړم په پینځه ویشتمه [د نوامبر۱۶ ، کال ۱۹۷۷ز] نیټه د سردار داؤود د حکومت د پلان د وزیر **علي احمد خرم** د ترور نقشه وه. د کندز په ولایت کې د ګوند د کنترول د کمیسیون پلټنو ځرګنده کړه چي دغه نقشه د **حفیظ الله امین** له پلوه جوړه شوې وه.
زه په هغه وخت کي د ګوندي کنترول د کمیسیون مشر وم. د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټی د سیاسي بیرو د فوق العاده پلاوي په جوړښت کي ، د ګوندي کنترول د کمیسیون **غړي سلیمان لایق**، د کندز د ولایت د ورهنګرو پازوال **نظام الدین تهذیب** او د کمیسیون نورو غړو ګډون درلود.

پلټنو څلور ورځي دوام وکړ. د پلاوي پوښتنو ته د نظام الدین تهذیب په کور کي د ګوند له سلو تنو څخه زیاتو کادرونو ځوابونه وویل. د څیړنو له پایلو څخه را ځرګنده شوه چي حفیظ الله امین د خپلي دروهي د پلي کولو لپاره د ګوند له غړو او ان د ګوند له کادرونو څخه ګټه اخیستي وه او هغوی یې کارَولي ول.

له دغو پارَوونکو کړو وړو څخه د امین موخه دا وه : د مرجان د ګواښنو په ویره کي دې علي احمد خرم ارګ ته ننوځي او ترهګر مرجان دې تر سردار محمد داؤود پورې بوزي. له هغه وروسته دې د سردار داؤود پرضد ترهګره کړنه ترسره او سردار داؤود دې ووژني. بیا دې پوځ په تیارسي ودرَول شي. په دې توګه به حفیظ الله امین د وسله وال ځواک د پاڅون له لارې په آسانی سیاسي واکمني په خپلو منګولو کي راخپله او هم به د وسله وال ځواک د پاڅون په لړ کي خپل سیاسي سیالان او مخالفین دړې وړې او وځپي. (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند پر مشرتابه د داؤود تر برید پورې د ګوند د کنترول دوسیه ، د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوايي د مياشتي تر پینځمي [۱۹۷۸ز، د اپریل ۲۵] نیټي پورې د **سلیمان لایق په کور** کي خوندي وه. خو د سلیمان لایق د شفاهي ګزارش پربنسټ دغه لاسوندونه د سردار محمد داؤود له برید سره سم له منځه ولاړل.)

د سیاسي دفتر د لیږل شوي پلاوي جاج اخیستني او لید لوري د غوايي د پاڅون په پیښو کي په زباد ورسیدلي؛ ځکه د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د جوړیدلو په سبا ورځ د امین لومړنی ګام د خرم د ترور د زندانیانو را بلل ول او له هغو څخه د **شینواري** په نامه د یوه سړي آزادَول او پنځول ول چي نوي جوړ شوي دولت خپلي لومړنی مادي مرستي له شینواري څخه را پیل کړی. د نوموړو بندیانو له ډلي څخه یوازې وژونکی مرجان له زندانه خوشي نه شو.

کله چي د ا.د. خ.ډ.ګ، د ګوند د څار یا کنترول د کمیسیون له لارې د حفیظ الله امین دغه پارَوونکي دروهه را بربنډه کړه نو په بیره یې له مرکزي کمیټي څخه د حفیظ امین د ایستلو او په لومړي سر کي د ګوند د پوځي څانګي د پټو سازماني چارو له پازوالی څخه د هغه د شړلو سکالو را پورته کړه.

د سیاسي دفتر په یوه غونډه کي د پټ سازمان له پازوالي او له مرکزي کمیټي څخه د حفیظ الله امین د شړلو د مصوبي طرح **کریم میثاق** ولیکله. خو نور محمد تره کی او ببرک کارمل د مصوبي د لیږد او منلو مخه ونیوله.

تره کي د امین د شړلو خبره ځکه وځنډوله چي لومړی دې د یوې میاشتي په اوږدو کي د وسله وال ځواک لوړپوړي افسران او د پوځي څانګي مخکښ کسان د امین د اغیزو له کوډو څخه را وایستل شي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د تره کي دغه دریځ په هېڅ ډول د سیاسي بیرو ډ ډیرو غړو لپاره د بسني او منلو وړ نه وو. د دغه دریځ د پخي ختي او تومني لامل لا تر اوسه ځرګند نه دئ او پرهغه قضاوت کول هم ګران ښکاري." (**ظهور و زوال حزب دیموکراتیک خلق افغانستان**" ، د اکاډیمسین **دستګیر پنجشیري** لیکنه ، له ۵۲ تر ۵۶ پانو پورې ، پېښاور / پاکستان ، ۱۹۹۹ زکال ، جنوري)

د همدغو خبرو پر سر د ۲۰۰۸ز کال د اګست پر شپاړلسمي نېټي د لاندنیو پوښتنو او ځوابونو لړۍ ورزیاته شوه :

سیاه سنګ: مرجان د پوهي او زده کړي له اړخه څه ډول سړی وو؟
پنجشیری: مرجان لوړې زده کړې وې، په عالي دارالمعلمین کي یې لوستني کړې وې او ساینس یې درس ورکاوه.

سیاه سنګ: ستاسو د ځار یا د کنټرول کمیسیون د مرجان د کارنامي د پلټلو لپاره چي تاسو یې مشري کوله او سلیمان لایق ، قدوس غوربندی او نظام الدین تهذیب یې غړي ول ولي کندز یې غوره کړ؟

پنجشیری: مرجان د کندز د ولایت د علي آباد په ولسوالی کي په یوه ښوونځي کي ښوونکی وو. هماغلته ډیري خلک د نوموړي له سیاسي کړو وړو څخه خبر ول.

سیاه سنګ: ستاسو په وینا د ځارکمیسیون د خپلي څلور ورځنۍ پلټني په ترڅ کي له سلو څخه پورته ګوندي کادرونو سره خبرې اترې کړي چي مرجان د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند غړی وو او د محمد داؤود د وژلو فرمان یې له حفیظ الله څخه تر لاسه کړی وو. د دغه پټ راز له رابربنډیدلو وروسته ستاسو په ګوند کي کورنی غبرګون او د ګوند تولیز دریځ په څه ډول وو؟

پنجشیری: د ځار د کمیسیون د کار د پایلو له هر اړخیزو څېړنو وروسته په لومړي سر کي د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند له مرکزي کمیټي څخه د حفیظ الله امین د شړلو او له پټ پوځي سازمان څخه د هغه د پازوالی د بیرته اخیستلو سکالو تر خبرو اترو لاندې ونیول شوه. د هغه په ځنګ کي د ګوند مشرتابه لاربښوونه وکړه چي ژر تر ژره دي یوه **خبرتیا** خپره او په هغي کي دي تینګار وشي چي مرجان اخوانی دئ او د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند غړی نه دئ.

سیاه سنګ: آیا د مرجان په تړاو نوموړې **خبرتیا** خپره شوه؟

پنجشیری: هو. موږ هغه **خبرتیا** په پراخه کچه خپره کړه.

محمد اقبال وزیری: بله نقشه

د ۲۰۰۸ زکال د جولای د مباشتي په دیارلسمه نېټه کاندید اکاډیمیسین محمد اعظم سیستاني د " **پسرلني سباوون د ګولیو باران**" ته لاندیني یادښت لیک را ولیږه:

" د نور محمد تره کي په حکومت کي د دفاع د وزارت د سیاسي چارو پخوانی رئیس محمد اقبال وزیری چي اوس په هالند کي کډوال دئ په خپل کتاب کي " د ثور پاڅون ، د کي جي بي دسیسي او د شوروي یرغل" [د دانش د خپرندویه ټولني خپرونه ، پېښاور، ۲۰۰۷] تردغه سرلیک لاندې " د شوروي اتحاد له خوا د محمد داؤود پرضد د کودتا تجویز " داسي لیکلي دي :

۱) ۷۲ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلي وه]

" د داؤود خان د جمهوري ریاست ارګ ته ، خلقیانو له دوه وو لاره څخه ځانته لاره پرانیستلي وه : یو شمیر ننګرهاریو ملګرو د داؤود خان د ناظر بازمحمد د زوی **نیک محمد** له لاري او بلي ډلي د ګارد له بولندوی **صاحبجان** سره د پیژندني او ملګرتوب له لاري (د یادوني وړ ده چي د لومړۍ ډلي مخ د غوایي له کودتا څخه مخکي لوڅ شو او له ګارد څخه په شړوني ، د وسله وال ځواک نورو لیواګانو ته ولیږل شول.)

د خلقیانو له پلوه د مخابرې افسر **آقا محمد** د ګارد بولندوی ګومارل شوی وو، سره له دې چي د ګوند د مشرتابه له پلوه د ګارد ملګرو ته لاربښوونه نه وه ورکړل شوې خو آقا محمد تر سهاره د محمد داؤود تر ځار او سترګو لاندې د مخابراتو دنده پر مخ بیوله او خپله دنده یې په ډیرې پوهي او ورهنې د خلقیانو په ګټه تر سره کړه ، ان داؤود خان د کار تر پایه پرهغه بدګومانه نه شو.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

په هغو شېبو کې چې داؤود خان یا د هغه نورو ملګرو آقا محمد ته لاربنوونه کوله چې پلاني بولندوی یا پلانی قطعي ته دغه پیغام مخابره کړه نو اقا محمد به د مخابره کولو په وخت کې په ډېرې چالاکۍ او ټګمارۍ د مخابرې ځانګړې تنۍ دومره کښیکاږله چې غږ به رشکین (مغشوش) کېده او بل لوري به نشوای کولای د داؤود خان غږ په روښانه او څرګند ډول واوري. په پای کې بل لوري نه شوای کولای قومانده ترلاسه کړي.

د ماخستن د لمانځه مهال وو چې د داؤود خان ملګرو پریکړه وکړه چې له ارګ څخه ووځي. له دغه پټ راز څخه محمد آقا خبر شو او خپلو خلقي ملګرو ته یې ورساوه. په پای کې د داؤود خان زوی شهید شو او نور کسان د ګلخاني مانۍ ته و تښتیدل. په دې توګه د تیښتي پلان ناکامه شو."

۲) ۵۱ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلې وه]

د دیارلس سوه دریڅلویښتم کال [۱۹۶۴] د اساسي قانون پربنسټ د نسبتأ ډیموکراتیکو لاسته راوړنو ټغر محمد داؤود ور ټول کړ او یواړخیز یو ګوندي سیاسي جوړښت یې رامنځته کړ. محمد داؤود چې ددولت په چارو کې پر یو شمیر ناوړو کسانو ډېړه لګولې وه د یوه ګرګر (مستبد) واکمن په انځور کې یو ځل بیا را وځلید. محمد داؤود له خپل څنګ څخه د پخواني پاچا یو شمیر پلویان و شړل او روڼ اندي یې پرځان را ټول کړل. ان **محمد نعیم خان** [د محمد داؤود ورور] له دغې پو ینا کوونکې تګلارې څخه دومره زړه تورن وو چې د [محمد داؤود] له زوی **عمر داؤود** سره یوځای د هغه **د وژلو** په لټه کې شو.

دغي موخې ته د رسیدلو لپاره محمد نعیم خان ، عمرداؤود ته دنده سپارې چې په دې تړاو دې له پاچاګل وفادار سره خبرې وکړي. داؤود خان کلونه مخکې پاچاګل وفادارله پکتیا څخه کابل ته راغوښتی وو او په حربي ښوونځي کې یې زده کړې کولې. پاچاګل وفادار د آدینې (جمعې) او پیلنی (شنبې) په ورځو د هیواد مشر په کور کې وو او د دغې کورنۍ د غړي په توګه روزل شوی وو. داؤود خان پر پاچاګل وفادار بشپړ باور درلود.

عمر داؤود ، پاچا ګل خپل کور ته رابولي او له نوموړي سره د همدغې خبرې په ګډولو هغه ته وایي چې اکا یې [محمد نعیم] هم غواړي په دې تړاو ور سره خبرې وکړي. بله ورځ نعیم خان او پاچا ګل له یو بل سره ګوري. پاچاګل د محمد نعیم د وړاندیز په ځواب کې وایي : " که داؤود خان د یوه لوړ غره پر سر بیده وي او زما په لاس کې ګل وي ، زه به ګل هغه ته نیږدې ور نه وړم چې د ګل بوی یې له خوبه را ویښ نه کړي. تاسو خود هغه د وژلو په اړه له ما سره خبرې کوئ." دغه خبرې ماته پاچاګل په فرانکفورټ [جرمني / کال؟] کې ویلې دي. "

ښاغلی اعظم سیستاني په پای کې زیاتوي : " ما نوموړي خبره له داکټر **اکرم عثمان** سره یاده کړه. هغه وویل : عمرجان زما ټولګیوال وو او ترهغه ځایه چې زما په یاد راځي دومره پوهیږم چې عمرجان د چرګ د وژلو زړه نه درلود، څه دا چې یو سړی ووژني او په تیره بیا د خپل پلار وژني ته دې زړه ښه کاندي. عمر ډیر بې تمې سړی وو او هڅه یې کوله چې ځان له سیاسته لیرې وساتي. خپل پلار ته یې ډیرژوردرناوی درلود. د هغه ترڅنګ سردار نعیم خان خپل ورور داؤود خان ته د زړه له کومې درناوی درلود او اړیکې یې لکه د پلار او زوی اړیکې وې. له دې امله کولای شم ووایم چې د لیکوال دغه ادعا بې ختې او تومنې ده او جرړې نه لري."

دوه ویشتمه برخه
صبورالله ســــــیاه ســنګ
hajarulaswad@yahoo.com
پښتوژباړه: رحمت آریا

له یوه لاسه ټک نه خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښنایي واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژني د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه رادګر ته کړي.

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوریدل یا لوستل کیږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیر پنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو.
همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

۲۰۰۸ کال، نوامبر
پته :

سياه سنگ

دټيلفونونو شميرې : ٥٤٣٨٩٥٠ (٣٠٦) ١ و ٥٠٢٠٨٨٢ (٣٠٦) ١
نښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

بيا هم مرجان ...

د "Conflict in Afghanistan: A Historical Encyclopedia"، کتاب په ١٤٩پاڼه کې چې د Frank Clements ليکنه ده د "خرم، علی احمد له ١٩٣١ تر ١٩٧٧" سرليک لاندې داسې راغلي دي :

" علي احمد خرم په [کابل/افغانستان کې] خپل کار د پلان په وزارت کې له ١٩٥٦زکال څخه را وروسته پيل کړ. نوموړی په ١٩٥٧ز کال کې د کابل پوهنتون د اقتصاد له پوهنځي او په ١٩٦٨ د [امريکا په پنسلوانيا کې] د پيتزبور له پوهنتون څخه فارغ او تر ١٩٦٨ز کال پورې د امريکا په متحده اياالاتو کې د نورو زده کړو لپاره پاتې شوی دی. خرم په ١٩٥٨ ز کال کې د پلان په وزارت کې د پلان جوړولو او د پلانونود همغږۍ د څانگې مشر وو او تر ١٩٧١ ز کال پورې د پلان جوړولو او سوداگرۍ د څانگې د مشر په توگه پاتې شو. له ١٩٧١ تر ١٩٧٧ز کال پورې يې د پلان د وزير په توگه کار کاوه.

د علي احمد خرم د وزارت په دور کې محمد داؤود پريکړه کړې وه چې د هيواد له اوړو څخه د شوروي د مالي مرستو د پيټې دروندوالی راټيټ او د پرمختگ په چارو کې د مالي مرستو لپاره ايران او عربي دولتونو ته مخ واړوي.

له همدې امله علي احمد خرم ته ويل شوي ول چې تر لاس لاندې او په پام کې نيول شوي پروژې دې ژر تر ژره پای ته ورسوي او د شوروي د نورو مرستو له منلو څخه دې ډډه وکړي.

خرم د ١٩٧٧ز کال د نوامبر په شپاړلسمه نېټه د **محمد مرجان** په پلوه ووژل شو. مرجان ويل چې دغه وژنه يې د " **اسلامي انقلاب**" په نامه تر سره کړې ده ، د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د " خلق" له ډلې سره د هغه تړاو نورې پوښتنې را پورته کړې وې. نوموړی په ابدي حبس محکوم او وروسته د **عمومي بخښنې** په لړ کې له زندانه خلاص شو."
(References: **Louise Dupree & Albert Linette**, eds ١٩٧٤
Afghanistan in the ١٩٧٠s, New York: Praeger), ABC CLIO, ٢٠٠٣

" مرجان د کې جي بي مرى"

ما د ديارلس سوه او يو اويايم کال د وري د مياشتې په ديارلسمه [١٩٩٢ داپريل ٢٦] د " افغان ، ملي يو والي" د خپرونې په دريمه گڼه کې د " هاشم ميوند وال په وژنه کې پر محمد داؤود د بې بنسټو تورونود لگولو" تر سرليک لاندې يوه ليکنه خپره کړه او ټينگار مې کړی وو چې د علي احمد خرم ، ميراکبر خيبر ، سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ او زموږ د نورو زرگونو هيوادوالو د وژنې پريکړه د کې جي بي خارگرۍ اداري کړې وه." (**غوث الدين فائق** د " **رازی که نميخواستم افشأ گردد**" د کتاب ١٠٨ پاڼه ، پيښاور/پاکستان د افغاني مطبوعاتو مرکز، ٢٠٠١زکال ، مارچ)

" زه اخواني نه يم"

د مرجان په لاس د علي احمد خرم د وژنې په اړه د " **چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان**" (نوی ډيلی/ هند ، د ليتو د خپرونديې ټولنې خپرونه) په کتاب کې په ١٩٨١زکال کې په ډير لنډيز راغلي او همدغه ليکنه په ١٩٩٥ زکال کې د " **پگاه**" د مياشتنۍ خپرونې په پينځمه گڼه کې په کاناډا کې د دويم ځل لپاره خپره داسې شوې ده :

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

د ديارلس سوه او اوه پينځوسم [۱۹۷۸ز] کال په وروستيو شپو ورځو کې د هوايي ځواک له يو شمير افسرانو سره يو ځای و نيول شوم چې د څرخي د پله د زندان دويم بلاک ته و سپارل شوو. د وخت په تيريدلو د زندان له چاپيريال سره اشنا کيدلو ؛ وا مې وريدل چې مرجان هم د بلاک د همدغه دالان په خونو کې بندي دی. د علي احمد خرم د وژنې خبر او د هغه د وژونکې اعترافات مې د رسنيو له لارې اوريدلي ول او د مرجان ليدنه راته په زړه پورې وه.

له يوې مودې وروسته مې مرجان وليد او غوښتل مې له نيږدې ورسره وګورم. مرجان /..../ لوړه ډنګره ونه او له هډوکو ډک وچ مخ يې درلود. د تفريح په ترڅ کې د بلاک په انګړ کې درېده ، خپله غاړه به يې لږ کړه نيوله او تر ډير وخت پورې به يې سترګې لمر ته نيولې. مرجان ډيرې لږ خبرې کولې او د بې سر او پايو خبرو لور او ګودر يې مالوم نه وو او خبرې يې بې انډوله وې.

يوه ورځ مې له مرجان څخه د پلان د وزير د وژنې په اړه پوښتنه وکړه. هغه ځواب راکړ :" هر هغه څه چې تاسو د راډيو له لارې اوريدلي او په ورځپانو کې مو لوستلي ، له اخواني توب او له ګلبدين حکمتيار سره زما له نيغو اړيکو پرته ، نورې ټولې خبرې سمې وې!"

موږ په لومړيو کې انګيرل چې ګڼې مرجان د [افغانستان د خلق] ډيموکراتيک ګوند او واکمن حکومت له ويرې درواغ وايي خو د وخت تيريدلو او د خلقي حکومت د پرله پسې وژنو لړۍ چې موخه يې د اخوانيانو ، مساواتيانو او په روس پورې د نه تړل شويو چپيانو وژنه وه بل ډول انځور رامنځته کړ ، له ټولو د پام وړ خواشينوونکې خبره د دويم بلاک په انګړ کې د ديارلس سوه اته پنځوسم لمريزکال د غبرګولي د مياشتې په اتمه او يولسمه نيټه [۱۹۷۹ز کال د مې ۲۹ او د جون لومړۍ] د داؤود د واکمنی د دور د بنديانو ډله ييزه وژنه وه (په وژل شويو کسانو کې داسي بنديان هم ول چې د خپل بند قانوني موده يې تيره کړې وه لکه ښاغلی **فصيح** د باميانو د ولايت د يکاولنګ له ولسوالی څخه)

ددغو ټولو پيښو په لړ کې چې زموږ ترمخ تيريدلې د مرجان د خطرناکې دوسيې په پام کې نيولو سره د هغه ژوندي پاتې کيدل موږ ټول په شک کې و غورځولو او پوه شوو چې ترکاسې لاندې بله نيم کاسه هم شته.

د څرخي پله په زندان کې د مرجان د دوسيې مستنطين او د دهمزنګ د محبس مدير **غني عمرزی صافي** هم له موږ سره د زندان په حجره کې بنديان ول. مرجان چې هر وخت نومړي کسان ليدل نو د خپل د لاس د ګوتو په کړولو به يې ويل : " هغوی زما د لاس ګوتې را ماتې کړې دي."

يوه ورځ مې له غني څخه د مرجان د " اخوانيتوب يا نه اخوانيتوب" په اړه وپوښتل. هغه ماته ځواب را نه کړ. هر ګوره ، زموږ شک هغه مهال په يقين واوښت چې مرجان د ديارلس سوه اته پينځوسم لمريز کال د مرغومي د مياشتې د شپاړسمي [۱۹۸۰ز کال د جنوري شپږمه] نيټې له عمومي بخښنې يوه اونۍ مخکې له يو شمير نورو بندي پرچميانو سره يو ځای له بنده آزاد شو"(**دو تصحيح و يک تبصره**، فرهاد لبيب، ګڼه ۹۱، د مارچ لومړۍ ۲۰۰۹، www.kabulnath.de)

" مرجان نه خلقي وو ، نه پرچمي "

د ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ په شپاړسمه نيټه جنرال خوشحال پيروز صافي په ورين تندي ومنله چې د مرجان د ژوندانه او د هغه د کارنامو په اړه يو شمير پوښتنو ته ځواب را کړي.

سياه سنګ: ويل کيږي چې تاسو مرجان له ډير نيږدې پيژانده؟

جنرال پيروز: له مرجان څخه زما پيژنده زما د دندې په تراو وه. کله چې نومړی د علي احمد خرم د وژنې په تور و نيول شو زه د کورنيو چارو د وزارت د منتظره قطعې د کشف آمر وم. د هغه له نيول کيدلو وروسته مې پينځلس شپې په يوې خونې کې ورسره تيرې کړې. د يوه ساتونکي په توګه ما د مرجان د ځاني امن او خوندي ساتلو دنده درلوده.

سياه سنګ: هغه څه ډول سړی وو؟

جنرال پيروز: که ستاسو موخه د هغه د څيرې بيلګې وي ، مرجان تور بخونې لمرسوځولی رنګ درلود ، لوړه ډنګره ونه ، غټې سترګې او ډکې وروځې يې درلودلې ، له رواني اړخه لږ نا آرامه او عصبي وو. د پلار نوم يې غلام سخي وو. يو ورور يې ډاکټر افضل نوميده چې په روسيه کې يې زده کړې کړې وې او په سيد نور محمد شاه مينه [کارته نو] کې يې ژوند کاوه. سره له دې چې مرجان د يوې بې وزلې کورنۍ له ټغر څخه سر راپورته کړې وو خو بنوونځۍ يې په لوړو نمرو او لوړې درجې پای ته رسولی وو. په تنګی ځوانی کې يې ګلان پلورل. د ليد لوري له

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

اړخه ویلای شم چي ښي زده کړې يي کړې وې ؛ هغه لوړې زده کړې يي ترسره کړې وې او په منځنۍ کچه يې هر اړخيزه مالومات هم درلودل. مرجان د ننګرهار ولايت په شګه کې زيږيدلی وو او په ټبر ژاخيل وو. مرجان درې مانديني درلودلې، دوې مانديني يي له شګې او يوه مانديينه يي له کندز څخه وه.

سیاه سنګ: له دغو دوه وو ګزارشونو څخه کوم یو یې رښتیا یا لږ تر لږه له رښتیا سره ډېره لګوي. ګزارشونه وايي چې : " مرجان د بګراميو پر سړک له **ښکاري ټوپک** سره و نيول شو" او " مرجان د [پلان د وزيرعلي احمد خرم له وژني وروسته] و تښتيد او ځان يي په شاه شهيد مينه کې خپل کورته ورساوه. نوموړی د تيښتي او مقاومت له هڅو پرته ځان له يوې تومانچي سره پوليسو ته سپاري."

جنرال پیروز: د ديارلس سوه شپږ پينځوسم کال د لړم د مباشتي په څلورويشتمه نيټه د څلنی " چهارشنبي" په ورځ [۱۹۷۷ د نوامبر ۱۶] مرجان و کولای شول چې د علي احمد خرم له وژني وروسته د پيښي له سيمي څخه وتښتي. وروسته ځرګنده شوه چې په ټکسي کې سيد نور محمد شاه مينې ته د خپل ورور کورته تللی وو. له هغه وروسته مرجان له ډيرو ګړنګونو او کړليچونو په تيريدا ځان د يک لنګه کوتل ته رسولی وو او له هغه ځايه يې غوښتل له بګراميو څخه ولاړ شي او ځان د خلکو له سترګو په کوم ګوټ کې پټ کړي. د لاری په اوږدو کې د نساجي د رئـيس موټر ناڅاپه د مرجان مخې ته ورځي. مرجان موټر دَرَوي او له زور زياتي او ګواښونو څخه کار اخلي او غواړي چې ده ته هم په موټر کې ځای ورکړي. په دغې شيبي کې د مرجان هڅي بريالی نه وې ځکه په همدغه شيبه کې يو بل سرې تيريږي چې دوه سپيان له ځان سره لري او پيښه يي له ورايه ځارله نوموړي سړي ليدل چې يو ناپيژندل شوی سړی شکمني لوځي پوځي او هلي ځلي کوي. هماغه سړی د مرجان پرځان خپل سپيان خوشي کوي. مرجان بله لار نه لري او بيرته سيد نورمحمد شاه مينې ته را ګرځي. په پای کې د هماغي ورځې د ماسپښين په څلورو بجو د سيد نورمحمد شاه مينې د ۲۴ سړک [کارته نو] د نانوايي په تم ځای کې د پوليسو ګوتو ته لويږي ، سره له دې چې په لاس کې يې توپک او تومانچه وه ، نيول کيږي.

سیاه سنګ: آيا خرم په هماغه تومانچي وژل شوی وو؟

جنرال پیروز: نه! د عدلي طب پلټنو او څيړنو ځرګنده کړه چې د پلان د وزير له مړي څخه د امريکايي Walther تومانچي ګولی موندل شوې وه. خو دا ځرګنده نه شوه چې نوموړې والتر تومانچه په څه ډول ورکه شوه. آيا مرجان نوموړې تومانچه په کوم نا مالوم ځای کې ليرې غورځولې وه يا يې په پټه چاته ورکړې وه؟ زه نه پوهيږم. خو له وژونکي څخه يو ښکاري (چره يي) توپک او يوه اسپانوي "Llama" تومانچه لاس ته راغلي وه.

سیاه سنګ: آيا تاسو پوهيږئ چې د مرجان ګوتو ته نوموړی ښکاري توپک په څه ډول ورغلی وو؟

جنرال پیروز: د مرجان ورور ډاکټر افضل د پلټني ډلي ته داسي وويل : د علي احمد خرم له وژل کيدلو دوې ورځې مخکې ما مرجان ته په کور کې ډير نصيحت وکړ او ورته مې وويل چې تا زده کړې کړې دي او تا ته ښايي چې له ورانکارو او غير قانوني کړو وړو څخه ځان ليرې وساتې خو مرجان د تل په شان له ما سره شخړه کوله او زما د خبرو پروا يي نه کوله. وروسته خبر شوم چې دغسې يو غټ جنايت يي تر سره کړی دی. مرجان د پيښې له سيمي څخه له تښتيدا وروسته ، زما د مانديني په وينا زما کورته راغی او له هغې يې و غوښتل چې ښکاري توپک او تومانچه دې ورته په بيړه ورکړي. زما مانديني مقاومت او مخالفت وکړ. خو مرجان په دې بريالی شو چې نوموړي وسله له اجازې پرته را پورته او له کوره ووځي.

سیاه سنګ: د مرجان تر ځادر لاندې د پټو نقشو او کسانو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پیروز : مرجان د خپلو شخصي او خصوصي کيسو ترڅنګ چې هره شپه به يې ماته کولې د پلټني د ډلې د پوښتنو او ځوابونو لړی به يې هم ټکی په ټکی را ته ويله. يوه شپه مرجان راته داسي وويل : " دوه کاله مخکې [۱۹۷۵] کله چې زه کندز ته د ساينس د ښوونکي په توګه ولاړم هلته په امام صاحب کې له ګلبدين حکمتيار سره آشنا شوم. هغه ماته وويل ' غريب سړی يي او روزګار دې هم سم نه دی.مګر زه در سره مرسته کولای سم چې ژوند دې ښه سي. ګلبدين زياته کړه چې : ' له ما سره اړيکه ټينګه وساته. تا له ځان سره پاکستان ته بيايم او له يوې مودې وروسته بيرته هيواد ته را ستنيږو" لنډه دا چې له هغه سره پاکستان ته ولاړم او هلته مې د پوځي زده کړو يوه دوره تيره کړه. هيواد ته د ستنيدا په وخت کې ماته حکمتيار د شګې په سيمه کې وويل :" دلته د څو شپږو لپاره د يو چا ليدلو ته ورځو." له هغه وروسته زه يې يوه سړي ته ور وپيژندلم اوورته يې و ويل : " دا سړی زما نوی ملګری دی." نوموړي سړي له روغبړ او د هر لور او ګودر له خبرو وروسته يې يوه سړي ته چې بزګر ښکاريده ګوته ونيوله او ويې ويل : " ايا کولای شی د هغه سړي ژوند په يوه ډز واخلې؟ " هک پک پاتې شوم او ګلبدين ته مې وکتل. ګلبدين غلی او بې تفاوته ولاړ وو. پوه شوم چې اوضاع خرابه ده. ما هم له ناچارۍ پريکړه وکړه او ناپيژانده بزګر مې په يوه

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بداريد.

ډز مړ کړ. حکمتیار په ډیره سړه سینه ماته مخ را تاو کړ او په موسکا یې وویل : " آپرین ! ښه نښه ویشتلای شي. له هغه وروسته د کندز په لور و خوځېدلو."

سیاه سنګ: مرجان د علي احمد خرم په اړه څه ویل؟

جنرال پیروز: زه به یې تاسو د مرجان له خولې ووایم." ماته یوه ورځ ګلبدین حکمتیار داسې دنده را وسپارله : کابل ته ولاړ شه او علي احمد خرم د کار له دفتره دباندې را وباسه. له هغه سره یو ځای د وزیرانو په موټر کې پورته شه او ورته ووایه چې تا ارګ ته داؤود ته بوځي. له دې چې د وزیرانو موټران د ارګ په دروازه کې نه پلټل کیږي د خرم په مرستې په ډیرې آسانۍ کولای شی د داؤود خان د کار دفتر ته ولاړ شی او هلته یې ځای په ځای ووژنی. ددغې پیښې په ترڅ کې به درې تنه نور ستا امنیت ونیسي."

سیاه سنګ: ولې د نورو وزیرانو له ډلې څخه علي احمد خرم په نښه شوی وو؟

جنرال پیروز: د مرجان په وینا خبره په هیڅ ډول د پلان د وزیر پر سر نه وه. هر وزیر چې ګوتو ته ورغلی وو د هغه کار کیده د هغه موخه دا وه چې د وزیرانو په ځانګړي موټر کې ارګ ته دننه ولاړ شي او د سردار داؤود لیدلو ته ورسول شي. د مرجان موخه د ولسمشر وژل ول او له وزیر سره یې سر او کار نه درلود. مرجان د خپلې نقشې د پلي کولو لپاره د پلان وزیر ځکه غوره کړ چې د نورو وزارتونو برخلاف د پلان د وزارت ودانۍ په ډیر ښه ځای کې د سړک په غاړه کې پرته وه ؛ او نوموړې ودانۍ نه کومه څلور دیوالي او نه ساتونکي درلودل. په دې مانا چې په ډیرې آسانۍ یې کولای شول ځان خپلې ټاکلې موخې ورسوي.

سیاه سنګ: او د علي احمد خرم د وژل کیدلو څرنګوالی؟

جنرال پیروز: مرجان وویل : کله چې زما زړه مې ډاډه شو چې هغوی زما امنیت د افغان لوی پلورنځي [فروشګاه بزرګ افغان] ودانۍ ته نیږدې نیولی دی او د کومې خرابۍ په رامنځته کیدلو د امنیت نیوونکو ټکسي زما د ژغورنې لپاره را دانګلای شي نو د پلان د وزارت له دروازې نیغ په نیغه د وزیر سکرتر ته ورغلم او هغه ته ومې ویل: د پلان ښاغلي وزیر صاحب ته یو ډیر ضروري او مهم پیغام لرم. سکرتر وویل : وزیر صاحب له یوه بهرني میلمه سره د لیدلو په غونډه کې بوخت دی. سترګې په لار کښینـئ چې غونډه پای ته ورسیږي. ما وویل : نه ! نه شم کولای سترګې په لار پاتې شم. زه باید همدا اوس هغه ووینم. سکرتر وویل : اجازه نشته. وزیرصاحب ته ستاسو تګ هېڅ امکان نه لري. هغه د جاپان له یوه سوداګریز پلاوي سره ډیره مهمه او ضروري غونډه لري. ما وویل : زما کار تر ټولو مهم او ضروري دی او پرته له دې چې د سکرتر ټینګار او مخنیوی په پام کې ونیسم د وزیر خونې ته ننوتلم او هغه ته مې په بیړه وویل چې ما له ځان سره د داؤود خان د لیدلو لپاره ارګ ته دننه بوځي. مخکې له دې چې علي احمد خرم کوم غبرګون له ځانه څرګند کړي وړاندې ولاړم او د هغه د دفتر د ټیلفون مزی مې پریک کړ. وزیر بله چاره نه درلودله او له ما سره یوځای له خونې را ووت او په لاره روان شوو. وزیر موټر ته د پورته کیدلو په حال کې خنډونه رامنځته کول. له بلې خوا وخت مې له لاسه ورکاوه او له بل لوري خلک او څو تنه وسله والو کسانو مخته را دانګل. ما چې داسې ولیدل نو ما هم وزیر په ډزو وویشت او په ټکسي کې و تښتیدم.

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا ده چې مرجان د پلټنو په لړ کې نه وهل شوي او نه ټکول شوی او هر څه یې په خپله خوښه وویل؟

جنرال پیروز: سل په سلو کې رښتیا ده. مرجان له وهلو ټکولو پرته هرڅه په خپله ومنل. دا هم باید ور غبرګه کړم چې د مرجان له نیول کیدلو وروسته تر څو اونیو پورې په ولچک او زولنو کې ساتل کیده. چارواکي اندیښمن ول چې مرجان ځان ونه وژني او یا کوم بل خطرناک کار ته لاس وانه چوي.

سیاه سنګ: آیا د ځان وژنې نښې نښانې په هغه کې لیدل کیدلې؟

جنرال پیروز: مرجان په څو څو ځله ماته ویلي ول چې : کاشکې یوه تیره اوسپنه ، میخ ، چاکو یا تیغګی مې لاس ته راغلی وا ی چې ځان مې ددغه ژوند له شر څخه خلاص کړای وای.

سیاه سنګ: ویل کیږي چې مرجان رواني ستونزې درلودلې ، آیا رښتیا ده؟

جنرال پیروز: په پخوانیو یې نه پوهیږم. خو دومره پوهیږم چې د چا خبره د مرجان " اعصاب لړ خراب" ول. ما د مرجان په ساتلو کې پینځلس شپې ورځې نوکریوالي وکړه ، بیا کورته ولاړم ، دوه ورځې ورسته بیرته راغلم په هکپکوالي مې ولیدل چې د مرجان رنګ تک ژیړ او مخ ، لاس او پښې یې شنې اوښتې وې او سر یې په یوه دستمال کې پیچلی وو. ما وپوښتل چې څه ورباندې شوي ول ما ته وویل شول : کله چې ته نه وې ، د کابل ولایت د قرار ګاه

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

بولندوی **هاشم** (غویی هاشم / هاشم گاو/دا د مرجان تکیه کلام وو چي هر چا ته به يي " **غویی/ گاو"** ویل) د مرجان خوني ورغلی وو او له هغه يي یو شمیر پوښتني وکړی. یا مرجان سم ځوابونه نه ول ورکړي یا يي داسي شیان ورته ویلي ول چي هغه يي ډېر سخت په قهر کړی وو. په پای کي نوموړي بولندوی مرجان ته د ناموس سپکي سپوري او ښکنځل وکړل ؛ د مرجان دوي ماندیني هم د کورنیو چارو وزارت ته راوړل شوي وې او هغوی ته يي په نغوتي سپکي خبرې کړې وې. مرجان د ښکنځولو په اوریدلو د خوني له گوټ څخه کوشنی میز را پورته کړ او د بولندوی هاشم په ککره يي وواهه او هغه يي په ځمکه را ښملاوه. په همدې ترڅ کي مرجان بولندی ته لاس واچاوه چي د هغه تومانچه را واخلي. وسله والو ساتونکو په بیړه را ودانگل او مرجان يي ټینگ ونیو چي تومانچه يي لاس ته ور نه شي. د وسله والو ساتونکو یو تن د تومانچي میل د مرجان په ککره دومره ټینگ وواهه چي د مرجان د ککرې پوټکي او هډوکي ژور ټپ واخیست. ددې لپاره د مرجان د ټپي کیدلو پازوالي بیرته د مرجان په غاړه ور و غورځوي هغوی وویل چي مرجان د بولندوی هاشم له وهلو ورسته د تشناب په لور منډه کړه او خپله ککره يي د لاس مینځلو د اوبو په نلکه ټپي کړه. هر گوره همدو پیښو ته ورته او د مرجان نورو کارونو ته په کتني کولای شو ووایو چي مرجان په نسبتاً ژورې عصبي ناروغی اخته شوی وو. د ساري په ډول ، مرجان به په نا څاپه سترگي لمر ته نیولي او تر شونډو لاندي به په بي مانا ډول غومبیده.

سیاه سنگ: د مرجان د سیاسي اړیکو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پیروز: مرجان د خپلو اعترافاتو او کیسو پربنسټ د گلبدین حکمتیار د اسلامي گوند غړی وو.

سیاه سنگ: آیا مرجان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند غړی نه وو؟

جنرال پیروز: دا چي وايي مرجان کیڼ اړخی وو او یا کیڼ اړخی لید لوری يي درلود له سره تر پایه غلطه ده. په هماغو لومړیو پینځلسو ورځو کي چي زه له مرجان سره وم ، هغه راته داسي وویل : نه پوهیږم زه لیونی شوی یم یا د پلټني ډله لیونۍ ده. و مي پوښتل ، څنگه؟ مرجان وویل : نن يي ماته ویل چي که ته ومنې چي د خلق د ډلي غړی يي ، موږ دې خوشي کوو!

سیاه سنگ: د پلټني د ډلي نومونه مو په یاد دي؟

جنرال پیروز: صدیق واحدي وردک ، میر گل ، له مرجان څخه پلټني کولي او یو بل تن هم وو چي هر څه کوم نوم يي زما په یاد نه راځي.

سیاه سنگ: الف هارون د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کي" کتاب لیکلی ، نوموړی کتاب حامد ژباړلی او ځیني سَمَوني يي هم پکي راوړي دي. په نوموړي کتاب کي د پلټني د ډلي د غړو نومونه داسي یاد شوي دي : " باقي، نبي ، اتمر ، همکار ، قطره ، خیر محمد او نور پرچمیان ..."

جنرال پیروز: دا سمه ده چي نوموړي کسان ټول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د پرچم د ډلي غړي ول. خو راځئ لومړی په هماغه کال کي چي د مرجان د پلټني خبره تر لاس لاندې وه د هغوی برخلیک ته پام وا چوو او بیا د خبرې له سموالي یا نه سموالي څخه جاج واخلو:

باقـي د کورنیو چارو د وزارت د پیژند مدیراو د کابل د قاضي له کلا [قلعه قاضي] څخه وو. نوموړي د کورنیو چارو له وزیر سره د ستونزې له امله لومړی د هلمند ولایت د امنیې د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو او بیا کورناستی شو او رسمي دنده يي نه درلودله. د **اتمر** نوم غلام علي وو او د کورنیو چارو د وزارت د څارگرۍ څانگې غړی وو. اتمر له کارپوهنیز اړخه نه شوای کولای د مرجان د پلټني په پلاوی کي برخه واخلي. په همدې توگه **نبي** د ترافیکو د ریاست کار کوونکی وو، **قطره** د قوای کار بولندوی او خیر محمد د ښوونې او روزنې آمر وو. دغو کسانو له کومو سوریو او سرچینو کولای شوای د مرجان د پلټني په لړۍ کي برخه واخلي؟

سیاه سنگ: ستاسو له خبرو داسي ښکاري چي د مرجان لپاره د پردې ترشا نقشه جوړوونکی گلبدین حکمتیار وو ، نه حفیظ الله امین. آیا همدا پایلیزه جاج اخیستنه سمه ده؟

جنرال پیروز: حفیظ الله امین دومره ساده سړی نه وو چي د سردار محمد داؤود د له منځه وړلو لپاره داسي یوه ساده نقشه را و باسي او د وزیرانو په موټر کي د علي احمد خرم له لارې مرجان ارگ ته دننه ننه باسي او نقشه پلي کړي. البته ، همدغه حفیظ الله امین داسي کارونه تر سره کړي چي له هغو سره په پرتله د علي احمد خرم وژنه "

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

هېڅ" بلل کيږي. خو کله چې رښتيا ويل کيږي بايد يوازې او يوازې هماغه " حقيقت " دې پرته له زيادښت او کمښت او پرته له شخصي دريځ نيولو او غرضونو وويل شي.

دروېشتمه برخه/ وروستۍ

صبورالله سياه سـنګ

hajarulaswad@yahoo.com

پښتو ژباړه : رحمت آريا

کيڼ لورى : مولا ګل ، او ورسره ورور يې کابل ته نيږدې د خاورو د هغې کواړۍ پر سر توغ ږدي چې تر لاندې د افغانستان د لومړنى ولسمشر شهيد سردار محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ مړي پراته دي چې د ١٩٧٨ز کال په کودتا کې د کمونيستو کودتاچيانو په لاس په ډيرې بيرحمۍ ووژل شول د سردار محمد د ښخيدلو ځاى تر ديرشو کالو پورې د پټ راز په توګه پاتې وو.

شـب رفـت و حـديث مـا به پايان نرسيد
شــب را چــه ګـنه؟ قـصـــه مـا بود دراز

ژباړه:

شپه ولاړه زموږ خبرې لا پاتې دي تر اوسه
د شپې ګناه په څه ده ؟ کيسه زموږ اوږده وه

هماغسې چې پروسږ کال ويل شوي ول ، دغه لنډه ځيرنه لا تر اوسه او هيڅکله به ونه شي کولاى چې د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سياسي کارنامو پراخ اړخونه ، د هغه د ګناه يا د بې ګناهۍ سَموالى يا نه سَموالى را وسپړي.

د " پسرلني سباوون د ګوليو د باران" په پاى کې ښايي يو شمير لوستونکي و غواړي يو څه د " پايليزې اخيستنې" په نامه ولولي. له دې چې زه د نورو کسانو د ويناوو د ټايپ کوونکي په توګه ځان د " **پايليزې جاج ليکنې**" د ليکلو جوګه نه بولم هيله من يم هغه مشران او کارپوهان چې کارپوهنيزه دنده يې تاريخ ليکنه ده پرته له دې چې په زړونو کې يې د هغو له پايلو څخه کوښنې انديښنه يا خرخښنه را و پاريږي ، دغه تشه ډکه کړي.

پورته ليکل شوي دي : دروېشتمه برخه/ وروستۍ" ، دا ځکه چې د محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کيدا په اړوند نورې نوې ليکنې لاس ته نه دي راغلي چې د " بينوا او کابل ناتهـ" په ښکلو وېبپاڼو کې کښيښودل شي. خو په ياد ولرئ چې د " پسرلني سباوون د ګوليو باران" څلورويشتمې او پينځويشتمې څنګيزې برخې يا ملپاڼې هم لري.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکارى دعوت مى نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائى و انشائى نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

دوې راتلونکې برخې به چې په پراخو مالوتې څانګو پسولل شوې د هغو کسانو د نومونو له لښتنلیک سره به جوګه وې چې ددغې لیکنې له پیله تر نن پورې یې خپلې هڅې نه دې سپمولې ؛ نوموړې برخې د **"فـــــــردا"** www.farda.org او www.Benawa.com ویبپاڼو ته ولیږل شي.
که د دوستانو ملاتړ، یارې ، زغم او د زړه له کومې تاوده پیامونه را سره نه وای نو د" پسرلني سباوون د ګولیو باران" به هم د پاڼو پر کرښو نه وای راغلای.

سیاه سـنګ
د ۲۰۰۹ز کال د مارچ پینځلسمه

د ټیلفون شمیرې : ۵٤۳۸۹۵۰ (۳۰٦) ۱ او ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰٦) ۱
د ډاګ پته : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

****

د دوه وو برخلیکونو تر منځ کرښه

Carlotta Gall چې د افغانستان او پاکستان په تړاو ګزارشونه یې ډیرې وختونه د New York Times په ورځپاڼه کې راغبرګیږې ، د الیانور ګال او سندیګال لور ده (ښایې د ډیرلږ شمیر کسانو لپاره د سندی ګال نوم چې د افغانستان د جهاد د کلونو په اوږدو کې له نامتو څیرو او " د افغانستان لپاره د سندیګال د بلنې د ټولنې " بنسټ ایښودونکې وو ، نا آشنا وي.)

میرمن ګال د ۲۰۰۹ زکال د جنورې په ۳۱ نیټه نیو یارک ټایمز ته یوه لیکنه ولیږله. د لیکنې سرلیک دا وو : " د هغه راز له مخې څادر لیرې شو چې پر یوه پـَیـر د پای ټکې ږدي". نوموړې لیکنه په لاندینۍ پته د ۲۰۰۹ز کال د فبرورې په لومړی نیټه خپره شوې ده.
www.nytimes.com/٢٠٠٩/٠٢/٠١/world/asia/٠١afghan.html

کله چې د ۱۹۷۸ ز کال [د اپریل د ۲۸/۲۹] په مرګوني خونړی شپې ، د شپاړلسو مړیو د ښخولو فرمان ورسید ، د وسلهوال ځواک یوه ځوان خو ویرجن افسر وغوښتل د دغه ځای جغرافیا په خپلو یادونو کې ژوندی وساتي. افسر، د خپلو همکارانو د خبرو اترو له منځه پوه شوی وو چې هغوی د افغانستان د لومړني ولسمشر " سردار محمد داؤود خان" او د هغه د کورنی مړي تر خاورو لاندې کړي دي. افسر ، د ښخولو له ځایه د سړک تر غاړې واټن په شمارلو ګامونو میچ کړ.

له هغه اله ګوله ځیلې دَور وروسته، د کمونیستي کودتا په ترڅ د داؤود خان وژنې ، له ځان سره د دیرش کلن ناورین د جګړو لړی نغښتي درلودله. دغې خونړی جګړې چې د پای څرک یې لا تراوسه نه دی څرګند ، هره افغانه کورنی دړې وړې او تاوانې کړه.

د پخواني وسله وال ځواک افسر پادشاه میر له دیرش کلنی جګړې وروسته د حامدکرزي د واکمنی تر رڼا لاندې له څه ناڅه آزادی او آرامي وروسته یو پټ راز را بربند کړ. اوسنی واکمنې د شاهدانو په مرسته د دې جوګه شوه چې د لومړني ولسمشر او د هغه د کورنی د مړیو هډوکي بیا و مومي چې ډیر ژر خاورو ته له بیا خارو سپارلو ورسته به د هغوی د فاتحې لمانځنه ترلاس لاندې ونیول شي.

محمد داؤود د " افغانستان د جمهوریت" بنسټ ایښودونکې او د " مدرن" دولت د پرمختګ ځلانده څیره وه. هغه خپل د اکا زوی ، د افغانستان وروستنی پاچا محمد ظاهر، د دیارلس سوه او دوپینځوسم لمریز کال د چنګاښ د شپږویشتمې [۱۹۷۳ ، جولای ۱۷] په کودتا کې را وپرځاوه او پینځه کاله وروسته د هغه وژنې ، هیواد د وینو او ورانیو د ژور تـل پر لور و خوځاوه.

د محمد داؤود درې ځلوییښت کلن لمسی نادر نعیم وایي : " که له هر افغانه ویوښتـئ چې دغه ټوله [ورانی] له کومه ځایه راپیل شوه نو هغه به هرو مرو درته ووایي : د داؤود خان له وژل کیدا وروسته چې د دوه وو برخلیکونو ترمنځ یوه کرښه ده. د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریزکال د غوایي اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د افغانستان د خپلواکی وروستی ورځ وه."
په هغه شپه د ولسمشری په مانئ کې د محمد داؤود د کورنی اتلس تنه غړي او د مانی یو شمیر کارمندان او افسران ووژل شول او له ښاره دباندې د شپې د تیارې په تورتم کې تر خاورو لاندې شول. څوک نه پوهیدل چې چیری.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د ژول شویو کسانو په ډله کې د ولسمشر د کورنۍ اتلس تنه غړي ، د ولسمشر ماندینه ، ورور ، درې لونې ، درې زامن ، زوم ، نږور او څلور تنه لمسيان ول.

د هغه څه پر بنسټ چې نادر نعیم یې وایي د محمد داؤود د کورنۍ ټول غړي د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوايي د مياشتي په اتمې [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۸] نېټې د سهار د څلورو او پينځو بجو په شا او خوا کې د سرو گولیو په باران کې ووژل شول. له يوې ورځنۍ خونړۍ جگړې وروسته ، د امام الدين په نامه يو افسر له يوې ډلې سره د ولسمشرۍ ماڼې ته ولاړ چې ولسمشر ونيسي. محمد داؤود د کودتاچيانو له ډلې سره تـلل ونه منل او د خپلې تومانچې اور يې د هغوی پرمخ پرانيست. د تومانچې د اور په ځواب کې ياغي توپکوال پر محمد داؤود او د هغه پر کورنۍ د گوليو په باران کې را توی شول.

کمونيستانو د ولسمشر له وژلو وروسته د شلو مياشتو په اوږدو کې د وينو ويالي و بهولې او کار هغه ځای ته ورسيد چې د ديارلس سوه او اته پينځوسم کال لمريز د مرغومي په مياشت کې [۱۹۷۹ز دسامبر] د " شوروي اتحاد" سره لښکر پرافغانستان يرغل وکړو او د لس کلن نيواک په اوږدو کې په زرگونو افغانانو ووژل شول او يا تري تم شول.

ډيري بلهاريان " قربانيان" د وسله وال ځواک اډې ته نيږدې د څرخي پله د لمن د لمر خاته لورته په بې نښو گورونو کې تر خاورو لاندې کيدل.

پروسږ کال ، د اوسنۍ واکمنۍ د پلټونکو يوې ډلې د دوه تنو شاهدانو په مرستې د نوموړي ځای پلټنې پيل کړې. له دغو دوه تنو شاهدانو څخه يو تن د نن ورځې کورناستۍ جنرال او د پرون ورځې د [څلورم زغره وال ځواک] د ځارنې او ساتـنې/ حفظ و مراقبت] مدير پادشاه مير وو. هغه ته امر شوی وو چې د [زيس] په موټر کې ټول راوړل شوي مړي په څرخي پله کې پوځي اډې ته نيږدې د شپې په تور تم کې تر خاورو لاندې کړي.(د پادشاه مير په وينا ، په نوموړې شپه کله چې مړي تر خاورو لاندې کيدل ، د کودتا له مشرانو څخه يو تن ډگرمن محمد اسلم وطنجار هم هلته وو)

پادشاه مير د يوې مرکي په ترڅ کې روښانه چې په څه ډول يې مړي له خپلو همکارانو سره د شوبلې په يوه کيندل شوي مورچل " موضع" کې واچَول. کله چې مړي په کيندل شوي ځای کې واچول شول ، پادشاه مير د مړيو د جسدونو په منځ کې پښې کښيښودلې چې له اسلامي دود سره سم د مړيو مخونه قبلې ته واړوي.

نوموړي زياته کړه : " ما ونه شو کولای مړي و پيژنم ، خو دومره پوهيدم چې د داؤود خان له کورنۍ څخه ول." همدا شان پادشاه مير د يوه موټر چلوونکي خبرې په ياد راوړي. هغه ويلي ول : " ما کلونه کلونه د دغې کورنۍ چوپړ کې کړی دی."

له هغه وروسته چې " د مړيو پر جسدونو د خاورو اچولو " امر وشو ، ښاغلي پادشاه مير لومړی د لوی موټر ترپال را واخيست او د مړيو پر مخ يې خپور کړ او بيا يې د قبر له څنډې د سرک تر غاړې پورې (۹۰) گامونه و شميرل تر څو د گور ځای ځايگی يې سم په ياد پاتې شي.

په دويمه شپه د پادشاه مير مرستيال ته فرمان ورکړ شو چې ديارلس نور تازه جسدونه په بل قبر کې هماغه شا او خوا ته تر خاورو لاندې کړي.

ښاغلی مير ډير ژر له کابله ووت او په غرونو کې د کمونيستي ضد مقاومت له پاڅون سره يو ځای شو ؛ څو کاله وروسته يې د محمد داؤود د کورنۍ د پاتې غړو يوه تن ته د مړيو د برخليک څرنگوالی څرگند کړ.

د هغو ورځو شپاړلس کلن بزگر، مولاگل يو بل شاهد دی. مولاگل د کودتا په لومړيو ورځو د هماغه داستان سرچينه د هغو سرتيرو له خولې چې دده پر ځمکه يې کيږدۍ وهلې وه ، ترلاسه کړې وه او خپلې مور ته يې ويلې وه.

درې مياشتې وروسته ، کله چې سرتيري ولاړل ، مولا گل د مور په غوښتني د قبرونو تر شا او خوا ډبرې راټولې کړې او د " شهيد د توغ" په نامه يې يو ټوکر پر قبر په رَپا کړ.

دغه ماجرا د واکمن گوند د " تلاشي ډلې" ته بس وه چې لاس په کار شي. هغوی د مولا گل پر کور را توی شول. شپاړلس کلن ځوان غرونو ته و تښتيد او له مجاهدينو سره يو ځای شو ؛ د مولاگل له تيښتي وروسته ، کورنۍ يې پاکستان ته ولاړه.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

ښاغلي ګل هم دغه پټ راز ، له ځان سره ساتلی وو تر څو چې شپږ مياشتې مخکې [د ۲۰۰۸ز کال د جولای / اګست مياشت] د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ګور د موندلو د پلټونکي کميسيون کارمندان د (کابل) د خواجه غار کلي ته راغلل.

د محمد داؤود لمسی سردار محمود غازي د قبرونو د کيندنې پر مهال هم وو. نوموړي له ښاغلي پادشاه مير غوښتنه وکړه چې کابل ته راشي او مرستې ته ور ودانګي. جنرال له خپلې وروستې نښې سره را ورسيد.

ښاغلي غازي وويل : " موږ ټول د غونډۍ پر سر ولاړ وو. جنرال پادشاه مير د ځمکې يوه ګوټ ته ګوته ونيوله او زياته يې کړه : " دلته ...!" دوې ورځې وروسته د کيندونکو ډلې هغوی وموندل."
د عامې روغتيا د وزارت مرستيال او د کميسيون سمبالوونکي فيض الله کاکړ وويل : " د هډوکو بيا پيژندنې څو مياشتې و نيولې. د ديرش کالو په اوږدو کې د پرېړ او زاړه ترپال کرباس د مړيو مخونه ژړَولي ول او يوازې د ترپال اوسپنيزې کړۍ پاتې وې. د مړيو جامې له منځه تللي وې. د ولسمشر د خور ، عايشې ، پيژندنه د هغې د ځانګړو اورتوپيديکو بوټانو له مخې وشوه ، د ولسمشر د زوی عمرداؤود ، پيژندنه د اوږو د سر د دوه وو چټک تسمو د کړيو له مخې چې د خپل کمربند په دوه وو څنډو به يې تړلې ، وشوه."

په پای کې محمد داؤود هم د غاښونو د قالب او د قرآن مجيد د سرو زرو د يوه کوشنې ټوک له مخې وپيژندل شو چې تل به يې د خپلې کرتې په استرکې دننه د ټټر پرسر ټومبه.

ډاکټر کاکړ د محمد داؤود د يوه تن د ياورانو ، جنرال انور شاه خان له خولې وويل : " د قرآن مجيد دغه ټوک د سعودي عربستان پاچا د افغانستان ولسمشر ته ور کړی وو."

د کميسيون کارمندانو د دربار له جامه مينځونکي غلام درويش سره چې د محمد داؤود جامې به يې مينځلې هم خبرې اترې وکړې. هغه وويل : " هو. ولسمشر تل قرآن مجيد د خپلې کرتۍ په جيب کې دننه اينوده."

د ډاکټر کاکړ په وينا ، د هډوکو څيړنه څرګندوي چې پر ولسمشر د ګوليو باران شوی وو او زوی يې عمر په دوه وو ګوليو وژل شوی وو.

د محمد داؤود د خوښينې او د هغه د لور له خوا د لمسي د مړيو څرک چې د کودتا په ورځ ټپيان شوي ول او په روغتون کې يې سا ورکړې وه ، لا تراوسه نه دی لګيدلی. د دغې کورنۍ څو تنه پاتې غړي لومړی بنديان شول او بيا له هيواده د باندې ووتل. د هغوی يو شمير د ۲۰۰۱ ز کال په پای کې د طالبانو له پرځيدنې وروسته افغانستان ته راستانه شول.

د محمد داؤود د فاتحې لمانځنه به نه يوازې د افغانستان د تاريخ يوه خونړۍ څنډه په نښه کړي ، بلکه د هغه د کورنۍ پاتې غړو په ځانګړې توګه هغو کسانو ته چې ديرش کاله مخکې يې پرهرونه ليدلي ول ، رواني آرامي ور په برخه کړي.

د محمد داؤود لمسيانو ، ښاغلو غازي او نعيم وويل ، هغوی هيله من دي چې خاورو ته د مړيو دويم ځل سپارل د ملي پخلاينې د لړۍ درشل وګرځي او داسې يوه کميسيون ته لاره پرانيزي چې د تيرو ديرشو کالو د ورانيو حساب او کتاب چې د هر حکومت تر سيوري لاندې شوي وي ، را څرګند کړي.

ښاغلی غازي د محمد داؤود د زوم محمد نظام زوی دی. د غازي پلار په هغه وخت کې د بهرنيو چارو د وزارت کارمندوو چې د غازي له نيکه سره يوځای ووژل شو. غازي زياته کړه : موږ دلته د وينې په بدل کې د وينې د غچ ، يا د دښمنی په بدل کې د دښمنی لپاره نه يو راغلي. د رښتيا او رښتونولی له مخې بايد څادر ليرې شي او د افغانستان د ولس مخې ته دې کښيښودل شي."

دغې کورنۍ ته د وژل شويو کسانو د هډوکو بيا موندنې د زړه تسل وريه برخه کړی دی. ښاغلي غازي زياته کړه : " موږ مسلمانان يو. مړي بايد آرامځايونه او ژونديان بايد لمانځنځايونه ولري چې لمنځنې ترسره کړای شي. که دغه غوښتني تر سره شي ، زموږ زړونه به خورا زيات تسل شي."

مل کرښې

۱) له څيړنيز اړخه ، د نيويارک ټايمز په ګزارش کې يو شمير بيلګې سمې نه دي. د ساري په ډول لاندينی کرښې :

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

- محمد داؤود او کورنۍ يې د ديارلس سوه او اووه پنځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې په اومې نېټې [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۸] د سهار د شپږو او اوو بجو او په پياوړي انګيرنې د سهار د شپږ نيمو او اوو بجو ترمنځ ووژل شول ، نه د هغي ورځې د سهار د څلورو او پينځو بجو تر منځ.
- په ارګ کې دننه د وژل شويو افسرانو او کارمندانو شميره څرګنده نه ده ، خو دومره څرګنده ده چې د محمد داؤود له کورنۍ څخه يوازې عمر داؤود د نيمې شپې په تور تم کې او نور ټول د غوايي د اوومې له تور ماښام وروسته د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې د اتمې [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷ او ۲۸] نېټې د شنه سهار د ګوليو تر باران لاندې ونيول شول.

۲) د دغه ګزارش په انځوريزه برخه کې مولا ګل او وروريې د هغو کواړيو خاورو پر څنډه ليدل کيږي چې تر لاندې يې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ مړي ايښودل شوي ول.

۳) پاړسي پرله پسې لړۍ به دلته ولولـئ : www.farda.org

ليکوال : ريجـاينا (کـاناډا)، د فبرورۍ دريمه ، ۲۰۰۹

ژباړونکی : آټآوا [کاناډا]، د مارچ اتلسمه ، ۲۰۰۹

****

خلور وېشتمه برخه

صبورالله سياه سنګ

hajarulaswad@yahoo.com

ژباړه : رحمت آريا

مل کرښې

۱) د ۲۰۰۹ز کال د مارچ د مياشتې په ۳۰ نېټه چې ددغې لړۍ د ليکنې د پای مهاليز وخت وو ، د کاناډآ د مونتريال له ښاره د **محمد آصف صافي** په نامه يوه افغان دوست وويل چې تر راتلونکې مياشت پورې به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا د څرنګوالي په اړوند د " پسرلني سباوون د ګولېو د باران" د لړۍ لپاره نوي او تاند مالومات وړاندې کړي .

محمد آصف صافي د خبرو په لړ کې له " **جګتورن نور احمد تره خيل**" څخه يادونه وکړه او زياتوي چې خلکو د **کټور** په نامه پيژانده . محمد آصف صافي د تره خيل په اړه داسې وايي :

" کټوري راته " د ۱۹۷۸ز کال د اله ګولې او نښتو خبرې کولې ؛ هغه د خبرو په ترڅ کې ما ته وويل : " زه هم د بولندوی شهنواز تـنـي په امر د ولسمشرۍ مانۍ ته تللې وم. وروسته له دې چې امام الدين ، سردار محمد داؤود ټپي کړ ما خپلو پينځلس تنو کومانديانو ته د اور امر ورکړ. د هغه ټوله کورنۍ په ډزو کې له منځه ولاړه. کله چې ډاډه شوم چې نور هېڅ څوک ژوندي نه دي پاتې ، ولاړم او د داؤود خان سپينه تومانچه مې له ځان سره را واخيستله."

د محمد آصف صافي په وينا وروسته له دې چې تره خيلی نوراحمد کټور د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په وژنې اعتراف وکړاحمد شاه مسعود د ۱۹۸۳ ز کال د نوامبر په مياشت کې په خپل امر په پيشغور " **پنجشير** " کې له غاړې وځړاوه او ژوندی يې کړ.

د محمد آصف صافي او شهنواز تني ترمنځ د ثبت شويو خبرو ليکنزه بڼه چې په هغې کې د جګتورن نور احمد تره خيلی د ليږلو او ارګ ته او د هغه د ونډې په اړه خبرې شوې دي زموږ پر دغو مل کرښو به يوه بله لړۍ ورزياته کړي.

۲) د انجنير خليل الله رؤوفي د ليکنې " افشای حقايق بيشتر ....." ځينې برخې : هيڅ شک نشته چې حفيظ الله امين او اسدالله سروري دواړه د KGB جاسوسان ول خو د داؤود خان د هاغه وخت د واکمنۍ په پړاو کې چې د چا په ګومان کې د کودتا د سمبالتيا او د رژيم د پرځېدا خبره لا نه ګرځېدله بيا هم داؤود خان په کلکې سرتمبه ګۍ او پريکنده ډول د هيواد د واکمنۍ واګې په يوازې او خپلواکه توګه په لاس کې درلودلې. هغه خپل هر مخالف په وچ

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

زور ټکاوه او هر شکمن سړی ان که د هغه د ډاډ وړ سړی به هم وو ، هغه به یې له سیاسي او پوځي ډګر څخه لېرې کاوه.
د بېلګې په توګه په دغه وخت کې یې خپل ځوان کودتاچي ملګري لکه د مخابراتو وزیر**عبدالحمید محتاط** ، د سرحداتو وزیر **پاچا ګل وفادار** ، د کورنیو چار **وزیر فیض محمد** ، د هوایي او هوایي مدافعې رئیس ارکان ډګروال **اکبرمقصودي** چې ددوی په مرستې یې واکمني تر لاسه کړې وه له ځانه لیرې ، پر هغوی په قهر شو او له دندې یې ګوښې کړل او یو شمیر نور کسان یې تر څار لاندې و نیول.

کیڼ لاسي لاربنود پرته له دې چې د خپل کاري شپول ترګرد چاپیره چاپیریال یوه پوهه او هوښیاره ډله را ټوله کړي پر نورو ټولو کیڼ لاسو سیاسي بهیرونو او ډلو یې د غندنې پرېږه کرښه را وکارله. د داؤود خان دغه سیاست هغه مهال پلی کیږي چې له روسانو سره یې په بربنډه اړیکې پریک کړې وې او د هغوی تر ځمکې لاندې کورنۍ ځالګۍ د سر سپارلو کسانو له پلوه لکه د دفاع وزیر **حیدر رسولي** ، د لوی درستیز **عزیزخان** چې خلکو د " **تور عزیز** / عزیز سیاه " په نامه پیژانده ، او د د دفاع د وزارت د استخباراتو د رئیس **جان نثار خان** تر کلک څار او نیونې لاندې راغې وې.

د روسانو له څارګرو ځالګیو سره د اسدالله سروري له اړیکو سره سره او پرته له دې چې نومورې له روسانو څومره ژوري او څه ډول اړیکې درلودلې بیا هم د داؤودي ددغسې درانده سیاست تر سیوري لاندې هغوی هېڅ کاره ول او د داؤود د قهار رژیم پر وړاندې یې دومره زړه او جرئت نه درلود چې په برالا ډول سر راپورته کړي ځکه د KGB له مرستې سره سره په هغوی کې دومره زړه او جرئت نه وو چې کوم ګواښ زیږوونکي چلند ته دې لاس واچوي.

که امین د خلق د ډلې په استازیتوب د پوځ په یوې کوشنې کړۍ کې د افسرانو د جلب او جذب دنده درلودله دا ددې مانا نه ښندي چې نوموړی دې په هیواد کې د یوه مطرح ځواک په توګه د ښاغلي لبیب په وینا د داؤود د لارې خنډ وګرځي او په دې دې بریالی شي چې د هغه مخه ور ډب کړي او نه سروري کومه پخه ونډه درلودلای شوای چې د یوه ورک نومي تورن په توګه یې په هوایي ځواک کې کار کاوه. خو د غوایي له کودتا وروسته دواړه د بې خرته واک او ځواک پر ګدۍ ځای پر ځای کیږي او دواړه د دوه سرو ښامارانو په جامه کې د ټولنې پر زره ور ننوځي او په خپل هیواد کې د وژنې او د ستر خونړي ناتار په بنسټ ایښودونکو بدلیږي.

د هغې تر څنګ داؤود خان د هیواد په ملکي او پوځي چارو کې د شوروي سلاکارانو د آزادې لاسوهنې د لړۍ لمن کرار کرار ور لنډه کړه او د هغوی پر ځای یې کورني سلاکاران ځای پر ځای کړل او هغوی یې اړ کړل چې په خپلو کار پوهنیزو برخو کې له ژمنې او هوډ وروسته خپله پازوالي په غاړه واخلي ، ددفاع وزرات ته امر شوی وو چې د وسله وال ځواک په ټولو څانګو کې دې د سلاکارانو د اړتیا څرنګوالی و څیړي او د هغوی شمیره دې اړینې کچې ته را ټیټه کړي. د بېلګې په توګه د توغندیو په لیوا (لیواې راکټ) کې چې د وسله وال ځواک تر ټولو عصري ځواک شمیرل کېده څوارلس سلاکاران ول چې په ځانګړو کارپوهنیزو برخو کې ښکیل ول ، خو له کورنیو انجنیرانو څخه د ژمنې له اخیستلو وروسته د نورموړو سلاکارانو شمیره دریو تنو ته راټیټه شوه او پاتې کسان بیرته خپل هیواد ته ستانه شول. دغسې چاڼ د وسله وال ځواک په ټولو لیواګانو او کنډکونو کې ترلاس لاندې ونیول شول او پلي شول.

ښاغلی لبیب په خپل کتاب کې وایی چې د غوایي له کودتا مخکې د دفاع په وزارت کې په ځانګړې توګه د هوایي ځواکونو په اډانه کې د مهمو کادرونو مقرریدل او بدلیدل د روسانو له پلوه ترسره کېدل ، حال دا چې شوروي مستشاران نور هغه خپلسري واکمنان نه ول چې په هر کار کې دې په خلاص لاس ، لاسوهنه وکړي ، دا خو لا پریږده چې روسان دې دومره واک ولري چې ډګروال قادر خان دې د هوایي ځواک د درستیزوال په توګه و ګوماري یا دې د بګرام له ګارنیزیون څخه رحیم نورستاني لیرې کړې ، دا دومره آسانه نه وه او وهغسې نه وه لکه څنګه چې ښاغلي لبیب یې وایي. په پوځي چارو کې یوازینی پریکړه کوونکی او واکمن سړی په خپله ولسمشر وو او د یوه قهاره پاچا په څیر به یې امرونه لیږل. خو د هغه تیروتنه په دې کې وه چې ددغسې برخه لیک جوړونکي سیاست په لاره کې یې د کرملین غبرګون په هېڅ شمیرلی وو.

د KGB د لاسپوڅو یوه بله روزل شوې مرۍ ډګروال قادر خان وو چې د غوایي د کودتا په بریالیتوب کې یې پریکنده ونډه درلودله. ښاغلي لبیب باور لري چې د وسله وال ځواک په داسې یوه مهم دریځ کې د هغه مقررېدل له کودتا څخه یوه میاشت مخکې د KGB د ځالګیو په منځګړیتوب ترسره شوي ول. خو تر هغه ځایه چې روښانه ده د هوایي ځواک د درستیزوال په توګه د قادر خان ګومارنه د غوایي له کودتا یوه مېاشت مخکې نه بلکه ډیره موده وړاندې د داؤود خان د ډیرو د ډاډ وړ او د کورنیو کړیو او ځالګیو له پلوه تر سره شوې وه.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

د چنګاښ د کودتا د ګډونوال په توګه قادر خان د ځو استوي کرکتر په لرلو دا وړتیا او ورهنه درلودله تر څو د داؤود خان داړ په هرې شونې بیي تر لاسه کړي چي د همدغې موخې د ترسره کېدا لپاره د دفاع د وزیر غلام حیدر رسولي د زوم او د آریانا د رئیس انجینیر **نجیب الله** له لارې یې و کولای شول د " **ملي غورځنګ** " د ګوند غړیتوب تر لاسه کړي. او په همدې ترڅ کې یې د هوایي ځواک په کړیو کې د " ملي غورځنګ " د ګوند د چارو سمبالتیا هم پر مخ بیوله.
قادرخان په چابکۍ او هوښیارۍ و کولای شول چې داؤود خان ته ځان له همدې لارې نیږدې کړي او د یوه افسر [ظاهراً د یوه پالیال او سر سپارلي افسر په جامه کې] د داؤود خان ترمخ د پالیالی لوړه وکړي او د هوایي مدافعې د درستیزوال دریځ په خپلو منګولو کې راخپل کړي.

د داؤود خان په دولت کې نورستانیانو د پام وړ ځواک را خپل کړی وو او قادرخان د هغوی پر ضد د دفاع وزیر رسولي ته له اړو پیچه ډک " ضد ونقیض" راپورنه ور کول ، د هغه موخه داوه چي د بګرام د ګارنیزیون هڅاند او منضبط بولندوی ډګروال رحیم نورستاني له خپلې لارې د یوه خنډ په توګه لیرې کړي ؛ ځکه د هغه په شتون کې په بګرام کې هېڅ پیلوټ نه شوای کولای په خپل سر الوتنه وکړي. قادرخان په خپلې موخې کې بریالی کیږي. له کودتا څو میاشتې مخکې یې د داؤود خان په لاس رحیم خان له دندې ګوښه کړ او دغه دنده یې نرم چلند ډګروال **غلام سخي** ته ور کړه. دا هغه تیر وتنه وه چي په حقیقت کې داؤود خان په خپل لاس د خپل مرګ حکم لاسلیک کړ ځکه دا د بګرام او شینډنډ هوایي ځواکونه ول چي د یوه هیواد او دولت برخلیک یې د خلق د ګوند د کودتا پر تندي و لیکه.

خپلې موخې ته د رسېدا په لاره کې قادر خان له ځانه پورته کسانو ته هېڅکله سر ټیټ نه کړ او تر لاس لاندې کسانو باندې یې هېڅ ډول خپلسري ونه سپموله. د کودتا د بریا په شنه سهار یې د هوایی او مدافعه هوایی ځواک بولندوی **ډګر جنرال موسی خان** چي د هیواد د وسله وال ځواک یو سپیڅلی او کارپوه افسر وو د هغه له یوه مرستیال **تورنجنرال ستارخان** سره یو ځای د کار په دفتر کې په کلاشنیکوف ووژل . له هغه وروسته په بیړه د بګرام د هوایي ډګر پر خوا والوت ، هلته یې د ګارنیزیون بولندوی **ډګروال سخي** و نیو او بندي یې کړ ، د بولنې " قوماندې " د دریځ ولکه یې په خپل لاس کې واخیسته او خپل ژمن ملګري پیلوټان یې د کودتا لپاره چمتو کړل چي والوزي. یو ساعت وروسته یې د خواجه رواش د هوایي ډګر په اډه کې د بلې وژنې امر ورکړ. هغه خپل نیږدې او هم مسلکه ملګري لکه د څارګرې څانګې مدیر **ډګروال قاسم خان** ، د ښوونې او روزنې آمر **ډګروال عنایت** ، د هوایي ځواک سر انجنیر **مرتضی قل** د حرکاتو مدیر **ډګروال سلطان پیلوټ** او یو شمیر نور هیواد پال او په کار پوه افسران یې پرته له دلیل او ګناه په خپل امر په ترلو لاسونو د هوایي ډګر پولیګونونو ته ولیږل او تر خاورو لاندې یې کړل. ددغو تأریخي او ځلاندو غوړه مالیو او چوپړونو له شامته نوموړی د دفاع د وزیر په توګه وټاکل شو او یو ځل بیا یې نوي رژیم ته د پالیالی لوړه وکړه. د غوایي د کودتا په همدغو شپو ورځو کې د هیواد په وسله والو ځواکونو کې نورستانیانو ډیر ځواک درلود او ددفاع وزیر حیدر رسولي له هغوی سره د یو شمیر سیاسي ټکرونو له امله ښه چلند نه درلود.

د څلورم زغره وال ځواک بولندوی **سرور نورستاني** چي د داؤود د چنګاښ د کودتا یو په ځان غره افسروو ، دفاع وزیر ته یې هېڅ پام نه درلود او نه یې هغه ته ارزښت ورکاوه ، له داؤود پرته یې په خپل سر بل سر نه پیژانده . د بګرام په ګارنیزیون کې ډګروال رحیم نورستاني ، د ګارنیزیون یو تر ټولو ځواکمن بولندوی وو. ډګروال **دین محمد** نورستاني د هوایي ځواک د بولندوي په توګه کار کاوه ، قدیر نورستاني د کورنیو چار وزیر وو ، دوی ټولو د داؤود خان د ولسمشرۍ د ځمکنیو او هوایي ځواکونو کلیدي جرړې جوړولې.

داؤود له یوې خوا ددغو ستونزو په تړاو په اندیښنه کې ډوب وو او له بله اړخه د څلورم زغره وال ځواک پرضد د حیدر رسولي پاروونکو راپورونو د داؤود شک لاپسي را وپاراوه ، داؤود له قدیر نورستاني پرته ، نور ټول د ځواک او واک له لوړې څوکې راکښته کړل ،ان د سرور نورستاني د جنرالی رتبه یې منظور نه کړه. له همدې امله وو چي د څلورم زغره وال ځواک د بولندوی خوا له داؤود خانه شنه شوه او د خپلې ماندینې د ناروغۍ په پلمه شوروي ته ولاړ.

داؤود خان د نورو کسانو په پرتله حیدر رسولي ته ډیر غوږ نیوه او پر هغه یې داډ کاوه ، د هغه خبره به یې منله ، د سرور نورستاني او د نورو پوځي کړکیچنو سکالو په اړوند یې د حیدر رسولي راپورنه حقیقت ته نیږدې بلل ، خو رښتیا دا ده چي دغه نورستاني کادرونه په ټولې سپیڅلتیا خپل مشر او لارښود داؤود خان ته خورا زیات پالیاله ول ، د هغوی شتون د داؤود د واکمنۍ ستنو ته ټینګښت ور بخښلی وو ، یو شمیر پوځي او سیاسي ناندرۍ د دولت په کورنیو او له دولته دباندې کړېو کې په کلکه د غوړیدا په درشل کې وې او په دغسې یوه چاپیریال کې داؤود خان له خپل ناوړه او لټ دفاع وزیر سره یو ځای ددغو ناندریو خطرناکو پایلو ته پام نه کاوه او په پای کې هر څه په بل مخ واوښتل چي د جمهوري رژیم د هغه له لارښود سره ځای د پوپنا کېدنې په ډنډ کې ډوب شو. /..../

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د هغې تر څنګ د هيواد د پياوړي او ځواکمن ولسمشر داؤود خان او د هغه د کورنی د وينو بيه بې ارزښته او تېټه وبلل شوه ، داؤود خان د يوه مؤمن او ګروهن افغان په توګه د افغانستان له پرمختګ او خپلواکئ سره ډيره مينه درلودله او د هغه لپاره يې هلې ځلې کولې خو لږ تر لږه ان د هغه غوښتنې ته چا غوږ ونه ونيو ، د کودتا دوه تنه پاخه ګډونوال او سمبالوونکي قادر خان او اسلم وطنجار د هغه حضور ته ارګ ته ور نه غلل او د (امام الدين په وينا) يوازې د کوماندو د لومړي ټولي بولندوى شهنواز تنې ته امر ورکړل شو چې د پوځي شورى پيغام داؤود خان ته ورسوي.

تورن شهنواز تنی چې د نامتو کېدا ازانګی يې وروسته يې خپرې شوې د دغسې يوې مهمې دندې د سرته رسولو پازوالي چې هيواد د بدلون په درشل کې وو د خپل ټولی بريدمن امام الدين ته سپاري ، دغه ځوان بريدمن له خپلو دريو تنو سرتيرو سره په ارګ ورننوځي او هغه داؤود خان ته چې خروښ او قهر يې **د تور ايندوکش** " هندوکش" له لوړ والي لا لوړ تللی وو وايي چې وسله دې پرځمکه واچوه او ځان تسليم کړه.

دا هغه تأريخي سپکاوی وو چې د افغانستان ولسمشر سل ځله مرګ تر هغه غوره باله او په پای کې يې خپل ځان او خپله کورنی د نام و ننګ او پت قرباني و ګرځاوه.

د امام الدين په ځوابونو کې د دغې ويروونکې تأريخي پيښې انځور په دومره بې ارزښته ليرليد کې غبرګون موندلی چې ګڼې کودتا ، کودتا وي او په هغې کې وچ او لانده يوځاي سوځي ، د کودتا فرهنګ له رحم او روغې جوړې سره تل په ټکر کې وي او خپل مخالفين بايد په هماغه شيبه کې دړې وړې کړي. له دې امله د هغه په انګيرنې ، د افغانستان د ولسمشر محمد داؤود له منځه وړل هم ددغه فورمولې له اداني نه شي وتلای."

ددغې ليکنې د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شئ و ګورئ :

www.farda.org/articles/۰۸_updates/۰۸۱۱۰۰/article_kh_rauffi.htm

۳) انجنير نجيب الله داوري د " **فاكتهاى غيرقابل انكار دست روسـها در امر سقوط رژيم محـمد داوود و پيروزى كودتاى ثور**" تر سر ليک لاندې د ۲۰۰۸ زکال د اګست د مياشتې د ليکنې په پای کې داسې ليکلي : (د ليکوال له اجازې پرته دغه برخه لږ را لنډه شوې ده)

د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ان د مرکزي کميټې او سياسي بيرو د غړو په منځ کې داسې کسان هم ول چې د شوروي پالنې په پرتله ، ولسپال ول. له هغې ډلې څخه کولای شو د **ميرمحمد اکبر خيبر** او **خليل زمر** نومونه را واخلو. خليل زمر د غوايي له کودتا څو مياشتې مخکې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند له مرکزي کميټې سره پريکون وکړ او د داؤود خان له حکومت او دولت څخه يې خپل ملاتړ اعلان کړ. د غوايي له کودتا وروسته نوموړی د لسو کالو لپاره د همدغه جرم په کرس کې لس کاله د څرخي پله په زندان کې د محکمې له حکمه پرته تير کړل.

خيبر ددې پلوی وو چې د پرچم ډله دې د **ملي غورځنګ** له ګوند سره يو ځای شي تر څو له داؤود خان سره د بنسټيزو پروژو په سرته رسولو کې جوګه شي. خو د خيبر دغه لير ليد د مسکو له نړی واکی او هيلو سره سمون نه خوړ ، ځکه چې روسان په خپلو ګټو پسې ګرځېدل سره له دې چې د داؤود خان رغښتيزو پروژو له اقتصادي اړخونو په يوه بنه له سوسياليزم سره ډېره لګوله خو روسان هېڅکله د افغان ولس د سوکالی او د داؤود خان د ملي رغانيزو پروژو پروا نه کوله. په پای کې مير اکبر خيبر د سترګو په رپ کې د پرچم د ډلې له پوځي پازوالی څخه ګوښه کړای شو او پر ځای يې **نور احمد نور** د پرچم د ډلې د پوځي ځانګې پازوال و ګومارل شو.

تر اوسه د خيبر د وژنې په اړوند بيلابيل ليد لوري او انګيرنې وړاندې شوي دي او په دې وروستيو کې دا ګنګوسې هم خپرې شوې چې ګڼې **ګلب الدين حمکتيار** د خيبر وژنه د خپلو پلويانو له کارونو څخه ګڼلې ده.

هغه څه چې څرګند دي دا دي چې د افغانستان په وسله وال ځواک کې له خلقي او پرچمي افسرانو پرته يو شميرو نورو خپلواکو افسرانو د شوروي له GRU [i] يا د (شوروي له پوځي څارګرۍ اداری (Glavnoje Razvedyvatel'noje Upravlenije (**GRU**) سره نيغ په نيغه اړيکي درلودلې او هره شيبه تيارسئ ول چې د شوروي د ګټو پر بنسټ کار وکړي . په دې کې شک نشته چې د پرچم د پوځي ځانګې د پازوال په توګه د خيبر او GRUتر منځ اړيکي له يوې خوا او د GRU او حفيظ الله امين ترمنځ په اړيکو کې له بل خوا چې په وسله وال ځواک کې د خلق د ډلې پازوال وو ، يو شمير رمزونه او رازونه پټ ول. ښايي خيبر له GRU سره د ټولو اړيکو لرونکو افسرانو ليست درلود او د ټولو پرچمي او يو شمير خلقي افسرانو په نومونو پوهيده چې د اور د بولنې واک يې په لاس کې درلود.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

هر گوره ، مسکو پریکنده پریکړه کړې وه چې د داؤود خان واکمني را وپرځوي ، ان نور محمد تره کي په خپلې يوې مرکې کې ويلي ول چې غوښتل يې انقلاب د هماغه کال د زمري [جولای/اګست] په مباشت کې پلی کړي تر څو د " **زمري** " د انقلاب په نامه و نومول شي!

د ملي غورځنګ له ګوند سره د پرچم د ډلې د يو ځاى کېدنې په تړاو د خيبر پريکړه او له داؤود خان څخه له څونې ځار پرته د خيبر ملاتړ له يوې خوا او له بلې خوا د ديارلس سوه او اوه پينځوسم کال د زمري په مباشت [جولای/اګست ۱۹۷۸ز] کې د داؤود خان پروړاندې له کيدونې کودتاڅخه د خيبر خبرتيا ، شورويان په شک کې و غورځول او وېې انګيرل چې ښايي خيبر د هغو پرچمي او خلقي افسرانو نومونه به داؤود خان ته ورسوي چې د اور د ورکړې واک په لاس کې لري.
دلته ده چې د خيبر د ترور تابيا نيول کيږي. د ديارلس سوه او اوه پينځوسم لمريز کال د وري د مباشتې په اته ويشتمه د دوه نۍ " دوشنبې " په ورځ [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۱۷] د کابل په مکروريانو کې دولتي مطبعې ته نيږدې د يوه پوځي جيپ موټر له منځه په خيبر ډزې کيږي. په هماغو شيبو کې د شوروي د سفارت يو تن کاروکوونکي **اوبلوف** د سړک په هاغه بله غاړه کې ليدل کيږي.

دا چې د خيبر له وژل کېدا وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په خپلې څوارلس کلنی واکمنی کې له خيبر څخه هيڅ يادونه ونه کړه ، ان پليو په لاره تلونکو کسانو د هغه پر انځور ختې او لوخړې و مېټلې او د هغه د قبر لوحه له ځايه بې ځايه کړه ، د هغه د قبر په بيا جوړونه کې د ګوندي ملګرو چوپيتا او بې پروايي تول ددې مانا ښندي چې د خيبر د وژنې جرړې چيرې پرتې دي. څرګنده ده چې د خيبر په جنازه کې د غـَروو اوښکو تويول " د تمساح اوښکو تويول " يوازې يوه درغلنه وه.

يو شمير کسان وايي چې د کودتا د پلې کيدا د پلان تابيا **حفيظ الله امين** جوړه کړې وه چې د ديارلس سوه اوه پينځوسم لمريز کال [۲۶ اپريل ۱۹۷۸ز] د غوايي د مباشتې د شپږمي / اومي په باراني شپه يې د **سيد محمد ګلابزوی** له لارې اړوندو افسرانو ته و رسوله ، ترڅو " سبا ته خپلو کنډکونو ته له رسيدا سره سم " دي کودتا پلې کړی ، ان تر دې کچې چې ګڼ شمير پرچمي افسران په لومړيو کې له کودتا خبر نه ول او دننه په ارګ کې يې له داؤود خانه په سرښندنې دفاع کوله.

دغه خبره دومره ساده نه ده. د ډګروال عبدالقادر تر مشرۍ لاندې د انقلابي افسرانو سازمان هم د هيواد په پوځي قطعاتو کې يو شمير لارښووني له GRU څخه تر لاسه کړې وې تر څو د محمد داؤود په پلوي هر ډول خوځښت شنډ کړي.

د غوايي په کودتا کې د روسانو د لاس لرلو فاکټونه کولای شو داسې را وشميرو:

لومړی) په دې کې هيڅ شک نشته چې د GRU او حفيظ الله امين ترمنځ د کودتا د پلې کيدا په اړوند ژمنې او پټپټانې شتون درلود. دا چې حفيظ الله امين له کودتا وروسته په لوړ غږ ډير غړومبيده څرګندوي چې د GRU پياوړی لاس يې تر شا درلود.

په هغه وخت کې د ګرځند ټيلفون ټکنالوژي په نړۍ کې د هر چا په لاس کې نه وه. د افغانستان په پلازمېنه او ولايتونو کې يوازې د ټليفون څو کلاسيک مزي ول او امين دا امکان په لاس کې نه درلود چې له څو خنډونو په تيريدا دې ځان سانترال ته ورسوي او له نومورو ټليفونونو څخه دې له خلقي افسرانو سره خبرې وکړي او د **انقلاب د پيليدا** امر دې ورکړي. په هغو شيبو کې چې محمد داؤود د دولت او وسله وال ځواک ، واک په خپل لاس کې درلود امين او د هغه کسانو نه شوای کولای د وسله وال ځواک د مخابراتو له لارې خپلو ګوندي ملګرو ته د هيواد د ولاياتو په قطعاتو کې د وسله وال پاڅون خبر ورکړي. له بلې خوا خلقيانو دومره امکانات نه درلودل چې په څو لنډو ساعتونو کې دې ځانونه ولايتونو ته ورسوي او تر لاسه شوي امرونه دې خپلو اړوندو ملګرو ته ورسوي.

خو په دې کې شک نشته چې د افغانستان په بيلا بيلو قطعاتو کې له GRU سره په اړيکه کې افسرانو کوشني لاسي ټيلفونونه درلودل ، دغه ټکنالوژي يوازې شوروي او امريکا پوځيانو درلودله چې د هغې له لارې يې امرونه يې ترلاسه کول. ځکه د ديارلس سوه او اوه پينځوسم کال د غوايي په اوومې [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] کله چې ددفاع د وزارت پر ودانې ماسپښين نيږدې د کودتا لومړی ډز کيږي د ننګرهار د يولسمې فرقې بولندوی جنرال محمد يونس ددفاع په وزارت کې وو ، نوموړی په چټکۍځان ننګرهار ته رسوي هلته په بيړه فرقه تيارسۍ کوي او زغره والو ، پليو او د مخابرې قطعاتو ته د کابل پر لور د خوځيدا امر ورکوي.د قطعاتو چمتو کېدا يو يا دوه ساعته وخت نيو ،

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

مخکې له دې چې قطعات د خوځښت لپاره چمتو شي له خپلو لوړ پوړو افسرانو سره يې غونډه ونيوله او غوښتل يې کابل ته د ورتګ او د کودتا د شنډلو د پلان په اړه خبرې وکړي.

په دغه شيبه کې د مخابرې يو تن افسر د غونډې خونې ته ور ننوځي او وايي چې له کابله يې يو محرم پيام تر لاسه کړی او غواړي هغه يوازې جنرال محمد يونس خان ته ووايي. جنرال يونس خان له نوموړي افسر څخه پوښتنه کوی : " څه خبره ده؟ " افسر وايي " راغلی پيام ډير محرم دی او نه شم کولای هغه د ټولو تر مخ ووايم. که يو ځل کولای شـئ د باندې را ووځـئ."

کله چې جنرال محمد يونس خان دباندې وځي ، نوموړی افسر خپله تومانچه را اخلي او جنرال يونس خان ځای پر ځای وژني. له دغې پېښې او مرموزې وژنې وروسته نور کسان دا جرئـت نه مومي چې د جنرال يونس خان پلان پر مخ بوزي. په پای کې د غوايي د کودتا په شنډولو کې د ننګرهار د پولسمي فرقې تابيا شنډيږي.

همدې ته ورته په کندهار کې هم پيښيږي. د کندهار د قول اردو بولندوی جنرال محمد عظيم وزيري په کابل کې د کودتا د قطعاتو د دړې وړې کولو په موخه د کندهار د قول اردو کنډکونه د قول اردو له فرقې دباندې را باسي او ټول د کابل – کندهار د لارې په اوږدو کې د دامان د ولسوالی د ودانۍ تر مخ د خوځښت په موخه درَوي. له هغه وروسته له خپلو افسرانو سره د پلان د جوړولو لپاره غونډه نيسي تر څو د لارې په اوږدو کې د نورو موټرانو تګ راتګ بند کړي او نيغ په نيغه ځانونه له سرخوړاوي پرته کابل ته ورسوي. هغوی د غزني ۱۴ فرقې ته خبر ورکړی وو چې د لويې لارې په اوږدو کې دې د موټرو تګ راتګ بند کړي ، دوی په همدغو خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د څو مترو له واټن څخه پر جنرال عظيم وزيري او د هغه پر ملګرو د ماشينګنې ډزې کيږي او ټول ځای پر ځای وژل کيږي.

دويم) د ايران پا چا مخکې له مخکې داؤود خان ته په افغانستان کې د شوروي د پلويانو له خوا د کودتا د ګواښ خبرداری ورکړی وو له همدې امله ول چې ايران ، د افغانستان د جمهوري رياست په ارګ کې د ايران د شاهنشاهی د ګارد د قطعاتو ځای د پر ځای کيدلو او د افغانستان مهمو اور لرونکو قطعاتو ته ، د ايران د لوړ پوړو افسرانو د ليږد وړانديز کړی وو. داؤود خان د ايران د پاچا وړانديز ونه مانه او ويل کيږي چې يو وخت يې خپلو ملګرو ته ويلي ول چې غواړي شوروي پوځي سلاکاران هم خپلو هيوادونو ته وليږي.

د غوايي د اوومې په ماسپښين نعيم خان د داؤود له مخالفت سره سره **د فرانسې سفارت** ته چې د ولسمشرۍ ماڼی ته څيرمه پروت وو ورغی او د هغه ځای له مخابرو څخه په ګټه اخيستنې يې د ايران له پاچا څخه د بيړنيو مرستو غوښتنه وکړه. د ايران پاچا له نعيم خان څخه بخښنه و غوښتله او ويلي ول چې اوس وار له واره تير دی.

د مخابرې له دغې اړيکې سره سم د فرانسې پر سفارت کلک هوايي بريدونه تر سره کيږي. د نوي ښار (شهر نو) او وزير اکبرخان اوسيدونکي ددغې پيښې شاهدان دي. که څه هم د سفارت پر ودانۍ بمب ونه مښت خو دا په خپله په زباد رسوي چې روسانو د پرمختللو وسايلو ټول اړخونه مخکې له مخکې په ډير ځير څارل.

دريم) د کودتاچيانو او د ولسمشرۍ د ارګ د ساتونکي ځواک تر منځ جګړه د شپې له تيارې سره سم شيبه په شيبه پياوړکيدله او هغه مهال يې زور واخيست چې هوايي بريدونه پای ته ورسيدل. ان د شپې د لسو او يولسو بجو په شا او خوا کې د ارګ ځواکونه د ارګ له انګړه دباندې را ووتل او د راډيو افغانستان په لور يې کودتا چيان پسې واخيستل. دغه پرمختګ د کودتا پلويان سخت ويرول. هغوی د کودتا مشران د راډيو افغانستان له ودانۍ د باندې و ايستل او هغوی يې د کابل د هوايي ډګر د چنار سيمې ته و لېږدول. په همدغه شيبه کې نا څاپه د کابل د تشيال په زړه کې څو جنګي الوتکي را څرګندې شوې او د شپې په تياره کې يې د ولسمشرۍ ارګ د بمبارد تر اور لاندې ونيو. د دغو بمباريو کلکوالي د داؤود خان د پلويو ځواکونو د ټاکنيستانو پر روحيې چې کودتاچيان يې پسې اخيستي ول نا وړه اغيزه وکړه او هغوی اړ شول چې بيرته په شا شي.

که دا په پام کې ونيسو چې د هوا له تياره کيدلو وروسته او د بګرام په هوايي ډګر کې د وسايلو د نشتوالي له امله چې هيڅ الوتکې نه شوای کولای له بګرامه و الوزي ، او وروسته له دې چې دولتي ځواکونو و کولای شول کودتا چيان د راډيو افغانستان پر لور په شا کړي ، دغه الوتکې په ناڅاپه له کومه ځايه راغلی او څنګه د ارګ بمبارد يې له سره را پيل کړ؟

ځواب څرګند دی : په پيښه کې حاضر روسان پوه شول چې د کودتا د ملا ستن مخ په ماتيدو ده. هغوی د کودتا د ماتې د مخنيوی لپاره له مرستندويو الوتکو څخه مرسته و غوښتله چې له ترمز يا تاشکنده را والوزي او د جمهوري رياست ارګ تر اور لاندې ونيسي.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

ځلورم) د محمد داؤود د دولت په پرځونه کې یو له اصلي مريو څخه ډګروال قادر د ديارلس سوه او دو پينځوسم لمريز کال د چنګاښ د شپږويشتمي [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] له کودتا وروسته د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د درستيزوال په توګه ټاکل کيږي. نوموړی د څو کالو لپاره د هوايي او مدافعه هوايي ځواک رئيس ارکان په توګه کار کاوه او له هغه ځايه تبديليږي او د مسلخ د رئيس په توګه په کار ګومارل کيږي. که څه هم د مسلخ رياست له پوځي اړخه يو پسيف پوست وو خو هماغه امتيازات يي درلودل چې د اوريز ځواک لرونکي بل افسر درلودل.

ويل کيږي چې ډګروال قادر د غوايي له کودتا څو مياشتې مخکې د وخت دفاع وزير غلام حيدر رسولي ته د سرو زَرو يوه غټه شميره د بډې په توګه ورکړې وه او له هغه وروسته يو ځل بيا د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د درستيزوال په توګه راستون شو.

که تر کاسي لاندي بله نيم کاسه نه وي ، نو ډګروال قادر څه اړتيا درلودله چې د سرو زرو يوه غټه شميره د بډې په توګه ورکړې او د هوايي ځواک د درستيزوال په توګه دې بيرته راستون شي. ددې تر څنګ ، که GRU ډګروال قادر ته سره زر نه وای ورکړي هغه به دغه سره زر له کومه کړي وای ، هغه خو ځان د افغانستان د بې وزلو او ربړګالو پرګنو په ډله کې شميره نو دغه پانګه يې له کوم ځايه تر لاسه کړې وه؟

په دې اړوند د متن د لوستلو لپاره دلته ولاړ سئ :
www.goftaman.com/daten/fa/articles/part۱۱/article۱۷٦۳.htm

۴) " آيا شوروي د غوايي د اوومې د کودتا په تابيا او پلان جوړونې کې لاس درلود ؟ / آيا شـوروی در تهيه و پلانګذاری کـودتای هفـت ثور دسـت داشـت ؟ " د ش. ن . حقشناس په څير يو شمير ليکوالان باور لري چې " روسي الوتکې له تاشکنده والوتلې او د شپې تر دريو بجو پورې يې د ولسمشرۍ ارګ په پرله پسې او کلک ډول د بمبارد تر اور لاندې ونيو."

دغه ادعا چورلټ غلطه ده ، ځکه د محمد داؤود جمهوري ګارډ د شپې تر يوې بجې پورې له پښو و غورځېد او ددويم ځل بمبارد ته اړتيا نه ليدل کېدله. حقشناس په دې اړوند چې نوموړې الوتکې دې له تاشکنده الوتلې وي هيڅ ډول لاسوند نه وړاندې کوي ، هغه يوازې د انګيرنې پر اوږو سپور او په اورپکی او لنډ الواکي ژبه خبرې کوي.

فرهاد لبيب هغه افسر وو چې د خلقيانو د واکمنی پر مهال له کابله وتلی وو، نوموړی د مير محمد صديق فرهنګ د کتاب (افغانستان در پنج قرن اخير) د دويم ټوک د ۸۱ پاڼې له مخې ليکي : " د کودتا امر په کابل کې د شوروي په سفارت کې جوړ او د سرور منګل په نامه د يوه افسر له پلوه حفيظ الله امين ته و ليږدول شو. حفيظ الله امين نوموړی فرمان لاس په لاس ګلابزوی ته ورکوي او ګلابزوی تر لاسه شوی پيغام اړوندو افسرانو ته رسوي."

سرور منګل افسر نه وو ، هغه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د پرچم د ډلې له ملکي کادرونو څخه وو او له حفيظ الله امين سره يې هيڅ تړاو او اړيکه نه درلودله. له بل لوري لبيب هيڅ داسې لاسوند نه وړاندې کوي چې د شوروي په سفارت کې دې د کودتا د دستور د ورکړې څرنګوالی په زباد ورسوي .

د " تجاوز" د کتاب ليکوالان په (پينځلسمه پاڼه) کې ليکي : " موږ په پای کې دې پايلې ته ورسيدو چې د [۱۹۷۸ز کال] د اپريل د ۲۸/۲۷ بدلون د شوروي دولت لپاره غير منتظره وو او هغوی په دې اړوند هيڅ ډول پلان نه وو جوړ کړی. په کابل کې د شوروي سفير پوزانوف وايي : " زه له کارمل ، تره کي او امين سره د غوايي له بدلون وروسته آشنا شوم" له انقلابه مخکې ، داؤود د افغانستان په وسله وال ځواک کې څه د باندې ۳۰۰ تنه روسي سلاکاران ګومارلي ول. ښايي د شوروي دولت همدغو سلاکارانو ته دنده سپارلي وي تر څو د رژيم پر وړاندې مبارزه وکړي.

په دې اړوند موږ له ل.ن. ګوريلو سره يوه مرکه لرو. د هغه په وينا ، د ګوند له غړو او افسرانو سره يې هيڅ ډول اړيکه نه درلودله او نه يې شوای کولای دغسي اړيکه ولري. برعکس ، له داؤود خان سره زموږ اړيکې ډيرې ښې وې. هغه به ويل : " ان که د روسي سلاکارانو د سر يو ويښته کم شي ، زه به مجرم له منځه يوسم." په ۱۹۷۲ زکال کې کله چې روسي سلاکاران افغانستان ته راغلل هغوی به له ساتونکي او وسلې پرته په ښار کې ګرځېدل او خلکو به ورسره په ورين تندي روغبړ کاوه. زموږ د سلاکار په وينا ، داؤود خان په روسي سلاکارانو او د هغوی په پوځي مرستو ډيره ډډه لګوله. "

سليګ هريسن او **ډيګو کورډويز** دغې پوښتنې ته په ځواب کې چې آيا شوروپانو په کودتا کې ونډه درلودله که نه ، آيا د کودتا پلان د هغوی له خوا جوړ شوی وو که نه ، د خپل کتاب " حقايق پشت پرده تهاجم شوروي به افغانستان " په ۴۷ ، ۵۲ او ۵۳ پاڼو کې داسې ليکلي دي : " د غوايي د کودتا د جزئياتو پلټنه څرګندوي چې د کودتا تابيا په خپل

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

وروستني پړاو کې په خپله د افغانانو له پلوه و نيول شوه ، که د شوروي څارګرۍ څانګې په دې اړوند مرستي ته را دانګلي وي بنايي د عملياتو له پيل وروسته يې دا کار کړی وي. په دې مانا چې شورويان په يوه تر سره شوي عمل کې راګير پاتې شول.

د شته لاسوندونو پربنسټ په ټوليز ډول داسي بريښي چي شوروي دې يوې ناڅاپي پيښې ته لنډ ګنډ ځواب ويلای وي. الکساندر موروزوف چې د KGB د مرستيال په توګه کار کاوه او د مأموريت پير يې د غوايي له کودتا څو مياشتې مخکې پای ته رسيدلي وو وايي چې مسکو پوهيده چي کودتا د پيښيدلو په درشل کې ده او موږ ته د مسکو چارواکو په کلکه لارښوونه کې وه چې ځان ورڅخه ليرې و ساتو. خو KGB په دې نه وه بريالی شوې چې د کودتا څرنګوالی په ځير ومومي. کله چې د شوروي د پوځي څارګرۍ يوه ځړي " جاسوس " د امين له پلان څخه خپل څارګر سازمان ته خبر ورکړ هغه ويلي ول چې کودتا به د اپريل د مياشتې په ۲۵ شپه د شپې نهه يا لس بجې پيل شي. KGB وروسته ومونده چې امين په خپل پيغام کې دا هم ور غبرګه کړې وه چې دغه خبره دې له روسانو څخه په کلکه پټه وساتل شي . آيا امين ويره درلوده چې موږ به پښه را وړاندې کړو؟ له دسيسه جوړونکو (کودتاچيانو) څخه يو تن چې د امين په پرتله د شوروي اتحاد دولت او د شوروي اتحاد کمونيست ګوند ته ډير پاليالو وو ، موږ ته ددغه راز له مخې پوړنی ليږې کړ. کيدای شوای چې چا په دې تراو داؤود ته خبر ورکړای وای ، خو نه په کابل کې د شوروي په سفارت کې ، او نه په ماسکو کې داسي څوک ليدل کېدل چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ته دې خيانت وکړي.

موزوروف ماته وويل : له نيمي شپې لږ وروسته ورته د KGB د مرکزي دفتر او د بهرنيو چارو د وزارت پيغانونه را ورسيدل. په هغو کې موږ ته لارښوونه شوې وه چې د دغې ماجرا په پارونه کې د امين مخه ونيسو. په کودتا کې د شوروي ونډه ، لنډه ګنډه او ناڅاپي وه او دغه خبره هغه مهال را څرګنده شوه چې د نوي رژيم له رامنځته کيدلو وروسته د رژيم د غړو په منځ کې د واکمنۍ پر سره شخړې او نانددرۍ را پيل شوې."

له دې امله د غوايي د اوومې وسله وال پاڅون کولای شو يو افغان پاڅون او کودتا و شميرو. د شوروي اتحاد د دفاع د وزارت ، د کورنيو چارو د وزارت ، دولتي امنيت او د بهرنيو چارو د وزارت له آرشيفونو څخه داسي لاسوندونه لا تر اوسه نه دي ترلاسه شوي او نه دي خپاره شوي چې د کودتا په هڅونه ، تابيا او پلان جوړونه کې دې د شورويانو لاس لرل په زباد ورسوي. له دې امله دغه پاڅون په خپله د افغانانو کار وو ، چې په غير منتظره او ډراماتيک ډول رامنځته شو ، په دغه پاڅون کې د وسله وال ځواک د افسرانو د ځوانی د ځوښ او خروښ ظريفو احساساتو پريکنده ونډه درلوده. دغه پاڅون يو ماجرا زيږوونکی پاڅون وو چې له اړينو پوځي سنجونو او د سياسي پايلو له ارزونې پرته د يوه خام پاڅون په توګه رامنځته شو. دغه پاڅون د داؤود د رژيم لوړ پوړ چارواکو د يوه کوښني بغاوت او شورش په توګه بللای وو. (ستر جنرال محمد نبي عظيمي : " **اردو و سياست در سه دهه اخير در افغانستان** " ۱۴۳ ، ۱۴۴ او ۱۴۵ پاڼې)

۵) **د عبدالصمد ازهر** له ليکني " **حقيقت پوشيده مانده يک واقعيت** " ځينې برخې : د ديارلس سوه دري څلويښتم لمريزکال د وږي د مياشتې په شپږويشتمه نېټه [۱۹۶۴ ، د سپتامبر ۱۷] د کابل په دارالامان کې د يوه پټ سازمان بنسټ کښيښودل شو ، ددغه سازمان نوم " د وسله وال ځواک ډيموکراتيک انقلابي سازمان / سازمان دموکراتيک انقلابي اردو " (ساډا) وو چې د يوې پرمختګپالې ډلې له پلوه يې بنسټ کښيښودل شو ، دغې ډلې ډيرې مودې را هيسې هڅه کوله چې د هيواد او ولس ربړو او کړيدنو ته د پای او ژغورنې لاره ومومي. په کړئ کې دغه کسان ول : له هوايي ځواک څخه يو افسر **محمد عالم وصال** ، د ځمکنې ځواک دري تنه افسران : **ذبيح الله زيارمل** ، **عبداللطيف انصاف** او **عزيزالرحمن** ، د پوليسو دوه تنه افسران : **مهرالحق قطره** او **عبدالصمد ازهر**.د همدغې تأريخي غونډې په لړ کې موږ پر ټولنيزو موخو ، تشکيلاتي اصولو موافقه وکړه چې د ټولو په رايه عبدالصمد ازهر د سازمان د رئيس او ذبيح الله زيارمل د هغه د مرستيال په توګه و ټاکل شول او د لارښووني له ګوابنه ډکه دنده دوی ته و سپارل شوه.

له نومړو کسانو څخه هيڅ يوه يې په شوروي اتحاد کې زده کړې نه وې کړې خو د GRU او KGB له اغيزو څخه خورا برخمن ول. عبداللطيف انصاف او عزيزالرحمن درې کاله وروسته کله چې له پوځي ډګره را ووتل او ملکي ژوند يې غوره کړ ، د نومړي سازمان د اسرارو د ساتلو په هوډ يې ، له سازمان سره پريکون وکړ. محمد عالم وصال چې د هوايي او مدافعه هوايي ځواک په ليکو کې يې بې شميره ارزښتمن کارونه تر سره کړي ول په خواشينۍ چې د ديارلس سوه او اوه پينځوسم لمريز کال [۱۹۷۸ز] د جګړنی په رتبې او مهرالحق قطره چې ټول ژوند د هيواد د سوکالی په لاره کې کړيدلی وو د زړه د ناروغۍ له امله د سمونوال په رتبې په ديارلس سوه او دوه اويايم لمريز [۱۹۹۳ز] کې له نړئ سترګې پټې کړې. ډګروال عبدالقادر نه ددغه سازمان د مشرتابه او نه د هغه په کښتنيو کړيو کې غړيتوب درلود او نه يې له هغه سره کومه اړيکه درلوده.

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

له يوې مودې وروسته د " ډيموکراتيک " کلمه ددغه سازمان له نامه څخه ځکه ليرې شوه چې سازمان يو پټ او پوځي سازمان وو او هم له نورو سازمانونو څخه د توپيره په موخه يوازې د " اردو د انقلابي سازمان " د نامه په غوره کېدا بسنه وشوه.

د دغه سازمان ټوليزې موخې د يوې خپلواکې ، پرمختللې ، بسيا ، ښيرازې ، ډيموکراتيکې او د ټولنيز عدالت پر ستنې د ولاړې ټولنې د جوړولو په هيله په انقلابي تګلارو او افکارو د وسله وال ځواک د افسرانو د پوهاوي او سبمالتيا پر چورليځ را څرخېدلې. له دې چې دغه سازمان يوه پټه کړۍ وه د سازمان په ليکو کې ښکيلو کسانو نه يو بل پيژندل او نه ټولنه د هغوی پر شتون او تګلارې خبره وه. هر ډول ځارګر شک کولای شوای زموږ د کړۍ د غړو ژوند واخلي او يا به کړۍ له بشپړی يو پنا کېدنې سره مخامخ کړي. د کړۍ غړو ته دا شونې وه چې د يوه تن يو پنا کېدنه ښايي د شخصي يا ټوليز وياړ له تر لاسه کولو پرته په تأريخ او ټولنه کې يو پنا شي. هغوی نه شوای کولای په لاريونونو کې ګډون وکړي ، هغوی نه شوای کولای په ټاکنو يا رسنيو کې ګډون وکړي. له همدې امله ول چې زموږ نامتو شعار دا وو : " مخ پر وړاندې د پټې او اتلوالې مبارزې پر لور! " دغه شعار ددغې کړۍ د هرغړي لپاره د انقلابي زيار يوه نښرغانده بيلګه وه.

د وسلوال ځواک انقلابي سازمان ، وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د يوه څنګيز سازمان بڼه غوره کړه. له دې چې دغه سازمان په ډيرې جدي بڼې يوه پټه کړۍ وه ، له دې امله د ګوند له مشرتابه سره د کړۍ د غړو اړيکه نا معقوله او له ګواښه ډکه بريښېدله ، نو ځکه عبدالصمد ازهر چې د کړۍ مشر وو د پخوانيو پيژندنو او پياوړو ډاډونو او مخورتوب له امله له ملګرو (**ببرک کارمل** او **مير اکبر خيبر**) سره اړيکه در لودله. په ا وروستيو کلونو کې کله چې د ملګري کارمل پاړوالي او کارونه ډير شول يوازې يې له هغه سره په مهمو غونډو کې ګډون کاوه او په نورو چارو کې ملګري خيبر د ملګري کارمل او سازمان ترمنځ اړيکي سمبالولې. له نوموړو دوه وو تنو سره د ملګري خيبر اړيکې د سازمان د مشرتابه له پلوه تر سره کېدلې.

که د " **افغانستان د کمونيستانو د مورچل** / جبهه کمونيستهای افغانستان " په نامه کوم سازمان رامنځته شوی وي نو د هغه د بنسټ نېټه بيرته د ۱۹۶۴ز کال د سپتامبر مياشتې ته نه ور ګرځي ښايي ددغه سازمان بنسټ څو کاله وروسته ايښودل شوی وي.

د داؤود خان د ۱۹۷۳ زکال په کودتا کې د ګډون په تړاو په ټينګار بايد ووايم سره له دې چې يو کال مخکې د " وسله وال ځواک انقلابي سازمان " د کودتا لپاره د جلب او جذب او سمبالتيا له چارو خبرو وو او د سازمان ډيري غړي په کودتا کې د مرستې لپاره ور بلل شوي ول ، خو نه مو کودتا ته اوړه ورکړه او نه مو خپلو غړو ته اجازه ورکړه چې په هغې کې ګډون وکړي. د دوه وو لاملونو له امله :

لومړی) داؤود خان يو **هيوادپال ، پرمختګ غوښتونکی** او **بدلون پاله** واکمن وو. له دې امله نه بايد د هغه دلاري خنډ ګرځېدلي وای او هغه ته مو بايد لاره ورکړې وای.

دويم) ددې په منلو چې داؤود خان د سلطنتي کورنۍ يو غړی وو او د هغه ګټې د پاچاهۍ په ګټو کې نغښتې وې دې ته په کتلو دا پوښتنه رامنځته کېدله : آيا [**س !!**] له ځارګرو وسايلو پرته کولای شوای د کودتا د سمبالتيا له چارو څخه خبر شي ؟ آيا کيدای شوای چې ددولت ځارګرې څانګې – رياست ضبط احوالات - د کورنيو چارو د وزارت ځارګرې څانګې ، د دفاع د وزارت ځاګرې څانګې ، د سردار ولي ځانګرې ځارګرې برخې او دوی ورته له دغو کړو وړو څخه بې خبره وي؟ دغو انګيرنو ددغه يون او خوځښت د ټولېزو تګلارو پروړاندې شکونه او دوه زړې توبونه رامنځته کول.

کله چې ددغه سازمان غړو ته په کودتا کې د ګډون لپاره بلنه ورکول کېدله د داؤود هيوادپالنې ته په درنښت او د هغه له دغې کړنې سره په ټکر کې زموږ غړو په بيلابيلو پلمو ځانونه ليرې ساتل. يوازې د **فيض محمد** په نامه ددغه سازمان يو تن غړي د خپل ورځنې انقلابي ملګري تر اغيزې لاندې له هغوی سره غاړه غړی شوی وو او په فعاله ډول يې ګډون کړی وو. له نوموړي څخه وروسته پوښتنې وشوې او حساب کتاب واخيستل شو ، هغه له منلو وروسته بخښنه وغوښتله.

د داؤود خان له کودتا وروسته ، ددغه سازمان غړو دنده درلودله چې له هغه سره همکاري وکړي. په کودتا کې ګڼ شمير ګډنوالو افسرانو د خپل انقلابي خصلت له امله په لنډ مهال کې زموږ د سازمان کرښو ته لاره وموندله. ښايي همدغه دوه فکتورونه (له کودتا وروسته له داؤود خان سره همکاري او سازمان ته د کودتاچي افسرانو جلب او جذب) ددې لامل شوی وي چې ګڼې [س !!] په دې انګيرنه کې لويدلی وي چې موږ په کودتا کې فعاله ونډه درلودله."

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

ددغي لېکني د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شــئ دغه پته وګورئ:

www.payamewatan.com/article-٤/a.azhar٠٥١١٠٨.htm

ريجـاينا (کانادا)، د اپريل دريمه ٢٠٠٩
د تلفــونونو شميرې: ٥٤٣٨٩٥٠ (٣٠٦) ١ و ٥٠٢٠٨٨٢ (٣٠٦) ١
نخښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA
ژباړه : رحمت آريا

پينځه وېشتمه برخه

صبورالله سياه سنګ

hajarulaswad@yahoo.com

ژباړه : رحمت آريا

مل کرښې

۶) د ديارلس سوه او اوه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتي په شپاړلسمه [١٩٧٨ د مي ۶] نېټه د افغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت د انقلابي شورى په ناستځي کې د **نور محمد تره کي** د مطبوعاتي کنفرانس برخه. اخځ : " د افغانستان کلنى " ۴۴ ګڼه ، پاڼي : ۷۳ – ۷۴

پوښتنه : کولای شــئ ووایاست چي د جګړې په لړ کې څومره کسانو ته ځاني تاوان اوښتی دی ؟
ځواب : ما هيله در لودله چي يو څوک دې دغه پوښتنه را پورته کړي.

پوښتنه : او هم که ووایاست چي له انقلاب وروسته څو تنه نيول شوي او څو تنه پانسي شوي دي ؟

ځواب : زه باید په زغرده تاسو ته خبر درکړم چي موږ ته او ناتاګرو ته د اوښتي ځانی تاوان شميره له ۷۲ او ۷۳ څخه پورته نه ده. زموږ پينځه تنه همکاران همدا اوس په روغتون کي تر درملني لاندې دي او زه پرون مابښام د هغوی ليدني ته ورغلی وم ، د دېمنمن او ناتارګرو د ځاني تاوان شميره لږ وه. هغوی د ځان دفاع کوله او مو تيرى کاوه. له داؤود خان ، د هغه له خپلوانو او د هغه له يو شميرو وزيرانو پرته ، ګومان نه کوم د هغوی د ځاني تاوان شميره دومره لوړه وي. دا يو تش **پروپاګند** دی چي ګڼي په زرهاوو تنه وژل شوي دي.

پوښتنه : آيا د داؤود ټوله کابينه وژل شويده ؟

ځواب : د هغوی يو شمير ستي شول څکه نه تسليمېدل .

پوښتنه : **د باختر د خبري آژانس استازی** : په پخواني رژيم کې د خوراکي او د ورځني ژوند د نورو اړينو توکو بيه په بې ساري ډول لوړه تللې وه ، آيا انقلابي رژيم په دې اړه کوم ورانديز په پام کې لري ؟

ځواب : تاسو کولائ شــئ د ښار په هټيو کې وګورئ ، له انقلابه مخکي د اوړو بيه ۸۳ افغانۍ وه ، اوس ۶۵ او ۶۰ ته را ټيټه شوې ده ، پرته له دې چي دولت د هټيو په بيو کې لاسوهنه وکړي ، هټيوالو په خپله ، بيې را ټيټې کړې دي. تاسو کولائ شــئ له نيږدې يې وګورئ چي ولس نوي حکومت ته ښه راغلاست وايي ، دا څکه چي موږ د لوړو پاړکو له اشرافي کورنيو څخه نه يو. موږ په هيواد کې له **ښه نوميالیتوبه برخمن** يو. زموږ همکاران او د **مرکزي کميټی ملګري** د ولس په سترګو کې د يوې بيلګي په توګه ځای لري. تاسو زما کورته ولاړ شئ او له نيږدې يې وګورئ چي په څه ډول کور کې ژوند کوم. موږ ناوړې او غير قانوني ګټې نه دي پورته کړې. موږ د ولس له منځه راپاڅيدلي يو. د بيلګي په ډول زه په داسي يوې کورنی کې زيږيدلی يم چي نيمه بزګره او نيمه شپَنَه کورنى وه. ولس بايد خوښ اوسي څکه اوس حکومت د هغو کسانو په لاس کې نه دی چي په لوړو پاړکو کې يې ژوند کاوه. موږ اوس د ولس په چوپړ کې يو ، موږ د ولس بچيان يو او هيڅکله به هغوی و نه زبيښو. موږ له زبيښاک ګرو څخه کرکه لرو.

پوښتنه : ښاغلی رئـيس ! اوس چيرې ژوند کوئ ، په خپل کور کې ؟

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

ځواب : موږ په هغه کور کې ديره يو چې يو وخت داؤود خان پکې ژوند کاوه. له دې چې دغه کور اوس د ولس په ولکه کې دی نو زه هم دلته د صدارت په مانۍ کې ژوند کوم. مانۍ به بيا د لوړو پاړکو اشرافيانو ته ور نه کړو.

پوښتنه : ښاغلی تره کي! له کودتا وروسته څو تنه ونيول شول او د ولسمشرۍ د مانۍ ګارډ ته څه ور پيښ شول ؟
ځواب : د ولسمشرۍ د مانۍ د ګارد کارکوونکی شته خو د ګارد پوځي جوړښت ړنګ شوي دي.

پوښتنه : له کودتا وروسته څو تنه نيول شوي دي؟
ځواب: د هغوی کره شميره راته څرګنده نه ده ځکه تر اوسه يې د هغوی نومليک راته نه دی راوړی. خو شميره يې له ۲۰ – ۲۵ تنو پورته نه ده.

پوښتنه : څو تنه اعدام شول ؟
ځواب : ډيري پخواني وزيران خوشي شول ، جنرالانو ته مو وويل چي خپلو کورونو کي دې کښيني او کورناستي دې شي. زموږ پر وړاندې دې ناوړه ډنډورې نه خپروي او موږ به هم د هغوی په ژوند کې لاسوهنه ونه کړو.

پوښتنه : آيا وحيد عبدالله ژوندی دی؟
ځواب : نه ، وحيد عبدالله او هغه ته ورته ناتارګر له منځه ولاړل.

پوښتنه : آيا ولس به د ډيرو توکو د پيرودلو وړتيا ولري ، آيا هغه به پياوړی شي ، آيا په پام کي لرئ چي باړه " مزد" به لوړه شي ؟

ځواب : د باړو لوړول د زيارګالو پرګنو د ژوندانه کچه نه شي لوړولای. موږ بايد بيي را ټيټي کړو. خو تر اوسه مو پريکړه نه ده کړې. دا په راتلونکي پوړې اړه لري. که موږ د باړو لوړاوی اړين وباله ، باړه به هم لوړه کړو.

پوښتنه :مخکي له دې چي دغه مرکه پای ته ورسيږي ، له دې چي موږ ستاسو په اړه لږ مالومات لرو زموږ دوه – دري شخصي پوښتنو ته ځواب راکړئ. **څو کلن ياست** ؟ خپلې زده کړې مو چيرې پای ته رسولي دي؟ تاسو ۶۱ کلن ياست؟
ځواب : هو زه ۶۱ کلن يم.

پوښتنه : زده کړې مو چيرې تر سره کړې دي ؟
ځواب : د ښوونځي دوه ټولګي مي په خپل پلرني کلي " مقر" کي تر سره کړل. په ځواني کي د يوه شرکت عادي کارګر ووم. د دغه شرکت له پلوه د [هند] بمبـئـي ته د کاتب په توګه واستول شوم ، هلته د شپې له پلوه ښوونځي ته ولاړم او تر لسم ټولګي مي زده کړې وکړې او په ۱۹۶۳ زکال کي بيرته هيواد ته راستون شوم.

پوښتنه : د شرکت نوم څه وو؟
ځواب : د پښتون د ميوې شرکت

۷) د تابيپست يادښت : ليدل کيږي چي يو شمير پوښتنو ته په بې پروايـې ځوابونه ويل شوي دي. که د نورمحمد تره کي له ژبې څخه د شميرو په ښوونه کي د هغه نه سپينوالی ، روڼوالی او له " سياسي " چلوټو ډکه انځورګري يوې خواته کښيږدو ، يا په لوی لاس يا (په ناخبره توګه) د هغه څلور کاله ځوان ښودل ، ښايي د پوښتني وړ وي. سره له دې چي د يوه سړي د ژوندانه په شيږمي لسيزې کي د څلورو کالو کښته ، پورته ښودل کومه ځانګړتيا نه لري خو تره کي د دغې مرکې په ترڅ کي ۶۵ کلن وو ځکه نوموړی د ۱۹۱۳ زکال د جولای په يولسمه نيټه زيږيدلی وو.

۸) د کودتا ځاني تاوانونه : رسمني رسنيو د کودتا ځاني تاوانونه د ۱۰۰ او ۱۵۰ تنو تر منځ ښودل. رښتيا دا ده چي د تاوانونو شميره څو ځله زياته وه ، په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ د مانۍ په ګارډ کي په سلګونو تنه وژل شوي ول. د بګرام او خواجه رواش په هوايي ډګرونو کي د ځاني تاوانونوشميره پريره او زيږه وه. په بګرام کي خلک په لوی لاس وژل کيدل ، دغه وژني پرته له دې چا جرم کړی وي ، يوازې د شخصي سياليو او دښمنيو پر بنسټ کيدلې. په اوومي فرقي ، د قوای مرکز په قرارګاه ، د قوای مرکز په خپلواکو قطعاتو ، په دارالامان کي ډيري کسان د الوتکو په بمبارډ او د توپچي ځواک د اور له کبله له منځه ولاړل. په شير پور کي د قوای مرکز د انظباطو په کنډک او يولسمي فرقي کي هم يو شمير کسان ووژل شول. په ټوليز ډول له دواړو خواوو څخه د زرو او يو نيم زرو په شا او خوا کي انسانان ووژل شول. ګڼ شمير ملکي وګړي ووژل شول او څه يې ټپيان شول. دولت ونه غوښتل په دې اړوند کره او رېنه شميره څرګنده کړي. د نوي رژيم د رامنځته کيدا لپاره يو نيم زر تنو د کابل واټونه په سرو وينو رنګ کړل. دغه وينه بهونه ، د نورو او نورو وينو بهونو خونړی پيلامه وه. خبره دې ځای ته ورسيدله چي د دغه هيواد ځمکه ،

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

آسمان او ټول چاپیریال په سره رنګ ، رنګ شول. " اردو وسیاست در سه دهه اخیر افغانستان / ستر جنرال محمد نبي عظیمي . پپ: ۱۴۲ ــ ۱۴۳ "

۹) " د سردار داؤود خان د مړي له هډوکو سره لوبې " ، د رزاق مأمون لیکنه ، پنځنی ، د ۲۰۰۸ز کال د ډسامبر ۱۸ : " په دې وروستیو کې ګنګوسې خپرې شوې چې ګڼې ولسمشر کرزی په پام کې لري د سردار داؤود او میرمن زینب داؤود د مړیو هډونه کندهار ته له لیږدوني وروسته ، په کندهار کې خاوروته وسپاري. د ولسمشرۍ د ټاکنی د مهالیز واټن په را نیږدې کیدلو او په ټاکنو کې د راکړې ورکړې د تبې په تودیدا او د ټاکنیزو ډنډورو د شور او ږوږ ننداړو ته په کتنې دغه انګیرنې ورځ په ورځ مخ په تودیدا دي چې ولسمشرکرزی د نخښې د منځ په ویشتلو غواړي د مچنغزې په یوه کاڼي دوه مرغۍ وولي ؛ دا د یوې واکمنۍ ډلې لپاره یوه طبیعي خبره ده. ډیره لږه شوني ښکاري چې دولت دي له دې لارې وکولای شي خان د سیاسي داړ او افلاس له تشیال څخه و ژغوري. له بله اړخه د ولس له سترګو په پټه ، د دغې هڅې پلې کیدا نه شي کولای د ویښ ولس ، ویښ ذهن ته بسیاینه او ویساینه ور په برخه کړي.

ولسمشر ولې د خپلې شپږ کلنې واکمنې په اوږدو کې د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ د هډونو د موندلو په لټه کې نه شو چې نن یې ورته دومره اړینوالی موندلای دی؟ سره له دې چې دغې پوښتنې ته یو ډول انګیرونې ځواب شته او هغه دا چې تر مهاله چې دولت د نړیوالې ټولنې او د نورو بنسټونو لکه د بشري حقونو د ټولنو د پټو سترګو له ملاتړه برخمن وو ، په بله وینا تر هغه مهاله چې د دولت ډونګرۍ " کفګیر" د دیګي تل نه وو ترنګـَولی داؤود خان ته اړتیا نه لیدل کېدله. د اوسنی واکمنۍ کړۍ په باور دغه پروژه په دې ارزي چې پلې شي. که هر څه وي ، د دغه ګام او چټول داسې یوه جوارګري ده چې پلې کوونکو ته هېڅ ډول تاوان نه رسوي ؛ په دې اړه باید د ځیروالي په لرلو ډیره پاملرنه وکړو ځکه دغه ګام په افغانستان کې له سیاست او د تاریخ له طبیعي یون سره په ټکر کې ده او د سردار داؤود کورنۍ ته ښایي چې د دغې چارې واکوالي او د واګو ټیکه دې د داسې کسانو په لاس کې نه ورکوي چې له دغسې یوې شیبې څخه په ګټه اخیستنې د خپلو لنډ مهالو هیلو او ګټو د لاسته راوړلو د لوځو پوځو په لاره کې ناوړه ګټه اخلي.

د افغانستان د لومړنې ولسمشر او د هغه د ماندینې هډونه دې **ولې** په هرو مرو توګه په کندهار کې خاوروته و سپارل شي؟ حال دا چې د هیواد نور واکمن مشران لکه ابدالي تیمورشاه ، سردار محمد نادر، سردار عبدالرحمن خان په کابل کې خاوروته سپارل شوي دي او په پخوا کې هېڅ چا له دې پوښتنې سره ټکر نه دې کړی چې ولې د هیواد دغه سیاسي مشران په کابل (د افغانستان په زړه او د تأریخي او فرهنګي ادلونونو بدلونونو د څرخنې په منځټکی) کې خاورو ته سپارل شوي دي. کابل د خپل ټولنیز جوړښت ، فرهنګی ، ژب توکمیز او د ملي ګټو د اوبدنګ له اړخه د یوه کوشنې افغانستان بڼه لري او دا د ټولو افغانانو ګډ ښار دی. د دغو ټولنیزو توکم رنګو کرښو له کاږلو څخه موخه څه ده؟

سره له دې چې د سردار داؤود او د هغه د خپلوانو د هډونو د لیږد په اړه وروستنی پریکړه نه ده خپره شوې خو داسې انګیرل کیږي چې دغه ګام یوازې او په بشپړ ډول یو ګړی او د سیاسي ګټه اخیستنو ډډې له ځان سره نغښتې لري.د افغانستان په ولسي جرګه کې د ولس استازو ته ښایي چې مخکې له مخکې دې د دغه ګام د اوچتولو مخنیوي ته خپل غوږونه بوخ ونیسي.

د ولس استازي دې ، د توکمیزو ناندریو ټیکه والي ډلې ټپلې او یو ګړي کسان نه پرېږدي چې د نن ورځې د سیاست د بازار په بیې دې د افغانستان د ملي ګټو او ولس ته د چوپړ پر لارې د تللو کسانو په نامه (چې ځانونه یې د ولس د ګټو په لاره کې ، نه د ډلو ټپلو او یو ګړو کسانولپاره ، له لاسه ورکړي دي) د خپلو شخصي او ټاکنیزو موخو لپاره لوبه وکړي.

سردار محمد داؤود خان هېڅکله داسې وصیت یا سپارښتنه له ځانه نه ده پرې ایښې چې کوم کسان دې د هغه د ښخیدلو د ځای په ټاکنه کې پریکړه وکړي. له شهید سردار داؤود څخه هېڅ ډول شاهد یا نغوته نه شته چې هغه دې په یوه ځانګړي ولایت پورې تړلی و شمیرل شي. د هغې تر څنګ د سردار داؤود خان د ابدي آرامځي د ټاکلو په اړه پریکړه د ارواښاد د کورنۍ د خوښې او د ولسي جرګې د سلا مشورو د چاپیریال کار دی.

کابل د افغانستان د پلازمېنې په توګه ، د سیاست او فرهنګ لرغونی منځټکي او له ملي تأریخي نوم څخه برخمن دی ؛ کابل په هر پـَیـر کې د ورو‌ی او د وروڼـو توکمونو د تړښت او د ګډ سوله ییز ژوند د زانګو په بڼه خپل نوم او دریځ ساتلی دی. "

د نوموړې لیکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندې پته و ګورئ :

www.kabulpress.org/my/spip.php?article۲۷۰۲

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

۱۰) ۲۰۰۹ زکال منځني " سه شنبه " د مارچ اولسمه ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د شپاړلسو تنو د غړیو د مړیو هډونه د (کابل) د دارالامان په غونډۍ کې خاورو ته و سپارل شول.
په دې اړوند د نورو لیکنو د لوستلو لپاره لاندنۍ پتې وګورئ :
www.bbc.co.uk/pashto/news/story/۲۰۰۹/۰۳/۰۹۰۳۱۸_daudkhan_ceremony.shtml
www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/۲۰۰۹/۰۳/۰۹۰۳۱۷_ram_daudkhan_funeral.shtml

۱۱) مخکې له هغې چې د دیارلس سوه او پینځه پینځوسم د کب د مباشتې په پینځمې نېټې [۱۹۷۶ز کال د فبرورۍ د مباشتې ۲۶] د افغانستان د جمهوریت اساسي قانون توشیح شي محمد داؤود په دیارلس سوه او پینځه پینځوسم ل [۱۹۷۶ز] کال کې د ملي غورځنګ (ملي انقلاب) د ګوند بنسټ کېښېنود. د دغه ګوند د بنسټ د تګلارې له لومړۍ مادې څخه داسې ښکاري چې د ملي غورځنګ د ګوند بنسټ د دیارلس سوه او دوپینځوسمم ل[۱۹۷۳ ز] له کودتا مخکې اېښودل شوی وو. ویل شوي چې د دغې ادعا د زباد لپاره لاسوند نه شته.

د بشپړ متن د لوستلو لپاره لاندنی پته و ګورئ :
www.payam-aftab.com/category/print.php?nid=۲۸۳۱

۱۲) " **افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې** " لیکوال ډاکټر **ظاهر طنین** ، پپ : ۲۱۵ او ۲۱۶ : محمد داؤود چې په ښکاره ډول یې د خیبر له وژنې وروسته ټکان خوړلی وو ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د زور او پیاوړتیا د ښوونې ننداري سخت په خبنم کړ. د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د ۲۵ نېټې په ماښام را ډیو افغانستان د ګوند د یو شمیر مشرانو لکه نور محمد تره کي او ببرک کارمل د نیولو خبر خپور کړ. په دې لړ کې د خلق د پوځي څانګې مشر حفیظ الله امین په لومړي سرکې په خپل کور کې تر څار لاندې ونیول شو. امین د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د میاشتې د ۲۵ نېټې له نیمایي شپې نیولي بیا د ۲۶ نېټې تر یولسو بجو پورې ډېر وخت په لاس کې درلود ترڅو د پوځي ګام د اوچتولو تابیا ، نقشه او لارښوونه خپل زوی **عبدالرحمن** ته ورکړي ؛ عبدالرحمن نوموړې لارښوونه **سیدمحمد ګلابزوی** ته و رسوله ، ګلابزوی د کودتا له اړوندو پاژوالو افسرانو سره په اړیکه کې وو.

ګلابزوی وایي : « د غوایي د مباشتې شپږمه د خلنی « چهارشنبې » ورځ « ۱۹۷۸ر اپریل ۲۶» د سهار شپږ بجې وې چې د حفیظ الله امین زوی عبدالرحمن زما کور ته راغی او ویې ویل : " **شیر آغا** « خپل پلار ته یې شیر آغا ویل» کلا بند شوی او تره کي صاحب او نور مشران یې زندان ته اچولي دي. سید محمد ته ووایه چې " **ملګرو ته ووایي چې سبا دې انقلاب پیل کړي**" ما د وسله وال ځواک ګوندي پاژوالي په غاړه درلودله ، هماغه ول چې په وسله وال ځواک او ان په نورو قطعو کې چې ما یې پاژوالي نه درلودله ولاړم او دغه لارښوونه مې د شپې تر یوې بجې پورې ټولو قطعاتو ته ورسوله ، هم د هوایي او مدافعه هوایي او هم د ځمکنیو ځواکونو قطعاتو ته ولاړم. ډېر باران وَریده. د ګوند لارښوونه داسې وه چې : **هرڅوک چې سبا خپلو قطعو ته ځي ، انقلاب دې را پیل کړي**.»

۱۳) " **افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې** " لیکوال ډاکټر **ظاهر طنین** ، پپ : ۲۲۰ ، ۲۲۱ او ۲۲۲ :« پوځیانو کودتا د بریالیتوب تر بریده ورسوله. خو هغه کسان چې وروسته واکمنان شول چیرې ول ؟ د ۱۹۷۸ز کال د اپریل په ۲۶ نېټه چې د تره کي او کارمل له نیول کیدا یوه ورځ تیره شوې وه ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د ګوند د نوروشرانو او فعالینو وابنې وانې چې ځانونه یې پټ کړي ول تښتبدلي وې. دغه ډله د کابل په نوي ښار کې راټوله شوې وه تر څو له رامنځته شوي نوي حالت سره د خپل چلند دریځ او څرنګوالی روښانه کړي.

عبدالکریم میثاق هم په دغه ډله کې وو. هغه وایي : « د " کابل " په نوي ښار کې را ټول شوي وو. په دغه ډله کې زه ، **سلیمان لایق** ، **بارق شفیعي** ، **قدوس غوربندی** او **نور احمد نور** وو. موږ د **حبیب الله کارګر** په کور کې چې د ګوند غړی او بکس جوړوونکی وو په هاغه وخت کې راغونډ شوي وو. سترګو مو لارې څارلې چې څه ډول مالومات تر لاسه کیږي. په پای کې مو پریکړه وکړه چې ځ له ګوند سره اړیکه و نیسو او د ګوند له منځه کورنې مالومات تر لاسه کړو. له ګوند سره مو اړیکه ونیوله. **سرور منګل** او **داؤود رزمیار** مو وموندل. دوی موږ ته خبر راووړ چې څه تیریږي او په ښار کې دننه ترینګلی حالت روان دی. وضع کړکیچنه ده نیول او بندي کېدل پیل شوي دي ؛ موږ چې خپلو کورونو ته خپل کسان ولیږل ، ویل یې چې کورونه کلابند شوي دي. کورونه یې پلټلي ، کتابونه یې له ځان سره وړي ، لنډه دا چې د ګوند دغړو د نیولو پلان شوی وو. په دې لړ کې موږ د ځان په اندیښنه کې شوو چې څه وکړو؟دلته دوې خبرې رامنځته شوې. یو شمیرکسانو وویل چې ځانونه پولیس ته سپارو. خپلو کورونو ته ځو او څرګنده ده چې هلته پولیسان دي او موږ نیسي. یو شمیر نورو وویل نه ، موږ دا کار نه کوو. په دې ډله کې **ما او نور احمد نور** وویل چې موږ ځانونه نه سپارو. ځکه چې خبره روښانه ده ، کله چې کورونو ته ولاړ شو ، ټول بندیان کیږو او ګوند به بنا کیږي. **بارق شفیعي** ، **سلیمان لایق او قدوس غوربندي** وویل چې نه ، موږ ځو ، د هغوی د

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

استدلال پر څرخني دا مانا را تاویدله چي که هر څومره ځانونه پټ کړو دا له قانونه د سرغړاوي مانا ښندي خو که په پټه کې و نیول شو ، زموږ جرمي دېره درندېږي. /..../

په پای کې زه او نور د [کابل] په ششدرک کې د رزمیار کورته راغلو او له رزمیاره مو و پوښتل چي څه خبره ده او څوک بندیان شوي دي ؟ هغه وویل چي یوازې **سلطانعلي کشتمند** او **نجیب الله** نه دي بندیان شوي او په کوته سنګي [وروسته د میرویس میدان په نامه و نومول شو – ژ] کې د ګوند د یوه غړي په کور کې دي. موږ هغه ته وویل چي دواړه دې دلته راولي. هغوی یې راوستل او په دې سلا مو خبري کولې چي څه وکړو. د همدغو سلا او خبرو په پاي کې مو د ګوند دغړو په تراو پریکړه وکړه : له دې چي مرکزي کمیټه نشته او ګوندي غونډه نه شي جوړیدلای – د ګوند هر غړی چي چیرې چي دی ، هڅه دې وکړي چي ځان پولیس ته ونه سپاري. دا د غوایي اوومه نیټه وه ، نا څاپه مو د یوې چاودني د درز غږ تر غوږو شو. موږ رزمیار ته وویل ورڅه وروره وګوره چي د باندې څه خبره ده. هغه ولاړ ، څو شیبې وروسته راغی او ویې ویل : والله د دفاع د وزارت د ودانۍ تر مخ یوې شوبلي د دفاع د وزارت پر ودانۍ اور وکړ. موږ په دې خبرو اترو کې وو چي چا به دا کار کړی وي ، خبرې مو کولې چي د بل درز غږ پورته شو. بیا مو د شوبلو د راتګ غږونه تر غوږو شول. شوبلي د څرخي پله له خوا د ښار پر لور راخوځېدلي وې. رزمیار ته مو وویل چي دباندې ولاړ شي او نور خبرونه دې راوړي. هغه دباندې ولاړ ، بیرته راغی او ویې ویل چي له څرخي پله څخه د ښار پر لور شویلي را خوځېدلي دي او در راډیو پر لور ځي. رزمیار چي دا وویل ، ما وویل چي **والله دا زموږ خپل ګوند دی**. لنډه دا چي د ماښام اوه بجې شوې ، راډیو ته مو غوږ نیولی وو ، راډیو د ملي اتڼ نغمې خپرولې. له نغمې وروسته د حفیظ الله امین غږپورته شو او ویې ویل چي د سلطنتي کورنۍ تغر ور ټول شو او واکمنۍ د انقلابي شورې لاس ته ورغلې ده او اوس به قادر او اسلم وطنجار خبرې وکړي."

۱۴) " **له لیکوال څخه د څو پوښتنو / چند پرسش از نویسنده**" د لیکني یو شمیر برخي : لیکوال انجنیر **شیر محمد ساپی** / ۲۰۰۰۹ز کال د جنورۍ پینځلسمه : " د غوایي د اوومي [۱۹۷۸ ز کال د اپریل ۲۷] په ماښام د کابل د سیند تر غاړه د محمود خان د پله په سل متری کې له خپلو دوه وو تنو همليکو هم اندو ملګرو سره وم ، سترګو مو د اوضاع څرنګوالی څاره. الوتکي د کابل د سیند له پاسه د ارګ له بمبارۍ وروسته تاویدلې. هیڅکله مو بمب غورځوونکي الوتکي چي ویروونکی غږ یې درلود تر دغي شیبې پورې له دو مره نیږدې نه وې لیدلې. د ماښام تر تیارې پورې د ارګ بمبارد روان وو او وروسته و درید چي بیا تکرار نه شو. پوځې افسرانو چي پوځي خولۍ یې پر سرونو درلودلي د الوتکو له ویرې د هڅو خوا ته تیښته کوله . له هوایي بریدونو وروسته ارګ او ګارد هماغسې د کودتاچیانو په کلابندۍ کې پاتي شو ،تر دغه دمه **پینځمې ستنې** نه شوای کولای په ارګ کې دننه مقاومت مات کړي.

د " خونړي ماښام " د اتو او نهو بجو تر منځ د کابل – جلال آباد پر سرک د شوبلو یو کتار د ختیځ له لورې راغی. موږ ځوانان د شوبلو له ویرې د سړک له څنډو و تښتېدلو، شوبلي د ارګ پر لور خوځېدلي وې.

د کابل راډیو د خپرونو له پای وروسته د شپې له پلوه پر ټول کابل یوې غملړلي بوږنوړې چوپتیا منګولي ښخي کړې. د شپې دولس بجي وې چي د زغره وال ځواک د یوې شوبلي اور د خوني کړکۍ و لړزولې. دغه ډز په خونه کې بیده کسان له خوبه را پاڅول. هرچا د کړکۍ د ماتیدونکوښیښو له ویرې څخه ځان ګوښي کاوه.

د ګارد د ډېرې وړې کولو او دارګ د نیولو په موخه د کودتاچیانو وروستنۍ برید د ماشینګنو او د شوبلو د اور له درزا سره جوخت تر څو ساعتو دوام وکړ او د زغروالو شوبلو د اور درزهار تر سهاره اوریدل کېده. د دغو قهرجنو عملیاتو دروندوالي دا هیلي را ژوندۍ کولې چي ښایي د ارګ ملاتړ ته مرستندویه ځواکونه را ورسیږي او له کودتاچیانو سره به ډغرې ووهي.

که د ګارد دننه خیانت نه وای شوای ، څرګنده ده چي مقاومت به دوام کړای وای ، د ورځې د روښنایی راتګ د بمبارد پر اړتیا ټینګار کاوه. د کودتاچیانو د هرومرو بري شونیوالی له ورایه بریښېده. له دغو وروستنیو عملیاتو څخه سترګې پټول ددغه ناتار د ژور تـل بله ډېره نندارې ته وړاندې کوي.

زه د ارګ د دوه کیلومترۍ په واټن کې د ششدرک په ختیځې خوا کې لا تراوسه د همغې مرګوني ویرې تر سیورې لاندې استوګنه لرم. د هماغه پېر ځوانان لا تر اوسه ژوندي دي او د دغو پیښو شاهدان دي ."

د دغي لیکني د بشپړې لوستني لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.farda.org/articles/۰۸_updates/۰۹۰۱۰۰/article_shir_mohammad_sapi.htm

۱۵) له **جنرال خطاب جانباز** سره مرکه / ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ ۲۰ ، د ماښام ۷ اوه بجې :

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

سیاه سنګ : ښاغلی **خطاب جانباز!** په یوه راغلي لیک کي چي د ۲۰۰۹ ز کال د جنوری د شلمي نېټه یې پر تندي لیکل شوی ، داسي لیکل شوي : " په ۱۹۸۸ز کال کي ما د دفاع د وزارت د بهرنیو اړیکو له رئیس جنرال خطاب جانباز سره د پخوانی پېژندني پر بنسټ له مزارشریفه د کابل پر لور د ملګرو ملتونو په الوتکه کي یو ګډ سفر درلود. هغه ماته د افغانستان د لومړنی ولسمشر د شهیدولو د څرنګوالی په اړوند داسي وویل ..." کیدای شي ستاسو له خولي د محمد داؤود او د هغه د کورنی د وژل کېدا څرنګوالی ستاسو له خولې واورم؟

جنرال خطاب جانباز: اجازه راکړئ یو ټکی روښانه کړم چي ما په ۱۹۸۸ز کال کي له مزار شریفه د کابل پر لور هېڅ ډول سفر نه دی کړی. کله چي سفر نه وي شوی ، پاتي خبري ټولي خپله په خپله شنډېږي.

سیاه سنګ: آیا تاسو له ښاغلي MZM چي نوم او کورنی نوم یې "..... ....." دی، پېژندګلوي لري؟
جنرال جانباز: زما د نویو او پخوانیو دوستانو په منځ کي په دغه نوم او کورني نامه څوک نه شته.

سیاه سنګ: د هغه له پېژندلو یا نه پېژندلو پرته ، آیا تاسو په یاد لرئ چي د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مېاشتي د اتمي نېټي [۱۹۷۸ ز د اپریل ۲۸] په سهار د شېړو او اوو بجو په شا او خوا کي چیري واست او څه مو کول؟
جنرال جانباز: ډېر ښه مي په یاد دي. د ورځي په هغو شېبو کي زه له قادر « هماغه نامتوقادر» ، د څلورم زغره وال ځواک له افسر تورن امین او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له یو شمیر نورو غړو سره یو ځای د راډیو افغانستان د ودانی مخي ته وم.

سیاه سنګ: آیا ستاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی یاست؟

جنرال جانباز: په ډېر ویاړ ویلای شم چي زه نه خلقي یم او نه پرچمی ، خو د افغانستان دخلق ډیموکراتیک ګوند یو غړی وم او یم. که تأریخ بیرته همغو کلونو ته و ګرځي او د خپلې ځوانی ځوښ او شور بیرته تر لاسه کړم، بیا به هم په همغي پخوانی ګروهني په همغي لاري ولاړ شم.

سیاه سنګ: مخکي له دې چي د محمد داؤود او د هغه د کورنی د وژل کیدلو د څرنګوالي سپړلو ته را و ګرځو ښه به دا وي چي د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د اومي پیښي په اړه موږته خپل لید لوری وواياست.

جنرال جانباز: د غوایي د اوومي پېښه که کودتا وبولو ، پاڅون یا بل شی رښتیا دا ده چي " **زموږ پرتمین انقلاب** " له سترو ناورینونو ، بدترینه نا تار ځېنو او نه سکېنده کیدونکی " جبران نه منونکو " تیر وتنو سره ملګری وو. که یې کودتا و بولم یا انقلاب ، خو په دغه لړ کي (زما په اند د کلماتو یادَول دومره اړین نه دي) دومره سپیڅلي او بیګناه وګړي ووژل شول ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند شریفترینه بچیان له منځه ولاړل او دومره له شرمه ډک جنایات تر سره شول چي هېڅ با وجدانه انسان به له هغو او د هغو له عاملینو څخه سترګي پټي نه شي کړای.

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا ده چي د ۱۹۷۸ زکال د اپریل په ۲۸ نېټه ببرک کارمل تا سو ته وویل : " له خپلو ټانکونو او زغره والو شوبلو سره د جمهوري ریاست پر لور و درومـئ . "
جنرال جانباز: دغه ادعا له سره تر پایه سمه نه ده. په هاغه ورځ هر ډول پوځي او غیر پوځي بولنه " قومانده " او لارښوونه د **حفیظ الله امین** له خوا ورکول کېدله. ببرک کارمل په هغه برخه کي هېڅ ډول ونډه نه درلودله. دا چي ویل شوي ماته کارمل لارښوونه کوله زما ځواب منفي دی. ببرک کارمل د راډیو په ودانی کي دننه وو او زه دباندې وم. نه هغه ماته داسي لارښوونه کړې او نه مي له هغه څخه دغسي لارښوونه اوریدلي ده.

سیاه سنګ: آیا ستاسو له خولي دغه ویل شوي خبره سمه ده : " په ډیره بیړه لاندي راغلم ، د زغره وال ګاډي او د سرتیرو د غوره کولو سمبالتیا مي و نیوله چي ټول ټال لس دقیقې شوې. **امام الدین** ته سترګي په لار وم چي د راډیو ټلویزیون د وَ تـَنـګ د دروازې له لاري په خپلی شوبلي کي را ووځي او راشي. له پینځو دقیقو وروسته راته وویل شول چي امام الدین ته په هماغو لومړیو شېبو کي دنده ورکړل شوې وه او خوځېدلی دی. هک پک پاتي شوم چي هغه څنګه په دومره بیړه ځان سمبال کړی او خوځېدلی دی. له دې امله زه هم د ولسمشر د استوګنځي پر لور و خوځېدلم. کله چي د استوګنځي انګړ ته ننوتم او له زغره وال ګاډي څخه نوی پلی شوم چي د ډزو غږونه مي تر غوږو شول ، پر له پسي ډزي وې. په همدغه شېبه کي مي امام الدین ولید چي له خپلو سرتیرو سره راووت او د خپل د یوه لاس مټ یې ټینګ نیولی وو ، ما وربانديَ غږ وکړ : " څه دي وکړل؟ ولي ماته سترګي په لار پاتي نه شوې؟ " هغه راته وویل : " ما خپله راکړل شوې دنده تر سره کړه. اوس د ډېرو خبرو وخت نه لرم ، ټپي یم."

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد ازغور کامل بما ارسال بدارید.

جنرال جانباز: ما په لومړي سر کې وويل چې د دغو خبرو يوه په سلو کې زما نه ده. زه د هوايي ځواک انجنير او هوا پيژندونکی وم او هيڅکله مې له شوبلو او زغره والو سره سر او کار نه درلود. په ډاډ او زغرده ويلای شم او تکراروم چې د دغو خبرو يوه په سلو کې زما نه دي.

سياه سنگ: په هاغه ورځ مو امام الدين چيرې وليد؟
جنرال جانباز: ما نه يوازې په هاغه ورځ بلکه د کلونو په اوږدو کې امام الدين نه دی ليدلی. د هغه نوم مې د ګونډي غړو له خولې اوريدلای وو ، د هغه د تيپي کيدلو په اړه هم د دوستانو له لارې خبر شوم. هغه پيښه چې ده دې ګڼې لاس کلک نيولی وو او له ما سره يې خبرې کړې وې ، ربښتيا نه ده . تاسو کولای شئ د خبرې ربښتونواله په خپله له امام الدينه پوښتنه وکړئ. ما امام الدين له تيپي کيدا يو يا يو نيم کال وروسته ، وليد.

سياه سنگ: تاسو د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ، ګوندي تګلارې او هېلو ته د يوه پااليالې غړي په توګه ، محمد داؤود ته له کومې سترګې ګورئ ؟

جنرال جانباز: دا چې د سردار محمد داؤود شخصيت ته د يوه سپيڅلي ، پاک ، هيوادپال او وجدان لرونکي شخصيت په انځور کې کتل کيږي ، په دې هيڅ ډول ځوني ځار او شک نه شته. د داؤود خان موأفقين او مخالفين په دې کې په يوه غږ دي. که څوک په خولې و نه شي ويلای خو په زړه کې هرو مرو دا مني چې داؤود خان يو ډير زړور او توريالی انسان وو. هغه د زړه له کومې غوښتل افغانستان ته چوپړ وکړي. د خپلې کورنی يا د يحيی د لمسيو او زوزات په منځ کې د داؤود په څير بل انسان نه ليدل کيږي. د يوې څرګندې سياسي څيرې په توګه د هغه په کار کې تير وتنې ، نيمګړتياوې ، ګرګرې " استبداد" او خښم هم ليدل کيده.

ډاډ لرم چې تأريخ به د نورو سياسي شخصيتونو د سپړنې په څير له داؤود خان سره له ګرج ، کښنې ،او رخې سخې پرته يو ناپيلی ، بې پرې علمي او منطقي چلند وکړي. په دې مانا چې د هغه د چال چلند مثبت او منفي اړخونه تول به په لاسونده ډول او د زباد او شواهدو پر بنسټ و څيړل شي. تأريخ د بودی د تال د خيالونو په زانګو او تشو تور وهنو نه ليکل کيږي ؛ که داسې وشي ، هغه تأريخ نه وي يوازې د زړه د غوټو د براس ايستل وي.

****

ريجاينا (کانادا)، ۲۰۰۹ز کال د اپريل شپږمه

د ټيلفونونو شميرې: ۵۴۳۸۹۵۰ (۳۰۶) ۱ و ۵۰۲۰۸۸۲ (۳۰۶) ۱
د ډاګ پته : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA
پښتو ژباړه : رحمت آريا

شيږ وېشتمه برخه
صبورالله سياه سنگ
hajarulaswad@yahoo.com
ژباړه : رحمت آريا

مل کرښې

۱۶) د ۲۰۰۹ز کال د اپريل د مباشتې په شپاړسمه نېټه د " پسرلني سباوون د ګوليو باران" د څيرنې پرله پسې برخو ته **صالح محمد ابرار** لاندنۍ کرښې را واستولې :

" جنرال امام الدين د افغانستان په وسلوال ځواک کې نامتو سړی دی. هغه ټيټه ونه لري ، هڅاند افسر دی ، امام الدين خلقی دی او د غوايي [۱۹۷۸ اپريل] په کودتا کې يې ونډه درلوده.

[د افغانستان پخواني ولسمشر] ډاکټر نجيب الله ما ته وويل : د ۱۹۷۸ز کال د پيښو په لړ کې وروسته له هغې چې د محمد داؤود د کار دفتر او استوګنځی او په کابل نور مهم تکي و نيول شول [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] د مشرتابه او سياسي بيرو غړو د نورو سکالو تر څنګ د محمد داؤود د برخليک د څرنګوالي په اړه خبرې اترې کولې. هغوی پوهيدل ترڅو چې داؤود خان ژوندی وي ، دا ګواښ او ويره شته چې د هغه ساتندويه او ملاتړ کوونکي

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

ځواکونه به بیا په پېښو ودرېږي ، خو چا نه غوښتل چې د هغه د وژلو په اړه څه ووايي. خبرې اترې تر څو ساعتو و غځېدلې.

د غونډې د خونې دروازه ناڅاپه دروازه پرانيستل شوه. امام الدين وسله په لاس او په ټيپي مټ وړاندې راغی او غوښتل يې څه ووايي. چا د هغه خبرو ته غوږ ونه نيو. د غونډې له منځه چا غږ پورته کړ او ورته ويې ويل : " څو شېبې وروسته راشه! " خو امام الدين د باندې ونه ووت.

کله چې د غونډې د برخوالو ترمنځ خبرې بيا تودې شوې ، امام الدين په يوه ډول ځان ميز ته نيږدې کړ او ويې ويل : " **ما هغه [داؤود] ووژه**". امام الدين په خپلې دې خبرې غونډه په چوپتيا کې ډوبه کړه. د غونډې ګډونوالو ژوره سا و ايستله.

نه غواړم د امام الدين پر خبرو شننه وکړم او ټينګار وکړم چې د هغه خبرې تر کومې کچې رښتيا يا درواغ دي. پوښتنه دا ده چې آيا هغه په رښتيا ولسمشر وژلی وو؟ هغو کسانو چې [د هغې ورځې] پېښه يې له نيږدې ليدلې او شاهدان دي داسي وايي : داؤود خان لومړنی ډز پر امام الدين وکړ او امام الدين په ځواب کې د داؤود خان پر لور د اور خوله پرانيستله." "**افغانستان: زما وروستی جګـړه**" د Makhmut Akhmetovich Gareev ليکنه : ژباړه : محمد طاهر کانی/ جرمني ۲۰۰۱ پپ : ۳۷۷ او ۳۷۸ "

ډاکټر **محـمـود احـمـدويچ ګارييف** روسي تأريخپوه او د روسيې د پوځي پوهنو د اکاډيمی مشر دی. نوموړی د **" پوځ تر ټولو پوه پوځي ستراتيژيست "** بلل کيږي ، هغه له ۱۹۸۸ تر ۱۹۹۱ز کال پورې په افغانستان کې د ډاکټر نجيب الله سلاکار وو. جنرال ګارييف په ۱۹۲۳ زکال کې سترګې پر نړۍ و غړولې او ګڼ شمير کتابونه يې پارسي ، پښتو ، انګريزي او څو نورو ژبو ته ژباړل شوي دي.

۱۷) انجنير **شير احد ساپي** د ۲۰۰۹ز کال د اپريل په اتلسمه نېټه د " عقاب آريانا/ د آريانا د ګوربت " د مجلې د چلوونکي **محمد سرور رڼا** ليکنه چې د (جرمني) په مونشن کې خپرېږي د دغي ليکنې پرله پسې لړۍ ته را وليږله. د رڼا ليکنه د " کـتاب ګـمشـده يا دزديده شـده دکـتـور **عـبدالـرحـيم نوين**؟/ د **عبدالرحيم نوين** کتاب ورک شوی يا غلا شوی؟ " تر سر ليک لاندې ده چې د ۲۰۰۹ز کال د اپريل په څلورمه نېټه خپره شوې ده. د دغو يادښتونو په يوه برخه کې داسې راغلي دي :

" د ډاکټر عبدالرحيم نوين د مړي د درنښت لپاره د جنازې په بدرګه کې د ګډون په موخه چې د **ګلبدين حکمتيار** په مرسته پاکستان ته ليږدول کيده د (جرمني) فرانکفورټ ته تللی وم. هلته مې د ډاکټر نوين زوی ته په ټينګار سلا ورکړه چې د **خپل پلار " يادښتونو او د هغه د سترګو د ليدلي حال ليکنو"** ته کلکه پاملرنه وکړي. هغه ژمنه وکړه چې نوموړی به ډير ژر چاپ دغه يادښتونه خپاره کړي ، خو کله چې له پاکستانه بيرته را ستون شو وېې ويل : " زما د پلار کتاب ورک شوی دی "

د [پوهاند نوين – ژ] دغه " **يادښتونه او د سترګو ليدلی حال** " څه د باندې د درې سوو پاڼو پرمخ ليکل شوي وو. ما (رڼا) دغه ليکنې له سهاره تر ماښامه ، تر هغې شېبې پورې چې ډاکټر نوين به بيرته کورته را ستنيده ، لوستلې./...../ يوه ورځ مې له خپل ګران ، درانده ، او منلي استاد ښاغلي سيد قاسم رشتيا سره خبرې وکړې. هغه وويل : " ډاکټر نوين خپل کتاب ماته هم راليږلی وو. ښه ليکنه يې کړې ده. د هغه د سترګو ليدلی حال د پيښو له رښتونوالي او د پيښو د لړۍ له رښتونو اړخونو سره د ډاډ وړ دي."

د نوموړي کتاب ځينې برخې په لاندې ډول دي:

" په هغو شېبو کې چې د کمونيستانو د جيټ جنګي الوتکو غړزَهار او د شوبلو د اورونو ګړزَهار د کابل په تشيال په ځانګړې توګه د هغوی د پام وړ په سيمو کې ازانګې خپرولې موږ د لارښود [محمد داؤود] حضور او د هغه د ورور سردار محمد نعيم خان مخې ته ناست وو او د روانو پيښو په اړوند مو خبرې اترې کولې.

د کورنيو چارو وزير قدير ټينګار کاوه چې د کمونيستانو مشران دې د يوې دښتـنـې پانسی په ترڅ کې په بيړه پانسي شي ځکه چې د اړو دوړ کچه تر ګواښجنې کچې پورې لوړه شوې ده. که هغوی و ژغورل شي نو د نه منلو ناورينونه به رامنځته شي چې په هغه مهال کې به ژغورنه يې ناشوني وي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

ارواښاد سردار په ډیره ترخه ژبه وویل : " د دغسي یوې بیړنۍ او ناپازوالي پریکړې په کولو به موږ نه یوازې د افغانستان د ولسونو او پرګنو په سترګو کې بلکه د ټولې نړۍ پرووړاندې د جنایتکار په توګه و پیژندل شو، له بله اړخه به د څو تنو هیواد پلورو او پردیو ته د چوپړیانو له نومونو څخه ستړې سیاسي ځیرې جوړې شي."

د کورنیو چارو وزیر له خوني دباندې ووت. زه هم څو دقیقې وروسته د اړتیا له مخې له خوني د باندې ووتم. ګورم چې قدیر د دالان په یوه ګوټ کې له چا سره د ټیلفون له لارې خبرې کوي. د قدیر له لوړه غږه داسې برېښېدل چې ډیر په خښم دی. هغه ویل : " په دغو شیبو کې له سردار څخه د امر اخیستل ګران او ان ناشوني دي. زه د کورنیو چارو د وزیر په توګه امر کوم چې ټول پانسې کړي. تاسو کولائ شئ زما غږ د آمر په توګه ثبت کړئ. له درتګ سره سم به هم په لیکلي توګه لاسوند دروسپارم. " له څو شیبو وروسته ، نه پوهېږم چې د ټیلفون له بل لوري څخه یې څه واوریدل خو په ډیر تراخه او لوړ غږ یې چیغه کړه : " زه امر کوم." او ټیلفون یې په ډیر خښم بیرته کښېښود. بیا یې وویل : " ټول هیواد پلوري ، جنایتکار او خاین شوي دي."

قدیر ما ته و کتل او ویې ویل : " دوی په داسې شیبو کې د لارښود " رهبر" امر غواړي! د ولسمشر سترګې په هېله مندۍ د اوضاع ښه والي څارې ، هغه د دفاع د وزیر پر تشو خبرو ډاډ کوي چې مرستندویه ځواکونه به دده مرستې ته را ودانګي ، خو پام نه کوي چې د باندې څه روان دي ، څه پیښیږي او کوم لاسونه کار کوي."

ما [نوین] له قدیر سره ټوکې درلودلې ، هغه ته مې وویل ! وه د پلار مړي زو! څوک وژني! د لارښود ځواب به څه وایي ؟ " هغه له ځنده پرته راته ووایل : " زه هغه ټول جنایتکاران وژنم. غواړم هېواد او ولس له هغه ناورین څخه وژغورم چې را روان دی. سردار دې له هغه وروسته ما پانسې کړي. "

بیا مو له سردار نعیم سره د دغو بدمرغیو او د هغو د لاملونو په اړه خبرې کولې. هغه وویل : " زموږ د دوستانو او همکارانو د لاس په لستونو کې مارانو ځالګی جوړې کړې وې او د هغوی له ډاډ څخه یې ناوړه ګټه واخیستله. خو په دغو خبرو هغه مهال پوه شولو چې وار له واره تیر وو." په همدغه شیبه کې د کورنیو چارو وزیر په بیړه راغی او له سردار محمد نعیم خان څخه یې و پوښتل : " د فرانسې د سفیر د وړاندیز په اړه مو څه پریکړه کړې ده ؟"

زه له خبرې خبر نه وم او هغوی ته مې هک پک کتل. وروسته پوه شوم چې که دوی د فرانسې سفارت ته پناه یوسي ، نو ټول به ژوندي وي. سردار نعیم وویل : " ورور مې [محمد داؤود] دغه وړاندیز ونه مانه او ویې ویل چې د یوه سر تیرې په توګه ماته شرم دی چې د مرګ له منګولو د ځان د ژغورلو لپاره په خپل کور کې یوه بهرنې سفارت ته پناه یوسم. زه په زړ هاوو ځله مرګ غوره بولم. خو دا یې ومنله د هغه د کورنۍ په ګډون دې نور ټول ولاړ شي . او لارښوونه یې وکړه چې ټول دې هلته ولاړ شي. د ولسمشر ماندینې هم سفارت ته د پناه غوښتل ونه منل او ویې ویل چې د خپل خاوند په ژوند او مرګ کې شریکه یم. په پای کې ټولو پریکړه وکړه چې په ارګ کې پاتې شي."

د توپکو ، تومانچو ، شوبلو او د الوتکو د بمبارد ګړزهار ، د سوځېدلو کوکو او بغارو غړونه شیبه په شیبه زیاتیدل او اوریدل کیدل. سردار نعیم غوښتل هغې خوني ته ولاړ شي چې ټول یکې را ټول شوي ول. کله چې له ځایه پاڅید ، یوه مرمۍ یې پر لاس و موښتله. خپل لاس یې ټینګ ونیو او له خوني دباندې ووت.

زما په ګډون ، د مخابراتو وزیر یو شمیر نور وزیران او یوشمیر جنرالان د ودانۍ لاندنۍ یا کښتـَنـۍ خوني ته ولاړو. موږ هڅه کوله چې ځانونه د نورو له سترګو او مرمیو څخه بچ کړو. مرګځپاني چوپتیا هر چیرې داړې لګولې. یوازې د هغه چا د ګامونو غږ راته چې ورو ورو یې پورته کول ، هغه کسان چې له یو بل سره بوښېدل د هغو غږ هم راته .وروسته پوه شوو چې هغوی د همدغې ناورین ځپلې چوپتیا په ترڅ کې غوښتل د مړیو جنازې د باندې وباسي.

پورته راغلم او د سردار نعیم ماندینه مې و لیدله. ما ګومان کاوه چې ټول ژوندي دي. چا وویل : " له دغې میرمنې او د هغې له لمسۍ پرته چې لاندنۍ خوني ته تللې وې ، نور ټول شهیدان شوي دي."

او موږ چې څرګند دښمنان وو ، له میرمن زهره نعیم سره یو ځای د څرخي پله زندان ته و سپارل شوو."

کمونیستانو غوښتل د ډاکټر نوین له خولې چې د وزیرانو د غونډې منشي هم وو ، د خلق او پرچم د مشرانو په اړه د سردار محمد داؤود خان وروستنۍ پریکړه واوري. د ښاغلي نوین په وینا ، په هاغه ورځ نوموړی د وزیرانو په غونډه کې نه وو ، خو کمونیستانو ګومان کاوه چې نوموړی غواړی خبره پټه کړي او حقیقت نه وایي نو ځکه یې تر کلک دباو او ټینګو وهلو ټکولو لاندې ونیو.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

" په همغې شپې کې چې د [افغانستان د ګټو د ساتونکي اداريې] [اګسا] مشر اسدالله سروري زما د کيڼ لاس د پينځمي ګوتي نوک ايسته ، او ما سوګند خوړ چې په هاغه ورځ د وزيرانو په غونډه کې نه وم ، و مې ليدل چې يو سرتيرى ناڅاپه په خوني را ننوت او د درنه مار " جلاد " سروري په غوږ کې يې څه وويل. هغوى له خوني دباندې ووتل. سروري له څلورو يا پينځو دقيقو وروسته بيرته راغى او ويې ويل : " ته په دې اړه تر سبا پورې ژور سوچ وکړه. د حقيقت له ويلو وروسته له تاسره نور څه نه لرو، پر ته له هغې به ستا لاسونه او پښې نوکان و نه لري. " خو له هماغې ورځې وروسته په دې اړه د پلټنو لړۍ چورلټ و شلېدله."

١٨) " حفيظ الله خالد : د ليکوال د سترګو ليدلى حال : ٢٠٠٨ز کال د اپريل ٢٦ : د مهتر لام بابا په ښار کې د اروابناد داؤود خان د وروستني وينا يوه برخه چې د ديارلس سوه او شپږ پينځوسم لمريز کال د کب په مياشتې کې [١٩٧٨ز فبروري] يې کړې وه :

لغمان ته د داؤود خان له سفره درې ورځې مخکې د لغمان والي محمد حسن ګرديزي د مهترلام د جامع جومات ترڅنګ په يوې څلور څنډيزې ځمکې کې د يوې ودانى د جوړولو کار په بيړه پيل کړ او د کار د څارنې ټولې چارې يې په خپله غاړه واخيستلې.

پر نوموړې ځمکې د ودانولو پر چارو د والي ځانګړې پاملرنې د ښاريانو تلوسه را پارولې وه. معما هغه مهال حل شوه کله چې داؤود خان له لغمان څخه د ليدنې پر مهال ، خپله وروستى وينا واورَوله.

د هماغې ورځې پر سهار د داؤود خان د راتګ خبر په ټول ښار او ورڅيرمه سيمو کې خپور شو. خلک ټول په هغه ځاى کې راټوليدل چې د سردار محمد داؤود د وينا لپاره ځانګړى شوى وو. ورهنګرو او هټيوالو هم خپلې هټۍ ګانې و تړلې او د لغمان له څلورو ګوټونو څخه مهترلام ته راغلل.

داسې ښکاريده چې د ولايت چارواکو او پازوالو د چارو د ښه سمبالښت لپاره اړين چمتووالى نه درلود او ناڅاپه ګير شوي ول. دومره ډير لودسپيکرونه نه ول چې خلک د داؤود خان غږ سم واوري ، له خلکو وغوښتل شول چې لرې نيږدې راشي او خبرې له نيږدې واوري. د دې خبرې په اوريدلو هر چا هڅه کوله چې ځان ستيژ ته نيږدې کړي. دې ته په پاملرنې چې ګډونوال د ښار ورهنګر او د کليوالي ژوند کليوال ول ، هغوى په دغسې غونډو کې د ګډون د نظم او مقرراتو له دود سره آشنايي نه درلودله .

سره له دې چې د امنيتي چارو چارواکو د نظم لپاره هلې ځلې کولې خو بيا هم شور ماشور خپور وو او ويره وه چې داؤود خان به خپله وينا وا نه اورَوي.

لومړى محمد حسن خان مايکروفون را واخيست او ځان يې خلکو ته ور وپيژانده ، وروسته يې له ګډونوالو وغوښتل چې هر څوک دې په خپل ځاى کې کرار کښيني. له څو دقيقو وروسته چوپه چوپتيا خپره شوه او داؤود خان خپله وينا پيل کړه.

داؤود خان لغمان ته د سفر او د سيمې له وګړو سره د کتنې په اړه خپله خوښې څرګنده کړه او له هغو پرمختګونو څخه يې يادونه وکړه چې د جمهوريت د بنسټ ايښودلو په پينځو کلونو کې رامنځته شوي ول. داؤود خان د نوي جمهوريت پر وړاندې روانو مخالفتونو ته هم نغوته وکړه.

داؤود خان د وينا له اورولو وروسته د سراج د کلا (قلعه سراج) له بڼ او مهترلام څخه ليدنه وکړه او ماسپښين د ننګرهار د ولايت پر لور وخوځېد.

په سبا ورځ يې داؤود خان له خپلې مانيدنې سره په لنډ کروزر موټر کې چې ده په خپله چلاوه بيرته لغمان ته راغى ، د هغه پلار د مهترلام بابا د زيارت ترڅنګ ښخ دى ، د خپل پلار قبر ته ولاړ او له هغه وروسته يې د ولايت له نورو سيمو څخه ليدنه وکړه. "

د دغې ليکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.tolafghan.com/home/detail/٩٧٨٤

١٩) د ٢٠٠٥ ز کال د اپريل په ٢٤ او د ٢٠٠٦ ز کال د اپريل په ٢۶ نېټو **باقي سمندر** په رسنيو کې دوه يادښتونه خپاره کړل. سره له دې چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنى د وژل کېدا د څرنګوالي سپړنه نه ده کړې ، خو د دغو وژنو شا ليد ته يو شمير نغوتي ور نيغي دي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

سمندر په خپلو يادښتونو کې له لاندنيو سرچينو څخه ګټه اخيستې : " **از موج تا توفان / له څپې تر توپانه** " د جمعه نوع پرور ليکنه ، " **رازها افشا ميگردند** " د داکټر شاه زمان وريځ ستانيزي ليکنه ، " **سهل انګاري داؤود خان** " داکټر شاه زمان وريځ ستانيزی ، " **خاطرات يک افسر نظامي/ شبهای کابل** " جنرال غني عمرزی، " نګاهی په تأريخ حزب ډيموکراتيک خلق افغانستان " عبدالقدوس غوربندی ، " **سقوط افغانستان** " عبدالصمد غوث ، ژباړه : پوهندوی محمد يونس طغيان ساکاپي او " **افغانستان پس از بازګشت سپاهيان شوروي** " ژباړه : عزيز آريانفر

د دواړو ليکنو لپاره چې ښايي يو ځل بيا کتنې ، سموني او ځبنم لړوني ته هم اړتيا ولري ، کولای شئ لاندنی پتې و ګورئ :

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part٢/article٢٨٤.htm
www.goftaman.com/daten/fa/articles/part١/article٤٤.htm

٢٠) يو شمير لوستونکي " د پسرلني سباوون د ګولېو د باران " له ليکنـي سرټکونه کوي او ويلي يې دي چې په هر ځای کې مو " محمد داؤود " ليکلي او ښايي دا د افغانستان لومړني ولسمشر ته د سپکاوي يوه نښه وي. لوستونکي وايي چې اوس ان د هغه تراخه ژبي مخالفين هم په خپلو ليکنو کې هماغه منل شوي دوديز نومونه **لکه سردار محمد داؤود** ، **شهيد سردار داوود** يا لږ تر لږه **داؤود خان** ليکي.

بايد ور غبرګه کړم چې د افغانستان د لومړني ولسمشر نوم ، له هرډول مختاري او وروستاړي پرته " **محمد داؤود** " دی. ټاپيست (سياه سنګ) په خپلو ليکنو او خبرو کې د " **محمد داؤود** " نوم په همدې ډول غوره بولي. خو د دغې پرله پسي لړۍ په هره برخه کې کله چې د نوروکسانو له ليکنو څخه اخځ اخيستل شوی هغه يې په ټول امانت په هماغي ليکل شوي بڼې ليکلی دی.

په قاموسونو کې ويل شوي چې د سردار نوميزه ترګړ " واژه " پـهلوي ده چې بنسټ مشر ، د پوځ مشر ، يا د لښکر د يوې برخې يوځې مشر ته ويل کيږي. زه ګومان نه کوم چې د يو شمير قاموسونو دغه ادعا سمه وي. ځکه ويل کيږي چې په پهلوي ليکنو کې د " سردار" نوم - مختاړي هېڅکله نه دی کارَول شوی.

البته دا هم روښانه نه ده چې " سردار " يو ګړی نوميزه ترګړ دی يا د " سر + دار/ لرونکي " ګډوله ده په بله وينا " سرلرونکی " لکه : زمنيدار، سرمايه دار

يو شمير تأريخي / فرهنګي لاسوندونه ښيي چې " سردار " ټولنيزه ريښه لري او د لاربښود له مانا سره نيږدې والی لري او هم د دې مانا ښندې چې د دغه نوم لرونکی ، په يوه سمبال شوي لښکر يا ډله کې لوړ مخور توب ، دريځ او نوم لري.

دغه نوميزه ترګړ په هندي او مراټهي ژبو کې هم د پارسي ژبې په څير کارَول کيږي چې تر ډيرې کچې پوځـي رنګ لري. په دې توګه ، " سردار " کيدای شي له " سر لښکر" يا " سپهسالار" سره نيږدې تړاو ولري.

(په هندوستان کې د " سردار" کيدلو له ځانګړتيا وو څخه يوه بيلګه د " جاګير" د لرلو بيلګه وه. په بله وينا هر سردار " جا ګير دار" هم دی. جاګير هغې ټوټې ځمکې ته ويل کيږي چې د يوه هيواد پاچا يا واکمن ، سردار ته ورکړې وي. د ځمکې دغه ټوټه کيدای شوای د سردار لپاره د ګټو او پانګې سرچينه وای ، خو په دې توپير چې د هغه له مرګه وروسته د شخصي ځمکو په څير ځمکه د هغه پاتې وراثينو ته نه ورکول کيده ، داسې ځمکه بايد بيرته دولت ته ورکړل شوې وای.)

د ١٨٦٠ او ١٩٤٠ ز کلونو په منځ يا د اتياکالو په اوږدو کې بريتانيا د سرتيرو د راټولولو په موخه د اتراپرديش ، هيماچل پرديش ، هريانه او مهاراشترا پر سيکهـ ميشتو سيمو ډير زور او دباو راووړ ترڅو دغه سيمي تر خپلې ولکې لاندې راولي.

کله چې بريتانوي لښکر پر هند خپله بشپړه ولکه او سوبه خپره کړه د " سردار" نوميزه ترګړ د " س" له زَور څخه د " س " زير ته راټيټ شو. ښايي دغه بدلون د غرېپژندنې له امله وي ځکه د دغه نوم نيمايي د انګريزي د "سـر = Sir" له نومتاړي سره چې د (ښاغلي) مانا ښندي نيږدې والی ولري او هم د "سـر = Sir" نومتاړی د " مشر اشراف " له مانا سره نيږدې والی لري.

په پخوا وختونو کې پوازې د سيکهانو مشران او لويان او مخـَوري کورنی " سردار" بلل کيدل. ورپسي د " جي " وروستاړی هم ور وتړل شو چې د ډير درنښت څرګندويه ده ، نن ټول سيکهـ نارينه " سردار جي " بلل کيږي. د

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همکاری دعوت می نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بګيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بداريد.

وخت په تيريدلو دغه نوميزه ترګړ ، ګروهنيزې او تولنـبـاورۍ كربښې ماتې كړې او نن سيكهانو ته د " سردار" پر ځاى د ښاغلي يا د انګريزي Mister نومتاړي وركړل شوى دى.
په پاكستان او د افغانستان – پاكستان په همكرښو سيمو كې د " سردار " نوميزه ترګړ ، د هغه د هندي لښكري ځلاندوالي برعكس ، د ژوندانه په ډيريو برخو كې غير پوځي ، توكميزه او ټبرنيزه كارَونه لري. په دغي جغرافيا كې سردار د " ستر ، لاربنود ، مخكښ ، پياوړي ، اغيزمن او مخور" په ماناوو د پټهانانو (پښتنو) ، بلوڅانو ، سندهيانو او براهويانو توكميزو مشرانو ته ويل كيږي.

په افغانستان كې د ناڅرګندو لاملونو له امله باركزيو او محمدزيو ته هم د " سردار" نومتاړى كارول كيږي. دغه هم په خپل وار د پوښتني وړ ده چي د محمد داؤود ، محمد هاشم ، محمد نعيم او ..... نومونو د " سردار" مختاړي درلودل خو موږ ډير لږ اوريدلي چي چا دي سردار محمد ظاهر شاه ويلي وي.

د " سردار " نوميزه ګړتړ نورې بيلابيلې كارَوني هم لري ؛ د بېلګي په توګه په ايران كې د " سترتوب او لوړاوي " مانا ښندي خو په كردستان كې د " عادي" مانا ښندي. د كشمير سدهناتي وګړي د دارني /سدوزي احمدشاه " بابا رحمـة الله عليه – ژ" زوزات د " سردار په نامه يادوي او د هيماليا د غرونو په لمنو كې " سردار" هغو كسانو ته وايي چي په غرونو كې سيلانيانو ته لارښونه كوي. په يو شمير هيوادونو كې د بي بي فاطمي لمسيانو ته سيد او سردار وايي.

د لا زياتو مالوماتو لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

http://en.wikipedia.org/wiki/Sardar

٢١) " د [ديارلس سوه او دو پينځوسم لمريز كال د چنګاښ په شپږويشتمه (١٩٧٣ ز د جولاى ١٧)] د سهار په اوو بجو د راډيو افغانستان د خپرونو لوى چلنوال له ما وغوښتل چي د قران كريم له تلاوته وروسته څه ډول خپرونه خپره كړم. ما ورته وويل چي : " د اختر او جشن د ښاديو د ورځو په څير د ملي اتڼ نغمي او د ښادۍ سندرې خپرې كړئ." راډيو خپروني پيل كړي. ضيأ مجيد په بيړه زما څنګ ته راغى او ويې ويل : " د سټډيوګانو امن ونيسـئ چي لاربنود " رهبر " را روان دى او دلته را درومي." دا مي لومړي ځل وو چي د لاربنود " رهبر" كلمه مي اوريدله ، دغه كلمه مي دومره په زړه ښه ونه لګېدله. دا ماته د يوه پور شوى بې ډيله نوم په توګه ښكاريده چي د دغه بوډا او سرخريلي سړي په نامه پسي چا ترلى وي. هرګوره ، هغه څه چي ضيأ وويل هماغسي مي وكړل.

شل باندې اووه بجي وې چي د پرون ورځي سردار او د نن ورځي لاربنود " رهبر " چي په ځان كې يې پسرلنى خړ عسكري رنګه پتلون اوكميس وو له حسن شرق ، ضيأ مجيد ، حيدر رسولي او د كودتا له يو شمير نورو مشرانو سره راډيو ته را ورسيدل ، هغه ته د راډيو په درشل كې زموږ پوځي قطعي سلام وړاندي كړ ، د سلام له منلو وروسته سټډيو ته ولاړ. د راډيو وياند مهدي ظفر غوښتل ووايي چي دا دى اوس سردار محمد داؤود خپله وينا اَورَوي ، خو هغه وويل : " **ورونو! زما په ګډون نور هيڅ چا ته د سردار نوم مه وركوئ. په افغانستان كې د سردارۍ تېغر د تل لپاره ټول شوى دى.**" مهدي ظفر له يوه لنډ انانوسه وروسته د خبرو د پيل لړۍ محمد داؤود ته و سپارله." (**اردو وسياست در سه دهه اخير افغانستان**) ليكنه **ستر جنرال محمد نبي عظيمي** پ : ٩٠ "

****

ريجـاينا (كانادا)، نزدهـم اپريل ٢٠٠٩

د ټيلفونونو شميرې: ٥٤٣٨٩٥٠ (٣٠٦) ١ و ٥٠٢٠٨٨٢ (٣٠٦) ١
ډاګ نښه : Siasang, ٦٧٩ Rink Ave., Regina, SK., S٤X٢P٣, CANADA

ژباړه : رحمت آريا

افغان جرمن آنلاين شما را صميمانه به همكارى دعوت مى نمايد. لطفاً به آدرس ذيل با ما تماس بگيريد maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئوليت املائى و انشائى نوشته ها به دوش خود نويسنده ميباشد، خواهشمنديم مطلب خود را بعد از غور كامل بما ارسال بداريد.

اوه وېشتمه برخه
صبورالله سیاه سـنگ
hajarulaswad@yahoo.com
ژباړه : رحمت آریا

منن لیک

که د یارانو پېرزویني او همکارئ راسره نه وای نو" **د پسرلني سباوون د ګولېو د باران**" څېرنیزه لیکنه به هم نه وای رامنځته شوې. په دې اړوند غواړم یو په یو له دغو کسانو څخه د زړه له کومې مننه وکړم :

۱) هغو کسانو چې د دغې پرله پسې لړۍ د لا ښه والي والي لپاره د کار له هماغو لومړیو شېبو څخه د ارزښتمنو مالوماتو له لارې مرسته کړېده : نیلاب سـلام ، ادریس زمـان ، فریبا آتش ، شـکرالله شـیون ، احـمد پوپل ، عبدالفتاح غفـوري ، عبدالـرزاق غفـوري ، مـحـمد نبی عظیمـي ، ډاکټر داؤود جنبش ، عبدالغفـار فراهـي او خـان آقا سعید

۲) د هغو کسانو نومونه چې له لیکنو یا خبرو څخه یې ګټندویه ګټه اخیستل شوې ده : : ډاکټر ظاهر طـنین ، ډاکټر عـاصم اکـرم، جـنرال نذیر کـبیر سـراج، جـنرال مـحـمـد نبي عظیمـي، الف هـارون، حـامـد، دیپلوم انجـنیر کـریم عطـایي، جـنرال امـام الـدین، مـحـمـد آصف آهـنګ، ادریس زمـان، مـحـمـد صدیق فرهـنګ ، اکادمـیسین دسـتګیر پنجشیرئ، سـلیمـان لایق، عبدالغـفـار فراهـي، خـان آقا سعید ، فرهـاد لبیب ، مـحـمـد اکـرام اندیشـمـند ، سلطـان علي کـشـتمـند ، باقـی سـمـندر، رزاق مـامـون ، شیر سـاپی ، عـبدالحق مجـددي ، ډاکټر فضل الله مجددي ، ډاکټر حسن شـرق ، عـزیز آریانفر، سـمـن ، ډاکټر داؤود جـنبش ، مـحـمـد اقبال وزیری ، اکادمـیسین مـحـمـداعظم سـیستـاني ، حفیظ الله خـالـد ، عبدالجـمـال باري ، جـنرال پادشـاه مـیر، حـمـید مـهـمـند، مـحـمـد آصف صافـي ، طـارق بزګـر، ډاکټر عبدالجـلـیل زلمـی ، غـلام رسـول باوري ، انجـنیر نجـیب الله داوري ، ډاکټر حـلـیم تنویر، عزیزه رزبان ، مـلـیحـه نایاب ، عبدالجبار ثابت ، فقـیر مـحـمـد ودان ، جـنرال خـوشـحـال پیروز صـافـی ، جـنرال خطـاب جـانباز، جګـتورن فضل الـرحـمـان تاجـیار، عبالصـمـد ازهـر، جـنرال قـادر، غـوث الـدین فـایق ، عبدالـرحـیم شـادان ، عبالحـمـید مبارز، صـالـح مـحـمد ابرار، Louise Dupree, Frank Clements, Albert Linette, Makhmut Akhmetovich Gareev, Carlotta Gall, and Lalit Kumar Jha

۳) هغو دوستانو چې د انځورونو ، سي ډي ګانو ، د غږونو اود انځورونو د کستونو ،mp۳ او د نورو ارزښتمنو یادګارونو د لېږنې له لارې زموږ کار ته یې ښایست وربخښلی دی : ادریس زمـان ، غـوث جـانباز، مـلـیحـه احـراري ، فریبا آتش ، نیلاب سـلام ، عزیزه رزبان ، بتینا بیرشـکي ، ژولیا مـیتینکووا ، ګـورګـي پتروویچ ایژوف ، شـیر سـاپي ، مـحـمـد حـسـن ولسـمـل، ذبیح الله امـانیار او مـنیر کبیر

۴) هغو ی چې په بل ډول د مرستې لاس را غځولی دی : رحـمـت آریا ، غـوث جـانباز ، ژولـیا مـیتینکـووا ، یحـیا سعدزوي ، ولـي باز، ډاکټرمـحـمـد اکـرم عثمـان، حفیظ الله خـالـد ، کـمـال پرواک ، ډاکټر صـادق فـطـرت ناشـناس ، ډاکټر لطیف طبیبي ، ډاکټر حـمـید حـامـي ، زرین انځور، ډاکټر خـوشـحـال روهـی ، نجـیب سلطـاني ، وحـید صمـدزي ، ډاکټر شـاه مـحـمـود چـوپان ، کاوه شـفق آهـنګ ، داکټر مـحـمـد انور غریبو، عـارف ګذرګاه ، ډاکټر عبدالجـلـیل زلمـي ، مـحـمـد آصف بره کي ، عبدالمجـید راغسـتاني ، عبدالاحـد سرتیپ ، قـاضي سید مـوسـی عثمان هسـتي ، مـحـمـد شـاه فرهـود ، قیس کبیر، زبیر وکیلـي ، اسد نجـفي ، احسـان الله شګیوال ، کـریم حقـانیار ، طـارق بزګـر، احـمد شـاه عبادي ، بشـیر مـؤمـن ، نصیر القـاس ، ډ اکتر واسـع خـاکسـتر ، انجـنیر اسـمـاعیل ، مـحـمـد ظـاهر مـلـک بابا ، حـمـید عـمـریار، سـلطان رضـوي ، عبدالله نورزاد ، عـارف خـزان او کبیر امـیر

ځانګړې مننه

۵) له ډېر منلي او ګران دوست " ع س" څخه ډېر مننـدوی یم چې د خپلو ارزښتمنو څرګندونو له لارې یې د دغې لړۍ په هره برخه کې ماته لارښوونه کړې او په پای کې یې غوښتې چې نوم یې په دغه لیکنه کې را نه شي.

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

۶) د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له پخوانیو لوړ پوړو چارواکو او غړو څخه چي د دغي لړۍ په لا ښه والي کي د مرستي جوگه شوي مننه کوم ، هغوی غوښتي چي نومونه يې دلته ياد نه شي.

۷) " د پسرلني سباوون د گولیو باران " به هېڅکله د **کابل ناتهـ** او **فردا** له و ويبپاڼو دباندي نه وای وتلای که لاندنيو پوهانو ، څيړونکو او منلو کسانو په نورو ويبپاڼو ، وبلاگونو او چاپي رسنيو کي يادونه نه وای کړي ؛ د دوی څه دباندي اويا پيغامونه ول چي زموږ له انگيرني دباندي يې د نړۍ په هرگوټ کي ازانگي خپري کړي.

زبیده تیمور، فرشته حضرتي ، گوربز خان عطا خیل ، طوطا خیل، مهدي نیک آئین ، درویش نیک اندیش ، درویش دریا دلي، نصیر مهرین ، محمد عمر راوي ، نصرالله زرداد ، بریالي شنوا ، حمید فرهاد ، احسان خوشدل ، فرهاد صحراگشت ، فردوس کاوه ، اوستا کابلی ، سلیمان راوش ، عظیم بابک ، اکه سخي ، خالق کاپیسایي ، اطرافي ، دشنه خراساني ، عمر سنایي ، گل مکی ، متولي رحمکیان ، محب نعیمي ، ولي بگرامیان ، پروانه شاد مهر، صنوبر آریایي ، نعیم البرز، فرید آریانژاد ، فریدون زاده ، فرهاد توانا ، علی عباسي ، رامین راضي ، هوشنگ احمد ولي ، نسرین سمنگانی ، نسترن آستانه ، سه نقطه ، نورتن ، پويا ، رزمجو ، غزنوي ، نوري ، پري ، احمدي ، سروري ، رويا ، نادر ، وارسته ، پرستو ، مهبانو، زلفیه ، نذیر، هندیه ، خورشید ، بهاره ، خماري او څو تنه نور په پورنيو نومونو.

ناخوالي یا ناسیالي به وای که د دغي لړۍ په تړاو مو د ښکلو لیکنو له پورتنیو لیکوالانو څخه یادونه نه واي کړي.
۸) مننه له : ایشور داس، عبدالفتاح غفوري، رحیم غفوري، عبیدالله حمیدي، محمد طارق بزرگر، علی امیني، سخیداد هاتف ، اقبال علیشاه دهقانپور، خالد هادي حیدري ، کامران میر هزار، مریم محبوب، زلمی باباکوهي، محمد رئوف مهدیزاده کابلي، او د جاودان، خاوران، شبکه اطلاع رسانی افغانستان، افغان جرمن، افغان_پرس، پندار، بینوا، موج نو، سایه، هارمونی، نیزار، خمخانه د منلو ویبپاڼو له چلوونکو څخه او په هیواد کي دننه له رسنیو او رسنوالو څخه مننه چي و مي نه شوای کړای نومونه يې دلته راواخلم.

۹) له ټولو لوستونکو څخه مننه چي د " پسرلني سباوون د گولیو د باران " لیکنه يې په زغم او مينه ولوستله.

په پای کي که هرچا د یوه ټکي په کچه دلته مرسته کړې وي ، بیا هم مننه ، که له هغو مننه ونکړو دا به ناسیالي وي.

****

ریجاینا (کانادا)، ۲۰۰۹ز کال د اپریل ۲۸
ژباړه : رحمت آریا

پــــای

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

د پسرلني سباوون د ګوليو باران

دشهید محمد داؤد او ددوی دکورنی دغړو انځورونه

شهید میرمن زینب داؤد

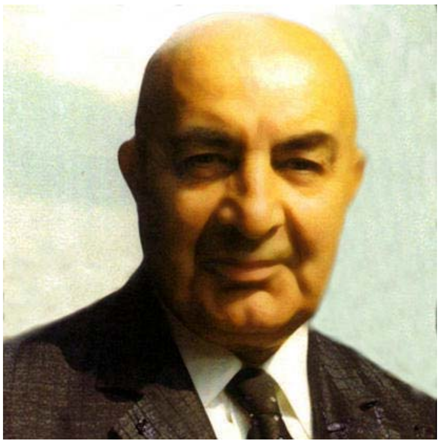
مرحوم شهید محمد داؤد

شهید پیغله زرلبنت داؤد

شهید میرمن شنکی داؤد
زلمی محمود غازی

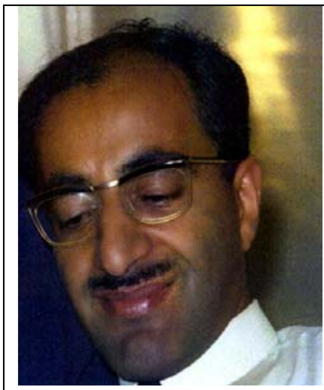
شهید محمد عمر داؤد

شهید میرمن شیما ویس داود
او حارث ویس داؤد

شهید ویس داؤد

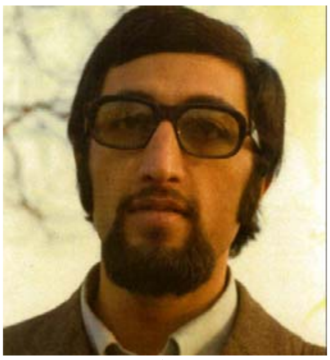
شهید خالد داؤد

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.

شهید محمد داؤد دخپلی لمسی
وایگل ویس داؤد سره

شهید غزال عمر داؤد

شهید هیله عمر داؤد

شهید میرمن بلقیس آصفی
د میرمن زینب خور

شهید عایشه د محمد داؤد خور

مرحوم شهید محمد نعیم
د محمد داؤد ورور

شهید نظام الدین محمود غازی

شهد پیغله صفورا عظیم محمود
غازی

شهید میرمن زرمینه نعیم عظیم
محمود غازی

افغان جرمن آنلاین شما را صمیمانه به همکاری دعوت می نماید. لطفاً به آدرس ذیل با ما تماس بگیرید maqalat@afghan-german.de
نوت: مسئولیت املائی و انشائی نوشته ها به دوش خود نویسنده میباشد، خواهشمندیم مطلب خود را بعد از غور کامل بما ارسال بدارید.